

Voorlopige agenda van de commissie Financiën en Veiligheid van 4 september 2013

Hierbij wordt u uitgenodigd voor de openbare vergadering van de commissie Financiën en Veiligheid

Datum: woensdag 4 september 2013
Aanvang: 13:00 uur
Locatie: Oude raadzaal
Voorzitter: dhr. J. Spakman
Griffier: dhr. W.T. Meijer

Opening
Bijlage - Uitnodigingsbrief (pdf)

A Algemeen deel

A1. Opening en mededelingen

A2. Vaststelling agenda

A3. Afspraken en planning

Bijlage - Memo afhandeling A3 (pdf)

Bijlage - F&V besluitenlijst 12 juni 2013 (pdf)

Bijlage - LTA F&V september 2013 (pdf)

Bijlage - IM lijst F&V 4 september 2013, niet afgehandeld (pdf)

Bijlage - IM lijst F&V 4 september 2013, afgehandeld (pdf)

Collegebrief aan de raadscie F & V inzake Toezeggingen (nav bespreking jaarverslag Ombudsman) (pdf)

A4. Conformstukken

a. Verhoging limiet aan te trekken langlopende leningen 2013
(raadsvoorstel 6 juni 2013)

Raadsvoorstel - Verhoging limiet aan te trekken langlopende leningen 2013
(pdf)

b. Terugblik bezoek koninklijk paar
(raadsvoorstel 26 juni 2013)

Raadsvoorstel - Terugblik bezoek koninklijk paar (pdf)

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar (pdf)

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar (pdf)

A5. Rondvraag

B Inhoudelijk deel

- B1.** Nota Sociale Mediabeleid
(collegebrief 1 augustus 2013)
Collegebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie voor de gemeente (pdf)
- B2.** A-kwartier
(brief burgemeester 14 augustus 2013)
+
APVG wijziging opnemen mogelijkheid aanwijzen Veiligheidsrisicogebied (preventief fouilleren)
(raadsvoorstel 16 augustus 2013)
Collegebrief - A-kwartier (pdf)
Raadsvoorstel - Bevoegdheid verlenen aan burgemeester tot aanwijzen veiligheidsrisicogebied (preventief fouilleren) (pdf)
- B3.** Wijziging APVG nieuwe Drank- en Horecawet
(raadsvoorstel 15 augustus 2013)
VOORGESTELD ZAL WORDEN DIT AGENDAPUNT UIT TE STELLEN TOT 16 OKTOBER
Raadsvoorstel - Wijziging APVG nieuwe Drank en Horeca Wet (DHW) (pdf)
Bijlage - INVOERING NIEUWE DRANK zonder happy hours (pdf)
- B4.** Verzoek om aandragen attentiepunten ten behoeve van het dienstverleningsplan 2013 van Ernst&Young
(memo auditcommissie 21 augustus 2013)
Ingekomen stukken - memo 21082013 aan FV met oproep voor attentiepunten tbv accountant (pdf)

C Huishoudelijk deel

- C1.** Ingekomen stukken
Lijst ingekomen stukken (pdf)
- C2.** Vaststelling verslag 12 juni 2013
Verslag F&V 12 juni 2013 (pdf)

Sluiting

Bij de inhoudelijke agendapunten onder A en B kunnen burgers gebruik maken van het inspreekrecht. Men krijgt daarvoor maximaal drie minuten. De totale inspreektijd per vergadering is maximaal een kwartier. Insprekers dienen zich minimaal 24 uur voor de vergadering aan te melden bij de commissiegriffier. De agenda's zijn onder voorbehoud. De definitieve agenda's worden in de vergadering vastgesteld.

Bijlage - Uitnodigingsbrief

Onderwerp Uitnodiging commissievergadering 4 september a.s.

Leden Raadscommissie Financiën en Veiligheid

Telefoon (050) 367 77 26	Bijlage(n)	Ons kenmerk
Datum 23 aug. 13	Uw brief van	Uw kenmerk

Geachte commissieleden,

Namens uw voorzitter, de heer Spakman, nodig ik u uit voor de commissievergadering Financiën en Veiligheid van **woensdag 4 september a.s. om 13.00 uur in de Oude Raadzaal**.

Afspraken en planning

LTA-overleg met burgemeester Rehwinkel

Uw voorzitter heeft LTA-overleg gehad met burgemeester Rehwinkel. Dat heeft geresulteerd in de volgende afspraken:

- uit besluitenlijst 12 juni:
  - info inzake aardbevingen > op LTA voor december
- LTA:
  - 2013-406 > LTA oktober i.c.m. rapport onderzoek Stadtoezicht
  - 2013-381 en -382 > brief komt zeer binnenkort
  - 2013-269 > brief inmiddels ontvangen, zie tkn-lijst nr. 31
  - 2013-332, -333 en -334 > afgehandeld met brief 5 augustus (nr. 28 op tkn-lijst)
  - 2013-408 > komt tijdig voor extra F&V 18/9
  - 2013-101, -102 en -383 > inmiddels ontvangen, zie agenda en tkn nr. 20
  - 2012-17 > PvdA heeft aangekondigd dat dit eind augustus komt
  - 2013-293 > jaarstukken ontvangen (tkn. nr. 14), jaarrapport aan minister komt 1^e helft 2014
  - 2013-337 > inmiddels ontvangen, zie agenda
  - 2013-404 > kan in commissie oktober
  - 2013-419, -199 en -200 > wordt december
- Overig:
  - Burgemeester komt tijdig voor 18/9 met planningsdocument herindeling, n.a.v. stukken hierover van de provincie

Bijlage - Uitnodigingsbrief

Bladzijde 2 van 3
Onderwerp

Overig

Eind volgende week heeft uw voorzitter LTA-overleg met wethouder Schroor. De afspraken die daaruit voortkomen ontvangt u z.s.m. daarna. Op dit moment alvast de volgende constatering:

- **12 juni:** toezeggingen weth. Schroor staan nog open
- **LTA:**
  - o 2013-405 > inmiddels ontvangen (tkn nr. 24)
  - o 2012-18 / 2013-15 > inmiddels ontvangen (tkn nr. 6)
  - o 2013-103 > inmiddels ontvangen (tkn nr. 12, aan u of toezegging tussen haakjes ook is gehonoreerd)
  - o 2013-71 > inmiddels ontvangen, op agenda
  - o 2013-384 > nog open

Verdeling onderwerpen tussen 4 en 18 september

Zoals u vóór het zomerreces is meegedeeld, is het (o.a. gezien het aantal onderwerpen) nodig om in september twee vergaderingen Financiën en Veiligheid te beleggen. Een tweede bijeenkomst is belegd op woensdag 18 september a.s. om 16.30 uur. Aanvankelijk zou dit een combi met Cultuurverandering worden, maar waarschijnlijk worden toch alle CV-onderwerpen pas voor 9 oktober geagendeerd, en zal ook 18 september puur F&V zijn.

Onderwerpen die waarschijnlijk op 18 september aan de orde zullen komen zijn:

- Stukken Veiligheidsregio. Inmiddels zijn al binnen de jaarrekening 2012, het brandrisicoprofiel 2013 en een wensen- en bedenkingenbrief over een lening aan de Veiligheidsregio. Omdat de begroting voor 2014 nog niet is ontvangen, wachten we met agendering tot 18 september, zodat alles in één keer kan worden besproken.
- Kerntakendiscussie. U ontvangt tijdig de hand-out van de presentatie die gegeven zal worden, met de vragen die het college aan u wil voorleggen.
- Tarieven. Hierover hebt u inmiddels een brief ontvangen, zie tkn-lijst. Daarin wordt echter nog een vervolgdokument aangekondigd, dat niet op tijd voor 4 september kon worden aangeleverd, vandaar dat we hebben gekozen voor agendering op 18 september.
- Herindeling. Zoals hierboven gemeld komt hierover nog een briefje van de burgemeester. Het is de vraag of inhoudelijke bespreking van het thema, na de besprekingen in het voorjaar hierover, op dit moment gewenst is, maar wel zal duidelijk moeten worden hoe u staat tegenover het door de provincie voorgelegde tijdpad, en hoe u daar verder concreet invulling aan wilt geven.

Conformstukken

Graag z.s.m. doorgeven als u één van de als conformstuk geagendeerde raadsvoorstellen toch inhoudelijk wilt bespreken.

Bijlage - Uitnodigingsbrief

Bladzijde 3 van 3
Onderwerp

Sociale Mediabeleid

In overleg met de burgemeester wordt voor één keer afgeweken van de afspraak dat de burgemeestersonderwerpen als eerste worden geagendeerd. We beginnen nu met een korte presentatie over + bespreking van de nota over het Sociale Mediabeleid. Dit om te voorkomen dat het aan het eind van de agenda in de verdrinking komt.

Omdat het hier gaat om een collegebevoegdheid, wil uw voorzitter aan dit onderwerp maximaal een half uur besteden (incl. presentatie). De notitie is er echter wel gekomen op verzoek van de raad, en raadsleden hebben ook zelf steeds nadrukkelijker met social media te maken, daarom is agendering wel gerechtvaardigd. Uw voorzitter verzoekt u zich in de bespreking wel op de hoofdlijnen en de voor uw raad relevante items te richten.

A-kwartier en Preventief fouilleren

De voorliggende stukken komen beide voort uit de bespreking van de situatie in het A-kwartier in de raad van 30 januari jl. en de daaruit voortvloeiende motie. Daarom leek gezamenlijke agendering gewenst. De stukken hebben ook alles met elkaar te maken: de collegebrief bespreekt het totaal aan getroffen maatregelen en het resultaat daarvan, het raadsvoorstel vraagt ruimte voor een extra mogelijke maatregel, nl. het preventief fouilleren.

De griffie heeft m.b.t. het raadsvoorstel het signaal afgegeven dat dit niet voldoet aan de eisen van het nieuwe format. Dit signaal is ter harte genomen.

Nieuwe Drink- en Horecawet

Het betreft hier aanpassing van de APVG aan de mogelijkheden van de nieuwe wet. Er worden regels voorgesteld over beperking van drankverstrekking tijdens evenementen en regels ter voorkoming van oneerlijke mededinging door paracommerciële instellingen.

Verzoek Auditcommissie

Het auditcommissie vraagt u attentiepunten aan te dragen t.b.v. het dienstverleningsplan van de accountant. Verzoek om uw punten tijdig voor de vergadering schriftelijk bij mij in te dienen, zodat ter vergadering e.e.a. snel kan worden afgewikkeld.

Met vriendelijke groet,
namens de voorzitter,

Wolbert Meijer,
commissiegriffier

Bijlage - Memo afhandeling A3

Wolbert Meijer

Van: Wolbert Meijer
Verzonden: maandag 2 september 2013 11:43
Aan: ZZ-GRIFFIE commissie F&V
CC: Mirjam Kramer; Marijke Hermans
Onderwerp: Voorbereiding agendapunt A3 commissie F&V a.s. woensdag

Geachte commissieleden,

Om het agendapunt A3 a.s. woensdag vlot te laten verlopen hierbij alvast het voorstel dat u als één geheel zal worden voorgelegd (**graag even checken**):

- Afvoeren van LTA:
  - o 2012-17/18, 2013-269/284/332/333/334/405/15/103/71/101/102/383/293/337
- Wijzigen:
  - o 2013-406 > oktober (i.c.m. rapport onderzoek Stadstoezicht)
  - o 2013-407 > november (rond begroting, zie ook nr. 2013-339)
  - o 2013-335 > april 2014 (P&O-commissie)
  - o 2013-384 > meenemen bij werkbezoek aan DIA 25 september a.s.
  - o 2013-404 > oktober
  - o 2013-419/199/200 > december
  - o 2013-338 > april 2014 (P&O commissie)
  - o 2013-339 > november (rond begroting)
- Toevoegen:
  - o 2^e kwartaal 2014: jaarrapport Veiligheidsregio aan minister

Met vriendelijke groet,

Wolbert Meijer
commissiegriffier
gemeenteraad Groningen
raadscommissies CV, F&V en B&V

050 367 7726
wolbert.meijer@groningen.nl
<http://gemeenteraad.groningen.nl>
Waagstraat 1 Groningen
Postbus 20001 9700 PB Groningen

Bijlage - F&V besluitenlijst 12 juni 2013

BESLUITENLIJST RAADSCOMMISSIEVERGADERING FINANCIËN EN VEILIGHEID

Datum: 12 juni 2013

Plaats: Oude raadzaal

Tijd: 13.00 – 15.30 uur

1. AGENDAPUNTEN VOOR DE RAAD

- Raadsvoorstel Verordening op de raadscommissies 2013
  - Als 1-minuutinterventie naar raad 26 juni a.s.
  - Stadspartij kondigt enkele amendementen aan
- Raadsvoorstel Upgrade automatiseringssysteem verzekeringen
  - Conform naar raad van 26 juni a.s.
- Raadsvoorstel Rapportages interbestuurlijk toezicht
  - Conform naar raad van 26 juni a.s.
- Raadsvoorstel Begrotingswijzigingen 1^e kwartaal 2013
  - Conform naar raad van 26 juni a.s.
- Raadsvoorstel Financieel Meerjarenbeeld 2014-2017
  - In combinatie met Voorjaarsbrief 2013 ter discussie naar raad van 19 juni a.s.
  - **Er komt deze week nog brief met antwoorden op technische vragen**

2. TOEZEGGINGEN VAN DE PORTEFEUILLEHOUDERS

- Burgemeester Rehwinkel (bij monde van weth. Van Keulen)
  - Raad krijgt rond jaarwisseling informatie over maatregelen tegen aardbevingen
- Wethouder Schroor
  - Komt terug op vraag PvdA of stukken niet digitaal i.p.v. gescand kunnen worden aangeleverd.
  - Motie Intern ipv extern wordt voor begroting beantwoord
  - Komt met voorstel over dekking cofinancieringsfonds

3. LTA, MOTIES/TOEZEGGINGEN, INGEKOMEN STUKKEN

- Afhandeling A3 conform rondgemailde en aangehangen voorstel
- LTA 2013-313 en 213-315 afgehandeld
- LTA 212-17 voor september op agenda (initiatief PvdA brandveiligheid)

4. VERSLAG

- Alle verslagen van 15 en 22 mei (F&V en rekeningprogramma's) conform vastgesteld

5. AFSPRAKEN

- Ontwerp-begroting 2014 GR Meerstad wordt zonder wensen en bedenkingen voor kennisgeving aangenomen.

6. VERGADERINGEN, WERKBEZOEKEN E.D.

- nvt

Bijlage - LTA F&V september 2013

Lange Termijn Agenda per 20-08-2013

maand/ kwartaal	nummer	cie	onderwerp	vorm document	vraag voor raad	portefeuille	progr	opmerkingen
PM	2013-406	F&V	Op korte termijn brief met rekenvoorbeelden van meerkosten bij indienstneming van meer stadswachten	brief	kennis nemen	Rehwinkel/V isscher		toezegging raad 26/6/13
PM	2013-407	F&V	Binnenkort info over activiteiten 2013 publieke dienstverlening (o.a. vorming KCC)	brief	kennis nemen	Schroor		zie collegebrief 'programma publieke dienstverlening' 13/6/13
PM	2013-381	F&V	Bgm. gaat na hoe het zit met geheimhouding privégegevens	brief	kennis nemen	Rehwinkel		(vraag PvdD bij jaarverslag Ombudsman); brief 6/6: wordt uitgezocht
PM	2013-382	F&V	Bgm. gaat na hoe het zit met 'politiebriefje' DIA	brief	kennis nemen	Rehwinkel		(vraag PvdD bij jaarverslag Ombudsman); boiref 6/6: wordt uitgezocht
PM	2013-269	F&V	Waarborging recht op anonimiteit bij persoonlijke aangifte op het politiebureau wordt uitgezocht. (ikv Damoclesbeleid)		kennis nemen	Rehwinkel		Toezegging in raad 27-2-13
PM	2013-284	F&V	In de recessierapportages zal steeds een update m.b.t. de financiële situatie worden opgenomen	brief	kennis nemen	Schroor		toezegging F&V 6-2-13
PM	2013-285	F&V	Agenda's en notulen Veiligheidsregio		kennis nemen	Rehwinkel		10 Afspraak 13-3-13
PM	2013-286	F&V	Politie-eenheid Noord-Nederland, Jaarverslag	brief	kennis nemen	Rehwinkel		10 Afspraak 13-3-13
PM	2013-287	F&V	Politie-eenheid Noord-Nederland, Verslagen RBFO		kennis nemen	Rehwinkel		10 Afspraak 13-3-13
PM	2013-288	F&V	Overzicht vergaderingen lokale driehoek	brief	kennis nemen	Rehwinkel		Afspraak 13-3-13: één keer per half jaar
PM	2013-331	F&V	College komt met een procesvoorstel hoe de komende maanden het beste kunnen worden benut om het gesprek met de stad aan te gaan door zowel college als raad	brief	kennis nemen	Schroor	alg.	toezegging raad april 2013
PM	2013-332	F&V	Burgemeester zal de raad informeren over alle acties n.a.v. het rapport Cohen (betreft verbeterplan politie en ontwikkelingen die terug te voeren zijn op rapport)	brief	kennis nemen	Rehwinkel		toezegging raad april 2013, toegesplis F&V mei '13
PM	2013-333	F&V	Voorlopig per kwartaal update over verbeterlagen politie	brief	kennis nemen	Rehwinkel		10 toezegging 17 april 2013
PM	2013-334	F&V	Raad krijgt info uit bijeenkomst met 62 burgemeesters n.a.v. project X zodra dat iets oplevert	brief	kennis nemen	Rehwinkel		toezegging 17 april 2013, bevestigd 15 mei 2013: bgm gaat na
PM	2013-335	F&V	Plan mobiliteitsprogramma	brief	kennis nemen	Schroor	12	toezegging 17 april '13, brief 16-5-13; 'binnenkort'

Legenda:
rode tekst + vet = strategische agenda / raadsbehandelplan
geel aangelegd = belangrijke politieke beleidsstukken by kadernotities

Bijlage - LTA F&V september 2013

Lange Termijn Agenda per 20-08-2013

maand/ kwartaal	nummer	cie	onderwerp	vorm document	vraag voor raad	portefeuille	opmerkingen
4-sep-13	2013-405	F&V	Update SSC incl. info. Over aanvullende maatregelen voor preventie ziekteverzuim en terugvalrisico's transitieproces	brief	kennis nemen	Schroor	toezegging brief 'afhandeling moties rekening 2012', 11-6-13
4-sep-13	2013-408	F&V	Begroting Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen	brief	kennis nemen	Rehwinkel	zie collegebrief 'Jaarrekening V&GR' 13/6/13
4-sep-13	2012-18	F&V	Discussie over omlaag brengen kosten i.r.t. (o.m.) ontwikkeling SSC / regeldrukvermindering	brief	wensen en bedenkingen	Schroor	Toezegging in collegebrief 13-11-12 over begrotingscommissies komt binnenkort procesbrief over (afpraak LTA-overleg maart)
4-sep-13	2013-15	F&V	Overzicht kostentoekening (cijfers vorig jaar)	brief	kennis nemen	Schroor	Toezegging in collegebrief 13-11-12 over begrotingscommissies kort binnenkort procesbrief over, vgl. 2012-18 (afspr. LTA overleg maart)
4-sep-13	2013-103	F&V	Volgende rapportage publieke dienstverlening (daarin ook aandacht voor mensen die niet digitaal zijn)	brief	kennis nemen	Schroor	volgens afspraak LTA-overleg maart
4-sep-13	2013-71	F&V	Nota sociale mediabeleid	brief	kennis nemen	Schroor	volgens afspraak LTA-overleg maart
4-sep-13	2013-101	F&V	Zodra de nieuwe drank- en Horecawet er is, zal er worden teruggekomen op het benutten van nieuwe bevoegdheden	brief	kennis nemen	Rehwinkel	toezegging weth. Visscher cie. O&W 05-10-2011. Wordt betrokken bij Horecabeleid
4-sep-13	2013-102	F&V	Handhavingsbeleid Horeca (wijzigingsverordening APV)	voorstel	besluiten	Rehwinkel	Zie collegebrief 13-11-12 over begrotingscommissies
4-sep-13	2012-17	F&V	Initiatief brandveiligheid PvdA	voorstel	besluiten	Rehwinkel	(Initiatief bij fractie)
4-sep-13	2013-383	F&V	Rapportage interne klokkenluidersregeling 2012	brief	kennis nemen	Rehwinkel	
4-sep-13	2013-384	F&V	Update m.b.t. nieuwe digitale werkplek	brief	kennis nemen	Schroor	
3e kw 13	2013-293	F&V	Veiligheidsregio, financiële jaarstukken en jaarrapport aan minister	brief	wensen en bedenkingen	Rehwinkel	Afspraak 13-3-13
3e kw 13	2013-337	F&V	Rapportage maatregelen A-kwartier	brief	kennis nemen	Rehwinkel	toezegging 15-5-13
16-okt-13	2013-418	F&V	Businessplan Welcome Center voor expats			Rehwinkel	zie collegebrief 3-7-13
6-nov-13	2013-402	F&V	Vóór de begrotingsbehandeling nadere informatie over voortgang expertisecentrum burgerparticipatie	brief	kennis nemen	Rehwinkel	toezegging brief 'afhandeling moties rekening 2012' dd.11-6-13

Legenda:
rode tekst + vet = strategische agenda / raadsbehandelplan
 geel achtergrond = belangrijke politieke beslissingen bv kadernota's

Bijlage - LTA F&V september 2013

Lange Termijn Agenda per 20-08-2013

J

maand/ kwartaal	nummer	cie	onderwerp	vorm document	vraag voor raad	portefeuille	progr	opmerkingen
6-nov-13	2013-403	F&V	Vóór de begrotingsbehandeling schriftelijke rapportage over motie 'intern i.p.v. extern'			Schroor		toezegging brief 'afhandeling moties rekening 2012' dd. 11-6-13
6-nov-13	2013-404	F&V	Resultaten onderzoek Stadstoerzicht			Rehwinkel/V isscher		zie collegebrief 'Stadstoerzicht' dd. 6-6-13
4e kw 13	2013-419	F&V	Rapportage onderzoek effectiviteit cameratoerzicht			Rehwinkel		zie brief bgm. 14-8-13
4e kw 13	2013-199	F&V	Ontlechtsingsplan brandweer uit gemeente	voorstel	besluiten	Rehwinkel	10	
4e kw 13	2013-200	F&V	Opheffen en overdragen gemeentelijke brandweer	voorstel	besluiten	Rehwinkel	10	
4e kw 13	2013-338	F&V	College komt terug op mismatch tussen kwantitatieve en kwalitatieve personeelsreductie	brief	kennis nemen	Schroor	12	toezegging 17-4-13, brief 6-5-13
4e kw 13	2013-339	F&V	Info over uitrol Klant Contact Centrum per 1-1-14	brief	kennis nemen	Schroor	12	toezegging 17-4-13; agenderen op verzoek van GroenLinks
1e kw 14	2014-12	F&V	Eindrapportage Innovatie- en besparingsonderzoek gemeentelijke organisatie	voorstel	besluiten	Schroor		zie collegebrief hierover 27/6/13
1e kw 14	2013-385	F&V	In reactie college op jaarverslag Ombudsman zal ook worden teruggegrepen op aanbevelingen vorige jaarverslag en wat daarmee is gedaan; tevens zal bij nieuwe aanbevelingen concreter worden gezegd wat het college er zelf van vindt en wat het er mee wil gaan doen	brief	kennis nemen	Rehwinkel		
1e kw 14	2014-4	F&V	Gemeentebrede bezwaarprocedure	voorstel	besluiten	Schroor		Toezegging cbrf. 17-5-13.
2e kw 14	2014-9	F&V	Informatie mogelijke gevolgen van herinrichting begroting 2015 voor tarieven / gesprek over uitgangspunten en criteria voor tarievenbeleid v.a. 2015	brief	kennis nemen	Schroor		zie collegebrief 'tarieven' 6-6-13
2e kw 14	2014-7	F&V	In volgende Rekening cijfermatige verantwoording programma Veiligheid minder summier (bijv. mensenhandel, GRIP-situaties)	n.v.t.	n.v.t.	Rehwinkel		
2e kw 14	2014-10	F&V	Debat herijking interne regelgeving gemeentelijk inkoopbeleid tbv normenkader rechtmatigheid			Schroor		zie collegebrief 'normenkader' 19/6/13
1ste halfjaar 2014	2013-294	F&V	Startnotitie / raadsbehandelplan t.b.v. Integraal Veiligheidsplan gemeente	discussienotitie	bespreken	Rehwinkel	10	afpraak 13-3-13, termijn is voorlopige indicatie

Legenda:
rode tekst + vet = strategische agenda / raadsbehandelplan
 gele afzetting = belangrijke politieke beslissingen bv kadernota's

3/4

Lange Termijn Agenda per 20-08-2013

J

maand/ kwartaal	nummer	cie	onderwerp	vorm document	vraag voor raad	portefeuille	progr	opmerkingen
2e halfjaar 2014	2013-296	F&V	Integraal Veiligheidsplan gemeente	voorstel	besluiten	Rehwinkel	10	één keer per vier jaar
2e halfjaar 2014	2013-297	F&V	Regionaal beleidsplan politie-eenheid Noord-Nederland	brief	wensen en bedenkingen	Rehwinkel	10	één keer per vier jaar
4e kw 14	2014-11	F&V	Nadere info over gevolgen bezuinigingen voor Akkoord van Groningen	brief	kennis nemen	Rehwinkel		zie collegebrief 'Akkoord' 26/6/13
1e kw 15	2013-268	F&V	Aanvullende evaluatie van het Damoclesbeleid, met input van de raad via de commissie F&V			Rehwinkel		na 2 jaar, Toezegging in raad 27-2-13 (brief burgemeester 12/3/13)
3e kw 15	2013-295	F&V	Regionaal risicoprofiel en regionaal beleidsplan Veiligheidsregio	brief	wensen en bedenkingen	Rehwinkel	10	één keer per vier jaar

Legenda:
 rode tekst + vet = strategische agenda /
 raadsbehandelplan
 geen aacering = belangrijke politieke beslissingen
 by kadernoties

Bijlage - IM lijst F&V 4 september 2013, niet afgehandeld

Moties en initiatiefvoorstellen

Jaar - Nr	Mn Indiëners	Titel	Dicium	Cie	Gepende afhandeling / overige opmerkingen	Afgehandeld	Soort	Agenda-punt / Thema	Porte- feuille houder
			<i>verzoekt het college:</i>						
2011- 82	Student & Stad	Groningen kansen voor talent	1. met de akkoordpartners in gesprek gaan om te kijken naar mogelijkheden om samen traineeshipprogramma te ontwikkelen	F&V	motiebrief 24/5/13; betrekken bij motie Kansen voor talent II, zie aldaar		motie	Begroting	Schroor
2012- 14	3 PvdA, GL, CDA, VVD, Stadsparij, CU	Een crisisbestendig begrotingsproces	1. Een voorstel uit te werken met doel voorspelbaarheid en betrouwbaarheid (meerjaren)begroting op niveau te houden in tijd van crisis en rijksbezuinigingen 2. dit voorstel in mei te agenderen in de raad zodat de uitkomsten kunnen worden gebruikt bij het begrotingsproces 2013 3. de raad periodiek informeren over impact economische recessie en Kabinetsbeslissingen voor div. beleidsvelden en lopende begroting en meerjarenbegroting	F&V	Motiebrief 24/5/13; college blijft raad informeren via recessierapportage s en financiële perspectieven, zo mogelijk ook in de reguliere documenten uit het begrotingsproces		motie	Begroting	Schroor
2012- 27	5 D66, GL, SP, VVD, PvdD, CDA, CU, S&S, PvdA, Stadsparij	Ontwikkel-strategie voor kantoorsoftware	1. om bij de nieuwe ICT-visie een ontwikkelstrategie voor kantoorsoftware te presenteren om de onafhankelijkheid van Microsoft op de werkplek te vergroten en de kosten voor nieuwe licenties te beperken	F&V			motie	Digitale werkl.	Schroor
2012- 30	5 Stadsparij	Budget Rekenkamer- commissie	verzoekt de RKC in overleg met het presidium uitwerking te geven aan de door de Raad in zijn vergadering van 30 mei 2012 gevoerde discussie over model en toerusting	F&V			motie	Evaluatie RKC	Schroor
2012- 72	11 S&S, D66, CU, CDA, PvdA	Groningen kansen voor talent II	binnen de gemeentelijke organisatie enkele traineeships te ontwikkelen.	F&V	gesprek voorzitter- wethouder; wordt meegenomen voor aparte F&O die april 2013		motie	Gemeentebegrot ing 2013	Schroor

Bijlage - IM lijst F&V 4 september 2013, niet afgehandeld

Moties en initiatiefvoorstellen

Jaar - Nr	Mn Indiener	Titel	Dictum verzoekt het college:	Cie	Geplande afhandeling / overige opmerkingen	Afgehandeld	Soort	Agenda-punt / Thema	Porte- feuille houder
2013- 2	1 GL, PvdA, CU en SP	Veiligheid A-kwartier	<ol style="list-style-type: none"> op zeer korte termijn maatregelen te nemen om de veiligheid op straat in het A-kwartier te verbeteren; voor de zomer aan de raad te rapporteren welke maatregelen zijn getroffen en of het effect van die maatregelen al merkbaar is volgens bewoners, protesteers, welzijnswerkers en de politie. 	F&V	Motiebrief 24/5/13: er is 10- puntenplan opgesteld, raad ontvangt rond zomer info		<i>motie</i>	Actualiteiten- debat over wenselijkheid om de condities waaronder cameratoezicht ingezet kan worden tegen druggerela- teerde overlast (geweld) in het bijzonder in het A-kwartier.	Rehwinkel
2013- 11	2 SP, PvdA, Stadspartij, CU, VVD, CDA, S&S	Motie evaluatie Damoslesbeleid	verzoekt de burgemeester de raad in maart 2015 een grondige evaluatie van het Damoslesbeleid ter bespreking voor te leggen.	F&V	Motiebrief 24/5/13: in maart 2015 kan geëvalueerd worden		<i>motie</i>	Damoslesbeleid (=stappenplan drugshandel)	Rehwinkel
2013- 16	5 PvdA, VVD, CDA	Beterschap	<ol style="list-style-type: none"> beterschap te tonen bij het houden van functioneringsgesprekken en deze met alle medewerkers te houden; meer in te zetten op preventie van ziekteverzuim, door hier aanvullend beleid op te ontwikkelen. 	F&V	motiebrief 11/6/13: 1. inzet op 100% rapportage in e.v. P&O;ie; 2. zie a.s. update SSC		<i>motie</i>	Gemeenterekeni ng 2012	Schroor
2013- 17	5 PvdA, CDA	Intern in plaats van extern	<ol style="list-style-type: none"> in kaart te brengen hoeveel boventaligen om- en bijgeschoold kunnen worden om extern personeel te vervangen; in kaart te brengen hoeveel boventaligen met om- of bijscholing uit de pot extern personeel betaald kunnen worden; in kaart te brengen welk financieel voordeel dit oplevert; de raad hierover zo mogelijk voor het voorjaarsdebat, maar uiterlijk voor de begroting te rapporteren. 	F&V	motiebrief 11/6/13: rapportage voor de begroting		<i>motie</i>	Gemeenterekeni ng 2012	Schroor

Bijlage - IM lijst F&V 4 september 2013, niet afgehandeld

Moties en initiatiefvoorstellen

Jaar - Nr	Mn Indieners	Titel	Datum	Cie	Geplande afhandeling / overige opmerkingen	Algehandeld	Soort	Agenda-punt / Thema	Porte- feuille houder
2013- 18	5 D66, CDA, VVD, S&S en CU	Openbaar subsidierregister	<i>Datum verzoekt het college:</i> 1. om alle actuele subsidies te publiceren op de website en hierbij in ieder geval te vermelden op welk deelprogramma uit de gemeentebegroting de subsidie betrekking heeft, wie de subsidieontvanger is, een omschrijving van de subsidieaanvraag en de hoogte van het verleende subsidiebedrag; 2. deze faciliteit zo snel mogelijk, maar in ieder geval per 1 januari 2014 te realiseren en de gemeenteraad daarover te informeren; 3. de lijst met verstrekte subsidies bij de volgende jaarrekening aan de raad te verstrekken, waarbij de totalen per deelprogramma terug te vinden zijn overeenkomstig met de jaarrekening; 4. dit tevens te communiceren naar de inwoners.	F&V	Motiebrief 11/6/13: wordt toegezegd		motie	Gemeentereken- ing 2012	Schroor
2013- 19	5 CU, D66, PvdA	Follow-up aanbevelingen accountant	om bij de voortgangsrapportage bij de begroting aan te geven hoe de aanbevelingen van de accountant zijn opgevolgd.	F&V	Motiebrief 11/6/13: gebeurt al		motie	Gemeentereken- ing 2012	Schroor
2013- 21	5 SP, PvdD, S&S, CU, GL en Stadsparij	Vredes Informatie Centrum	de komende maanden actief met het Vredes Informatie Centrum mee te denken over de toekomstige huisvestingsituatie, met creatieve oplossingen te komen en de gemeenteraad daarover voor 1 december 2013 te informeren.	F&V			motie	Kademota Inter- nationalisering	Rehwinkel
2013- 22	5 S&S, PvdA, CU en Stadsparij	Welcome Center: daad bij het woord	daad bij het woord te voegen en nog dit jaar een businesscase voor de oprichting van een Welcome Center aan de raad voor te leggen en in deze businesscase zoveel mogelijk aansluiting te zoeken met bestaande activiteiten.	F&V			motie	Kademota Inter- nationalisering	Rehwinkel
2013- 24	6 PvdA, VVD	Right to Challenge	1. het 'right to challenge' geen tweede inspraak of beroepsmogelijkheid is; 2. sectoren en instellingen die getroffen worden een 'right to challenge' zouden moeten hebben om met een budgetneutraal alternatief te komen in hun eigen veld; 3. deze voorstellen wel evenveel moeten opleveren als bezuiniging als het oorspronkelijke voorstel.	F&V	Motiebrief 10/7/13: instellingen kunnen met bezuinigingsalternatief komen binnen eigen sector dat voorziet in zelfde dekking. dit wordt dan door college overwogen		motie	Voorjaarsbrief	Schroor

Bijlage - IM lijst F&V 4 september 2013, niet afgehandeld

Moties en initiatiefvoorstellen

Jaar - Nr	Mn Indiëners	Titel	Dictum	Cie	Gepende afhandeling / overige opmerkingen	Afgehandeld	Soort	Agenda-punt / Thema	Porte- feuille houder
			verzoekt het college:						
2013-29	6 GL, CDA, PvdA, CU, D66, SP en PvdD	Effecten bezuinigingen	<ol style="list-style-type: none"> 1. bij de Begroting 2014 de maatschappelijke en financiële effecten van de mogelijke bezuinigingen op korte en lange termijn volledig inzichtelijk te maken en zijn keuzes daarin te motiveren; 2. in kaart te brengen wat de gemeentelijke en/of Rijksbezuinigingen concreet voor mensen in de stad betekenen; 3. in de aanloop naar de Begroting 2014, in overleg met betrokken partijen in de stad, een plan te maken over hoe de negatieve maatschappelijke effecten van de bezuinigingen zo veel mogelijk kunnen worden ondervangen; 4. de raad bij de Begroting 2014 op deze wijze in staat te stellen een wel overwogen keuze te maken uit de lijst bezuinigingsmogelijkheden. 	F&V	Motiebrief 10/7/13: volledige effectenanalyse op korte termijn niet haalbaar; wel per cluster effecten en samenhang bezuinigingen in kaart; verder effecten filteren uit zienswijzen en gesprekken		motie	Voorjaarsbrief	Schroor
2013-34	6 CDA, SP, VVD, D66 en CU	Gratis huwelijken	<ol style="list-style-type: none"> 1. het beleid voor gratis huwelijken aan te passen en dusdanig te versoberen dat alleen minima gebruik kunnen maken van een gratis ceremonie; 2. de raad tijdig voor de begroting te informeren over de uitkomsten zodat de gemeenteraad hierover een oordeel kan vormen in aanloop naar de begrotingsbehandeling. 	F&V	Motiebrief 10/7/13: onderzoek naar (juridische) haalbaarheid motie; ook kijken bij andere gemeenten; info voor begroting		motie	Voorjaarsbrief	Schroor
2013-35	6 CU, CDA en PvdA	Wijkloketten Hoogkerk en Lewenburg	<ol style="list-style-type: none"> 1. te onderzoeken of dienstverlening eventueel geleverd kan worden op een andere manier, bijvoorbeeld vanuit de STIPS; 2. indien dat geen of niet voldoende besparing oplevert, te kijken naar andere bezuinigingsmogelijkheden zodat de wijkloketten open kunnen blijven; 3. hiervoor middelen te vinden, bijvoorbeeld uit het versoberen van de gratis huwelijken; 4. de raad tijdig voor de begroting te informeren over de uitkomsten zodat de gemeenteraad hierover een oordeel kan vormen in aanloop naar de begrotingsbehandeling. 	F&V	Motiebrief 10/7/13: onderzoek naar mogelijkheden wijkloketten open te houden en alternatieve bezuinigingsmogelijkheden; info voor begrotingsbehandeling		motie	Voorjaarsbrief	Schroor
2013-41	6 PvdA, Stadspartij, D66 en CU	Bevorderen integraal handhaven	Roept de burgemeester en het college op, ieder voor zover het hun eigen verantwoordelijkheid betreft, (nog) meer werk te maken van het bevorderen van een integraal handhavingsbeleid.	F&V			motie	Stadtoezicht	Rehwinkel / Visscher

Bijlage - IM lijst F&V 4 september 2013, afgehandeld

Moties en initiatiefvoorstellen

Jaar - Nr	Mn Indiëners	Titel	Datum	Cie	Geplande afhandeling / overige opmerkingen	Afgehandeld	Soort	Agenda-punt / Thema	Porte- feuille houder
2012- 51	7 VVD, CDA, D66, S&S, PvdA	Stelsel voor logiesbelasting	1. Te onderzoeken op welke wijze een ander stelsel van toeristenbelasting ervoor kan zorgen dat er een "level playing field" ontstaat in de hotelbranche in Groningen en hiervoor een voorstel te doen; 2. Hierbij te betrekken: - dat het stelsel niet meer administratiekosten met zich meebrengt; - het stelsel een neutraal effect heeft op de gemiddelde kosten van een overnachting.	F&V	Motiebrief 24/5/13; betrokken bij nieuwe verordening, inmiddels besproken	Afgehandeld	motie	Tarieven logiesbelasting 2013	v. Keulen
2012- 55	9 D66, SP, CDA, VVD, Stadspartij, S&S	Opdracht (motie 7a)	1. te komen tot een conceptbegroting 2013 die beleidsaam van karakter is en geen tram bevat; 2. alle fractievoorzitters voorafgaand aan het vaststellen van de conceptbegroting te consulteren.	F&V		Afgehandeld	motie	Interpellatiebaat over de actuele politieke situatie	Schroor
2012- 56	9 PvdA, CU, GL	Openbaarmaking	het voorlopig collegebesluit van 25 september over de begroting 2013 en de onderliggende stukken openbaar te maken.	F&V		Afgehandeld	motie	Interpellatiebaat over de actuele politieke situatie	Schroor
2012- 58	11 PvdA, CU, Stadspartij, VVD	Gespreide betaling OZB	1. mogelijkheden te onderzoeken voor de gespreide betaling met automatische incasso, ook voor OZB aanslagen hoger dan €4.000,-; 2. de raad hierover in uiterlijk begin januari 2013 te informeren.	F&V	uiterlijk begin januari 2013 / motiebrief 30/11; onderzoek naar financiële consequenties, te bespreken in febr. '13	Afgehandeld	motie	Gemeentebegroting 2013	Schroor
2012- 73	11 S&S, CDA, PvdA	Geen structurele stijging OZB	1. deze verhoging voornamelijk niet structureel maar incidenteel plaats te laten vinden en hier over met de partners van het Fonds Ondernemend Groningen in gesprek te gaan; 2. dit mee te nemen bij de tarievennota.	F&V	afgehandeld d.m.v. motiebrief 30/11	Afgehandeld	motie	Gemeentebegroting 2013	
2012- 76	11 PvdA	Hotspots overlast	1. in kaart te brengen wat de "hotspots" zijn van structurele overlast op straat, zoals drugshandel/-gebruik, geluidsoverlast en afval; 2. aan te geven welk beleid gevoerd wordt om deze vormen van overlast duurzaam te voorkomen, dan wel beheersbaar te maken; 3. aan te geven welke (andere) maatregelen denkbaar zijn om straatoverlast verder terug te dringen; 4. de raad hierover uiterlijk 1 februari 2013 te informeren.	F&V	uiterlijk 1 februari 2013 / motiebrief 30/11; wordt meegenomen in jaarplan Veiligheid 2013 en Handhavingprogr 2013	Afgehandeld	motie	Gemeentebegroting 2013	

verzoekt het college:

Bijlage - IM lijst F&V 4 september 2013, afgehandeld

Moties en initiatiefvoorstellen

Jaar - Nr	Mn Indieners	Titel	Dictum verzoekt het college:	Cie	Geplande afhandeling / overige opmerkingen	Afgehandeld	Soort	Agenda-punt / Thema	Porte- feuille houder
2013- 1	1 PvdA, VVD, Stadspartij, S&S en CDA	Cold Turkey	<p>1. een wijziging van de Verordening Cameratoezicht van de gemeente Groningen voor te bereiden, waardoor het mogelijk wordt cameratoezicht binnen de gemeentegrenzen in te zetten in situaties waar sprake is van verstoringen van de openbare orde, die samenhangen met handel en gebruik van verdovende middelen;</p> <p>2. het voorstel zodanig tijdig aan te leveren dat het inhoudelijk behandeld kan worden in de commissie F&V van 17 april 2013.</p>	F&V			<i>motie</i>	Actualiteiten- debat over wenselijkheid en de condities waaronder cameratoezicht ingezet kan worden tegen druggerela- teerde overlast (geweld) in het bijzonder in het A-kwartier.	Rehwinkel
2013- 12	3 GL, S&S, PvdD, Stadspartij	Motie vreemd aan de orde van de dag, inzake wietteelt	<p>zich zoveel mogelijk aan te sluiten bij de diverse initiatieven om te komen tot vormen van gereuleerde wietteelt door intensief contact te houden, actief mee te doen aan gezamenlijke activiteiten en samen op te trekken richting Kamer en kabinet.</p>	F&V	<p>Motiebrief 24/5/13: in april is particulier initiatief doorgestuurd naar minister, met verzoek dit mee te nemen in onderzoek; verder aansluiting bij andere gemeenten</p>	<i>Afgehandeld</i>	<i>motie</i>	Motie vreemd aan de orde van de dag, inzake wietteelt	Rehwinkel
2013- 15	4 SP, D66, PvdA, GL, CU en S&S	Strafbaarstelling illegaal verblijf	<p>de zorgen van de raad en het college ten aanzien van de gevolgen van het wetsvoorstel strafbaarstelling illegaal verblijf uitdrukkelijk onder de aandacht van het kabinet te brengen.</p>	F&V	<p>Motiebrief 24/5/13: inmiddels brief naar staatssecr. met standpunt gemeente, kopie ontvangen</p>	<i>Afgehandeld</i>	<i>motie</i>	Motie vreemd aan de orde van de dag	Rehwinkel

Collegiebrief aan de raadscie F & V inzake Toezeggingen (nav bespreking ...)

.
. .
Bestuursdienst

Directie BST/BA/Hermans
Onderwerp Toezeggingen (n.a.v. bespreking jaarverslag Ombudsman)

Bezoekadres
Waagstraat 1

Postadres
Postbus 20001
9700 PB Groningen

Wij zijn met het openbaar
vervoer bereikbaar,
buslijnen
1, 2, 3, 5, 6, 11, 13, 16

Informatie over
vertrektijden krijgt u via
0900-92 92

In uw antwoord graag datum
en kenmerk vermelden.

Telefoon 050 367 76 26 Bijlage(n)

Ons kenmerk BD 13.3859523

Datum - 2 SEP 2013 Uw brief van

Uw kenmerk

E-mailadres
bestuursdienst@bsd.
groningen.nl

Website
www.groningen.nl

Geachte heer, mevrouw,

Tijdens de bespreking van het jaarverslag 2012 van de Ombudsman op 15 mei jl. heeft de burgemeester u toegezegd terug te komen op enkele punten waar u toen naar vroeg. Op een aantal van deze punten zijn wij reeds ingegaan in onze brief van 6 juni 2013 (BD 13.3726900).

Het eerste punt betreft de geheimhouding van privégegevens. De Ombudsman had geconstateerd dat er privégegevens van burgers die om geheimhouding hadden verzocht, van een organisatieonderdeel aan een ander organisatieonderdeel waren doorgespeeld.

In sommige gevallen is dat verplicht, omdat de wet dit vraagt, maar dat geldt niet in alle gevallen. Juist in het geval dat de persoonsgegevens worden gevraagd ten behoeve van een niet noodzakelijk onderzoek verzocht de Ombudsman het college hier nog eens goed naar te kijken.

Dit heeft in 2012 geleid tot de beleidslijn dat de gegevens van burgers die hebben verzocht om geheimhouding in principe niet worden meegenomen in een selectie voor gemeentelijke onderzoeken. Het kan in uitzonderingssituaties nodig zijn om van deze afspraak af te wijken, bijv. als de volksgezondheid in het geding is.

Collegebrief aan de raadscie F & V inzake Toezeggingen (nav bespreking ...)

Volgvel 1 van 2
Onderwerp Toezeggingen (n.a.v. bespreking jaarverslag
Ombudsman)

Uw andere vraag betrof de reden van het hanteren van de term "politiebriefje" bij executoriaal beslag. Die term is niet adequaat en zal vervangen worden door de term "aankondiging van beslag".

Wij gaan er vanuit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

ib

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Raadsvoorstel - Verhoging limiet aan te trekken langlopende leningen 2013

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering 26-06-2013
Raadscommissie F&V
Datum raadscommissie 12-06-2013
Bijlagen -

Registratienr. DF 13.3659433
Datum B&W besluit 4 juni 2013
Portefeuillehouder T. Schroor
Steller T. Bakker
Telefoon 9451
E-mail theo.bakker@groningen.nl

Onderwerp

Verhoging limiet aan te trekken langlopende leningen 2013

Concept raadsbesluit

De raad besluit de limiet voor het aantrekken van langlopende leningen voor het jaar 2013 te verhogen met een bedrag van 50 miljoen euro tot een bedrag van 150 miljoen euro.

Raadsvoorstel - Verhoging limiet aan te trekken langlopende leningen 2013

2

(Publieks-)samenvatting

Concern Treasury is de interne bank van de gemeente Groningen en verzorgt de financiering van de gemeente Groningen op de geld- en kapitaalmarkt. Dat gebeurt veilig en tegen zo laag mogelijke kosten. Voorstellen om leningen aan te trekken worden vastgesteld in het Treasury Overleg. Inmiddels is in 2013 tot en met juli voor 80 miljoen euro aan langlopende leningen vastgelegd. Per jaar mag tot een bedrag van 100 miljoen euro aan langlopende geldleningen worden aangetrokken ter dekking van de eigen gemeentelijke financieringsbehoefte. Daarboven is een nieuw raadsbesluit nodig. Omdat er ook in de tweede helft van 2013 investeringsbedragen moeten worden betaald is meer financiering noodzakelijk. Daarnaast is er minder eigen geld beschikbaar door het teruggelopen eigen vermogen. Tot slot lenen wij voor een deel tegen variabele rente maar dit kan niet ongelimiteerd. Bovendien wordt door het aantrekken van langlopende leningen het renterisico beperkt. Daarom wordt voor 2013 een extra mandaat gevraagd van 50 miljoen euro.

Inleiding

Concern Treasury maakt op basis van prognoses van diensten voorstellen om leningen aan te trekken. Looptijden van financieringsmiddelen en financieringsbehoefte moeten zoveel mogelijk met elkaar in overeenstemming zijn. Daarom is het van belang tijdig in beeld te krijgen hoeveel geld de gemeente nodig heeft. Voorstellen om leningen aan te trekken worden vastgesteld in het Treasury Overleg. Uit de prognoses van de financieringsbehoefte blijkt dat wij nog 70 miljoen euro aan extra leningen nodig hebben. Dit is meer dan in het Treasury Statuut is geregeld. Daarom is een verruiming van de limiet voor 2013 nodig.

Beoogd resultaat

Door de limiet voor het aantrekken van langlopende geldleningen te verhogen met 50 miljoen euro kan in het laatste halfjaar van 2013 nog geld worden aangetrokken. Dit is nodig om de looptijden van de financieringsbehoefte en financieringsmiddelen zoveel mogelijk met elkaar in overeenstemming te laten zijn, maar ook om te kunnen profiteren van de huidige lage marktrente voor langlopende leningen.

Kader

Het aantrekken van langlopende leningen is geregeld in het Treasury Statuut. Per jaar mag een bedrag van 100 miljoen euro aan geldleningen worden aangetrokken ter dekking van de eigen gemeentelijke financieringsbehoefte. Daarboven is een nieuw raadsbesluit nodig. Het Treasury Statuut 2012-2013 is op 25 april 2012 door de raad vastgesteld. De concerndirecteur bedrijfsvoering is gemandateerd voor het aangaan van de leningen. In het nieuwe statuut 2014-2015 zullen wij de raad voorstellen het jaarlijkse bedrag te verhogen.

Argumenten/afwegingen

In 2013 is tot en met juli voor 80 miljoen euro aan langlopende leningen vastgelegd. Op basis van de prognose van de financieringsbehoefte voor de rest van 2013 willen wij nog voor 70 miljoen euro aan langlopende leningen aantrekken. Dit is noodzakelijk om ook de investeringen 2013 te kunnen blijven financieren bij een teruggelopen eigen vermogenspositie. Bovendien maakt het ons minder kwetsbaar voor mogelijke toekomstige rentestijgingen. Daarnaast profiteren wij daardoor van de huidige lage marktrente voor langlopende leningen. In 2012 heeft uw raad ook al besloten tot een verhoging van de limiet. Toen golden dezelfde argumenten.

Raadsvoorstel - Verhoging limiet aan te trekken langlopende leningen 2013

3

Indien de limiet niet verhoogd wordt loopt het renterisico eind 2013 meer op dan is toegestaan. De mismatchlimiet zal worden overschreden. Dit levert onrechtmatigheid op en is in strijd met ons Treasury Statuut. De kasgeldlimiet zal ook worden overschreden. Conform de wet Fido moeten wij van de provincie als toezichthouder maatregelen nemen om binnen drie maanden het risicoprofiel terug te brengen.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

N.v.t.

Financiële consequenties

De kosten van de gemeentelijke financiering worden door middel van het rente omslag percentage in rekening gebracht aan de activa (kapitaalverstrekking wegens investeringen in voorgaande jaren en nieuwe investeringen) van de diensten. Nu goedkoop lenen leidt in de komende jaren tot een lager rente omslag percentage en daarmee tot lagere financieringslasten op termijn.

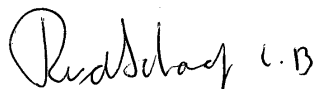
Realisering en evaluatie

De langlopende leningen zullen worden aangetrokken in de tweede helft van 2013. De uitvoering van de voornemens en de resultaten zullen worden toegelicht in de treasuryparagraaf bij de jaarrekening 2013.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Raadsvoorstel - Terugblik bezoek koninklijk paar

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering 21-06-2013
Raadscommissie F&V
Datum raadscommissie 13-09-2013
Bijlagen 1

Registratienr. BD 13.3750080
Datum B&W besluit 25 juni 2013
Portefeuillehouder
Steller Luuk Mees
Telefoon
E-mail luuk.mees@groningen.nl

Onderwerp

Terugblik bezoek koninklijk paar

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. kennis te nemen van de terugblik op het bezoek van het koninklijk paar;
- II. de kosten ad € 48.000,- te dekken uit de post Onvoorzien van het Concern;
- III. de gemeentebegroting 2013 dienovereenkomstig te wijzigen.

Raadsvoorstel - Terugblik bezoek koninklijk paar

2

(Publieks-)samenvatting

Het bezoek van het koninklijk paar aan de stad Groningen op 28 mei jl. was een groot succes. Er was veel belangstelling en het paar heeft de mogelijkheid gekregen kennis te nemen van de diversiteit van de stad Groningen. De kosten voor het bezoek bedragen iets meer dan € 76.000,--. Met verrekening van een bijdrage van de provincie Groningen in de kosten ad € 28.250,-- resteert een gemeentelijke kostenpost van afgerond € 48.000,-. De raad wordt voorgesteld dit te dekken uit de post Onvoorzien van het Concern.

Inleiding

Eind maart verzocht de provincie, in opdracht van het Hof, de gemeente Groningen om na te denken over een ontvangst van het koninklijk paar op 28 mei 2013. Het bezoek zou ongeveer een uur duren. Het concept-programma moest begin april gereed zijn ten behoeve van de beoordeling van het Hof en de veiligheidsdiensten. Op 2 april 2013 hebben vertegenwoordigers van het Hof en de veiligheidsdiensten een bezoek gebracht aan Groningen. Op 6 april 2013 werd het concept-programma goedgekeurd.

In dit voorstel bekijken we terug op het bezoek en gaan we in de financiële paragraaf in op de kosten voor het bezoek. We stellen u voor de kosten te dekken uit de post Onvoorzien van het Concern.

We realiseren ons dat het met het oog op uw budgetrecht ongebruikelijk is om pas na afloop van een gebeurtenis toestemming te vragen voor de uitgaven. Dit had twee redenen. Ten eerste hebben onze werkzaamheden zich vooral geconcentreerd op de inhoudelijke kant van het bezoek. Daarnaast was ook na bepaling van het programma niet duidelijk welke kosten met het bezoek annex zouden zijn, noch was duidelijk in welke mate de provincie zou bijdragen. Wel hebben we in lijn met de wensen van het Hof bij de voorbereiding gekozen het bezoek weliswaar feestelijk te maken, maar qua uitgaven sober te houden. We denken dat we in deze opzet zijn geslaagd.

Beoogd resultaat

Het koninklijk paar een warm welkom heten en hen en anderen de diverse aspecten van de stad Groningen te laten zien.

Kader

Het initiatief lag bij het Hof dat provincies verzocht een programma voor het koninklijk paar samen te stellen, waarbij minimaal een bezoek aan de hoofdstad was inbegrepen.

Argumenten/afwegingen

Het bezoek van het koninklijk paar aan de stad Groningen hebben wij beoordeeld als een groot succes. De Stad zorgde, ondersteund door het mooie weer, voor een warm onthaal voor Koning Willem Alexander en Koningin Maxima. Er stonden ongeveer 10.000 mensen langs de route. Aan de hand van een gevarieerd programma - met als kenmerken voor onze stad; energiek, creatief, ondernemend en verbindend - is een wandeling van een uur gemaakt via het Martiniekerkhof, Grote Markt, Waagplein naar het bordes van het stadhuis. Het bezoek aan Groningen was het eerste in de reeks door het hele land.

In bijlage 1 hebben we het programma samengevat. Het officiële programmaboekje hebben we bijgevoegd. Ook hebben we een knipselkrant bijgevoegd met een overzicht van de publiciteit die het bezoek genereerde. In totaal zijn er 140 vertegenwoordigers van de verschillende landelijke en regionale media geaccrediteerd. Ook enkele buitenlandse vertegenwoordigers (Duitsland en België) hebben verslag gedaan van het bezoek. Groningen heeft extra veel aandacht in de media gekregen omdat Groningen zoals aangegeven als eerste werd aangedaan in de reeks van bezoeken in het land. Alle landelijke televisiezenders hebben in hun journaals, maar ook soms rechtstreeks aandacht

Raadsvoorstel - Terugblik bezoek koninklijk paar

3

geschonken aan de komst van het Koninklijk Paar. Ook de landelijke dagbladen hebben ruim aandacht geschonken aan het bezoek.

De slogan "Er gaat niets boven Groningen" is door de presentatie aan het koninklijk paar nogmaals bevestigd door de inzet van allerlei organisaties en 150 vrijwilligers en de 10.000 mensen langs de route. Mede op initiatief van Marketing Groningen en de Groninger City Club is speciale aandacht besteed aan de aankleding van de stad. De oranje-rood-wit-blauwe banieren in de winkelstraten en de oranje vlaggen hebben mede bijgedragen aan een goede sfeer en uitstraling.

Hieronder gaan we kort in op de organisatie en samenwerkingspartners. Het succes van het bezoek van het koninklijk paar is namelijk mede te danken aan de inspanning van een aantal belangrijke "key-players" in onze stad. Allereerst de 2.000 schoolkinderen die a-selectief benaderd zijn om het koninklijk paar op het Martinikerhof te verwelkomen. Daarnaast hebben de Rijksuniversiteit Groningen, Hanzehogeschool (Prins Claus Conservatorium, Academie Minerva, Academie voor Beeldende Kunst/ Vormgeving en Popcultuur), Gasunie/Gasterra en UMCG een belangrijke bijdrage geleverd aan het programma. Ook de samenwerkingsverbanden op het terrein van wetenschap, innovatie en ondernemerschap City of Talent, Energy Valley, Healty Ageing hebben zich gepresenteerd. In een gezamenlijk presentatie hebben de grote festivals Eurosonic/Noorderslag, Noorderzon, Noorderlicht en Swingin Groningen een bijdrage aan de route geleverd. Ook de gemeente Groningen zelf vormde een onderdeel van het programma: door de presentatie van het Forum en doordat de wandeling op het bordes werd afgesloten met het traditioneel inschrijven van het koninklijk paar in het "Gulden boek"

Organisatie.

De organisatie van het bezoek aan de stad was in handen van een gemeentelijke projectgroep, dat afstemde met de provinciale organisatie. Het project werd getrokken door de accountmanager grote evenementen. De relatieve korte voorbereidingstijd voor het bezoek heeft veel inzet gevraagd van veel medewerkers van de gemeente Groningen. Voor de voorbereiding en tijdens het bezoek hebben ongeveer 150 vrijwilligers een bijdrage geleverd.

Voor het inhoudelijke programmaonderdeel is een beroep gedaan op een ervaren evenementen-organisator. Een speciale werkgroep heeft zich beziggehouden met de vertaling van veiligheidsmaatregelen. Delen van de binnenstad werden afgesloten voor auto, bromfiets en fietsverkeer. Om de omgeving te informeren over deze maatregelen zijn ongeveer 3.000 ondernemers en 5.000 huisadressen aangeschreven en er zijn verschillende publicaties in de Stadsberichten in de Gezinsbode verschenen.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

Uit de ons bereikte signalen concluderen we dat het bezoek zich op een groot draagvlak kon verheugen.

Financiële consequenties

Het bezoek heeft in totaal iets meer dan € 76.000,- gekost. Daarmee bedragen de netto-uitgaven (na verrekening provinciale bijdrage) afgerond € 48.000,-.

We hebben de kosten uitgesplitst naar Programma & Organisatie, Promotie en Veiligheid.

De verdeling zag er als volgt uit (afgeronde bedragen):

Programma & Organisatie:	€ 46.000,-
<i>o.a. geluid, EHBO, toiletten, podia en inhuur extern</i>	
Promotie:	€ 3.000,-
<i>m.n. bijdrage banieren</i>	
Veiligheid:	€ 27.000,-
<i>o.a. hekken, communicatie en portofoons</i>	
Totaal:	€ 76.000,-

Raadsvoorstel - Terugblik bezoek koninklijk paar

4

Begrotingswijziging 2013	BD 044
KONINGSBEZOEK	
Betrokken dienst(en)	Bestuursdienst
Naam voorstel	KONINGSBEZOEK
Besluitvorming (orgaan + datum)	VGR 2013-2
Incidenteel / Structureel	Incidenteel
Soort wijziging	exploitatie
Tijdsplanning krediet	n.v.t.

Nr.	Financiële begrotingswijziging Naam deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging reserve	Onttrekking reserve	Saldo
	Deelprogram						
13.1	ma: <i>College, raad en overig</i>	48		48-			48-
	Deelprogram <i>Algemene inkomsten en</i>						
15.1	ma: <i>post onvoorzien</i>	48-		48			48
	TOTALEN						
	BEGROTINGSWIJZIGING	0	0	0	0	0	0

We stellen voor de kosten te dekken uit de post Onvoorzien van het Concern. Conform de richtlijnen ligt besluitvorming over bedragen hoger dan € 25.000,- bij uw raad. In de voortgangsrapportage 2013-1 hebben we al aangegeven dat we met een voorstel zouden komen deze kosten uit deze post te dekken. De koninklijke weg van het vooraf voorleggen van dit voorstel was niet mogelijk.

Realisering en evaluatie

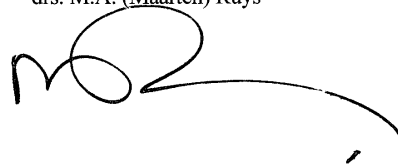
Dit raadsvoorstel houdt tevens de evaluatie in.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Raadsvoorstel - Terugblik bezoek koninklijk paar

Bijlage 1

Het programma

(samenvatting van het programmaboek aangeboden aan het Koninklijk paar)

Fairtrade Groningen

Op het Martiniekerkhof staan 2.000 enthousiaste kinderen van basisscholen en scholen voor speciaal onderwijs. Dat wordt een warm onthaal. Ze laten zien dat Groningen al 5 jaar Fairtrade Gemeente is, als eerste in Nederland.

Santelli

Jeugdcircus Santelli, een van de projecten die een Appeltje van Oranje ontvingen, verzorgt een optreden.

Koningslinde

Midden op het Martiniekerkhof is een koningslinde geplant die de herinnering aan de recente troonswisseling levend houdt.

Draaiorgel Pronkjewail

Aan de voet van de Martinatoren, naast het monument van Sint Joris en de Draak, speelt draaiorgel 'de Pronkjewail' het Grönnens laid, ons volkslied van Stad en Ommeland.

Nieuwbouw Oostwand - Groninger Forum

De oostwand van de Grote Markt wordt momenteel vernieuwd. Een grote operatie. Een van de nieuwe elementen is het Groninger Forum dat in 2017 zijn deuren zal openen.

City of Talent - Energy

Op de trappen van het VVV-kantoor laat 'Groningen, City of Talent - Energy' zien dat Groningen een kennis- en energiestad van formaat is. Dit doen ze samen met dansacademie Lucia Marthas van de Hanzehogeschool. Verder wordt het Energy Valley Platform voorgesteld.

Big Band Prins Claus Conservatorium

Terwijl het koningspaar over de Grote Markt wandelt, speelt op het grote podium aan de noordkant de Big Band van het Prins Claus Conservatorium.

Minerva

Aan de noordkant van het stadhuis presenteren studenten van Minerva, de Academie voor Beeldende Kunst, Vormgeving en Popcultuur, zich met een aantal van hun werken. De wandeling gaat nu rondom het stadhuis.

Even 'bakkie doen'

Lezers van het Dagblad van het Noorden zouden graag zien dat koning Willem-Alexander en koningin Maxima tijdens hun bezoek aan Groningen een kopje koffie komen drinken. Bij het Goudkantoor op het Waagplein kan dat. Er wordt samen 'een bakkie gedaan'. Publiek en koningspaar krijgen daar een lekker kopje Groningse koffie. En even gezellig bijpraten...

Gezond ouder worden

Healthy Ageing, speerpunt in samenwerking tussen UMCG, RUG en Hanzehogeschool. Groningen loopt met dit beleid en campagne voorop in Europa: Hoe word – en blijf - je gezond en actief oud? Met dans en fitness laten we zien hoe het kan.

Pop-, cultuur- & festivalstad

Presentatie over Eurosonic/Noorderslag, cultuurfestival Noorderzon, fotomanifestatie Noorderlicht en jazzfestival Swingin' Groningen.

Gulden Boek

Op het bordes tekenen de koning en koningin het Gulden Boek. Hiermee worden zij ereburgers van de stad Groningen. Eerder tekenden ook koningin Juliana, prins Bernhard, koningin Beatrix en prins Claus het Gulden Boek van de stad Groningen.

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

Bijlage - Progamamboek bezoek koninklijk paar

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

Majesteiten,

Welkom in Groningen! Voor uw bezoek aan de stad Groningen op 28 mei 2013 vindt u hier het programma. De wandelroute van één uur brengt u in de historische huiskamer van Groningen: van het Provinciehuis aan het Martiniekerkhof via de Grote Markt, over het Waagplein naar het Stadhuis. Langs de route ontmoet u de inwoners van de stad.

Energiek, creatief en verbindend: dat is de rode draad die door het programma voor uw bezoek aan 'Stad' loopt. Waarbij we u laten zien dat Groningen een stad vol talent is! Wij wensen u een heel fijn bezoek.

Route

1. Over het Martiniekerkhof	2
2. Langs de Martiniekerk en de Martinatoren	4
3. Op de hoek van de Grote Markt	6
4. Midden op de Grote Markt	8
5. Op weg naar het Stadhuis	10
6. Stadhuis noordzijde	12
7. Bij het Goudkantoor op het Waagplein	14
8. Stadhuis zuidzijde	16
9. Op het bordes	18

Bijlagen

1. Overzicht wandeling	20
2. Globaal tijdschema	21

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

ROUTE

Over het Martinikerhof ■ Programmaboek

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

1 Over het Martiniekerkhof

Na een kort bezoek aan het Provinciehuis wandelt u over het prachtige Martiniekerkhof. Daar ontmoet u een grote groep enthousiaste schoolkinderen, afkomstig van basis - scholen en scholen voor speciaal onderwijs. Het gaat om een dwarsdoorsnede van het openbaar en het bijzonder onderwijs uit de stad Groningen. Ze laten zien dat Groningen al vijf jaar Fairtrade Gemeente is, als eerste in Nederland.

Daarnaast ziet u een optreden van de leden van jeugdcircus Santelli. Zij mochten in 2011 voor een van hun projecten een Appeltje van Oranje ontvangen. De artiesten van Santelli laten acts zien uit hun nieuwe productie 'Tussen de regels'.

Martiniekerkhof

De oudste bewoning van het Martiniekerkhof dateert uit de vierde eeuw vóór het begin van de jaartelling. Een verhoogde plek aan het einde van de Hondsrug, die langs de grens van Groningen en Drenthe loopt. Een veilige plek in de tijd dat de zee nog diep het land in stroomde. Het Martiniekerkhof is al twee eeuwen niet meer als begraafplaats in gebruik. Het is nu een prachtige groene oase midden in de binnenstad.

Koningslinde

Midden op het Martiniekerkhof is een koningslinde geplant, die de herinnering aan de inhuldiging van 30 april 2013 levend houdt.

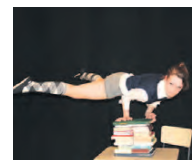
Jeugdcircus Santelli

Santelli werd in 1962 opgericht en is daarmee één van de oudste jeugdcircussen in Nederland. Het biedt niet alleen activiteiten voor kinderen en jongeren, maar voor alle leeftijden. Zo is Santelli actief in de Oosterparkwijk met 'sociaal circus', als middel voor ontmoeting en contact. Niet de prestatie telt, maar het plezier in en met elkaar. Groepen mensen van verschillende leeftijd, herkomst en opleidingsniveau komen in samenwerking met wijkorganisaties met elkaar in contact.

Het circus wil ook graag lessen circustheater aanbieden voor mensen met een verstandelijke beperking. Zowel voor kinderen als voor volwassenen zien zij circus als een prachtig middel voor ontwikkeling.

gemeente.groningen.nl/natuur/martiniekerkhof/

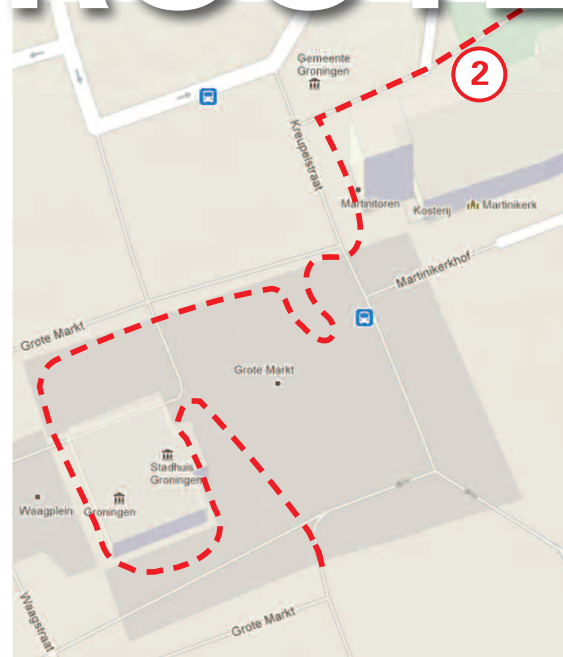
www.santelli.nl

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

ROUTE

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

② Langs de Martinikerk en de Martinitoren

Aan de voet van de Martinitoren, naast het monument Sint Joris en de Draak, speelt draaiorgel 'de Pronkjewail' voor u. Orgelman Marcel Eissens laat u het Grönnens Laid horen, ons volkslied van Stad en Ommeland.

Martinikerk en Martinitoren

Al omstreeks het jaar 1000 stond er een eerste stenen kerk aan het Martinierkhof. De Martinikerk en -toren ontleen hun naam aan Sint Martinus of Sint Maarten. Volgens de legende deelde deze heilige zijn mantel met een bedelaar die kou leed. Op de schilderingen in de Martinikerk is Martinus enkele keren afgebeeld als ruiter te paard. Hij snijdt zijn mantel in tweeën en geeft de helft aan een bedelaar. Tegenwoordig vieren we zijn feestdag met het uitdelen van lekkernijen aan kinderen op 11 november. In 1468 stortte de Martinitoren in tijdens bouwwerkzaamheden. De nieuwe toren werd tussen 1470 en 1550 westelijk van de kerk gebouwd. De kerk werd daarna uitgebreid in de richting van de toren, zodat ze één geheel vormden. De toren is 97 meter hoog. Met zijn 3500 pijpen en 53 registers is het orgel van de Martinikerk één van de grootste Noord-Europese barokorgels.

www.martinikerk.nl

Sint Joris en de Draak

Dit monument voor de herdenking van de Tweede Wereldoorlog werd op 23 maart 1959 onthuld. De Groninger binnenstad is tijdens de oorlog zwaar gebombardeerd, vooral op 16 april 1945. In 1946 werd in de provincie Groningen een comité opgericht om geld in te zamelen voor een provinciaal gedenkteken. De beeldhouwer Oswald Wenckebach kreeg de opdracht voor het werk. Het monument bestaat uit een grote bronzen Sint-Joris in een maliënkolder, met in zijn rechterhand een zwaard met de tekst Justitia, Libertas, Pax (Rechtvaardigheid, Vrijheid, Vrede). Hij staat op een natuurstenen voetstuk, waarin in reliëf de verslagen draak is weergegeven.

www.staatingroningen.nl/344/sint-joris-en-de-draak

Pronkjewail

Pronkjewail is het Groningse woord voor pronkjuweel. Hiermee wordt van oudsher de stad Groningen bedoeld, gelegen te midden van de Ommelanden. Het refrein van het Groninger volkslied luidt dan ook: 'Ain pronkjewail in golden raand, is Grönnen, stad en ommelaand'. Groningen kent al heel lang een draaiorgeltraditie. Het orgel 'De Pronkjewail' was het stadsgeschenk dat oud-burgemeester Jacques Wallage bij zijn afscheid in 2009 ontving.

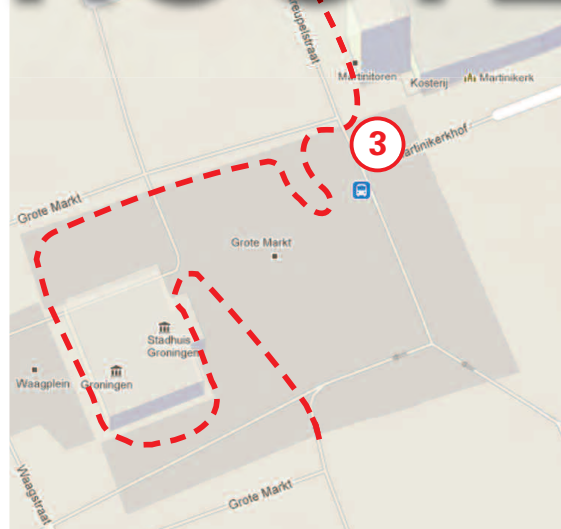

www.depronkjewail.nl

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

ROUTE

Op de hoek van de Grote Markt ■ Programmaboek

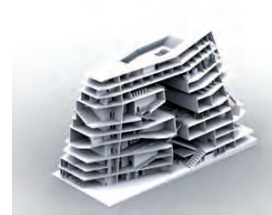
Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

③ Op de hoek van de Grote Markt

U loopt richting de Grote Markt. De route gaat langs de nieuwbouw aan de oostwand van de Grote Markt. Directeur Dirk Nijdam van het Groninger Forum en Marketing Groningen geeft u een kijkje in de toekomst van deze plek.

De oostwand van de Grote Markt wordt momenteel vernieuwd. De bebouwing komt 17 meter naar voren, naar de oorspronkelijke rooilijn van voor de oorlog. Eén van de nieuwe elementen is het Groninger Forum, dat in 2017 zijn deuren zal openen. Vanuit de overtuiging dat informatie en cultuur mensen verrijkt en samenbrengt, is het Groninger Forum straks hét stadspodium van Groningen. Een inspirerende ontmoetingsplaats en een platform voor experiment en beleving door films, boeken, tentoonstellingen, debatten, nieuwe media, lezingen, festivals en andere activiteiten. Er is altijd wat te doen, voor iedereen: jong en oud, van ver en dichtbij.

Het Groninger Forum komt te staan aan een nieuw plein dat achter de Grote Markt wordt aangelegd: de Nieuwe Markt. Met zijn hoogte van 45 meter biedt het verrassende bouwwerk straks ook een prachtig uitzicht over de historische binnenstad van Groningen. Bij de nieuwbouw is de aanleg van een nieuwe parkeergarage inbegrepen.

www.groningerforum.nl

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

ROUTE

Midden op de Grote Markt ■ Programmaboek

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

4 Midden op de Grote Markt

Vanwege de nieuwbouw aan de oostwand is de VVV, samen met het informatiecentrum over de bouwwerkzaamheden, tijdelijk midden op de Grote Markt geplaatst. Dit tijdelijke gebouw vertoont gelijkenis met een andere publiekstrekker uit de stad: het Groninger Museum.

Op de trappen van het VVV-kantoor laat Groningen onder de noemer 'City of Talent' zien dat het voorop loopt op het gebied van onderzoek, innovatie en ondernemerschap. Groningen is een kennis- en energiestad van formaat. De Groninger Talent Group, een selectie van de 80 meest succesvolle jongeren van de stad, toont dit in samenwerking met Energy Valley en de Gasunie. In Noord-Nederlands verband werken actieve energie - partijen (ondernemers, kennisinstellingen, overheden) samen binnen het Energy Valley Platform.

Voor het VVV-kantoor ziet u een expositie van objecten die energie symboliseren: onder meer een elektrische golfkar en een biogas raceauto. Dansers van onder andere dans - academie Lucia Marthas van de Hanzehogeschool begeleiden het thema 'energie'.

City of Talent

Groningen is niet alleen een echte studentenstad, maar ook op het gebied van onderzoek, innovatie en ondernemerschap loopt de stad voorop. Een echte City of Talent. Om dat ook aan de rest van het land kenbaar te maken hebben de Rijksuniversiteit, de Hanzehogeschool, het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) en de gemeente Groningen, als de grootste werkgevers van de Stad, de handen ineen geslagen. Onder de noemer 'Groningen, City of Talent', zijn zij samen met Marketing Groningen een landelijke campagne gestart. Het motto van de campagne is: 'Hier is ruimte voor talent. Ruimte om te leren. Om te werken. Om te groeien. Om je verder te ontwikkelen. Om het beste uit jezelf te halen. Bovendien is hier ruimte om te wonen, te sporten en te genieten.'

www.cityoftalent.nl

Groningen Talent group

De Groningen Talent Group is een multidisciplinair netwerk van 80 jonge Groninger talenten, ontstaan vanuit de campagne City of Talent. Zij vormen een netwerk en denktank met een multidisciplinair karakter. Het netwerk dient om elkaar te helpen, maar ook om anderen bij te staan. De groep denkt mee met bedrijven en instellingen over vraagstukken op diverse gebieden. Zij zetten hun kennis en kunde in voor de stad Groningen en leveren inzicht en visie vanuit het perspectief van de young professional.

De lijfspreuk van de Groningen Talent Group is: *"Don't ignore the young. They may not have your experience, but you don't have their ideas. Imagine what you could do if you worked together."* - Simon Sinek

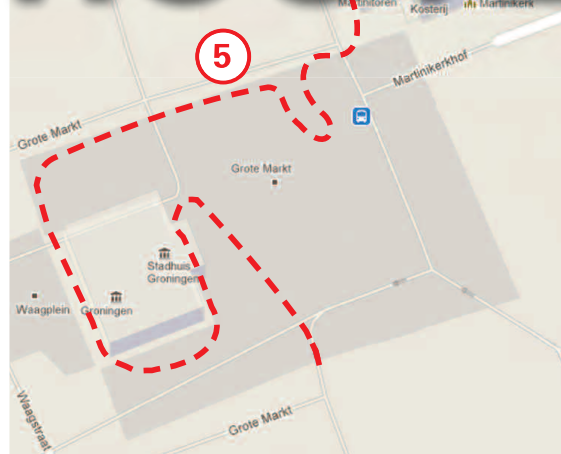

www.groningentalentgroup.nl

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

ROUTE

Op weg naar het Stadhuis ■ Programmaboek

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

5 Op weg naar het Stadhuis

Terwijl u over de Grote Markt wandelt, speelt op het grote podium aan de noordkant de Big Band van het Prins Claus Conservatorium. Een 18-koppige band geeft het thema van dit opleidingsjaar 'New York comes to Groningen' op muzikale wijze inhoud.

Prins Claus Conservatorium

Jonge mensen met een passie voor muziek én een stevige ambitie kunnen terecht op het Prins Claus conservatorium. Vanuit de hele wereld komen jonge musici naar Groningen: in totaal zo'n 300 studenten.

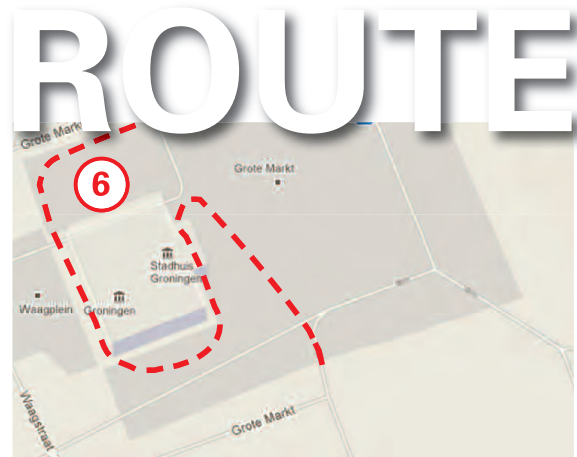
Het conservatorium wil deze studenten helpen om hun droom te verwezenlijken. Of zij nu een uitvoerend musicus willen worden, een inspirerend muziekdocent, een muzikaal ondernemer of bijvoorbeeld componist. Niet alleen de artistieke talenten en ambachtelijke vaardigheden staan centraal. Ook zaken als muzikale samenwerking, maatschappelijk bewustzijn, netwerken, communiceren, onderzoeken en ondernemerschap zijn onmisbaar om de muzikale idealen te kunnen verwezenlijken.

Het Prins Claus Conservatorium is een onderdeel van de Hanzehogeschool Groningen.

[www.hanze.nl/home/Schools/
Prins+Claus+Conservatorium](http://www.hanze.nl/home/Schools/Prins+Claus+Conservatorium)

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

Stadhuis noordzijde ■ Programmaboek

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

⑥ Stadhuis noordzijde

U vervolgt uw weg langs de noordkant van het Stadhuis. Hier presenteren studenten van Academie Minerva, de Academie voor Beeldende Kunst, Vormgeving en Popcultuur zich met een aantal van hun werken. Dean Dorothea van der Meulen is hier uw gastvrouw.

Stadhuis

Het Stadhuis van Groningen dateert van 1810 en is oorspronkelijk in een U-vorm gebouwd. De westkant, tegenover het Goudkantoor, is later in de 19^e eeuw alsnog dicht gemaakt. In het stadhuis zijn de collegeleden gehuisvest. Ook zijn er twee raadzaalen: een oude en een nieuwe. In de 'oude raadzaal' wordt het Gulden Boek bewaard. Daarover later meer.

De centrale publieksfuncties van de gemeente zijn ondergebracht in de Prefectenhof, een pand aan de voet van de Martinitoren.

www.architectenweb.nl/aweb/archipedia/archipedia.asp?ID=8960

Academie Minerva

Academie Minerva is een van de 19 'scholen' van de Hanzehogeschool Groningen en biedt een breed aanbod kunstvakopleidingen. Het omvat de onderdelen Beeldende Kunst en Vormgeving, Frank Mohr International Masters en de Minerva Academie voor Popcultuur.

De school kent een lange historie: zij werd in 1798 opgericht als School voor Teken-, Bouw- en Scheepvaartkunde.

www.academieminerva.nl

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

14

ROUTE

Mevrouw Buist

Mevrouw Buist is in hart en nieren Groningse én koningsgezind. Ze had zich opgegeven om mee te mogen naar de inhuldiging in de Nieuwe Kerk op 30 april. Helaas zat ze niet bij de 'gelukkigen'. De tweede kans was het bezoek van het koningspaar aan de provincies Groningen en Drenthe. In het programma is namelijk ruim gelegenheid voor het ontmoeten van Groningers en Drenten. Helaas zat ze ook deze keer niet bij de groep uitverkorenen. Des te groter is haar vreugde nu ze wellicht een kopje koffie met het paar mag drinken.

De heer Stuit

De heer Stuit is een van de personen die op 26 april jl. koninklijk is onderscheiden. Op het moment van uitreiken was hij op een door hem georganiseerde verrassingstrip voor zijn echtgenote, naar Berlijn. Hierdoor kon hij niet verschijnen bij de uitreiking en is hij telefonisch op de hoogte gesteld. Als verrassing voor hem is hij nu uitgekozen aanwezig te zijn op 28 mei.

De heer en mevrouw Mast

Mevrouw Mast schreef naar aanleiding van een oproep in het Dagblad van het Noorden dat zij het allerliefst een kopje koffie wilde inschenken/drinken met het koninklijk paar. Ook haar echtgenoot is aanwezig. Zij worden gedurende de ochtend gevolgd door het Dagblad van het Noorden.

Mevrouw Silvana Della Penna

Is afkomstig uit Buenos Aires en woont sinds twee jaar in Groningen. Ze is promovendus aan de Rijksuniversiteit Groningen. Haar werk vindt plaats op de afdeling Pathologie in het Universitair Medisch Centrum Groningen. Tevens is zij Internationaal Alumni Ambassadeur van de RUG en de voorzitter van de Association of Latin American Students te Groningen.

De heer en mevrouw Schuiling

De keus voor het echtpaar dat 70 jaar getrouwd is, is gemaakt omdat op het Waagplein een presentatie over Healthy Ageing plaatsvindt. Mevrouw Schuiling-Bekker (91 jaar) en de heer Schuiling (89 jaar) zijn nog in goede mentale en naar verhouding ook goede fysieke conditie en wonen nog geheel zelfstandig.

Bij het Goudkantoor op het Waagplein ■ Programmaboek

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

7 Bij het Goudkantoor op het Waagplein

Bij het Goudkantoor op het Waagplein treft u om te beginnen 'Groningen, City of Talent – Healthy Ageing'. Sportend op verschillende fitnessapparatuur laten diverse stadgers hier zien dat gezond en actief ouder worden in Groningen een belangrijk thema is. Diverse instellingen en bedrijven in Noord-Nederland zijn hier actief mee bezig zijn en dat willen wij u graag laten zien. Arts Nicole Dijk en Mark Sekuur van de Groningen Talent Group begeleiden dit onderdeel.

Dan is het tijd voor een kopje koffie. Voortgekomen uit een vraag die het Dagblad van het Noorden aan haar lezers heeft gesteld: 'wat zou u graag in het programma opgenomen willen zien?' Veel Groningers hebben daarop geantwoord: 'Kom even een kop koffie drinken'. Daarom is er een koffiemoment in het programma waarbij u de mogelijkheid hebt om aan te schuiven bij zeven stadgers voor een kopje koffie. Op de linkerpagina leest u meer over de mensen die hier aan tafel zitten.

Goudkantoor

Het Goudkantoor stamt uit 1635 en heeft in verschillende perioden dienst gedaan als belastingkantoor. Tot 1795 werd dit het Collectehuis genoemd. De huidige naam is afkomstig van de rol als 'waarborgkantoor', waar mensen een waarmerk in gouden of zilveren voorwerpen konden laten aanbrengen, ten teken dat het echt goud of zilver was. Bijzonder is dat het pand tijdens de bevrijding van de stad in april 1945 ongeschonden is gebleven. Op dit moment is het in gebruik als restaurant.

www.goudkantoor.nl/historie

Healthy Ageing

'Hoe worden we actief gezond ouder?' Om deze vraag te beantwoorden hebben het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG), de Rijksuniversiteit Groningen (RuG) en de hogescholen, overheden en het bedrijfsleven in de drie noordelijke provincies een samenwerkingsverband opgericht: het Healthy Ageing Network Northern Netherlands – Region of Knowledge & Development (HANNN).

Het HANNN wil een Noord-Europese topregio worden op het gebied van gezond ouder worden. Topwetenschappers van het UMCG en de RuG hebben jarenlange ervaring op het gebied van veroudering en de vraagstukken die dat met zich meebrengt. Dankzij onderlinge samenwerking tussen kennisinstellingen, zorginstellingen en het bedrijfsleven neemt de innovatiesnelheid toe. De aandacht is zowel gericht op kennisontwikkeling als op de praktische toepassing daarvan.

Daardoor vormt het netwerk ook een stimulans voor de economische ontwikkelingen van Noord-Nederland dat een ideale setting biedt voor een kenniscluster Healthy Ageing. Het is een van de regio's waar het aantal ouderen snel toeneemt.

www.hannn.eu

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

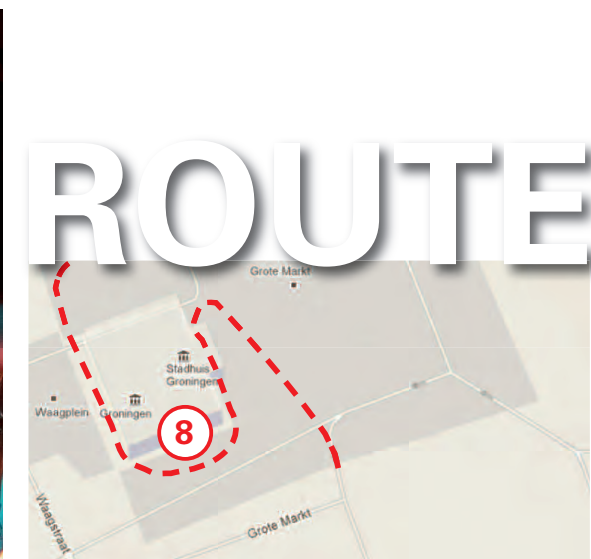

Foto: C2C at the EBBA Awards - René Keijzer

Stadhuis zuidzijde ■ Programmaboek

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

8 Stadhuis zuidzijde

Na het 'Groninger koffiemoment' presenteert Groningen zich als 'Pop-, Cultuur- en Festivalstad'. In 2010 reikte prinses Máxima op de openingsavond van Eurosonic/Noorderslag de EBBA Awards uit. Naast dit grote popevenement kent Groningen ook het cultuurfestival Noorderzon, de internationale fotomanifestatie Noorderlicht, jazzfestival Swingin' Groningen en diverse andere aansprekende evenementen. Met een liveoptreden krijgt u, samen met het publiek, een indruk van deze verschillende activiteiten. De creatieve mensen achter deze evenementen zijn hier aanwezig. Uw gastvrouw en gastheer zijn Femke Eerland (algemeen directeur van de Stichting Noorderzon) en cabaretier/presentator Arno van der Heyden.

Eurosonic/Noorderslag

Eurosonic/Noorderslag is Europa's belangrijkste showcasefestival waar Europese bands zich presenteren. Vier dagen lang krijgen hier de meest actuele en veelbelovende acts de kans zich aan een publiek van muzikliefhebbers en internationale professionals te presenteren. Eurosonic is het Europese festival, met optredens door de hele stad.

Noorderslag vormt de afsluiting, met Nederlandse bands.

Traditiegetrouw worden tijdens Eurosonic/Noorderslag verschillende nationale en internationale prijzen uitgereikt, waaronder de EBBA Award. Dit is een prijs van de Europese Commissie en de European Broadcasting Union (EBU) voor tien debuterende Europese artiesten die succesvol zijn buiten de eigen landsgrenzen. Daarnaast kent Noorderslag de Popprijs: een prijs voor de artiest die in het afgelopen jaar de belangrijkste bijdrage heeft geleverd aan de Nederlandse popmuziek.

festival.eurosonic-noorderslag.nl/nl

Noorderzon

Noorderzon begon in 1991 als zomermanifestatie in het Noorderplantsoen, aan de rand van het centrum. Na ruim twintig edities is het uitgegroeid tot een internationale kunstmanifestatie met zo'n 135.000 bezoekers uit binnen- en buitenland, mede dankzij de inzet van meer dan 750 vrijwilligers. Voor de jonge bezoekers is er het Kleintje Noorderzon op de Speelweide. Ook aan de kinderen in het Beatrix Kinderziekenhuis van het UMCG wordt gedacht: in 2012 is de Speelweide naar hen toe gebracht. Het Noorderzonfestival heeft al drie jaar het Green Key keurmerk voor duurzame publieksevenementen.

www.noorderzon.nl

Noorderlicht

Dit jaar beleeft de fotomanifestatie Noorderlicht haar 20^e editie. Het evenement vindt afwisselend plaats in Groningen en Friesland. Uiteenlopende genres komen aan bod met als uitgangspunt: 'Ons leven is vol beelden. Maar waar liggen de verbanden?' Noorderlicht staat voor fotografie die getuigt van maatschappelijke betrokkenheid en inhoudelijke verdieping. Dit is terug te zien in de opdrachten die aan fotografen worden verstrekt.

www.noorderlicht.com/nl/

Swingin' Groningen

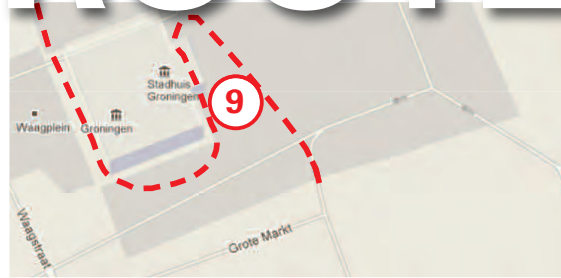
Ook jazzfestival Swingin' Groningen viert dit jaar zijn 20^e verjaardag. Midden juni komt de nationale en internationale jazzscene naar Groningen, met – traditiegetrouw – een belangrijke plaats voor opkomend talent.

www.swingingroningen.nl

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

ROUTE

Op het bordes ■ Programmaboek

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

9 Op het bordes

Tot besluit van uw bezoek nodigen wij u uit om via de staatsietrap het bordes van het Stadhuis te betreden. Vanaf deze plek heeft u een mooi uitzicht over de Grote Markt, met de Martinstoren en de Martinikerk op de achtergrond.

Het is ons een groot genoegen en een eer u samen te kunnen inschrijven in het Gulden Boek van de stad Groningen. Een traditie, die begon met het eerste bezoek aan de stad Groningen van uw grootouders in 1950, gevolgd door dat van uw (schoon)ouders in 1980, wordt daarmee voortgezet.

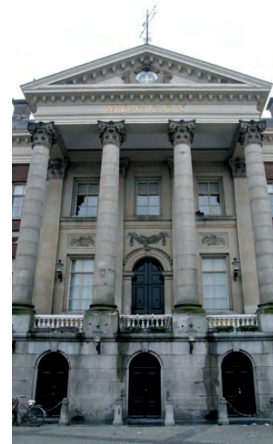
De ondertekening gebeurt in aanwezigheid van het Groninger college van Burgemeester en Wethouders, te weten: burgemeester Rehwinkel, wethouders de heer Isha, de heer Van Keulen, de heer Van der Schaaf, de heer Schroor, de heer Seton, mevrouw Visscher en gemeentesecretaris de heer Ruys.

Vervolgens gaat u aan de andere kant van het bordes via de trap naar beneden. Wandelend over de Grote Markt naar de auto's neemt u afscheid van de 'Stadjers'. En zij van u.

Wij wensen u een goede voortzetting van uw bezoek aan de provincie Groningen in Leek.

Gulden Boek

Het Gulden Boek is in 1940, bij het 900-jarig bestaan van de stad, ingesteld. Inschrijving hierin is de hoogste vorm van waardering die de stad kent. Degenen die ingeschreven staan, worden betiteld als ereburger van de stad Groningen.

<http://gemeente.groningen.nl/stadsgeschiedenis/gulden-boek-der-stad-groningen>

BIJLAGEN

Overzicht wandeling

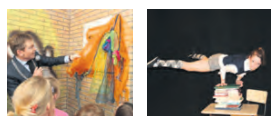
Wandeling dinsdag 28 mei van 9:15 - 10:15 uur

Op dinsdag 28 mei brengen koning Willem-Alexander en koningin Máxima een bezoek aan de stad Groningen. Een wandelroute van een uur brengt het koninklijk paar in de historische huiskamer van Groningen: van het provinciehuis aan het Martinkerhof, via de Grote Markt naar het stadhuis en het Waagplein. Langs een groot deel van de route kunt u het paar ontmoeten. Wij willen hen graag laten kennis maken met onze 'Stad'. Natuurlijk op z'n Gronings: nuchter, energiek, creatief en verbindend. Komt u ook?

1. Fairtrade Groningen

Op het Martinkerhof staan 2.000 enthousiaste kinderen van basisscholen en scholen voor speciaal onderwijs. Dat wordt een warm onthaal. Ze laten zien dat Groningen al 5 jaar Fairtrade Gemeente is, als eerste in Nederland.

2. Santelli

Jeugdcorus Santelli, een van de projecten die een Appelje van Oranje ontvingen, verzorgt een optreden.

3. Koningslinde

Midden op het Martinkerhof is een koningslinde geplant die de herinnering aan de recente troonwisseling levend houdt.

4. Draaiorgel Pronkjuwail

Aan de voet van de Martinitorren, naast het monument van Sint Joris en de Draak, speelt draaiorgel 'de Pronkjuwail' het Grönens lied, ons volkslied van Stad en Ommeland.

5. Nieuwbouw Oostwand - Groninger Forum

De oostwand van de Grote Markt wordt momenteel vernieuwd. Een grote operatie. Een van de nieuwe elementen is het Groninger Forum dat in 2017 zijn deuren zal openen.

6. City of Talent - Energy

Op de trappen van het VVA-kantoor laat 'Groningen, City of Talent - Energy' zien dat Groningen een kennis- en energiestad van formaat is. Dit doen ze samen met o.a. dansacademie Lucia Marthas van de Hanzehogeschool.

7. Big Band Prins Claus Conservatorium

Tierwyl het koningspaar over de Grote Markt wandelt, speelt op het grote podium aan de noordkant de Big Band van het Prins Claus Conservatorium.

8. Minerva

Aan de noordkant van het stadhuis presenteren studenten van Minerva, de Academie voor Beeldende Kunst, Vormgeving en Popcultuur, zich met een aantal van hun werken. De wandeling van onze eregasten gaat nu rondom het stadhuis.

9. Koffie op z'n Gronings

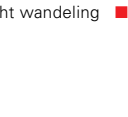
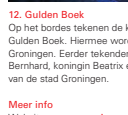
Lezers van het Dagblad van het Noorden zouden graag zien dat koning Willem-Alexander en koningin Máxima tijdens hun bezoek aan Groningen een kopje koffie komen drinken. Bij het Goudkantoor en het News Café op het Waagplein kan dat. Publiek en koningspaar krijgen daar een lekker kopje Groningse koffie. En even gezellig bijpraten...

10. Gezond ouder worden

Healthy Ageing, speerpunt in samenwerking tussen UMCG, RUG en Hanzehogeschool. Groningen loopt met dit beleid en campagne voorop in Europa: Hoe word - en blij - je gezond en actief oud? Met fitness laten we zien hoe het kan.

11. Pop-, cultuur- & festivalstad

Presentatie over Groningen als pop-, cultuur- en festivalstad: Eurosonic/Noorderslag, cultuurfestival Noorderzon, fotomanifestatie Noorderlicht en jazzfestival Swingin' Groningen.

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

Globaal tijdschema

Provinciehuis	Aankomst koninklijk paar bij het Provinciehuis	9.00 uur
	Start bezoek	9.15 uur
Over het Martiniekerkhof (1)	Wandeling over Martiniekerkhof met onder meer: ■ jeugdcircus Santelli ■ koningslinde	9.16 - 9.20 uur
Langs de Martiniekerk en de Martinitoren (2)	Draaiorgel 'de Pronkjewail'	9.22 - 9.24 uur
Hoek Grote Markt (3)	Blik op het toekomstige Forum	9.26 - 9.30 uur
Midden op de Grote Markt (4)	City of Talent, thema Energy	9.31- 9.35 uur
Op weg naar het Stadhuis (5)	Big band van het Prins Claus Conservatorium	9.40 - 9.42 uur
Noordzijde Stadhuis (6)	Kunstproject Academie Minerva	9.43 - 9.48 uur
Bij het Goudkantoor op het Waagplein (7)	Koffie drinken: City of Talent, thema Healthy Ageing	9.49 - 9.55 uur
Zuidzijde Stadhuis (8)	Eurosonic/Noorderslag, Noorderzon, Noorderlicht, Swinging Groningen	9.56 - 10.02 uur
Bordes Stadhuis (9)	Ondertekening Gulden Boek	10.04 - 10.09 uur
	Bordestrap naar beneden, naar de auto's	10.10 - 10.15 uur

Bijlage - Programmaboek bezoek koninklijk paar

Colofon

Uitgave: gemeente Groningen

Mei 2013

Vormgeving: Dion de Poel, Vision d-sign - Groningen

Knipselmap Koninklijk bezoek Koning Willem- Alexander en Koningin Máxima aan Groningen

Dinsdag 28 mei

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Koninklijk bezoek aan Groningen op televisie

- NOS, 28 mei 2013 - Samenvatting tournee koningspaar: Groningen en Drenthe
<http://nos.nl/koningshuis/video/511827-samenvatting-tournee-koningspaar-groningen-en-drenthe.html>
- NOS, 28 mei 2013 - Koningspaar bezoekt Groningen en Drenthe
<http://nos.nl/koningshuis/video/511804-koningspaar-bezoekt-groningen-en-drenthe.html>
- NOS, 28 mei 2013 – “Veel spektakel, muziek, sport en spel”
<http://nos.nl/koningshuis/video/511647-veel-spektakel-muziek-sport-en-spel.html>
- NOS, 28 mei 2013 – Leek verwelkomt koninklijk paar
<http://nos.nl/koningshuis/video/511619-leek-verwelkomt-koninklijk-paar.html>
- NOS, 28 mei 2013 – Willem-Alexander en Máxima bezoeken Groningen
<http://nos.nl/koningshuis/video/511588-willemalexander-en-maxima-bezoeken-groningen.html>
- NOS, 28 mei 2013 – “In snelvaart door Groningen en Drenthe”
<http://nos.nl/koningshuis/video/511518-in-snelreinvvaart-door-groningen-en-drenthe.html>
- NOS, 28 mei 2013 – Koninklijk paar bezoekt Groningen en Leek
<http://nos.nl/koningshuis/video/511621-koninklijk-paar-bezoekt-groningen-en-leek.html>
- RTL Boulevard, 28 mei 2013- Koningspaar op bezoek in Groningen
http://www.rtl.nl/actueel/rtlboulevard/royalty/articleview//components/actueel/rtlboulevard/2013/05_mei/royalty/Koningspaar_bezoekt_Groningen_en_Drenthe.xml
- RTL Boulevard, 28 mei 2013- Koningspaar op bezoek in Groningen en Drenthe
<http://www.rtl.nl/xl/#/u/5841e635-070d-7f42-a14a-85be4b67821a/>
- RTL Nieuws, 28 mei 2013 – Koninklijk paar begint tournee in Groningen
http://www.rtl.nl/components/actueel/rtlnieuws/2013/05_mei/27/binnenland/koninklijke_provincie_toer_be_gint_in_groningen.xml
- RTL Nieuws, 28 mei 2013 – Tournee koningspaar begonnen in Groningen
<http://www.rtl.nl/xl/#/u/eb09e5aa-0825-40b8-9a53-95cc8e20bed4/>
- RTL Nieuws, 28 mei 2013 – Koningspaar enthousiast onthaald in Groningen
<http://www.rtl.nl/xl/#/u/a04da64f-7df7-41c7-a857-3512c00cd875/>
- RTL Nieuws, 28 mei 2013 – Koningspaar bezoekt Groningen en Drenthe
<http://www.rtl.nl/xl/#/u/6c7aa125-f12b-4119-8d3e-92dc8c2f2472/>
- Hart van Nederland, 28 mei 2013 – Koningspaar begint aan provincietour
<http://www.hartvannederland.nl/nederland/drenthe/2013/koningspaar-begint-aan-provincietour/>
- De wereld draait door/ Lucky TV, 29 mei 2013 – Willy en Max in Groningen
<http://dewerelddraaitdoor.vara.nl/media/237150>

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Leek, Roden, Dwingeloo en Beilen krijgen Koninklijk bezoek

DVHN | Gepubliceerd op 04 april 2013, 20:22Laatst bijgewerkt op 05 april 2013, 22:32

Assen/Groningen Aanstaaende Koning Willem-Alexander en Koningin Máxima brengen 28 mei een bezoek aan Groningen, Leek, Roden, Dwingeloo, Beilen en Assen.

De Koning en Koningin bezoeken, na de troonswisseling, alle Nederlandse provincies. Met deze zes plaatsen trappen ze hun provincietour af in Drenthe en Groningen. Dat maakte de Rijksvoorlichtingsdienst (RVD) donderdag bekend

<http://www.dvhn.nl/nieuws/groningen/article9976903.ece/Leek,-Roden,-Dwingeloo-en-Beilen-krijgen-Koninklijk-bezoek->

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Koning Willem Alexander en Koningin Maxima: als eerste op bezoek in Groningen

woensdag 08 mei 2013 | 17:25

Er gaat niets boven Groningen zal het nieuwe koningspaar mogelijk gedacht hebben. Of niet. Maar zeker is wel, dat ze hebben besloten om als eerste Stad en provincie Groningen aan te doen in een serie officiële provinciebezoeken.

Dinsdag 28 mei 2013 brengen Koning Willem-Alexander en Koningin Maxima het eerste provinciebezoek als koninklijk paar aan de provincie Groningen.

Het bezoek start om 9.00 uur in de stad Groningen met een kort ontvangst op het provinciehuis, waarna een bezoek aan de stad plaatsvindt.

Rond half 11 zal het koninklijk paar een bezoek brengen aan landgoed Nienoord in Leek. In de middag wordt het bezoek voortgezet in de provincie Drenthe.

<http://www.gic.nl/nieuws/koning-willem-alexander-en-koningin-maxima-als-eerste-op-bezoek-i>

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Koning Willem-Alexander en Koningin Máxima bezoeken provincies Groningen en Drenthe

(3)

14 mei 2013

RVD, nr. 128: Zijne Majesteit Koning Willem-Alexander en Hare Majesteit Koningin Máxima bezoeken dinsdagochtend 28 mei de provincie Groningen en dinsdagmiddag de provincie Drenthe.

Het bezoek aan de provincie Groningen is het eerste in de reeks van twaalf bezoeken die de Koning en Koningin na de troonswisseling op 30 april 2013 aan alle provincies in Nederland brengen. Er staan twee provincies per dag op het programma.

Uitgangspunt van de bezoeken is dat vele mensen de gelegenheid krijgen om de Koning en Koningin in hun provincie te zien en te ontmoeten. Beide provinciebezoeken worden aan elkaar verbonden door een informele bijeenkomst in de buurt van de provinciegrens. Daar ontmoeten de Koning en Koningin in totaal 100 mensen (50 uit elke provincie) die een bijzondere betekenis hebben voor beide provincies, zoals sporters, musici, vrijwilligers, ondernemers en onderzoekers. De Commissaris van de Koning in de provincie begeleidt de Koning en Koningin. Gastheer is de burgemeester van de gemeente die wordt bezocht.

Provincie Groningen

Groningen: ontvangst op het Provinciehuis en rondwandeling over het Martini-kerkhof en de Grote Markt

De Commissaris van de Koning, drs. M.J. van den Berg, begroet de Koning en Koningin bij het provinciehuis aan het Martinikerkhof. In het provinciehuis is er een korte kennismaking met onder anderen het College van Gedeputeerde Staten en de vice-voorzitter van de Provinciale Staten.

Martinikerkhof: begroeting door de burgemeester van Groningen, dr. J.P. Rehwinkel, en aanvang stadswandeling vanaf het provinciehuis door een deel van het centrum van Groningen. Op het Martinikerkhof vinden muziekoptredens plaats, een uitvoering van kindercircus Santelli en speelt het draaiorgel Pronkjewail (pronkjuweel). De wandeling gaat verder naar de Grote Markt en het Waagplein.

Grote Markt/stadhuis noordzijde:

- Presentatie van de bouw van het Groninger Forum, nieuw cultuurhuis;
- 'Energieke' optredens rond het thema Energy Valley. Energiebedrijven, ondernemers, kennisinstellingen en overheden in Noord-Nederland werken samen aan de ontwikkeling van een energieregio in het noorden;
- Muziekoptreden door studenten van het Prins Claus Conservatorium;
- Portrettekenen van de Koning en Koningin door kunstenaars en studenten van Academie Minerva.

Waagplein:

- Presentatie van het project 'Healthy ageing'. Healthy ageing, gezond en actief ouder worden, is het speerpunt van het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) en komt terug in de kerntaken van de organisatie. Het UMCG werkt hiervoor samen met de Rijksuniversiteit Groningen (RUG), hogescholen, overheden en het bedrijfsleven.

Stadhuis Zuidzijde:

- Live-optredens in het kader van de diverse pop- en cultuurfestivals in Groningen: Eurosonic/Noorderslag, Noorderzon, Noorderlicht en Swinging Groningen;

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

- Op het balkon van het gemeentehuis tekenen de Koning en Koningin het Gulden Boek der stad Groningen (gastenboek van de gemeente);
- Aansluitend afscheid van de Koning en Koningin door de burgemeester op de hoek van de Grote Markt/Gelkingestraat.

Landgoed Nienoord in Leek

Landgoed Leek Nienoord kenmerkt zich door een typisch Groninger borg en tuinen.

De huidige borgen in de provincie Groningen dateren uit de 17^e en 18^e eeuw en waren buitenplaatsen voor jonkheren. Van de ruim 130 borgen zijn er in de provincie nog 16 over. Naast de borg huisvest het landgoed het Museum Nienoord. Dit rijtuigmuseum heeft de grootste nationale rijtuigcollectie ter wereld www.museumnienoord.nl

Leek: Landgoed Nienoord, Borg en Rijtuigmuseum (gemeente Leek)

Begroeting bij het begin van de oprijlaan van het landgoed door de burgemeester van de gemeente Leek, de heer B.C. Hoekstra. De Koning en Koningin rijden onder begeleiding van muziek van Showband Concordia per koets naar de binnenplaats van de borg. Ontmoeting met vertegenwoordigers van de school met de meest originele Koningsspelen van Groningen.

In de borgtuin een ontmoeting met bewoners uit de wedstrijd Leukste Dorp van Groningen (13 finalisten) en de genomineerden voor de Kroonappels van het Oranje Fonds. Aansluitend een bezoek aan de streekproductenmarkt. Korte voetbalwedstrijd tussen de Leekster Eagles (bekend Gronings zaalvoetbalteam) en Kids United (voetbalteam van kinderen met een beperking). Demonstratie van modelbootjes in de gracht rond de borg.

Vertrek naar Havezate Mensinge in Roden

Havezate Mensinge ligt bij de grens tussen de provincies Groningen en Drenthe. Het is een landgoed dat dateert uit 1381 www.mensinge.nl

Provincie Drenthe

Roden: Havezate Mensinge, informele bijeenkomst (gemeente Noordenveld, provincie Drenthe)

In de Havezate worden de provincies Groningen en Drenthe aan elkaar verbonden door een informele bijeenkomst tussen de Koning en Koningin en circa 100 inwoners uit de provincies Groningen en Drenthe. De Commissaris van de Koning in de provincie Groningen draagt de Koning en Koningin bij Havezate Mensinge symbolisch over aan de Commissaris van de Koning in de Provincie Drenthe, de heer J. Tichelaar.

Dwingeloo: bezoek aan de Brink (gemeente Westerveld)

Begroeting van de Koning en Koningin door de burgemeester van de gemeente Westerveld, de heer H. Jager en muzikaal onthaal door de Koninklijke militaire kapel Johan Willem Friso Kapel. Op de brink presenteren 12 Drentse gemeenten hun toekomstdromen. Het Shakespeare Theater uit Diever voert een korte samenvatting uit van het toneelstuk Midzomernachtdroom van William Shakespeare. Dit theatergezelschap voert jaarlijks in Diever een openluchtvoorstelling op van een toneelstuk van Shakespeare. Daarnaast presenteren het Nederlands Instituut voor radioastronomie ASTRON en het Archeologisch Centrum West-Drenthe zich. Op een deel van de brink loopt een schaapskudde en er zijn diverse muziekoptredens.

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Beilen: 'Drents kwartiertje' op de Markt

Begroeting door de burgemeester van de gemeente Midden-Drenthe, de heer J. Broertjes, op Markt in het centrum van Beilen. De Koning en Koningin maken een korte wandeling over de nieuw aangelegde en gerevitaliseerde Markt met van onder meer het Museum voor Knipkunst en de gym- en turnvereniging FIT-Beilen. Daarnaast zijn de Koning en Koningin aanwezig bij de in werking stelling van een kunstwerk. Het kunstwerk symboliseert het 'naar binnen halen' van het water van de naastgelegen Beilervaart.

Assen: afronding bezoek aan de provincie Drenthe

Het bezoek van de Koning en Koningin aan Drenthe wordt afgerond in Assen. Bij binnenkomst in de TT-stad wordt het gezelschap begeleid door motoren. Na begroeting door de burgemeester van de gemeente Assen, de heer K.S. Heldoorn is er een stadswandeling via de Torenlaan en Brink naar de Gouverneurstuin. Langs de route zijn er diverse optredens. De Koning en Koningin worden in de tuin toegezongen door de Drentse zanger en componist Daniël Lohues.

De wandeling eindigt in het oude provinciehuis, het huidige Drents museum, met een ontmoeting met het college van Gedeputeerde Staten en de vice-voorzitter van de Provinciale Staten. Vertrek van de Koning en Koningin via de oude hoofdingang van het provinciehuis, afscheid op de Noordersingel.

[http://www.koninklijkhuis.nl/nieuws/nieuwsberichten/2013/mei/koning-willem-alexander-en-koningin-maxima-bezoeken-provincies-groningen-en-drenthe-\(3\)/](http://www.koninklijkhuis.nl/nieuws/nieuwsberichten/2013/mei/koning-willem-alexander-en-koningin-maxima-bezoeken-provincies-groningen-en-drenthe-(3)/)

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Bekendmaking van het programma, vanmiddag in het Provinciehuis.

Koningspaar wandelt op 28 mei van Martinikerkhof naar stadhuis

GRONINGEN

GRONINGEN – Dinsdag 28 mei 2013 brengen Koning Willem-Alexander en Koningin Máxima het eerste provinciebezoek als koninklijk paar aan de provincie Groningen. Het feestelijke programma begint in de stad Groningen en gaat daarna verder in Leek, op het landgoed Nienoord.

De commissaris van de Koning, Max van den Berg, begeleidt de koning en de koningin tijdens het bezoek: "Groningen is de eerste provincie waar het koninklijk paar naartoe gaat. Ik ben er trots op dat ik onze provincie aan hen mag presenteren."

[Optredens langs wandelroute](#)

Tijdens het bezoek aan de stad Groningen is burgemeester Rehwinkel de gastheer. Het programma begint om negen uur in de ochtend. Na de verwelkoming door de commissaris van de Koning en een bezoek aan het provinciehuis wandelen koning Willem-Alexander en koningin Maxima naar het stadhuis.

[Jeugdcircus Santelli](#)

Tijdens de wandeling maakt het koninklijk paar kennis met het rijke culturele aanbod in de stad. Op het Martinikerkhof is een bijzonder optreden van jeugdcircus Santelli, dat vorig jaar een Appeltje van Oranje heeft ontvangen. Op het Martinikerkhof staat overigens ook de koningslinde, die traditioneel bij iedere troonswisseling in de dorpen en steden van ons land wordt geplant. Op de Grote Markt speelt de Big Band van het Prins Claus Conservatorium. Andere culturele presentaties langs de route zijn: Noorderzon, Fotomanifestatie Noorderlicht, Kunstacademie Minerva, Eurosonic Noorderstag en Swingin' Groningen.

[Energie en gezondheid](#)

Het is niet alleen cultuur wat de klok slaat, veel aandacht is er ook voor twee thema's die onze provincie van harte ondersteunt: energie (Energy Valley) en gezond ouder worden (Healthy Ageing). Op het bordes van het stadhuis zullen de koning en de koningin het Gulden Boek van de stad Groningen tekenen. Deze traditie begon in 1950 met het bezoek van koningin Juliana en prins Bernhard en in 1980 een vervolg kreeg met het bezoek van koningin Beatrix en prins Claus. Peter Rehwinkel: "Als burgemeester van Groningen ben ik blij dat het koninklijk paar onze stad bezoekt. Het is eervol om die dag de koninklijke gasten als eerste stad te mogen ontvangen."

[Energiek creatief en verbindend](#)

Tijdens het bezoek van koning Willem-Alexander en koningin Máxima aan de stad laten we het beste zien dat Groningen in huis heeft: energiek, creatief en verbindend. Ik verwacht dat heel veel Stadlers en bezoekers uit de Ommelanden het nieuwe koningspaar enthousiast zullen ontvangen."

[Leek: landgoed Nienoord](#)

Rond 10.30 uur ontvangt burgemeester Hoekstra van de gemeente Leek het koninklijk paar op het landgoed Nienoord. Daar maken ze een tocht in een historische koets. Op het borgterrein bezichtigt het paar de opgestelde museale koetsen en de door De Zijlen gemaakte portretten van koningen en koninginnen. Ook is er aandacht voor de drie genomineerde Groninger Kroonappels.

[Streekproductenmarkt](#)

In de tuin is veel muziek, een streekproductenmarkt en een ontmoeting met de Vereniging Groninger Dorpen. Hier presenteren dertien Groninger dorpen zich aan het paar. Op 26 april hebben veel kinderen in onze provincie meegedaan aan de Koningspelen. De school met de meest originele Koningspelen ontmoet het koningspaar.

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Voetbalwedstrijd

Op het gazongedeelte bij de borg speelt Kids United een voetbalwedstrijd tegen de Leekster Eagles. Burgemeester Hoekstra: "Ik vind het geweldig dat het koningspaar naar Leek komt, waar de ommelanden zich presenteren op het prachtige landgoed Nienoord. In de korte periode van het bezoek proberen we zoveel mogelijk van onze mooie provincie te laten zien."

Provinciebezoeken

Na de troonswisseling op 30 april bezoeken de koning en de koningin in mei en juni alle provincies van Nederland. Per dag staan twee provincies op het programma. In iedere provincie zal het koninklijk paar naast de hoofdstad van die provincie een bezoek afleggen aan één of een aantal dorpen of steden.

Dorpen naar Nienoord

"Er is weinig tijd, daarom hebben we ervoor gekozen de dorpen naar Nienoord te halen. Zo beperken we de reistijd en krijgt het paar langer de gelegenheid om kennis te maken met onze inwoners. En met meer dorpen, die zo belangrijk zijn voor onze provincie en zich met zo veel veerkracht staande weten te houden", aldus de commissaris van de Koning. Na het bezoek aan onze provincie gaat het koninklijk paar naar de provincie Drenthe.

Programma in Gezinsbode

Er worden veel duizenden bezoekers verwacht, waaronder een groot aantal schoolkinderen op het Martiniekerkhof. Het gedetailleerde programma van het Koningsbezoek verschijnt volgende week in de Gezinsbode. In de stad worden uitgebreide veiligheids- en verkeersmaatregelen getroffen. Een deel van de binnenstad wordt afgesloten voor auto's, die er niet mogen rijden maar ook niet parkeren. Van zeven tot elf uur 's ochtends worden ook fietsers en brommers uit het centrum geweerd. Groninger Gezinsbode 14-05-13 16:54.

<http://www.gezinsbode.nl/koningspaar-wandelt-op-28-mei-van-martiniekerkhof-naar-stadhuis/>

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Koningspaar wil veel 'gewone' Groningers zien

Geplaatst: 17:05 uur, dinsdag 14 mei 2013

Foto: deVos / Flickr Creative Commons

Koning Willem-Alexander en Koningin Maxima maken tijdens hun bezoek aan onze provincie op 28 mei onder andere een wandeling van het Martinikerkhof naar de Grote Markt. Dat blijkt uit het programma van het koninklijk bezoek, dat dinsdag bekend is gemaakt.

In de stad bekijken ze ook de werkzaamheden aan de nieuwbouw aan de Oostwand van de Markt. Bij het bezoek zijn ook veel kinderen betrokken. Volgens burgemeester Rehwinkel wil het koningspaar op 28 mei veel 'gewone' Groningers zien.

Na een bezoek aan de stad Groningen gaat het koningspaar naar landgoed Nienoord in Leek. Het complete programma van het koninklijk bezoek vindt u [hier](#).

<http://www.rtvnoord.nl/artikel/artikel.asp?p=120911>

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Programma bezoek koninklijk paar aan Groningen

GRONINGEN – Koning Willem-Alexander en Koningin Máxima brengen dinsdag 28 mei het eerste provinciebezoek als koninklijk paar aan de provincie Groningen.

Het feestelijke programma begint in de stad Groningen en gaat daarna verder in Leek, op het landgoed Nienoord. De commissaris van de Koning, Max van den Berg, begeleidt de koning en de koningin tijdens het bezoek: "Groningen is de eerste provincie waar het koninklijk paar naartoe gaat. Ik ben er trots op dat ik onze provincie aan hen mag presenteren."

Tijdens het bezoek aan de stad Groningen is burgemeester Peter Rehwinkel de gastheer. Het programma begint om 9.00 uur. Na de verwelkoming door de commissaris van de Koning en een bezoek aan het provinciehuis wandelen koning Willem-Alexander en koningin Máxima naar het stadhuis. Tijdens de wandeling maakt het koninklijk paar kennis met het rijke culturele aanbod in de stad.

Programma

Op het Martiniekerkhof is een optreden van jeugdcircus Santelli, dat vorig jaar een Appeltje van Oranje heeft ontvangen. Op het Martiniekerkhof staat overigens ook de koningslinde, die traditioneel bij iedere troonswisseling in de dorpen en steden van ons land wordt geplant. Op de Grote Markt speelt de Big Band van het Prins Claus Conservatorium. Andere culturele presentaties langs de route zijn: Noorderzon, Fotomanifestatie Noorderlicht, Kunstacademie Minerva, Eurosonic Noorderslag en Swingin' Groningen.

Energie en gezondheid

Het is niet alleen cultuur wat de klok slaat, veel aandacht is er ook voor twee thema's die onze provincie van harte ondersteunt: energie (Energy Valley) en gezond ouder worden (Healthy Ageing). Op het bordes van het stadhuis zullen de koning en de koningin het Gulden Boek van de stad Groningen tekenen. Een traditie, die begon in 1950 met het bezoek van koningin Juliana en prins Bernhard en in 1980 een vervolg kreeg met het bezoek van koningin Beatrix en prins Claus.

Pekelder streekblad 14-05-13 18:54.

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Groot feestprogramma bij komst Koning Willem-Alexander en Koningin Maxima gepresenteerd
dinsdag 14 mei 2013 | 20:38

Een wandeling van het provinciehuis naar het Stadhuis, een optreden van een Big Band op de Grote Markt en het planten van een koningslinde: dat zijn enkele van de onderdelen van het feestprogramma bij het eerste bezoek van Koning Willem-Alexander en Koningin Maxima op 28 mei aan Groningen. Er is ook aandacht voor Energy Valley en Healthy Ageing.

Tijdens het bezoek aan de stad Groningen is burgemeester Rehwinkel de gastheer. Het programma begint om 9 uur. Na de verwelkoming door de commissaris van de Koning en een bezoek aan het provinciehuis wandelen koning Willem-Alexander en koningin Maxima naar het stadhuis. Tijdens de wandeling maakt het koninklijk paar kennis met het rijke culturele aanbod in de stad. Op het Martiniekerkhof is een bijzonder optreden van jeugdcircus Santelli, dat vorig jaar een Appeltje van Oranje heeft ontvangen. Op het Martiniekerkhof staat overigens ook de koningslinde, die traditioneel bij iedere troonswisseling in de dorpen en steden van ons land wordt geplant. Op de Grote Markt speelt de Big Band van het Prins Claus Conservatorium. Andere culturele presentaties langs de route zijn: Noorderzon, Fotomanifestatie Noorderlicht, Kunstacademie Minerva, Eurosonic Noorderslag en Swingin' Groningen.

Energie en gezondheid

Het is niet alleen cultuur wat de klok slaat, veel aandacht is er ook voor twee thema's die onze provincie van harte ondersteunt: energie (Energy Valley) en gezond ouder worden (Healthy Ageing). Op het bordes van het stadhuis zullen de koning en de koningin het Gulden Boek van de stad Groningen tekenen. Een traditie, die begon in 1950 met het bezoek van koningin Juliana en prins Bernhard en in 1980 een vervolg kreeg met het bezoek van koningin Beatrix en prins Claus. Peter Rehwinkel: "Als burgemeester van Groningen ben ik blij dat het koninklijk paar onze stad bezoekt. Het is eervol om die dag de koninklijke gasten als eerste stad te mogen ontvangen.

<http://www.gic.nl/nieuws/groot-feestprogramma-bij-komst-koning-willem-alexander-en-koningi>

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Foto: www.koninklijkhuis.nl

RTV Noord doet uitvoerig verslag van bezoek koningspaar

Live tv-uitzending is financieel niet haalbaar

Geplaatst: woensdag 15 mei 2013 13:12

Gewijzigd: woensdag 15 mei 2013 13:12

RTV Noord doet op 28 mei uitvoerig verslag van het bezoek van koning Willem-Alexander en koningin Máxima aan Groningen. Op Radio Noord en online gebeurt dat live, maar een rechtstreekse tv-uitzending is financieel niet haalbaar.

Wel is er 's middags een extra uitzending van Noord Vandaag op TV Noord. Ook is er 's avonds een extra lange uitzending van Noord Vandaag op tv.

Een live-uitzending op tv is financieel niet haalbaar. RTV Noord moet dit jaar op last van de provincie 4,5 ton bezuinigen. Daarnaast is het potje voor onvoorziene uitgaven bijna leeg. RTV Noord heeft dit jaar al veel extra uitzendingen gemaakt, onder meer over de aardbevingen, de herindelingsplannen en het rapport van de commissie-Cohen.

RTV Noord kan, anders dan RTV Drenthe, ook geen gebruik maken van een registratie door de NOS, of van een extra subsidie van de provincie.

<http://www.rtvnoord.nl/ipad/index.asp?p=120944>

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Toegang tot binnenstad sterk beperkt tijdens koninklijke wandeling.

Binnenstad deels auto- en fietsvrij tijdens koninklijk bezoek

GRONINGEN

GRONINGEN – Om het feestelijke bezoek op dinsdag 28 mei van koning Willem-Alexander en koningin Máxima goed te laten verlopen, is een aantal verkeers- en veiligheidsmaatregelen nodig. Zo mogen in een groot deel van de binnenstad van Groningen tijdens het bezoek geen auto's rijden of geparkeerd staan.

In een kleiner gebied daarbinnen mogen ook geen fietsers en bromfietzers rijden. Stadgers mogen daar geen fietsen en bromfietsen stallen. Het evenemententerrein (Grote Markt en Waagplein) met de looproute van het koninklijk paar is alleen voor voetgangers toegankelijk. Het Martiniekerkhof is afgesloten voor het publiek. Daar staan namelijk 2.000 schoolkinderen om het koninklijk paar toe te zwaaien. Hulpverlening en ziekenvervoer komen vanzelfsprekend niet in gevaar.

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Verordening

De veiligheids- en verkeersmaatregelen staan in de Verordening bezoek Koninklijk Paar die burgemeester Peter Rehwinkel in het belang van de veiligheid heeft afgekondigd. Rond het Martinikerkhof en de Grote Markt worden veel bezoekers verwacht om Willem-Alexander en Máxima op hun eerste bezoek na de troonswisseling te zien. Het evenemententerrein waarover het paar van het Provinciehuis naar het Stadhuis wandelt, is vrij toegankelijk voor voetgangers, behalve het Martinikerkhof.

Informatie

De auto- en fietsverboden in de verschillende gebieden rond de looproute van de koning en koningin gelden tussen 7.00 en 11.00 uur. Bewoners en ondernemers moeten ervoor zorgen dat hun auto's en fietsen dan weg zijn. Auto's en fietsen die er dan nog staan, worden weggehaald. Leveranciers mogen tussen 7.00 en 11.00 uur ook niet het gebied in. De Gemeente informeert nog deze week per brief de bewoners en ondernemers die met de verboden te maken krijgen over de maatregelen. In de brief komt ook een telefoonnummer te staan waar burgers met vragen terecht kunnen.

Borden

Het gebied waarin tussen 7.00 en 11.00 uur geen auto's mogen staan, bevindt zich grofweg tussen het Lopende Diep, Turfsingel, Oude Ebbingestraat, A-Kerkhof en het Zuiderdiep. Daarbinnen is een kleinere zone waarin ook geen fietsen meer mogen staan en fietsen verboden is. Een dag voor het bezoek staan er borden die aangeven waar geen auto's en fietsen mogen staan tijdens het koninklijk bezoek.

Gulden Boek

Het programma begint om 9.00 uur met de verwelkoming door Commissaris van de Koning Max van den Berg op het Provinciehuis. Daarna lopen de koning en de koningin met gastheren burgemeester Peter Rehwinkel en Commissaris van de Koning Max van den Berg langs de optredens en presentaties naar het stadhuis. Daar tekent het koninklijk paar het Gulden Boek van de stad Groningen, net als koningin Juliana en prins Bernhard en koningin Beatrix en prins Claus eerder deden. Om 10.15 uur is het koninklijk bezoek aan de stad afgelopen. De koning en de koningin vertrekken dan naar Leek.

Plattegrond

Op een plattegrond op de gemeentelijke website www.groningen.nl/evenementen zijn de gebieden met de straten te zien waar geen auto's en fietsen meer mogen komen. Ook het evenemententerrein met de looproute van de koning en de koningin staat daarop.

Groninger Gezinsbode 15-05-13 13:33.

<http://www.gezinsbode.nl/binnenstad-deels-auto-en-fietsvrij-tijdens-koninklijk-bezoek/>

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Koninklijk bezoek gaat overlast veroorzaken

Geplaatst: 07:36 uur, donderdag 16 mei 2013

Foto: www.koninklijkhuis.nl

Het koninklijk bezoek aan de stad Groningen op 28 mei leidt tot overlast voor fietsers en automobilisten.

Zij zijn niet welkom in een vrij groot deel van de binnenstad. Het Martinikerkhof is zelfs volledig afgesloten, omdat daar tweeduizend schoolkinderen de nieuwe koning en koningin staan op te wachten. Voetgangers kunnen wel een kijkje nemen op de Grote Markt en het Waagplein.

De veiligheidsmaatregelen zijn genomen, omdat heel veel publiek wordt verwacht.

<http://www.rtvnoord.nl/artikel/artikel.asp?p=120978>

Koningspaar begint provinciale tour in noorden

Koning Willem-Alexander en koningin Máxima beginnen in Groningen en Drenthe aan hun rondgang langs alle 12 provincies.

Het koningspaar heeft 6 dagen uitgetrokken, 2 provincies per keer, met de bedoeling dat veel mensen de kans krijgen ze van dichtbij te zien of te ontmoeten.

Het is niet voor het eerst dat de kennismakingsbezoeken in zo'n hoog tempo worden afgelegd. Koningin Beatrix en prins Claus deden in 1980 hetzelfde. Zij gingen de, toen nog 11, provincies en de Flevopolders in een zelfde tijdbestek langs.

Tweede tournee Willem-Alexander en Máxima

Dat was in elk geval sneller dan 32 jaar eerder bij koningin Juliana. Die bezocht geen 2 provincies per dag maar trok per provincie 2 dagen uit. De tournee werd dan ook uitgesmeerd over 2 jaar. Willem-Alexander en Máxima maakten in 2001 als net verloofd paar ook al eens een rondje langs alle provincies. Dat was om Máxima kennis te laten maken met het land en de Nederlanders met Máxima.

In Groningen komt dinsdag eerst het provinciebestuur aan bod om de koninklijke bezoekers te begroeten en daarna staat er een stadswandeling op het programma. De invulling lijkt op dat van een gemiddeld Koninginnedagbezoek met bijvoorbeeld muziektredens, kindercircus, presentaties van energiebedrijven, popfestivals en kunstenaars.

Na de provinciehoofdstad volgt een bezoek aan landgoed Nienoord in Leek voor een rit met een koets, bezoek aan een markt met streekproducten en een ontmoeting met vertegenwoordigers van een school die de origineelste Koningssspelen organiseerde.

De koppeling met Drenthe wordt gemaakt bij de provinciegrens in Roden waar een bijeenkomst is met uit elk van de 2 provincies 50 'bijzondere' mensen, zoals sporters, musici, vrijwilligers en ondernemers. Vervolgens gaat het paar via Dwingelo en Beilen naar Assen voor de afsluiting van de eerste tourneeday met onder meer opnieuw een stadswandeling.

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Donderdag zijn de volgende 2 provincies aan de beurt. Dat zijn Gelderland en Utrecht.
http://www.rtl.nl/components/actueel/rtlnieuws/2013/05_mei/27/binnenland/koninklijke_provibncie_toer_begint_in_groningen.xml

Provincietoer koningspaar start morgen in Groningen

Bewerkt door: Redactie
27-5-13 - 07:57 bron:

ANP
Willem-Alexander en koningin Máxima. © epa.

Koning Willem-Alexander en koningin Máxima beginnen dinsdag in Groningen en Drenthe aan hun rondgang langs alle 12 provincies. Ze hebben daar 6 dagen voor uitgetrokken - 2 provincies per keer - met de bedoeling dat veel mensen de kans krijgen het nieuwe koningspaar van dichtbij te zien of te ontmoeten. Het is niet voor het eerst dat de kennismakingsbezoeken in zo'n hoog tempo worden afgelegd. Koningin Beatrix en prins Claus deden in 1980 hetzelfde. Zij gingen de (toen nog) 11 provincies en de Flevopolders in een zelfde tijdbestek langs.

Dat was in elk geval sneller dan 32 jaar eerder bij koningin Juliana. Die bezocht geen 2 provincies per dag maar trok per provincie 2 dagen uit. De tournee werd dan ook uitgesmeerd over 2 jaar. Willem-Alexander en Máxima maakten in 2001 als net verloofd paar ook al eens een rondje langs alle provincies. Dat was om Máxima kennis te laten maken met het land en de Nederlanders met Máxima.

In Groningen komt dinsdag eerst het provinciebestuur aan bod om de koninklijke bezoekers te begroeten en daarna staat er een stadswandeling op het programma. De invulling lijkt op dat van een gemiddeld Koninginnedagbezoek met bijvoorbeeld muziekoptredens, kindercircus, presentaties van energiebedrijven, popfestivals en kunstenaars. Na de provinciehoofdstad volgt een bezoek aan landgoed Nienoord in Leek voor een rit met een koets, bezoek aan een markt met streekproducten en een ontmoeting met vertegenwoordigers van een school die de origineelste Koningssspelen organiseerde.

De koppeling met Drenthe wordt gemaakt bij de provinciegrens in Roden waar een bijeenkomst is met uit elk van de 2 provincies 50 'bijzondere' mensen, zoals sporters, musici, vrijwilligers en ondernemers. Vervolgens gaat het paar via Dwingeloo en Beilen naar Assen voor de afsluiting van de eerste tourneedag met onder meer opnieuw een stadswandeling.

Donderdag zijn de volgende 2 provincies aan de beurt. Dat zijn Gelderland en Utrecht.

<http://www.ad.nl/ad/nl/10784/Kroning-Willem-Alexander/article/detail/3447787/2013/05/27/Provincietoer-koningspaar-start-morgen-in-Groningen.dhtml>

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Santelli gooit het programma voor het koningspaar om

Geplaatst: 22:33 uur, maandag 27 mei 2013

Foto: RTV Noord

Het eerdere bezoek van de koning Foto: Archief RTV Noord

Jeugdcircus Santelli heeft in allerijl een nieuwe act moeten verzinnen voor het optreden tijdens het bezoek van Koning Willem-Alexander en Koningin Maxima aan Groningen.

Een van de hoofdpersonen voor de rola rola-act, een ingewikkelde circus-balans-truc, was ziek geworden. Het onderdeel moest in allerijl vervangen worden door een spectaculaire piramide.

Het jeugdcircus Santelli en het Koningshuis hebben speciale band. Twee jaar geleden won Santelli met 'Jong geleerd, Jong gebleven' een Appeltje van Oranje, een prijs van het Oranjefonds, die jaarlijks wordt uitgereikt aan bijzondere projecten op sociaal gebied. Binnen het project kwamen bewoners van het woonzorgcentrum Oosterparkheem en kinderen van Kids First wekelijks bijeen om samen circuskunsten te oefenen.

<http://www.rtvnoord.nl/artikel/artikel.asp?p=121334>

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Henk Pijlman prikte een vorkje met het koningspaar

Geplaatst: 17:32 uur, dinsdag 28 mei 2013

Foto: Victor Radziun

Zowel Willem-Alexander als Maxima waren "buitengewoon enthousiast, vriendelijk en ontspannen" tijdens de lunch met de vijftig Groningers en Drenten. Dat zegt bestuursvoorzitter Henk Pijlman van de Hanzehogeschool Groningen, die dinsdag bij deze lunch in Roden aanwezig was. Hij sprak even met Maxima.

"Een leuke vrouw", lachte Pijlman na afloop van de lunch in een interview met Henk Binnendijk op Radio Noord. Het gesprek tussen Pijlman en de koningin bleef bij een kort en een vrij algemeen praatje over welke activiteiten de Hanzehogeschool verzorgde tijdens het koninklijk bezoek, maar dat maakte het niet minder indrukwekkend. De koning en de koningin, zegt Pijlman, "zijn echte professionals. Ze hebben helemaal geleerd hoe ze het moeten doen, zodat iedereen het gevoel heeft dat 'ie de maximale aandacht krijgt."

Bij de lunch, gehouden in Havenzathe Mensinge, waren onder anderen FC Groningen-directeur Hans Nijland, Herman Bodewes van scheepswerf Bodewes Shipyards, Bert Hooghoudt van Hooghoudt Distilleerderij en dus ook Pijlman aanwezig.

<http://www.rtvnoord.nl/artikel/artikel.asp?p=121376>

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Groningen klaar voor koninklijk bezoek

Bewerkt door: Redactie
28-5-13 - 04:21 bron:

ANP Koningin Máxima, koning Willem-Alexander en prinses Beatrix eerder deze maand in Amsterdam.© anp.

Op de Grote Markt in Groningen is maandagavond lang doorgewerkt om alles in gereedheid te brengen voor de komst van koning Willem-Alexander en koningin Máxima. Die beginnen dinsdag hun reeks bezoeken aan de twaalf provincies in Groningen en Drenthe. Bedoeling van de tournee is veel mensen een kans te geven het paar te zien en te ontmoeten.

Groningen heeft het stadscentrum volgehangen met oranje, rode, witte en blauwe banieren ter voorbereiding op de 'royal tour'. De provinciehoofdstad wil laten zien dat het 'een stad vol talent is.' Na een rondgang van een uur gaat het paar naar Leek. Halverwege de dag is telkens in de buurt van de provinciegrens een ontmoeting met 50 mensen uit elk van de te bezoeken provincies. Dinsdag is dat in Roden, waarna Drenthe wordt aangedaan, met haltes in Dwingeloo, Beilen en Assen.

Nablijven is er niet bij. Dinsdagavond wordt in Wassenaar president Ricardo Martinelli van Panama ontvangen. Die is voor een driedaags werkbezoek in Nederland.

<http://www.ad.nl/ad/nl/1012/Nederland/article/detail/3448299/2013/05/28/Groningen-klaar-voor-koninklijk-bezoek.dhtml>

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Tour koninklijk paar langs provincies begint in Groningen

Bewerkt door: Redactie
28-5-13 - 08:55 bron:

ANP Koning Willem-Alexander en koningin Máxima op bezoek in Luxemburg, vorige week. © epa.

Met een bezoek aan de stad Groningen zijn koning Willem-Alexander en koningin Máxima dinsdagochtend begonnen aan hun 'royal tour'. Bij het provinciehuis werden ze ontvangen door commissaris van de Koning Max van den Berg en burgemeester Peter Rehwinkel.

Duizenden mensen, onder wie opvallend veel scholieren, heetten het koninklijk paar welkom. Het thema van het bezoek is 'Groningen, een stad vol talent'.

Het zonovergoten stadscentrum is volgehangen met oranje, rode, witte en blauwe banieren. Het paar maakt een stadswandeling langs de Martinikerk en de Grote Markt. Daar werd het volkslied van Groningen gespeeld door draaiorgel De Pronkjewail (het juweeltje).

Bij zijn afscheid als burgemeester, in 2009, werd het door de inwoners geschonken aan Jacques Wallage. Overal langs de route staan honderden zwaaiende mensen. Veel van hen houden hun mobieltje boven het hoofd om te filmen of fotograferen, waardoor zwaaien erbij inschiet.

Later dinsdagochtend gaat het paar naar Leek. Halverwege de dag is telkens in de buurt van de provinciegrens tussen Groningen en Drenthe een ontmoeting met 50 mensen uit elk van de twee provincies. Eerst in Roden, waarna Drenthe wordt aangedaan, met haltes in Dwingeloo, Beilen en Assen.

Het bezoek van dinsdag is het begin van een tour die koning Willem-Alexander en koningin Máxima uiteindelijk langs alle 12 provincies zal leiden. De tournee is bedoeld om zo veel mogelijk Nederlanders de gelegenheid te geven het paar te zien en te ontmoeten.

<http://www.ad.nl/ad/nl/1012/Nederland/article/detail/3448350/2013/05/28/Tour-koninklijk-paar-langs-provincies-begint-in-Groningen.dhtml>

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Máxima blijft zonder moeite op de been

Door: redactie

28-5-13 - 19:14 bron:

BuzzR © getty.

De hoge hakken van koningin Máxima wekten dinsdag enige verbazing langs de route die het koningspaar aflegde tijdens de zonovergoten provinciebezoeken aan Groningen en Drenthe. De meeste mensen die 8 uur lopen over een ongelijk oppervlakte - gras, modder, kinderkopjes, straatstenen, asfalt - voor de boeg hebben, kiezen voor gemakkelijke wandelschoenen. Máxima niet.

ANP. © getty. © anp.

Haar presentatie - een prachtig ensemble van Jan Taminiau dat volgens de kenners eerder werd gedragen in Duitsland - vereist chique stappers, met hoge hak en de koningin kan er duidelijk goed mee uit de voeten. Van even voor 9 uur tot ver na 17 uur liep ze ermee door Groningen, Leek, Dwingeloo, Beilen en Assen. 'Knap hoor', was een meer dan eens gehoorde bewonderende opmerking langs het koninklijk traject.

'Ze hebben voor iedereen aandacht, ze nemen echt de tijd', was een tweede lofprijzing die in Groningen en Drenthe werd geuit. Willem-Alexander en Máxima, die hun bezoek in Groningen eerder begonnen dan gepland, hadden er duidelijk zin in. Ook voor de fotografen die in hoog tempo van persvak naar persvak werden gesleurd, wilden ze regelmatig apart poseren, waarbij de begeleidende burgemeester van de media menigmaal het dringende advies kreeg uit beeld te stappen.

De provinciebezoeken zijn bedoeld om de bevolking de kans geven het nieuwe koningspaar te zien. Wat dat betreft zijn de eerste bezoeken geslaagd. Niet alleen namen Willem-Alexander en Máxima de tijd, ook kon het publiek op veel plaatsen dichtbij komen. Beveiliging was er volop, maar de sfeer was ongedwongen en gemoedelijk, zoals dat op de dag van Willem-Alexanders inhuldiging in Amsterdam eigenlijk ook het geval was.

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

<http://www.ad.nl/ad/nl/10784/Kroning-Willem-Alexander/article/detail/3448666/2013/05/28/Maxima-blijft-zonder-moeite-op-de-been.dhtml>

Koningspaar in Groningen

Willem-Alexander en Máxima begroeten het publiek ANP

Toegevoegd: dinsdag 28 mei 2013, 09:59

Update: dinsdag 28 mei 2013, 18:56

Koning Willem-Alexander en koningin Máxima hebben vanochtend hun eerste provinciebezoek afgelegd in [Groningen](#). De komende weken zal het paar alle provincies bezoeken, steeds twee per dag.

In de stad Groningen werd het paar in het provinciehuis ontvangen door commissaris van de koning Van den Berg. Buiten werden de koning en koningin enthousiast begroet door het publiek op het Martinikerkhof, waar ze begonnen aan een stadswandeling door een deel van het centrum van Groningen.

Onderweg bekeken ze een aantal demonstraties, waaronder een uitvoering van het kindercircus Santelli. Het thema van het bezoek was 'Groningen, een stad vol talent'.

Volkslied

Op de Grote Markt, die was versierd met oranje, rode, witte en blauwe banieren, werd het volkslied van Groningen gespeeld door draaiorgel De Pronkjewail (het juweeltje). Het orgel werd in 2009 door de inwoners van de stad geschonken aan Jacques Wallage, bij zijn afscheid als burgemeester. Aan een tafel op de markt dronk het koningspaar koffie met een aantal Groningers.

Het koninklijk paar sloot het bezoek aan de stad Groningen af met het tekenen van het Gulden Boek van de stad op het balkon van het stadhuis. Alle ingeschrevenen zijn ereburger van de stad Groningen.

Burgemeester Rehwinkel wenste het paar bij het afscheid veel plezier tijdens de tournee langs de 12 provincies. "Maar telkens zult u dan weer merken: er gaat niets boven Groningen", aldus de burgemeester.

Volle mond

Willem-Alexander en Máxima vervolgden hun tour per bus naar Leek waar ze op landgoed Nienoord een rondrit maakten in een koets van Museum Nienoord. Het publiek was massaal toegestroomd om een glimp van het koningspaar op te vangen. Ook in Leek werden de koning en koningin benoemd tot ereburger.

Bij de rondgang over de streekmarkt wilde het koningspaar niets proeven. "Met volle mond kunnen we bij het volgende kraampje niet praten", legde Máxima uit als ze weer een stuk taart of een worst kreeg aangeboden. Wel nam het paar producten aan die ze thuis met de kinderen kunnen proeven. Máxima liet weten er blij mee te zijn: "Fantastisch, heerlijk, superlekker".

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Bertha

De koning had ook een ontmoeting met Bertha 38, een koe uit Tolbert. Willem-Alexander kon de verwijzing naar zijn opmerking waarom hij geen Willem IV wilde zijn ("[Ik ben geen nummer, Bertha 38 staat in de wei](#)") wel waarderen en ging met de koe op de foto.

Het koningspaar maakte in Leek kennis met de finalisten van de wedstrijd Het Leukste Dorp van Goningen. Verder was er een optreden van een steelband, waarbij de koning zich liet verleiden even op de pauken te slaan.

Drenthe

Met twintig minuten vertraging vertrok het gezelschap ten slotte naar Roden, op de grens van Groningen en Drenthe, waar het koningspaar een ontmoeting heeft met 100 inwoners uit beide provincies.

Aansluitend staat de provincie Drenthe op het programma, met een bezoek aan Dwingeloo, Beilen en Assen.

<http://nos.nl/koningshuis/artikel/511565-koningspaar-in-groningen.html>

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Actueel: Haren presenteert zich in Leek aan koning en koningin

Het landgoed Nienoord is klaar voor het koninklijk bezoek vandaag, dinsdag 28 mei. Haren presenteert zich aan koning Willem-Alexander en koningin Maxima met bloemen uit de Hortus Haren en een replica van de Dorpskerk.

Rond 10.30 uur ontvangt burgemeester Hoekstra van de gemeente Leek het koninklijk paar op het landgoed Nienoord.

Koning Willem-Alexander en Koningin Máxima doen hun eerste provinciebezoek als koninklijk paar aan de provincie Groningen. Het feestelijke programma begint in de stad Groningen en gaat daarna verder in Leek, op het landgoed Nienoord.

Rond 10.30 uur ontvangt burgemeester Hoekstra van de gemeente Leek het koninklijk paar op het landgoed Nienoord. Daar maakt het koningspaar een tocht in een historische koets. Op het borgterrein bezichtigt het paar de opgestelde museale koetsen en de door De Zijlen gemaakte portretten van Koningen en Koninginnen. Ook is er aandacht voor de drie genomineerde Groninger Kroonappels.

In de tuin is veel muziek, een streekproductenmarkt en er vindt een ontmoeting met de Vereniging Groninger Dorpen plaats, die de 14 leukste dorpen van Groningen van 2012 aan het paar zullen presenteren. Leerlingen van Kunstbedrijven Westerkwartier spelen muziek in de rozentuin. Hier presenteert het Familiepark Nienoord zich ook met onder andere een stoomtreintje.

In 2012 eindigde Haren als 14e in het de verkiezing van 'Het leukste dorp van Groningen.'

Burgemeester Hoekstra: "Ik vind het geweldig dat het koningspaar naar Leek komt, waar de Ommelanden zich presenteren op het prachtige landgoed Nienoord. In de korte periode van het bezoek proberen we zoveel mogelijk van onze mooie provincie te laten zien. Graag nodig ik alle belangstellenden uit ook na afloop van het koninklijk bezoek van de activiteiten op het landgoed Nienoord te genieten."

Middagprogramma

De streekproductenmarkt op het landgoed is de hele middag nog te bezoeken. Ook de leukste dorpen presenteren zich die middag nog in de tuin. Het Familiepark, het Zwemkasteel en museum Nienoord zijn vanaf 12.00 uur open en gratis toegankelijk. Na 12 uur zijn er ook doorlopende demonstraties schapendrijven door de Scheperij op het voormalige terrein van VEV op het landgoed.

Artikel geplaatst door Marco in 't Veldt op 28-05-13 09:51.

<http://www.harenereekblad.nl/actueel-haren-presenteert-zich-in-leek-aan-koning-en-koningin/>

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Koningspaar in Groningen, Drenthe

ANP

Toegevoegd: dinsdag 28 mei 2013, 05:07

Update: dinsdag 28 mei 2013, 21:39

Groningen valt vandaag de eer te beurt om als eerste provincie koning Willem-Alexander en koningin Máxima te ontvangen. Het koningspaar maakt de komende weken een tournee langs alle provincies, waarbij steeds twee provincies op een dag worden bezocht.

Er staat de koning en koningin een vol [programma](#) te wachten. Vanochtend maken ze per bus een toer langs de stad Groningen en Leek. Vanmiddag is [Drenthe](#) aan de beurt: daar bezoekt het paar in korte tijd de plaatsen Roden, Dwingeloo, Beilen en Assen. Het paar wordt in beide provincies begeleid door de Commissaris van de Koning.

Het programma in Groningen is live te volgen via de website van [RTV Noord](#).

In Groningen beginnen Willem-Alexander en Máxima, na een ontvangst op het Provinciehuis, om 9.15 uur met een wandeling over het Martinikerkhof en de Grote Markt, waar ze onder meer een optreden zien van jeugdcircus Santelli. Het circus is een van de projecten die een Appeltje van Oranje mochten ontvangen.

Aan de Grote Markt bekijken ze het cultuurhuis Forum dat in aanbouw is. In 2017 zullen hier de bibliotheek, een filmtheater, een debatcentrum, de Groninger Archieven, het Groninger Museum (historische collectie) en de Volksuniversiteit gehuisvest zijn.

City of Talent

Groningen presenteert zich ook als 'City of Talent'. De stad wil laten zien dat het op het gebied van onderzoek, innovatie en ondernemerschap vooroploopt. De thema's 'Energy' en 'Healthy Ageing' staan vandaag centraal. Wetenschappers van het UMCG en de Rijksuniversiteit Groningen werken al jaren aan het verouderingsvraagstuk en richten zich op kennisontwikkeling en de praktische toepassing daarvan. Het koningspaar krijgt op het Waagplein een vers kopje koffie aangeboden, op 'energieke en gezonde wijze bereid'.

Daarna laat Groningen zich zien als Pop- en Cultuurstad, met live-optredens van bekende festivals als Eurosonic/Noorderslag, cultuurfestival Noorderzon, jazzfestival Swingin' Groningen en de fotomanifestatie Noorderlicht.

Op het bordes van het stadhuis van Groningen worden Willem-Alexander en Máxima ingeschreven in het Gulden Boek, dat in 1940 bij het 900-jarig bestaan van de stad is ingesteld. De ingeschrevenen zijn ereburger van stad.

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Kroonappels

Met de bus gaat het vervolgens naar Leek, waar het paar rond 10.30 uur aankomt bij de borg Nienoord. Willem-Alexander en Máxima nemen plaats in een koets uit het grootste rijtuigenmuseum ter wereld in Leek, en rijden zo de borg binnen. Daar maakt het paar een wandeling en spreekt met Groningers die genomineerd waren voor de Kroonappels.

In de tuin presenteren de veertien leukste dorpen van Groningen zich aan het koninklijk paar. Aan de wedstrijd Leukste Dorp van Groningen, een initiatief van RTV Noord en Dagblad van het Noorden deden 166 Groningse dorpen mee. In de finale streeden veertien dorpen om de titel, die werd gewonnen door Zevenhuizen.

Voor vertrek krijgen Willem-Alexander en Máxima de gemeentelijke penning Leekster Tak overhandigd.

Rond 12.00 uur komen de koning en koningin aan bij Havezate Mensinge in Roden. Daar hebben ze een informele ontmoeting met honderd bijzondere Groningers en Drenten.

Carbidschoten

In het Drentse Dwingeloo wordt het koninklijk gezelschap rond 14.15 uur verwelkomd met carbidschoten, een typisch Drents gebruik. Het paar maakt vervolgens een wandeling over de brink langs twaalf toekomstdromen van de Drentse gemeenten, afgewisseld met theater- en muziekoptredens.

In Beilen lopen ze een rondje over de nieuw ingerichte markt, waar basisschoolleerlingen een lied zingen en een aantal demonstraties te zien zijn.

Het bezoek wordt beëindigd in de hoofdstad Assen, waar het gezelschap een wandeling maakt door de Torenlaan naar de Gouverneurstuin, naast het Drents Museum. Ook daar zijn een aantal demonstraties en een optreden van zanger Daniël Lohues.

De NOS zendt dit laatste gedeelte van het provinciebezoek rechtstreeks uit op [Journaal24](#) tussen 16.00 - 16.30 uur.

Rond 17.00 uur neemt het koningspaar afscheid van Drenthe met een ontmoeting in het museum met het college van Gedeputeerde Staten en de vice-voorzitter van de Provinciale Staten. Aanstaande donderdag gaan ze opnieuw het land in voor een bezoek aan de provincies Gelderland en Utrecht.

De NOS doet vanavond om 19.30 uur verslag van het bezoek aan Groningen en Drenthe op Nederland 1 en [nos.nl](#)

<http://nos.nl/koningshuis/artikel/511495-koningspaar-in-groningen-drenthe.html>

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Honderden mensen op Grote Markt

Een handje van koning Willem-Alexander

Willem-Alexander en Máxima zijn enthousiast onthaald in Groningen. Honderden mensen stonden op de Grote Markt. Het is de eerste provincie die zij als koningspaar bezoeken. Het koppel is er benoemd tot ereburgers van de stad.

De mensen op de volgestroomde Grote Markt reageren enthousiast. "Ze zijn zo gewoon, niet uit de hoogte", zegt één van de bezoekers tegen RTL Nieuws-verslaggever Pim Sedee. Het stadscentrum hangt vol met oranje, rode, witte en blauwe banieren ter voorbereiding op de 'royal tour'.

Koning Willem-Alexander en koningin Máxima kwamen om 8:50 uur in Groningen aan, tien minuten eerder dan gepland. Ze begonnen hun bezoek in het provinciehuis waar het paar werd ontvangen door commissaris van de Koning Max van den Berg en burgemeester Peter Rehwinkel.

Willem-Alexander en Máxima hebben in Groningen ook nog een stadswandeling van een uur gemaakt. Daarna gingen zij naar Leek, waar een streekproductenmarkt bezochten. Het paar werd overladen met etenswaar uit de streek. Het bezoek gaat vanmiddag verder in het Drentse Roden, Dwingeloo en Beilen. Rond 16:00 uur beëindigt het koningspaar het bezoek in Assen.

Op de provinciegrens ontmoet het koningspaar vanmiddag vijftig mensen uit Groningen en vijftig mensen uit Drenthe. Willem-Alexander en Máxima hebben aangegeven tijdens de provinciebezoeken vooral veel mensen te willen ontmoeten

De komende weken gaan de koning en koningin op tournee langs alle twaalf Nederlandse provincies.

http://www.rtl.nl/components/actueel/rtlnieuws/2013/05_mei/28/binnenland/koningspaar_begint_bezoek.xml

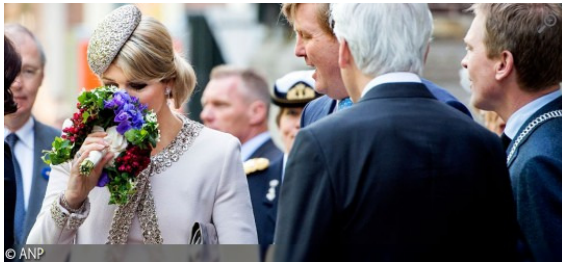
Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

In beeld: Naast Bertha 38 in de wei

Het koningspaar heeft de koningstournee langs de 12 provincies in Groningen afgetrapt.

Het koningspaar is vandaag het land ingetrokken voor een tournee langs 12 provincies.

In sneltreinvaart trekken de koning en koningin het land door. Vandaag bezoeken ze Groningen en Drenthe.

Op de volgestroomde markt in Groningen wordt enthousiast op het bezoek gereageerd.

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

'Ze zijn zo gewoon, niet uit de hoogte' zegt een bezoeker tegen RTL-verslaggever Pim Sedee.

Het doel van de bezoeken is dat zoveel mogelijk mensen de gelegenheid krijgen om hun koning en koningin te ontmoeten.

Willem-Alexander en Máxima schudden dan ook de handjes van heel veel koningsfans.

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Ze doen vrolijk lachend mee aan alle activiteiten. Zo wordt het koningspaar rondgereden in een koets.

En in Leek proosten ze met de inwoners.

Speciaal voor de koning is Bertha 38 van stal gehaald. Een verwijzing naar zijn uitspraak dat Willem IV naast haar in de wei staat.

http://www.rtl.nl/components/actueel/rtlnieuws/2013/05_mei/28/binnenland/In_beeld_Aftrap_koningstournee.xml

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Liveblog (1) van het koningsbezoek: Koningspaar op Grote Markt (gesloten)

Geplaatst: 08:20 uur, dinsdag 28 mei 2013 / Gewijzigd: 09:32 uur, dinsdag 28 mei 2013

Het koningspaar op de Grote Markt met CdK Max van den Berg

Hier kunt u het liveblog volgen van het koningsbezoek aan de provincie Groningen. Koning Willem-Alexander en koningin Maxima brengen tussen 9.15 uur en 11.45 uur een bezoek aan de stad Groningen en Leek. Het bezoek is het eerste van een reeks kennismakingsbezoeken aan alle provincies. In de middaguren wordt dinsdag Drenthe bezocht.

Luister voor een live-verslag van alle gebeurtenissen tussen 9.00 en 12.00 uur naar Radio Noord of volg ons reguliere liveblog. Live beelden van het bezoek ziet u vanaf 9.10 uur op www.rtvnoord.nl. Alle video's van het koninklijk bezoek aan onze provincie kunt u **hier** bekijken.

Kijk **HIER** voor het vervolg op deze liveblog.

De liveblog met foto's is te zien op <http://www.rtvnoord.nl/artikel/artikel.asp?p=121342>

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Liveblog (2) van het koningsbezoek: Paar vertrekt onder luid gejuich uit Leek (gesloten)

Geplaatst: 09:58 uur, dinsdag 28 mei 2013 / Gewijzigd: 12:10 uur, dinsdag 28 mei 2013

Foto: Jeroen Berkenbosch

Het koningspaar op landgoed Nienoord in Leek. Foto: Jordi Haverdings / 112 Groningen

Hier kunt u het liveblog volgen van het koningsbezoek aan de provincie Groningen. Koning Willem-Alexander en koningin Maxima brengen tussen 9.15 uur en 11.45 uur een bezoek aan de stad Groningen en Leek. Het bezoek is het eerste van een reeks kennismakingsbezoeken aan alle provincies.

Luister voor een live-verslag van alle gebeurtenissen tussen 9.00 en 12.00 uur naar Radio Noord of volg ons reguliere liveblog. Live beelden van het bezoek ziet u vanaf 9.10 uur op www.rtvnoord.nl. Alle video's van het koninklijk bezoek aan onze provincie kunt u [hier](#) bekijken. Of bekijk de **doorlopende herhaling** van het koningsbezoek.

Hier een vervolg op het **eerste deel** van het liveblog

Het tweede deel van de liveblog met foto's is te lezen op <http://www.rtvnoord.nl/artikel/artikel.asp?p=121343>

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

OVERVOLLE AGENDA VOOR KONINGSPAAR

Koning Willem-Alexander en koningin Máxima hebben het gisteren zo druk gehad, dat de koningin geen tijd had om zich te verkleden. Máxima had hetzelfde pakje aan tijdens de bezoeken aan Drenthe en Groningen, als tijdens de kennismaking met president Ricardo Martinelli van Panama en zijn vrouw Marta. Gek genoeg had Willem-Alexander wél tijd om een ander pak aan te trekken.

Het koningspaar ontving het presidentskoppel op de Eikenhorst in Wassenaar. Ricardo Martinelli brengt van 27 tot en met 29 mei 2013 een werkbezoek aan Nederland.

http://www.rtl.nl//actueel/rtlboulevard/royalty/articleview//components/actueel/rtlboulevard/2013/05_mei/royalty/overvolle_agenda_voor_koningspaar.xml

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Groot Groningen 21-5-2013

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Groninger Gezinsbode 14-5-2013

Koninklijk paar wacht stampvol programma

● Willem-Alexander en Máxima gaan ongetwijfeld vermoeid naar huis

Door Jaap Kiers en Johan de Veer
Groningen/Assen Het programma dat koning Willem-Alexander en koningin Máxima moeten afwerken tijdens het eerste van hun zes bezoeken aan Nederland kun je gerust overladen noemen. Het koninklijk paar komt dinsdag 28 mei naar Groningen en Drenthe. Wie optelt hoeveel optredens van orkesten, popbandjes, artiesten, kindercircussen, kunst- en toneelgroepen en wat dies meer zij in beide provincies zijn gepland komt tot de conclusie dat het onmogelijk moet worden aan alles aandacht te besteden. Helemaal niet als ook nog iets opgestoken moet worden van de vele presentaties van bijvoorbeeld healthy aging en sensor technologie die ook in het programma zitten.

"Toch is dit wat het koninklijk paar wil", stelde commissaris van de Koning Jacques Tichelaar van Drenthe gisteren in het Asser provinciehuis. "Men wil zoveel mogelijk ontmoetingen met zoveel mogelijk mensen en zo min mogelijk bestuurders." Burgermeester Peter

Rehwinkel van Groningen zegt het anders. "Koning en koningin willen hier gewoon lekker ontspannen 'een bakkie doen'. Zijn stad is er klaar voor. Festiviteiten spelen zich na een kort verblijf op het provinciehuis af op en rond de Grote Markt. "We laten zien wat we in huis hebben. Ik verwacht veel publiek. Om bezoekers de ruimte te geven, sluiten we een deel van de binnenstad enige tijd af voor voor auto's."

Op de Grote Markt is plaats voor 2000 leerlingen van basisscholen. Op enig moment is het tijd voor het Grunnens Laid. Het eigen volkslied wordt begeleid door het orgel Pronkjewail. Tichelaar presenteerde het Drentse deel van het programma samen met bestuurders van de vier Drentse gemeenten die worden aangedaan. Wethouder Oeds Keizer van Noordenveld en de burgemeesters Rikus Jager (Westerveld), Jan Broertjes (Midden-Drenthe) en Sicko Heldoom van Assen.

Het koninklijk bezoek kost de provincie Drenthe totaal 36.000 euro, vertelde Tichelaar. Daarvan is 17.000 euro een extra subsidie aan RTV Drenthe om een live televisieregistratie te maken van de feestelijkheden, die een Koninginnedag in het kwadraat beloven te worden. Want hoewel de verwachte belangstelling van media groot zal zijn - de noordelijke provincies bijten het spits af - gaat de NOS niet live de lucht in gedurende de dag. "Waarschijnlijk omdat men

het geen zes keer wil doen", vermoedt Tichelaar. "En als ze het slechts één keer zouden doen, zouden ze scheve gezichten krijgen."

De Groningse commissaris van de Koning Max van den Berg is ervan overtuigd dat het publiek aan zijn trekken komt. "Willem-Alexander en Máxima zijn behoorlijk populair. Ik denk dat er genoeg snapshots te maken zijn die een leuk beeld opleveren." Dat de royalties Groningen en Leek vereren met een bliksembezoek, vindt Van den Berg geen punt. "Het is kort, krachtig en feestelijk. Diepgang vind je bij werkbezoeken. Die zijn zakelijk en zeer inhoudelijk."

Voor de plaatsen die het koninklijk paar aandoet in Drenthe - Roden, Dwingeloo, Beilen en Assen - betekent het bezoek ook de hele dag feest. De gemeenten steken veel minder geld in de festiviteiten. Over het algemeen slechts wat kosten voor dranghelken. Vooral in Assen wordt grote belangstelling verwacht. "Lastig te zeggen hoeveel mensen", stelde Heldoom. "Maar het zouden er zo maar eens 20.000 kunnen zijn." In Leek worden ongeveer 25.000 mensen verwacht. Rehwinkel rekent op een bijzonder bezoek met hopelijk een oranjezonnetje. Vast staat dat Willem-Alexander en Maxima de stad Groningen verlaten als ereburgers, net zoals de vroegere koninginnen. Nadat het koninklijk paar om negen uur 's ochtends is begonnen in de stad Groningen zal het aan het einde van de middag in Assen afscheid nemen. Zonder twijfel vermoeid.

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Programma 28 mei

Groningen

- 9:00 Commissaris van de Koning Max van den Berg heet het koninklijk bezoek welkom in het provinciehuis (1)
- 9:15 Verwelkoming door burgemeester Peter Rehwinkel Martinikerhof (2) - jeugd circus Santelli, koningslinde
- 9:20 St. Joris en de Draak, draaiorgel Frankjewail
- 9:25 Hoek Grote Markt (3) - blik op toekomstige Forum
- 9:30 Grote Markt (4) - City of Talent en Big Band Prins Claus Conservatorium
- 9:40 Stadhuis NZ (5) - Kunstproject Academie Minerva
- 9:45 Goudkantoor (6) - koffie drinken/gezond ouder worden (Healthy Ageing)
- 9:55 Stadhuis ZZ (7) - aurosonic, Noorderzon, Noorderlicht
- 10:00 Bordes stadhuis (8) - ondertekening Gulden Boek

Leek (9)

- 10:35 Verwelkoming door burgemeester Berend Hoekstra
- 10:40 Tocht per koets, muziek door showband Concordia
- 10:55 Wandeling naar tuin, provinciale winnaars van de Kroonappels van het Oranjerfonds
- 11:00 Tuin - presentaties 13 dorpen van Groningen
- 11:20 Via tuinhof naar rozentuin, langs de streekproductenmarkt
- 11:30 Gazon: Kids United tegen Leekster Eagles
- 11:35 Wandeling door rozentuin naar Tuinkoepel, muziek van leerlingen Kunstbedrijven Westerkwartier
- 11:45 Vertrek naar Roden

Roden (10)

- 12:00 Start informele bijeenkomst met 50 Groningers en 50 Drenten op het landgoed Mensinge te Roden. In de havezate ontmoeten ZM en HM de 100 genodigden.
- 12:45 Overdrachtsmoment van de provincie Groningen naar Drenthe (ZM, HM en de beide commissarissen in het middelpunt).

RUSTMOMENT

Dwingeloo (11)

- 14:15 Het paar wordt welkom geheten met muziek door de Johan Willem Friso-kapel. Na aankomst wandelt het paar langs het publiek over de Brink.

Beilen (12)

- 15:10 Vertrek naar Beilen
- 15:30 Aankomst in Beilen (Drents kwartiertje) Korte wandeling over de Markt
- 15:45 Vertrek naar Assen

Assen (13)

- 16:00 Aankomst in Assen, waar Daniël Lohues zinat voor het Koninklijk paar.

'Altijd al een zwak voor ze'

Dvhn 23-5-'13

INTERVIEW
JANNIE EN BERT MAST

- DvhN-lezers mogen Máxima en Willem-Alexander ontmoeten
- Stad-Groninger echtpaar schuift volgende week aan bij koningspaar

Door Jantina Russchen

Groningen Ze reageerde in een opwelling en nu zit Jannie Mast uit Groningen volgende week met Willem-Alexander en Máxima aan tafel. 'Ik zat op de hobbykamer en dacht: 'Ik stuur een mailtje.' Dat verzond ze naar de redactie van *Dagblad van het Noorden*, die had opgeroepen om suggesties te doen voor het bezoek van het koningskoppel aan Groningen en Drenthe. 'Gewoon een kopje koffiedrinken bij mij thuis, ik heb altijd al een zwak voor ze gehad', schreef mevrouw Mast.

Zo kwam het in de krant, tussen heel veel andere voorstellen voor de koninklijke visite van 28 mei. En zo las Cor Boots het, projectleider van het bezoek aan de stad Groningen. 'Het bleef hangen bij mij, 'gewoon even een bakkie doen.' Nuchter en daardoor écht Gronings. Het koffiemoment (van vijf minuten) werd ingepast in het officiële programma, goedgekeurd door het koninklijk huis en de krant mocht Jannie Mast, die de inspiratie gaf, samen met haar man Bert uitnodigen om dinsdag aan tafel te schuiven bij de nieuwe koning en koningin.

'Ik was overdonderd toen ik dat hoorde', zegt Jannie Mast. 'Zoiets doen ze natuurlijk nooit, dacht ik toen ik het mailtje stuurde. Ze kunnen niet bij gewone mensen op de koffie gaan.' Dat kunnen ze dus

▲ Jannie en Bert Mast drinken samen een kopje koffie in hun flat bij de Euroborg. Dinsdag doen ze dat met Willem-Alexander en Máxima.

Foto: Kees van de Veen

wel. Niet bij het echtpaar Mast thuis, dat veertien hoog in de flat Stoker naast de Euroborg woont. 'Ze hadden vanaf hier de stad wel mooi kunnen bekijken', meent Bert Mast. Maar 's morgens aan een tafel buiten, op het Waagplein achter het stadhuis. Daar schuiven nog vier andere mensen aan. 'Die een dwarsdoorsnede vormen van de stad Groningen en normaliter niet zo snel in aanraking komen met het koninklijk paar', legt Boots uit.

Het is niet zo dat in de flat van het echtpaar Mast dikke plakboeken liggen met knipsels over het koninklijk huis. 'Maar ik volg wel alles op de televisie', zegt Jannie Mast.

De dag van de kroning heeft ze gehuild. 'Toen Willem-Alexander zijn moeder bedankte.' En natuurlijk ook toen Máxima haar beroemde traan liet glijden tijdens de hu-

welijksplechtigheid in 2002. 'Het zijn ook maar gewone mensen, hè. Ik vind Máxima echt zo'n moeder-tje. Even een kneepje in de arm van een van de dochters of een lieve blik. Op dat soort dingen let ik. Ja, en Willem-Alexander heb ik ook altijd een leuke vent gevonden, hoor', zegt mevrouw Mast.

Ze weet al wat ze draagt op de 28ste. Uit de kast komt een chique grijs broekpak, netjes in een plastic hoes, met een mooi rood shirt eronder. Ze heeft er bijpassende rode schoenen bij. Haar man Bert gaat in zwarte krijstreep, met een witte blouse. Zijn pak hangt tussen de Rode Kruis-kleren: als vrijwilliger is hij razend actief voor het Rode Kruis.

Het echtpaar, dat jaren hard heeft gewerkt in zijn eigen installatiebedrijf in de Groningse wijk Oosterhogebrug, verheugt zich op de ontmoeting. Maar het allerliefst, écht het allerliefst, zou Jannie Mast een keertje binnen kijken bij de koning en de koningin. 'Of ze spelletjes doen met de kinderen en of ze 's avonds ook met z'n tweeën een kopje koffie drinken, zoals wij.'

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Knol's koekje voor koninklijk koppel

REPORTAGE
KLEINTYFJE BIJ DE KOFFIE

- Koekfabrikant bestaat negentig jaar
- Maquettebouwer maakt koek op schaal

Door Menno Heerum
Groningen De kleinste versnapering die de bakkers van Knol's Koek ooit hebben gemaakt. Keurig verpakt in een doosje van nog geen 12 centimeter lang op een schaal van 1 op 25 van de oerelnde verpakking. De eerste twee exemplaren krijgen koninklijke allure als koning Willem-Alexander en koningin Máxima dinsdag langs het Goudkannoor op het Waagplan lopen.

Het publiek krijgt dinsdag een plak koek

De koekfabriek bestaat dit jaar negentig jaar. Een mooie reden om het bij het koninklijk bezoek aan de stad te doen. Een miniatuur van de beroemde koek uit Groningen, legt Drenth uit.

Dat uitgerend Drenth met het idee van het kleine doosje kwam, is verkiarbaar. Drenth is maquettebouwer en ook de gesteevelijk vader van een nieuw miniatuurmodel van de Martintoren.

Twee jaar geleden op de markt gebracht en in de eerste drie weken gelijk honderd verkocht. De collectie is uitgebreid met het Ginninger

Museum, het Forum, het Walli Houtse en het Raob-kannoor.

De miniaturen die Drenth op schaal maakt vinden grote trek. Een geweld relatiegeschenk en afscheidscadeau. Voor de echte liefhebbers is een groter model met een splits van puur zilver gemaakt door Willem Tredgett.

Voor Willem-Alexander is op het

doosje een gedicht van Rutger Kopland over de Martintoren gedrukt. Máxima krijgt een doosje met de tekst van het Grunnis Lied. De initiatiefnemers hebben voor het publiek dat zich dienstgeocht rond het Waagplan opgesteld nog een verrassing: een plak koek van Knol.

Maquettebouwer Drenth beleeft het grootste plezier aan zijn creaties. Hij heeft zijn blik op de wereld gericht en bouwde miniaturen van de Big Ben, Empire State Building en Eiffeltoren. Altemaal op schaal. De hele collectie is tot eind juni ook te zien bij Vos Inventeur in Groningen.

▲ Menno Drenth (rechts) en werper Hans wterper met de miniatuur. Foto: Pieter Wassing

BKNO 25-5-13

Uitgebreid verslag koningsbezoek

ACHTERGROND KONINGSBEZOEK

- Radio-uitzending RTV Drenthe van koningsbezoek te volgen via dvh.nl
- Geen rechtstreeks tv-verslag Willem-Alexander en Máxima in Groningen

Door Mannus van der Laan

Groningen/Assen Op de site van *Dagblad van het Noorden* zijn morgen Willem-Alexander en Máxima op de voet te volgen tijdens hun bezoek aan Groningen en Drenthe. De webredactie houdt een liveblog bij met tweets, (lezers)foto's en nieuwsberichten van DvhN-verslaggevers. Via een interactieve routekaart is precies te volgen waar het koningspaar zich bevindt. Zo snel mogelijk worden ook actuele foto's in de routekaart getoond en worden volgers via social media op de hoogte gehouden.

Aan het eind van de dag volgt een samenvattend verslag van de mooiste momenten in woord en beeld. De krant presenteert woensdag uitgebreide reacties in reportages en interviews en komt met een fotobijlage.

RTV Drenthe zendt rechtstreeks uit in Drenthe. 's Middags zijn ook via een link op www.dvh.nl live-beelden te zien van het bezoek aan Drenthe.

Het idee dat RTV Drenthe ook live-beelden uit Groningen uitzendt, is van de baan. Directeur/hoofdredacteur Dink Binnendijk zinspeelde vorige week met die gedachte nadat RTV Noord bekendmaakte geen live-uitzending van die dag te brengen. De omroep heeft er geen budget voor.

Uiteindelijk strandde het plan

Mail foto's

Het bezoek aan Groningen en Drenthe is morgen van 9.00 tot 18.00 uur uitgebreid te volgen via www.dvh.nl. Van 13.30 tot 18.15 uur is via een link ook de rechtstreekse tv-uitzending van RTV Drenthe te zien van het bezoek aan Roden, Dwingeloo, Beilen en Assen. Radio Noord brengt van 9.00 tot 12.00 uur een radioverslag van het bezoek aan Groningen en Leek. In de woensdagkrant wordt onder meer met een fotobijlage teruggeblikt op het bezoek. Lezers kunnen hiervoor foto's mailen: koningsbezoek@dvh.nl.

van Binnendijk. Hoofd program-mazaken Margot de Jong verklaart: "In zo'n korte tijd konden we dat niet voor elkaar krijgen. Het heeft te maken met de strenge veiligheidsmaatregelen van de Rijksvoorlichtingsdienst."

Volgens Mischa van der Berg, hoofdredacteur van RTV Noord, had RTV Drenthe dat voornemen sowieso niet kunnen waarmaken. Simpelweg omdat de omroep er de middelen niet voor heeft. De noordelijke kijkers blijven dus verstoken van live-beelden van het kennismakingsbezoek van Willem-Alexander en Máxima aan Groningen en Leek. Radio Noord brengt alleen een live-radioverslag. Van den Berg: "Omrop Fryslân doet hetzelfde als RTV Noord."

RTV Drenthe heeft voor de live-registratie een incidentele provinciale subsidie van 17.000 euro ontvangen. De provincie Groningen hield de hand op de knip. De omroep heeft het geld besteed aan live-uitzendingen van onder meer Project X in Haren en het bezoek van minister Kamp aan het aardbevingsgebied in Noord-Groningen.

DVHN 27-5-2013

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

N 36 Vrijdag 31 mei 2013 DAGBLAD VAN HET NOORDEN

Vijf jaar Fairtrade Gemeente Van harte gefeliciteerd, Groningen!

De gemeente Groningen is voor het vijfde jaar Fairtrade Gemeente. Als eerste gemeente in Nederland. En dat gaan we natuurlijk vieren! Kom zaterdag 1 juni naar het Waagplein en beleef fairtrade met ijs, proeverij, voetbal, mode, muziek en meer.

Onderwijsinstellingen, horeca, bedrijven en organisaties doen in Groningen actief mee aan de promotie en verkoop van fairtrade producten. Zo komen er steeds meer enthousiaste fairtrade verkopers en gebruikers. En dat zorgt ervoor dat nog meer producenten en boeren in ontwikkelingslanden profijt hebben van eerlijke handel.

Koning Willem-Alexander en koningin Máxima lopen langs de presentatie Fairtrade Gemeente en worden toegejuicht door 2000 schoolkinderen.

**FAIRTRADE
GEMEENTE**

Programma Waagplein
zaterdag 1 juni 11.00 – 17.00 uur

- Speurtocht voor kinderen langs winkels rond Waagplein met gratis fairtrade ijsje
- Kindertraktatie maken met GBS Calvin
- Panna-voetbal met Fairtrade ballen
- 12.30 uur Freestyle voetbalshow
- Panna-clinic met Henk de Haan 15.00 uur

- Mobiele keuken met kookdemonstratie en proeverij Makro
- Wereldwinkel met proeverij van 't Feithuis
- Tiny Toko met non-food producten van Jumbo
- Fairtrade rozen van Albert Heijn
- Op de foto met je favoriete Fairtrade product
- Stands van The Body Shop en Goud Heerlijk

- 13.30 en 14.30 uur Fair Wear modeshow
- Presentatie van de Fairtrade App
- Compliment van de Fairtrade Checker
- Fairtrade ijs à € 1
- DJ met programma 'Global Grooves', djembé en gitaar

Wij feliciteren alle Groningers met de feestelijke titel Fairtrade Gemeente.

DAGBLAD VAN HET NOORDEN

JUMBO
Groningen, Beren 85-97

makro

Rabobank

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Omroep- soap rond Koning

- RTV Drenthe zendt koningsbezoek uit, RTV Noord niet
- Drenthe willen ook Groningse deel wel voor hun rekening nemen

Door Jaap Kiers
en Johan de Veer

Assen/Groningen Er is een opmerkelijke situatie ontstaan rond de rechtstreekse televisie-uitzending van het bezoek van koning Willem-Alexander en koningin Máxima aan Groningen en Drenthe op dinsdag 28 mei. De NOS heeft besloten de zes bezoeken aan steeds twee provincies van het koninklijk paar niet rechtstreeks uit te zenden. Het wordt overgelaten aan de regionale omroepen. RTV Drenthe heeft daarvoor een incidentele subsidie van 17.000 euro gekregen van de provincie Drenthe, zo maakte commissaris van de Koning Jacques Tichelaar gistermiddag bekend. RTV Noord dat ook een verzoek tot steun had ingediend voor het uitzenden van het eerste van de zes provinciebezoeken krijgt van de provincie Groningen geen cent. De omroep gaat derhalve niet live de lucht in.

Toen de provincie gisteren na de persconferentie in Groningen - een uur na die in Drenthe - de vraag kreeg hoe dat kan, was er enige verbazing. Dat RTV Drenthe wel live uitzendt, was niet bekend.

Verbazing die nog groter zal worden als bewaarde wordt wat directeur/hoofdredacteur Dink Binnendijk van RTV Drenthe gisteren liet weten. "Misschien moeten wij dan ook maar het Groningse gedeelte van het bezoek voor onze rekening nemen als RTV Noord het niet doet."

Het Groningse deel vindt 's ochtends plaats, rond het middaguur vertrekken koning en koningin naar Drenthe. "Het is ook raar om pas met uitzenden te beginnen als het paar de provinciegrens is overgestapt", zegt Binnendijk. "En op de radio zijn we er natuurlijk ook al bij in Groningen."

Binnendijk vindt het mooi dat de regionale omroepen de kans krijgen na het afhaken van de NOS. "Je weet zeker dat het goed bekeken wordt." Directeur Gijs Lensink van RTV Noord zegt dat zijn omroep geen geld heeft 'om live te gaan'. "In plaats daarvan maken we een extra lange uitzending voor ons avondprogramma." >> 2-3

Doodgewoon kopje koffie voor de koning

VRAAG & ANTWOORD ERNEST LOLKEMA

Even voor tienten hebben Willem-Alexander en Máxima een momentje rust. Ze drinken met een groepje stad-Groningers een kopje koffie op het Waagplein. Het Goudkantoor serveert met vaste hand, zegt eigenaar Ernest Lolkema.

Door Jantina Russchen

Weer u hoe Willem-Alexander en Máxima de koffie drinken?

"Nee, dat weten we niet. Melk en suiker staan gewoon op tafel."

Wordt het wel een speciaal bakker?

"Nee, we serveren koffie van Beukenhorst, die we altijd schenken. Er is ook geen tijd om een bestelling op te nemen, dus een cappuccino of

handen. Claire Kos, een nuchtere meid met stalen zenuwen. Zij brengt de twee kopjes koffie naar de tafel waar Willem-Alexander en Máxima aanschuiven. De kopjes met ons logo erop staan al klaar."

Waar gaan ze precies zitten?

"Niet voor onze zaak op het terras maar aan de zijkant. We gebruiken ook niet het terrasmeubelair, maar zetten tafels en stoelen van binnen naar buiten."

Hebben jullie nog speciale voorbereidingen getroffen?

"We hebben de koffiemachine wel even schoongemaakt."

Wel een bijzondere dag toch?

"Ja, hartstikke leuk. We zijn er al vanaf half zeven. We delen ook koffie en notenkoek uit aan het publiek. Dat wordt gewone filterkoffie, die zatten we alvast klaar in thermosflessen."

Wie mag de koning en koningin bedienen?

"We hebben een dame uitgezocht die geen last heeft van bibberende

Volg het volledige koningsbezoek online

• Dagblad van het Noorden volgt het koningspaar op de voet

Door Liselotte Schuren

Groningen Met een kopje koffie in de lute stoel het koningsbezoek volgen. Dat kan. U hoeft vandaag niet perse langs de route te staan om koning Willem-Alexander en koningin Máxima te kunnen zien. Via de website en de app van *Dagblad van het Noorden* wordt u de hele dag op de hoogte gehouden van het nieuws over het koningsbezoek. En niet alleen door journalisten, maar ook door het publiek zelf.

Stei, u bent druk aan het werk en wilt snel weten waar het koningspaar zich op dat moment bevindt. Via de website kunt u dan een interactieve kaart bekijken. Die laat de precieze route van het koningspaar zien: van het provinciehuis in Groningen tot de Oostersingel in Assen.

Naast dit overzicht is er een liveblog. Zo kunt u het bezoek van minuut tot minuut volgen. Hier verzamelen we alle interessante

tweets en foto's. 's Avonds komt daarvan een samenvatting op onze website te staan, zodat u de hoogtepunten rustig kunt teruglezen.

Natuurlijk kunt u ook zelf verslag doen als u langs de route staat. Twitter mee met akoningsbezoek en e-mail uw foto's naar onze redactie.

Uit de inzendingen wordt een selectie van de mooiste, gekste, meest opmerkelijke en ontroerende foto's gemaakt. Deze krijgen een plek op onze website en/of op een van de vele pagina's die *Dagblad van het Noorden* morgen aan het koninklijk bezoek besteedt.

De poster in de krant van gisteren mag vandaag achter het raam geplakt. Als uw poster wordt geloggeerd maakt u kans op een prijs.

#koningsbezoek

koningsbezoek@dvh.nl

http://www.dvh.nl/koningsbezoek/

DvH 28/5/13

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

Koningin Máxima, hartelijk als altijd, stal de show tijdens een rondwandeling over de Grote Markt.

Duizenden bij bezoek stralend koningspaar

S IAD

De aftrap van de tour die het koningspaar maakt langs de

Nederlandse provincies, verliep dinsdag vlekkeloos. Gadeslagen door duizen-

den stadgers wandelde het koningspaar van het Martinkerkhof, om het stadhuis,

naar het bordes, waarop het publiek spontaan het 'Oranje boven' aanhief.

Vervelkoming bij Provinciehuis door CdK en burgemeester.

Vindicat heette de 'Hoogheids' hartelijk welkoma.

Aller ogen waren gericht op de nieuwe koning en koningin.

Stad is klaar voor de koning

REPORTAGE KONINGSBEZOEK

● Auto's die in de weg staan worden verplaatst, fietsen verwijderd

Door Bram Hulzebos

Groningen De stad Groningen is klaar voor de komst van de koning. Op strategische plekken hangen bewakingscamera's. Beveiligers hebben de route die koning Willem-Alexander en Máxima afleggen grondig gecheckt. Woonruimte in de binnenstad en kunt u zo meteen uw auto of fiets niet vinden? Dat stonden ze waarschijnlijk in de weg. De gemeente Groningen heeft de afgelopen weken 4900 binnenstadsbewoners en 3200 ondernemers per brief op de hoogte gesteld van de ingrepen rond het koningsbezoek.

Er is een zone waar geen auto's en fietsen mogen staan. Verkeerd geparkeerde fietsen zijn naar het depot op de Travertijnstraat gebracht.

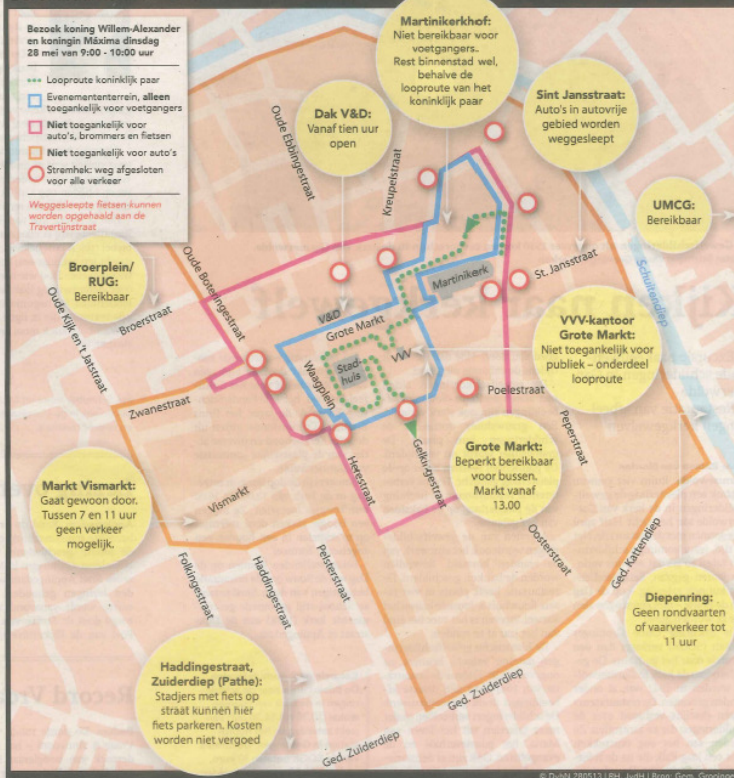
De binnenstad is vandaag tot 13.00 uur voor een belangrijk deel afgesloten voor fietsen, auto's en brommers. De markt op de Grote Markt is pas na het bezoek geopend. Bloemenman Wim Dolt heeft er tegenover V&D zo zijn eigen gedachten over. Zijn kraam mag pas na het bezoek open.

V&D en alle winkels hier mogen wel gewoon open. En dan ook zoiets eerst gaan ze de puinhopen aan de oostwand bewonderen en dan via de zuidzijde naar het Goudkanoor. Het Goudkanoor heeft wel een terras, maar op de zuidzijde mogen de terrassen niet. En dan denk ik bij mezelf, die horen toch ook bij Groningen? Het is hier toch geen kerkhof?

De binnenstad is toegankelijk voor voetgangers, met uitzondering van het Martinikerhof. Hier ontmoet het koningspaar schoolkinderen en is het optreden van kinder-circus Santelli.

Het programma begint om negen uur met een ontvangst door commissaris van de Koning Max van der Berg. Om lewt over tien nadat het paar op het stadhuis het Gulden Boek heeft getekend, is het bezoek aan de stad voorbij en ver-

Bereikbaarheid binnenstad 28 mei

trekt het koningspaar naar Leek. Van daaruit gaat het koningskoppel naar Drenthe.

Zoals gemeld zendt RTV Noord het verslag niet live uit op televisie. RTV Drenthe zal het Drentse deel

van het bezoek wel rechtstreeks verslaan. Dit Drentse verslag is via een link ook te volgen op

www.dvhn.nl. De gehele dag is er een liveblog op de site van Dagblad van het Noorden.

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

DAGBLAD VAN HET NOORDEN

IN BEELD 10 dinsdag 28 mei 2013

Wilt u een print van de pagina in beeld bestellen op A3-formaat?
 Ga naar de webwinkel van Dagblad van het Noorden (www.dvhn.nl/webwinkel) en kies de categorie in Beeld. Zoek op trefwoord of datum en plaats uw bestelling online. De kosten zijn € 3,- per print, inclusief bezorging.

Programma 28 mei

Hoog bezoek

Groningen

9:00 Commissaris van de Koning Max van den Berg heet het koninklijk bezoek welkom in het provinciehuis (1)

9:15 Verwelkoming door burgemeester Pieter Reijnen bij Martiniertoren (2) - Jaugdceus Santelli, koningslinde

9:25 St. Joris en de Draak, draaiorgel Prinsjwail

9:35 Hoek Grote Markt (3) - blik op toekomstige Forum

9:30 Grote Markt (4) - City of Talent en Big Band Prins Claus Conservatorium

9:40 Stadhuis NZ (5) - Kunstproject Academie Minerva

9:45 Goudkantoor (6) - koffie drinken/gezond ouder worden (Healthy Ageing)

9:55 Stadhuis ZZ (7) - Eurosonic, Noorderzon, Noorderlicht

10:05 Bordes stadhuis (8) - ondertekening Gulden Boek

Leek (9)

10:35 Verwelkoming door burgemeester Berend Hoekstra

10:40 Tocht per koois, muziek door showband Concordia

10:55 Wandeling naar tuin, provinciale winnaars van de Kroonappels van het Oranjefonds

11:00 Tuin - presentaties 13 dorpen van Groningen

11:20 Via tuinhul naar rozentuin, langs de streekproductenmarkt

11:30 Gazon: Kids United tegen Laatste Engins

11:35 Wandeling door rozentuin naar Tuinkoop, muziek van leerlingen Kunstbedrijven Westerkwartier

11:45 Vertrek naar Roden

Drenthe

Roden (10)

12:00 Start informele bijeenkomst met 50 Groningers en 50 Drenten op het landgoed Meminge te Roden. In de havezate ontmoeten ZM en HM de 100 genodigden.

12:45 Overdrachtsmoment van de provincie Groningen naar Drenthe (ZM, HM en de beide commissarissen in het middelpunt).

RUSTMOMENT

Dwingeloo (11)

14:15 Het paar wordt welkom geheten met muziek door de Johan Willem Friso-kerel. Na aankomst wandelt het paar langs het publiek over de Brink.

Beilen (12)

15:10 Vertrek naar Beilen

15:30 Aankomst in Beilen (Drents kwartiertje)

Korte wandeling over de Markt

15:45 Vertrek naar Assen

Assen (13)

16:00 Aankomst in Assen, Torensleean (14) waar Daniël Lohues zingt voor het koninklijk paar.

16:35 Drents Museum (15) Ontmoeting met de vicevoorzitter Provinciale Staten en de leden van Gedeputeerde Staten.

16:50 Korte wandeling langs publiek (16)

17:10 Afscheid en ultzwaaien aan de Noordersingel (17)

Koning Willem-Alexander en koningin Máxima starten vandaag hun kennismakingstour langs twaalf provincies met een bezoek aan Groningen en Drenthe. In een 'koninginnedagsteer' bezoeken ze de twee provinciehoofdsteden en vier locaties in de provincies. Een feestelijke dag met officiële kennismakingen, presentaties en zwaaïmomenten.

Door Rob Hesseling en Harry Kasemir

Groningen (Inset map): 1 Provinciehuis, 2 Martiniertoren, 3 Grote Markt, 4 City of Talent, 5 Stadhuis, 6 Goudkantoor, 7 Stadhuis ZZ, 8 Bordes stadhuis.

Assen (Inset map): 14 Torensleean, 15 Drents Museum, 16 Brink, 17 Noordersingel.

Het bezoek van het koningspaar aan Groningen en Drenthe is live te volgen op www.dvhn.nl/koningsbezoek

Twitter mee: #koningsbezoek

© DvN 280513 | Harry Kasemir | Breunink, ANP, RVD, Fotis, ANP, Achiel Dijk

Bijlage - Knipselmap bezoek koninklijk paar

▲ Op het Martinikerkhof is Martin Huiting bezig met de schoonmaak voor het koningsbezoek. Foto: Sies Veenstra

Opgepoetst en aangeharkt

REPORTAGE HOOG BEZOEK

● Koninklijk paar krijgt louter gladgeschoren perken te zien

Door Willem van Hamersvelt en Jantina Russchen

Groningen/Assen Op zo'n dag als vandaag moet alles kloppen. Het Gouklantoor in Groningen zet straks zijn ultieme bakje koffie, de burgemeester van Leek trekt een nieuw, voorjaarsblauw pak aan en de winkeliers in Dwingeloo rollen de oranje leper uit. Landgoed Menslage heeft een nieuwe bril sarge-schaft voor het toilet dat exclusief voor het koninklijk paar is gereiseerd. Om onbevoegd wo-bezoek te

voorkomen is hét huisje gemarkeerd met een kluutje. Kortom, Groningen en Drenthe verheugen zich op het kennismakingsbezoek van koning Willem-Alexander en koningin Máxima.

In alle vroegte vanmorgen ging een versterkte schoonmaakploeg van Stadsbeheer Groningen op pad om de binnenstad te ontdoen van de sporen van het nachtleven. Dranghekken werden klatterend opgesteld langs de 7 meter brede looproute, prullenbakken zijn uit veiligheidsoverwegingen verwijderd.

Burgemeester Rikus Jager van Westerveld heeft er zin in. Hij liep gistermiddag nog een rondje over De Brink in Dwingeloo. 'Die is net vorig jaar gerenoveerd en ligt er dus pico bello bij'. De buitendienst

heeft er geen extra rondje met de grasmaaier gemaakt. 'Niet nodig, we maaien één keer in de week.' Het Martinikerkhof in Groningen is gisteren nog wel gekortwiekt.

De Gouverneursruin in Assen overkwam hetzelfde. Zelden heeft het binnenstadspark er zo strak gemillimeterd bij gelegen. Tot ver in de middag waren groenwerkers doende ook het laatste grasje in het gareel te dwingen en modderige bladeren aan de rand van de vijver kregen een douche over zich heen. Omdat het vorstelijk paar vooral maar niet de indruk leigst dat Assen er een zootje van maakt. In elk geval vandaag niet.

Beleeri moet het vanmiddag doen

met niet meer dan een kwartiertje koninklijke aandacht. In een ultieme poging toch een onuitwisbare plek te veroveren in de majesteitelijke herinnering aan de gunstige Midden-Drenthe rond de Markt.

”
Nieuwe
bril voor
koninklijk
toilet

vandaag het koninklijk brandpunt voor dat ene kwartier, zo ongeveer alles in wat maar kan vegen en boenen.

Burgemeester Berend Hoekstra van Leek neemt in gedachten zijn verhaal nog eens door. Hij strapt bij de koning in de koets en rijdt met hem over de Niensingel naar de borg Niensingel. 'Ik ga in elk geval vertellen dat de singel in de jaren zestig speciaal voor een bezoek van zijn oma Juliana aan het rijtuigmuseum is verhard.' >> 17

WWW.DVHN.NL
24 UUR NIEUWS

Raadsmeerderheid voor huizen in Haren-Noord >> 13
Stad wil bouwers huizen meer vrijheden geven >> 14

WEER >>
TV >>
FAMILIEBERICHTEN >>

DvN 22/5 '13

Collegedebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

Bestuursdienst

Onderwerp **Sociale media in Groningen, aanzet tot een sociale media strategie voor de gemeente**

Steller **Renske Stumpel /Henk van der Leest**

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 78 08 Bijlage(n) 1 Ons kenmerk DI13.3793839
Datum - 1 AUG 2013 Uw brief van Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Deze strategienota rondom sociale media bevat concrete voorstellen rondom het omgaan met, en het inzetten van sociale media kanalen voor onze gemeentelijke organisatie. Uw raad heeft eind 2012 om een strategienota gevraagd. Deze nota is het vervolg op de eerder door uw raad vastgestelde nota “#ggsm: gemeente groningen en sociale media” (2011).

De gemeente Groningen heeft momenteel veel sociale media kanalen open staan, we kennen bijvoorbeeld alleen al tientallen twitteraccounts die namens de gemeente zijn ingesteld. Webcare (= het structureel beantwoorden van vragen, opmerkingen en klachten via sociale media) is nog incidenteel georganiseerd. We willen beter dan nu, en meer passend bij de gemeentelijke organisatieontwikkeling, toe naar het op orde brengen van de basis. Dan gaat het niet alleen om het zenden van informatie maar ook over gericht luisteren en interactie.

We onderscheiden hierbij de “gemeente als afzender” (berichten namens de gemeente) en “de ambtenaar als professional” (bijhouden van de eigen discipline met gebruik making van sociale media netwerken). We hebben een helder beeld van de ‘winstverwachting’: door slimmere inzet van social media kunnen we transparantie en responsiviteit van onze gemeente – en mede ons imago – verbeteren. Vragen en klachten die via social media gesteld worden handelen we snel en kundig af, de kwaliteit van de dienstverlening gaat daarbij omhoog. We gaan meer, beter en sneller gebruik maken van de in de samenleving aanwezige kennis en kunde, wat leidt tot betere en beter op de behoefte afgestemde plannen en ontwikkelingen.

Dit jaar gebruiken we grotendeels ter voorbereiding. Concreet noemen we hierbij het bundelen van twitteraccounts, organiseren webcare en webmonitoring in het KCC, richtlijnen opstellen en tenslotte het voorbereiden van gemeentelijke Facebook.

We geven met deze strategienota tenslotte ook een concrete invulling aan de toezegging die burgemeester Rehwinkel heeft gedaan in de raadscommissievergadering van april jl. over het rapport-Cohen (Haren). Daarin wordt gesteld dat elke ambtenaar moet kunnen inschatten wat sociale media kunnen inhouden. In onze nota zetten we het belang van kennis en bewustwording centraal en geven we vervolgens ook aan hoe we dit willen uitvoeren.

Al opgedane kennis vanuit andere gemeenten zetten we hier zeker bij in, verder sluiten we voor de benodigde opleidingen aan bij de reguliere opleidingsbudgetten en stemmen af met de gemeentelijke organisatieontwikkeling.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

BIJLAGE

Concept Sociale media in Groningen

Aanzet tot een sociale media strategie voor de gemeente

Groningen, juli 2013

Indeling:

1. Inleiding
2. Over sociale media, zenden-luisteren-interactie
3. Sociale media in Groningen
4. Waar staan we nu, wat zijn de kansen
5. Doelen en ambitie
6. Strategie
7. Uitvoering
  - Aanpak en werkvelden
  - Inzoomen op webmonitoring
  - Inzoomen op webcare
  - Inzoomen op gemeentebrede Facebook-strategie
  - Inzoomen op participatie en co-creatie
  - Inzoomen op kennis en bewustwording
8. Organisatorische consequenties en financieel

Bijlagen:

1. Nota #GSSM
2. Overzicht van alle twitter- en Facebookaccounts van de gemeente

Auteurs:

Renske Stumpel (Stad & Stadhuis) en Henk van der Leest (concerncommunicatie)

nota sociale media in Groningen - concept

1

1. Inleiding

Deze discussienota over sociale media beoogt een flinke aanzet te geven om te komen tot een samenhangende **sociale media strategie** voor de gemeente Groningen.

Medio 2011 werd de nota **#ggsm** (Gemeente Groningen en Sociale Media) vastgesteld. De nota schetst de ontwikkelingen op het gebied van sociale media in overheidsland in z'n algemeenheid en in Groningen in het bijzonder. De nota geeft goede - maar ook hele slechte - voorbeelden van de toepassing door gemeenten, individuele ambtenaren en politici van m.n. Twitter, Facebook en Youtube. Hyves was toen al op z'n retour. De nota toont kansen en valkuilen - de dilemma's ook - en geeft algemene richtlijnen en specifieke do's en don'ts.

De belangrijkste conclusie echter was: we moeten vooral nog veel leren en ervaren door te proberen en te experimenteren. Het is nog veel te vroeg om de ontwikkelingen vast te leggen in allerlei handboeken, statuten en protocollen: *"Laat duizend bloemen bloeien."*¹

Groningen kent nu, anno 2013 veel initiatieven rondom sociale media, zowel op het terrein van *webcare* (= het gestructureerd reageren op berichten in de sociale media) als op het gebied van *webmonitoring* (= het systematisch volgen van de sociale media) en de gerichte toepassing van (m.n.) Twitter en Facebook t.b.v. communicatie, interactie en participatie.

Echter, de samenhang tussen de verschillende initiatieven kan beter. Die samenhang kan helpen om het beeld over de gemeente Groningen met meer herkenbaarheid en consistentie te brengen (we zijn immers één gemeente). De richting die we op willen met sociale media en de rol die dit inneemt in onze communicatie- en dienstverleningsstrategie kan duidelijker. We denken dat het tijd is om daar meer richting aan te geven. Niet in het minst omdat we intern aan het bouwen zijn aan een nieuwe organisatie (organisatieontwikkeling, één afdeling Communicatie, één afdeling Gebiedszaken, één Klant Contact Centrum), maar ook omdat dit kansen biedt om beter dan voorheen in contact te komen met onze inwoners. We hebben nu veel sociale media kanalen open staan, maar ontberen een heldere en gedeelde strategie rondom onze sociale media inzet.

We willen het kleurrijke beeld van de duizend bloemen niet verschrompelen en terugbrengen tot een aangeharkt perkje, maar in de kleurstelling moet het gemeente-rood voor de burgers herkenbaar zijn (als de afzender) en moet de compositie van geuren een bouquet opleveren dat ruikt naar eenheid en samenhang (van beleid, houding en gedrag). Het gericht zaaien van een geselecteerd mengsel wilde plantenzaden: *"Een beetje tuinieren, vanaf nu."*

¹ De nota #ggsm eindigde met het noemen van vijf aspecten waar de gemeente verder mee moest. We volstaan er mee te verwijzen deze nota (zie bijlage). Deze discussienota vult alleen op hoofdlijnen de ontwikkelingen aan die Groningen het afgelopen jaar heeft doorgemaakt op sociale media gebied (zoals de pilot webmonitoring of initiatieven op het gebied van participatie).

De Raad voor Openbaar Bestuur (ROB) stelt in haar rapport "In gesprek of verkeerd verbonden?"² dat sociale media daadwerkelijk kunnen bijdragen aan een betere relatie tussen burger en bestuur. Ook adviseert de ROB dat sociale media een strategische plek verdienen in de communicatie-mix. In de recente publicatie van de ROB over politieke sturing op dienstverlening en ICT, stelt de ROB dat burgers in zekere zin het speelveld bepalen en een overheid verwachten die kwiek op nieuwe mogelijkheden inspeelt³. Ook stelt het rapport dat: "de dynamiek buiten is groter dan binnen. Individuele burgers scheppen in hun gebruik van de technologische mogelijkheden steeds weer nieuwe feiten".

In de recent door de raad vastgestelde ICT nota staat een belangrijke constatering; ICT wordt gezien als een *strategisch* middel, nodig voor het realiseren van de gemeentelijke beleidsdoelstellingen. De inzet van technologie - zo wordt terecht gesteld - heeft invloed op publieke waarden als democratie, beleving van dienstverlening en privacy. De ICT ontwikkeling is verder essentieel in de versterking van de informatiepositie van burgers. Dit raakt (ook) het onderwerp *open data*. We stellen open data beschikbaar om onze regionale bedrijven en maatschappelijke organisaties in staat te stellen om met gebruik van daarvan bij te dragen aan innovatie van publieke diensten, door nieuwe toepassingen.

De vervolgoopdrachten uit de nota #ggsm die we in deze discussienota meenemen:

"Om een lerende organisatie te kunnen zijn is het van het grootste belang de ervaringen te delen. Dan kunnen de goede ervaringen worden overgenomen en kan er van fouten worden geleerd. We gaan natuurlijk verder met experimenteren, en zijn daarbij vooral ook op zoek naar de mogelijkheden van inzet van sociale media gericht op (daadwerkelijke) interactie en co-creatie in het kader van burgerparticipatie. Om al te veel wildgroei in de verschijningsvormen te voorkomen willen we komen tot een (lichte) vorm van gemeentelijke huisstijl voor sociale media, vooral toe te passen in die gevallen waarin er sprake is van de gemeente(ambtenaar) als afzender. Webmonitoring en webcare zijn van het grootste belang in geval van crisis, het bewaken van het imago van de gemeente en de verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening. De juiste tools hiervoor moeten we ter beschikking hebben. Uiteindelijk zoeken we nog antwoord op een aantal (algemene) juridische vragen over b.v. de status van een tweet vanaf een gemeentelijke account of de vraag hoe om te gaan met fakers (mensen die zich voordoen als een ander of als de gemeente)?"

2. Over sociale media

Essentieel onderdeel van de sociale media is de **dialogo**, de **interactie**. In de nota #ggsm onderscheiden we 3 belangrijke elementen bij het gebruik van social media door de gemeente: **zenden**, **luisteren** en **interactie**. Een korte toelichting:

Zenden. Sociale media hebben een groot bereik en kunnen gebruikt worden om te zenden. Onder andere bij crisiscommunicatie zeer bruikbaar. Veel van onze Groningse twitteraccounts worden voornamelijk gebruikt om te zenden, slechts enkele accounts hanteren webcare - dat wil zeggen dat ze reageren op tweets.

² http://www.rob-rfv.nl/documenten/boekje_advies_sociale_media_voor_web.pdf. Raad voor het openbaar bestuur. "In gesprek of verkeerd verbonden? Kansen en risico's van sociale media in de representatieve democratie". April 2012.

³ "Van wie is deze hond, politieke sturing op dienstverlening en ICT", ROB, juni 2013, pag. 5 en pag. 63..

Collegedebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

Luisteren. Weten wat er op internet speelt over een bestuurder, een beleidsterrein, dienstverlening, een project of een issue is essentieel. Meningingen, oordelen, terecht of onterecht gaan rond en via sociale media snel en met een groot bereik. Door goed te luisteren (webmonitoring) kunnen relevante ontwikkelingen snel onderkend worden. Wat is de buzz, wat zegt men? En vooral: welke duiding kunnen we daar aan geven en kunnen (willen of moeten) we interveniëren?⁴

Groningen heeft als een van de eerste gemeenten in Nederland ervaring opgedaan met monitoring (zie Hoofdstuk 7: inzoomen op webmonitoring).

Interactie. Sociale media bieden vooral kansen op het terrein van de interactie, van het aangaan van de dialoog. Dit uit zich bijvoorbeeld door het organiseren van webcare, het structureel beantwoorden van vragen of klachten die via de sociale media gedaan worden (meest via het Twitter kanaal). Maar ook het gebruiken van de kennis van het collectief (benutten van ideeën uit de samenleving) en het actief betrekken van mensen bij ontwikkelingen in onze stad (participatie) biedt kansen. Groningen heeft al diverse initiatieven ontplooid op het gebied van interactie.

3. Sociale media in Groningen

Groningers zijn relatief actief op sociale media. Wellicht vanwege het grote aandeel studenten onder de inwoners. In het overzicht van de website gemeentebuzz.nl komt Groningen – van de grotere gemeenten – m.b.t. het relatieve aantal twitteraars (als percentage van totaal inwoners: t/100i) op de 2^e plaats, na Zwolle. Als het gaat om het aantal tweets per twitteraar (t/t) zitten we redelijk in de middenmoot. Daarmee gaat Amsterdam voorop..

		inwoners	twitteraars	tweets	t/100i	t/t
1	Zwolle	121.527	21.392	106.571	17,6	5,0
2	Groningen	193.127	33.148	170.501	17,2	5,1
3	Utrecht	316.275	49.376	262.028	15,6	5,3
4	Leeuwarden	95.321	13.852	51.654	14,5	3,7
5	Amsterdam	790.110	110.228	996.836	14,0	9,0
6	Amersfoort	148.250	18.108	53.445	12,2	3,0
7	Enschede	158.048	19.096	42.439	12,1	2,2
8	Deventer	98.672	11.864	42.019	12,0	3,5
9	Nijmegen	165.182	19.800	76.379	12,0	3,9
10	Arnhem	149.271	17.880	107.412	12,0	6,0
11	Eindhoven	217.225	24.832	153.259	11,4	6,2
12	Leliden	118.748	12.135	49.109	10,2	4,0
13	Apeldoorn	156.961	15.968	54.843	10,2	3,4
14	Tilburg	207.580	20.744	71.060	10,0	3,4
15	Breda	176.401	17.600	101.021	10,0	5,7
16	Rotterdam	616.260	60.480	324.098	9,8	5,4
17	Emmen	108.838	10.096	29.376	9,3	2,9
18	Delft	98.675	8.788	44.018	8,9	5,0
19	Den Haag	502.055	39.084	200.726	7,8	5,1
20	Almere	193.163	14.532	85.521	7,5	5,9

(maart 2013) bron: gemeentebuzz.nl

⁴ Het rapport Cohen adviseert het volgende rondom monitoring: beleg monitoring als centrale strategische taak. Verder stelt het rapport dat er landelijk nog weinig ervaring is met interventies naar aanleiding van social media berichtgeving (wat zijn tactieken hierbij, wat werkt effectief en wat juist niet, dergelijke vragen zijn nog onderbelicht, daar is landelijk simpelweg nog niet veel ervaring mee opgedaan).

Een overzicht van de twitter- en facebook accounts van de gemeente Groningen⁵ leert dat Twitter en Facebook veruit de meest gebruikte sociale media kanalen zijn.

twitter	facebook
31 (in 2012: 26)	12 (in 2012: 14)
totaal aantal volgers	totaal aantal likes
33.800	16.500
grootste accounts:	meeste likes:
Brandweer: 7200	Oosterpoort: 6000
Stadsschouwburg: 5000	Stadsschouwburg: 5000
Oosterpoort: 4600	Bgm. Rehwinkel: 5000
Stadsnieuws: 2205	
Stadsbeheer: 2200	

We kennen een grote verscheidenheid aan twitteraccounts. @Stadsnieuws is het officiële twitteraccount van de gemeente, en doet (op bescheiden schaal) aan webcare. Stadsbeheer is het beste voorbeeld van een account waar structureel en snel aan webcare gedaan wordt. Denk hierbij aan zo'n 60 antwoorden op tweets per maand (40% van de tweets vragen om een antwoord). Bij dit account gaat het feitelijk om servicevragen.

Wat betreft de Facebook pagina's valt op dat we veel versnippering zien en de 'likes' zijn dan ook met name van 3 accounts afkomstig (zie afbeelding hierboven). We kennen geen officiële gemeentelijke Facebook pagina (in tegenstelling tot de meeste andere grotere gemeenten). De pagina van onze burgemeester doet het goed vanuit "zend-perspectief" – veel foto's, korte berichtjes die de aandacht trekken – maar is niet gericht op daadwerkelijke interactie met de burger. Een berichtje over de regenboogvlag op het stadhuis ten tijde van het bezoek van president Poetin aan Nederland illustreert het potentiële bereik van zo'n pagina: het bericht ging 'viraal' (veelvuldig doorgestuurd) en werd door ruim 16.000 mensen gezien. Een post over de herdenking op 4 mei bereikte zelfs 22.000 facebookers. Potentieel is het bereik van deze Facebook-pagina – middels de netwerken van *alle* volgers – bijna *een miljoen*.

Facebook

De gemeente Groningen heeft geen Facebook-pagina. Het ontwikkelen van een goede, duidelijk herkenbare gemeente-Groningen-Facebook-pagina – waar we ook de mogelijkheden voor interactie benutten – is een grote kans die nog voor het grijpen ligt. We kunnen hierbij de ervaringen van het Zweedse Karlstad⁶ gebruiken. Zij hebben een sterk Facebook-concept dat zowel marketing- als dienstverleningsaspecten combineert. Hun bereik momenteel is: 18.000 'vrienden' op 87.000 inwoners. Dat is een bereik van meer dan 21%. Kijk je naar het potentiële bereik (olievlekwerking als gevolg van het doorsturen van een bericht door *jouw* volgers naar *hun* volgers) is dat een *veelvoud* daarvan.

⁵ In de bijlage staat een compleet overzicht met alle accounts.

⁶ De gemeente Karlstad is onze partner in het Opening Up project, een Interreg IVB project dat gaat over dienstverlening, sociale media en open data.

Collegedebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

Enkele kenmerken van de Facebook-pagina's van de top 30 grote gemeenten in Nederland:

Facebook-pagina	Likas /Volgers	Inwoners	Bereik (promille)	Score	Groei	PTAT	Rate	PPD	TYPE Content				Open?
									Tekst	Links	Foto's	Video Enq.	
1 Leiden	3.164	120.000	20	78	2	422	13	0,9					
2 Zoetermeer	2.065	123.000	17	66	4	694	10	0,8	8	12	76	4	
3 Tilburg	2.276	207.600	11	63	4	102	10	1,0					
4 Nijmegen	1.432	166.400	9	58	4	218	15	1,0	8	16	26	4	
6 Rotterdam binnenstad	4.249	< 616.300	9	56	2	310	7	3,0	44	48	8		
7 Zwolle	836	121.500	7	57	6	60	7	0,7	24	72	4		
8 Maastricht	793	122.000	7	55	10	36	5	1,0	8	16	76	8	
9 den Haag	3.222	503.000	6	50	7	243	8	1,0	16	76	8		
10 Haarlem	862	153.100	6	28		12	0,3		20	24	4		
11 den Bosch	766	141.900	5	7	7	69	9	1,0	20	12	66		
12 Enschede	609	158.600	4	20	8	37	6	0,6	4	8	26		
13 Assen	211	67.200	3	51	18	96	0,5		28	48	4		
14 Arnhem	458	149.800	3	47	8	25	5	0,9	4	16	4		
15 Alkmaar	256	94.500	3	36	7	8	0,3		16	28	4		
16 Ede	285	110.000	3	64	8	40	14	0,4	16	28	48	8	
17 gemeente Leeuwarden	202	96.000	2		8	6	0,0	niet actief					
18 Eindhoven	431	218.400	2	69	10	54	13	0,8	4		12		
19 Utrecht	611	316.300	2	70	10	44	7	0,6	8	24	60	8	
20 gemeenteraad Leeuwarden	165	96.000	2	61	4	16	10	0,9	20	76	4		
21 Haarlemmermeer	204	145.000	1	66	12	16	8	0,0	8	12	26	4	
22 Apeldoorn	216	157.300	1	69	18	28	13	0,7	28	48			
23 Amsterdam	831	799.300	1	67	15	59	7	0,4	4		8		
24 Venlo	78	100.000	1		3	2	0,0	niet actief					
25 Dordrecht	79	119.000	1	37	12	37	0,3		17	17	33		
26 Breda	93	178.100	1		5	1	0,0	niet actief					
27 Zaanstad	43	150.000	0	29	10	7	16	0,0	niet actief				
28 Amersfoort	16	150.000	0			1	6	0,0	niet actief				
29 Almere	7	195.200	0	26	4	2	25	0,0	niet actief				
30 Emmen	0	109.000	0			0	0	0,0	niet actief				

Leiden heeft relatief het meest aantal volgers, bijna 3% van het aantal inwoners. De meeste pagina's in de top 10 hebben een relatief goede score op basis van het analyse-programma 'Likealyzer'. Daarbij wordt o.a. gekeken naar 'PTAT' (People Talking About This) en de relatieve 'PTAT-rate' t.o.v. het aantal volgers. Ook de 'PPD' (Posts per Day) en het type posts (Tekst, Links, Foto's, Video's of enquêtes (Q)) zijn van belang: één post per dag is min of meer een vereiste, bij voorkeur met foto's. Verder wordt gekeken naar de responstijd op reacties. Een aantal gemeenten staat geen reacties toe. Onderaan een aantal gemeenten die wel een Facebookpagina hebben, maar er nog niets mee doen.

Vergelijken we de gemeentelijke prestaties met een aantal andere Facebookpagina's zijn er enkele opmerkelijke verschillen te zien.

Facebook-pagina	Likas /Volgers	Inwoners	Bereik (promille)	Score	Groei	PTAT	Rate	PPD	TYPE Content				Open?
									Tekst	Links	Foto's	Video Enq.	
1 I Amsterdam	209.000		7	80	7	14493	6	2,1	4	26	56	4	
2 Karlstad Kommun (Zwe)	18.350	87.000	211	80		2390	13	1,8	16	60			
3 Hanzehogeschool	5.317	25.000	213	80	30	290	6	1,8	16	26	4		
4 Oosterspoort	6.984	500.000	14	78	8	439	6	2,1	12	24	20		4
5 FC Groningen	21.253		7	76	9	1951	9	2,0	16	28	52	4	
6 Spotted Uit in Groningen	17.009		7	75	13	2900	1	2,3	16	16	4		
7 Marketing Groningen	8.804		7	73	12	3452	1	1,2			4		
8 Groningen Stad	6.351	195.400	33	72	18	12135	19	1,0					
9 Spotted UB	12.451	30.000	415	69		829	7	2,5	16				
10 RUG	21.631	30.000	721	68	10	1212	6	1,9	8		4		
11 Provincie Groningen	724	585.000	1	60	2	15	0	0,0	12	28	16	4	
12 Groningen	21.418	195.400	110		3	54	0	0,0					

De pagina van I Amsterdam is een hele grote met meer dan 209.000 volgers. Daarbij blijft Marketing Groningen met 9.000 'likes' nogal ver achter, maar die is wel veruit de snelst groeiende (+152%). De MG-pagina 'Er gaat niets boven Groningen' is aan een forse inhaalslag bezig. Opvallend is hoe goed Karlstad het doet met haar relatieve bereik van ruim 21%. I Amsterdam en Karlstad hebben relatief hoge 'Likealyzer-scores'. Op de pagina 'Groningen' (prive-eigendom) gebeurt al jaren niks, maar deze heeft toch meer dan 21.000 'volgers'. Blijkbaar verwachten mensen wel iets bij zo'n pagina-titel. De pagina 'Groningen Stad' (ook privé) – met mooie foto's van de stad – heeft de hoogste PTAT-rate.

In z'n algemeenheid is het bereik van de gemeentelijke Facebook-pagina's (nog) niet indrukwekkend. Wel is merkbaar welke content de meest volgers oplevert. Karlstad, maar ook de pagina's van RUG en Hanze laten zien dat een mix van 'goed gevoel' en 'trots'-berichten en (echt) praktische informatie en tips de meeste interesse wekt. Een paar berichten die 'viraal' gaan moeten er voor zorgen dat de pagina een brede bekendheid kan genieten.

Behoefte

Een quick scan van ons eigen Raads Informatie Systeem (RIS) op de trefwoorden "sociale media" laat - over de laatste acht maanden - een rijke oogst zien van thema's en gebieden waarbij stellers van gemeentelijke nota's aangeven (ook) sociale media in te willen/zullen zetten. "We gaan meer gebruik maken van sociale media", "We onderzoeken de mogelijkheden van sociale media", maar ook "We maken een Facebook-pagina...". Er is geen onderlinge samenhang of strategie.

Er is groeiende notie dat nieuwe en andere doelgroepen bereikt kunnen worden met sociale media. Vooralsnog zien we echter ook dat medewerkers 'zoekende' zijn, in de beleidsnota's staat genoemd dat er 'iets met sociale media moet' zonder dat aangegeven wordt hoe men dat denkt te gaan doen, welke doelgroepen men wil betrekken en ook niet 'wanneer het goed is' (meetbare resultaten).

Hieronder een greep uit de onderwerpen en nota's van waaruit en waarmee 'de gemeente' - middels sociale media - 'iets wil' om de communicatie en interactie met de bewoners en/of betrokkenen te bevorderen. Het is een willekeurige greep:

beleidsterrein + inzet social media

Meerstad
Voedselprogramma
Regionaal beleidsplan Veiligheid
Parkeergarages
Armoedebestrijding
Sportvoorzieningen
Sportpas
Strategische visie Groningen
Healthy Ageing
Bereikbaar Groningen
Fietsparkeerverbod

Uit deze quick scan kunnen we afleiden (en overigens ook uit signalen binnen de gemeente) dat er in onze organisatie een grote behoefte bestaat aan kennis over de inzet van sociale media, maar ook aan strategie en voorlichting. We hebben sociale media niet structureel gekoppeld aan onze bedrijfsprocessen. En onze medewerkers gebruiken sociale media al wel in hun werk (om kennis te delen en informatie te halen). Intern gebruiken we Yammer als platform voor kennisdeling. We zien hier een vaste, doch relatief kleine kern gebruik van maken. Verder is de gemeente bezig met het inrichten van een nieuw intranet, dat zal veel meer dan eerst kenmerken van 'sharing' en het samenwerken en delen van kennis mogelijk maken.

We volstaan hier verder met het noemen van twee recente voorbeelden rondom het gebruik van sociale media in onze gemeente:

nota sociale media in Groningen - concept

Collegebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

Gebiedsvisie West050

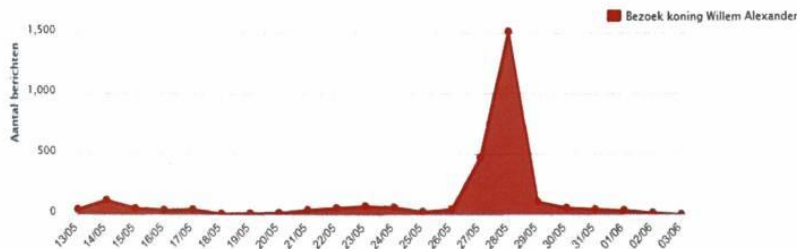
De gemeente is in de laatste maanden van 2012 gestart met het ontwikkelen van de nieuwe gebiedsvisie West. Daarbij is ruim gebruik gemaakt van de inzet van sociale media. Er is een on- en offline communicatiemix toegepast. Dat houdt in dat er naast de reguliere communicatie (bijeenkomsten, wijkkranten, flyers etc.) ook gebruik is gemaakt van de inzet van twitter (@050West) voor de dialoog en Facebook (050west) voor de informatie. De opzet was om op deze wijze beter te kunnen interacteren en meer mensen te bereiken.

Uit de eerste resultaten is gebleken dat het lastig is om in een relatief korte periode voldoende mensen te verkrijgen als "on-line fan base". Deze aanpak heeft ons sowieso geleerd dat het niet alleen een kwestie is van een nieuw Twitter- of Facebook-account openen: het is de kunst om daar aan te schuiven waar de mensen al op social media aanwezig zijn, en waar blijkbaar de behoefte ligt ("fish where the fish are").

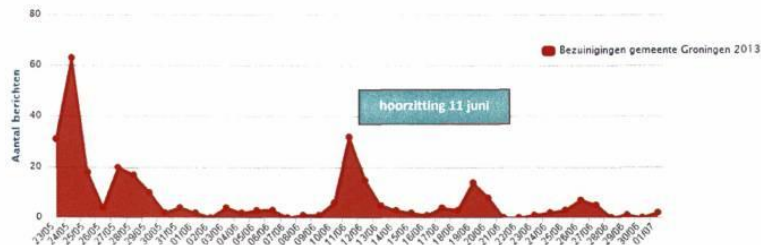
Pilot webmonitoring

De gemeente heeft in het kader van het Europese project Opening Up (gaat over sociale media, dienstverlening en open data) een pilot webmonitoring opgezet. Er is een professionele monitoring tool aangeschaft, waarmee het gehele Nederlandse web op basis van trefwoorden kan worden gemonitord op alle gewenste onderwerpen. Dat houdt in dat dus niet alleen Twitter of Facebook bekeken worden maar ook nieuwssites, blogs etc. Het geeft een vrij volledig beeld van wat de samenleving vindt over onderwerpen die onze stad raken. We hebben al vele onderwerpen gemonitord, we noemen hier alleen de wateroverlast bij Woltersum, grote stedelijke projecten, evenementen, dienstverlening en bestuur.

Zie onderstaand voorbeeld van het koninklijk bezoek aan Groningen:

Of de "buzz" na het verschijnen van de Voorjaarsbrief:

nota sociale media in Groningen - concept

Deze webmonitoring tool kan automatisch rapporten versturen (eerst: de juiste zoektermen instellen) en periodiek kan de gebruiker (beleidsmedewerker, het KCC, de bestuurder) voorzien worden van een rapport op maat over het onderwerp van keuze. De tool ondersteunt eveneens het proces rondom webcare (berichten analyseren, toewijzen, afhandelen, bewaren), daar is gedurende de pilot ook ervaring mee opgedaan.

4. Waar staan we nu, wat zijn de kansen

Op het gebied van 'zenden' zijn er mogelijkheden om ons bereik te vergroten door bundeling van accounts en het hanteren van een "social media huisstijl". Dat komt mede ten goede aan de herkenbaarheid (de gemeente als afzender) en de vindbaarheid voor geïnteresseerden. Wel moet dan voor het publiek de mogelijkheid bestaan om 'selectief naar interesse' berichten te ontvangen: maatwerk naar doelgroep of interessegebied. 'Overkill' is dodelijk. Het publiek is uiterst selectief in wat men wel of niet wil ontvangen. Een dergelijke aanpak vergt gedegen kennis van voorkeuren en waardering voor de diverse berichtgevingen.

"Mensen kunnen door middel van sociale media fungeren als (snelle) bron van informatie. Wanneer iemand 'ter plaatse' is kan deze persoon via zijn of haar telefoon foto's en tekst direct online plaatsen. Bovendien zijn er voor ambtenaren en politici grote, nog onbenutte mogelijkheden om via sociale media mensen te bereiken die cynisch zijn over de gemeente of de politiek of zich er van hebben afgekeerd. Het verleent hen een podium met nieuwe toehoorders om uit te leggen waarom zij bepaalde keuzes maken, hoe complex een probleem is en met welke overwegingen zij bij een besluit rekening moeten houden." (uit: Rob: In gesprek of verkeerd verbonden, zie noot 2).

Met betrekking tot het 'luisteren' hebben we ondertussen behoorlijk wat ervaring opgedaan en lijkt de opgave vooral te liggen op het gebied van een verdere professionalisering en inbedding van de webmonitoring binnen de staande organisatie. Het ligt voor de hand het KCC – als 'de oren en ogen' van de gemeentelijke organisatie – hier een centrale rol in te geven. De behandeling van vragen, klachten, opmerkingen en 'signaleringen' via sociale media moet natuurlijk niet anders zijn dan die van die binnen komen via de andere kanalen. Webcare kan de noodzakelijke respons zijn.

Door middel van een adequate 'tooling' kunnen vragen en klachten die via de diverse social media kanalen – 'via de achterdeur' – binnenkomen ter afhandeling doorgeleid worden naar 'de voordeur' van het KCC. Daar kunnen ze vervolgens op reguliere wijze worden afgehandeld en/of uitgezet naar de juiste personen in de organisatie. Gezien het karakter van de sociale media is hierbij responsiviteit en snelheid een vereiste.

De 'algemene' monitoring – de vinger aan de pols – zou centraal belegd moeten worden. Voor het specifiek 'volgen' van een onderwerp, project of issue kunnen decentrale aansluitingen op de monitoring-tool worden aangeboden of expliciete 'volg-opdrachten' worden uitgezet. Positionering van de centrale monitoring bij het Klant Contact Centrum ligt voor de hand.

Collegedebat - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

Als we het hebben over 'interacteren' liggen de kansen vooral op het terrein van het vergroten van de transparantie (actieve informatieverstrekking, open voor reacties), de mogelijkheden voor meningsvorming (middels discussie, polls, enquêtes of deliberatieve peiling), co-creatie (gebruik maken van het fenomeen van 'the wisdom of the crowd') en het stimuleren, ontvangen en faciliteren van autonome ideeën en initiatieven vanuit de samenleving ('burgerkracht').

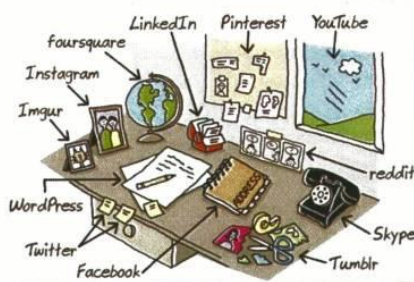
Andere doelgroepen

"Sociale media bieden een instrumentarium dat de mogelijkheden voor politieke participatie verruimt. Internet en sociale media maken het voor alle lagen van de bevolking – oud en jong, en hoog- en laagopgeleid – mogelijk om vanachter de computer of met de mobiele telefoon in de hand snel en laagdrempelig politiek te participeren. Met name ook geldt dat sociale media jongeren een platform bieden om hun politieke engagement te uiten. De wijze waarop zij (politiek) participeren is anders dan hun ouders. Daar waar eerdere generaties insprekavonden bezoeken, folders uitdelen, ingezonden brieven naar kranten sturen of demonstreren op het Malieveld, verstaan vele jongeren onder politieke participatie eerder het invullen van polls en enquêtes, online petitie tekenen, deelnemen aan digitale discussieplatforms en actief via sociale media hun mening uiten.

Sociale media geven dus enerzijds alle generaties de kans om politiek te participeren (vrouwen tussen de 55 en 65 jaar zijn de snelst groeiende groep op sociale media), maar het zijn anderzijds met name jongeren die via sociale media hun eigen manier van participeren hebben gekregen. Sociale media hebben verder vele drempels geslecht voor mensen om deel te nemen aan het publieke debat. De journalistieke normen van sociale redactionele media garanderen een zekere kwaliteit van de informatie die via dit type sociale media wordt verstrekt. Sociale netwerken, microblogs en blogs daarentegen kennen die normering niet. Dat heeft als grote voordeel dat mensen niet meer langs de ballotage van een redactie hoeven om hun mening of inbreng gepubliceerd te krijgen. Dat is ook de kracht van burgerjournalistiek, die juist met de komst van nieuwe media een sterke opkomst beleeft." (uit: In gesprek of verkeerd verbonden.)

Als het gaat om 'houding en gedrag' – 'de cultuur van de organisatie' – zijn er nog wel de nodige zorgen te formuleren. De omgang met de snelle, directe en transparante sociale media – met daarachter mondige, goed geïnformeerde en burgerkrachtige inwoners – vergt nogal wat aanpassingsvermogen van de van oudsher verticaal georiënteerde, procedureel/bureaucratisch ingerichte gemeentelijke organisatie. In de discussie over 'hoe om te gaan met burgerparticipatie en burgerkracht' zijn dergelijke aspecten en dilemma's ook nadrukkelijk aan de orde – ze zijn onderdeel van het brede debat over cultuur, houding en gedrag. Wat willen 'we' en hoe sturen we dat?

Vanuit een discussienota over sociale media kunnen we die cultuurverandering niet sturen, maar we moeten wel onderkennen dat we van de uitkomst daarvan afhankelijk zijn waar het gaat om de mate waarin we de op dit specifieke gebied gestelde doelen en wensen – de kansen – kunnen realiseren. Als we in de kern niet (mee-)veranderen zal het ons niet gaan lukken de vruchten te plukken die de sociale media – en alle gebruikers ervan – ons bieden.

De nieuwe social media werkplek

5. Doelen en ambities

Sociale media zijn nieuw en bijzonder, maar het gebruik ervan is geen doel op zich. Sociale media horen te passen in onze communicatie- en dienstverleningsstrategie, bij onze ICT strategie en tenslotte bij onze organisatiedoelen.

In onze visie op dienstverlening⁷ is al bepaald dat Groningen optimaal gebruik wil maken van nieuwe media. In het Ontwikkelplan voor het Klant Contact Center/KCC⁸ staat opgenomen dat sociale media een van de kanalen is van dienstverlening en dat het KCC heeft daar een belangrijke rol in heeft (webcare). Citaat Ontwikkelplan: 'de gemeente zet sociale media bewust en georganiseerd in'.

De communicatievisie is dat – steeds meer – 'heel de organisatie communiceert'. Communicatie en interactie zijn niet langer iets wat is voorbehouden voor de afdeling communicatie, maar onderdeel van het werk en de scope van iedere medewerker. Dat geldt m.n. ook voor het maken van beleid. We willen niet langer 'gemaakt beleid communiceren' maar juist 'communiceerbaar beleid maken'. Vanaf het eerste idee, de omgeving weten en betrekken, (be-)invloedmogelijkheden helder maken: Factor C. Dit vergt een grote omslag in denken, organiseren en (daadwerkelijk) doen en zijn!

De strategische ICT visie legt heel duidelijk het verband tussen onze organisatiedoelen en de inzet van ICT als middel om die doelen te bereiken. Duidelijk is dat nieuwe ICT toepassingen als apps, open data en sociale media een andere relatie tussen burger en overheid mogelijk maken. De informatiepositie van burgers is versterkt, is anders geworden en biedt mogelijkheden voor participatie⁹.

Sociale media kunnen op verschillende manieren bijdragen, aan het realiseren van de doelen van de gemeente Groningen. Sociale media kunnen we inzetten als communicatiemiddel, voor het verbeteren van dienstverlening, voor het vergroten van vertrouwen, we kunnen de eigen kracht van bewoners gebruiken (participatie/co-creatie) en tenslotte kunnen we het bereik van onze gemeentelijke communicatie versterken en verbreden.

Samengevat:

doelen sociale media gemeente Groningen	
Dienstverlening	De gemeente reageert altijd op vragen en klachten. Met behulp van online monitoring zien we waar de vragen zich voordoen. We reageren op alle vragen en klachten op onze officiële accounts met informatie, maar gaan niet in discussie.
Vertrouwen	De transparantie van sociale media helpt om de burger te laten zien hoe de gemeente reageert en aanwezig is op sociale media.

⁷ Visie Publieke Dienstverlening 2014 (raadsbesluit 2009).

⁸ Het Ontwikkelplan KCC is voorjaar 2012 door het college vastgesteld.

⁹ ICT-visie Groningen Digitaal, mei 2013

Collegebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie . . .

Eigen kracht bewoners gebruiken / participatie en co-creatie	Via sociale media weten we wat leeft onder burgers, burgers kunnen bijdragen aan beleid, kunnen zelf meldingen doen, organiseren zichzelf of op ons verzoek (wisdom of the crowd).
Bereik gemeentelijke communicatie vergroten	We krijgen toegang tot andere doelgroepen (jongeren), het bereik van onze communicatie is groter door slimme inzet van sociale media (inzet binnen de communicatiemix van zowel on- en offline communicatie)

Uiteindelijk 5000 deelnemers aan 'lentekriebels 2013'

6. Strategie, uitwerking van de doelen

Onze strategie moet zorgen voor richting en samenhang in het gebruik van sociale media bij de gemeente Groningen. De strategie moet managers en medewerkers helpen om sociale media in te zetten in hun werkveld, volgens de manier die past bij onze organisatie en op een wijze zoals we die met elkaar hebben afgesproken.

We willen met deze strategie bewerkstelligen dat we als gemeente Groningen professioneler omgaan met het sociale media kanaal, we willen dit doen vanuit één-gemeente-Groningen gedachte en zo richten we ook onze conversatie in. Het vraagt een andere manier van werken dan voorheen. Het vraagt ook iets van iedereen in onze organisatie, en we zoeken aansluiting op onze bedrijfsprocessen.

nota sociale media in Groningen - concept

12

Collegedebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

Hieronder schetsen we kort de stappen die we voorstellen om sociale media bij de gemeente Groningen te professionaliseren:

stappen sociale media gemeente Groningen		acties:	
zenden webcare=interactie	Platforms		
	Twitter We streven bewust naar minder Twitter accounts ¹⁰ om verdere 'wildgroei' te voorkomen en duidelijkheid te geven over de gemeente Groningen als 'betrouwbare/herkenbare afzender'. Bij alle Twitteraccounts hanteren we dezelfde methodiek/richtlijnen. We organiseren webcare. <ul style="list-style-type: none"> ✓ Versterking @stadsnieuws als officieel twitteraccount ✓ Twitter in wijken werkt prima, behouden! ✓ Opzet social media contentplan 	We zorgen intern voor duidelijke richtlijnen. We werken uit hoe we @stadsnieuws kunnen versterken en verbreden. We verkennen de opzet voor één centrale gemeentelijke Facebook pagina.	
	Facebook We onderzoeken de mogelijkheden van één centrale Facebook pagina (model Karlstad) i.s.m. Marketing Groningen en met input van studenten en wijkbewoners. Andere platforms We staan open voor de inzet van andere platforms (Youtube, Pinterest, LinkedIn, Instagram etc.) en behouden ruimte voor experimenteren.	Bij de inzet van nieuwe platforms bekijken we de toegevoegde waarde, en volgen de richtlijnen sociale media.	
luisteren	Monitoren	We monitoren structureel en beleggen dit op een centrale plaats in onze organisatie.	We continueren het gebruik van een professionele webmonitoring- en webcare tool die aansluit bij onze bedrijfsprocessen
	Herkenbaar en vertrouwd	We hanteren de gemeentelijke huisstijl voor onze sociale media platforms. We treden als <i>één-gemeente-Groningen</i> naar buiten, we gaan op die manier de conversatie aan en we zorgen voor een herkenbare en professionele inrichting van onze kanalen.	Zie boven, we zorgen voor duidelijke richtlijnen t. a.v. vorm, content, reactie etc.
interactie	Kennis en bewustwording in de hele organisatie	We werken aan kennis en bewustwording door de hele organisatie. We doen dit door duidelijk aan te geven waarom sociale media voor Groningen belangrijk zijn. We werken intern aan vaardigheden en kennisoverdracht voor medewerkers. Het nieuwe intranet gebruiken we hierbij volop.	We verzorgen laagdrempelige trainingen rondom sociale media.
	We evalueren onze sociale media pilots en delen onze kennis	Daar waar het mogelijk is maken we sociale media inspanningen meetbaar/concreet. Dat is niet altijd makkelijk te meten (het aantal likes is niet vergelijkbaar met aantallen baliebezoek bijvoorbeeld).	De ervaringen van sociale media projecten maken we transparant, we delen dit zowel in- als extern. Wat zijn best practices, wat is een aanpak die niet werkt.

¹⁰ We doelen hier op de twitteraccounts die "namens de gemeente" zijn ingesteld, zie de illustratie Hf. 7. Dus niet de accounts van ambtenaren als professionals. Ook gaat het hier, wellicht ten overvloede, niet om twitteraccounts van college- of raadsleden.

Collegedebat - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

7. Uitvoering van de strategie

De uitwerking van de strategie is misschien wel het belangrijkste. Hieronder staan de belangrijkste werkgebieden aangegeven. Maar eerst halen we kort terug hoe we kijken naar de inzet van sociale media. Vanuit onze kenschets van hoe we het nu doen, tot hoe we dit beter zouden kunnen doen. Daar is een integralere benadering essentieel bij, het inzetten van sociale media kanalen (zenden) maar vooral ook luisteren en interactie vraagt inzicht en samenhang.

Onderstaand schema geeft kort weer hoe we dit concreet zien voor Groningen.

We onderscheiden ruwweg "de gemeente als institutie", of hoe we namens de gemeente communiceren en de individuele ambtenaar als professional.

Schematisch overzicht Groningen & sociale media kanalen	Afzender moet eenduidig en helder zijn	Monitoring & webcare vinger a/d pols	Juiste platform doelgroep essentieel	web	twitter	facebook	linkedin
	zenden	luisteren	interactie				
NAMENS DE GEMEENTE							
▪ Nieuws (ook bestuurlijk)	++	+					
▪ Berichten/mededelingen	++	+					
▪ Dienstverlening (+ werkmaatschappijen)	++	++	+				
▪ Projecten/participatie	+	++	++				
Namens de gemeente; wat we nodig hebben: → huisstijl – richtlijnen – kanalenstrategie - inrichten webcare KCC - monitoring							
AMBTENAAR ALS PROFESSIONAL							
▪ Ontwikkelingen binnen discipline of project	+	++	+				
▪ Professioneel netwerk	++	++	++				
Ambtenaar als professional; wat we nodig hebben: → training – cursussen - 'awareness'							

Aanpak en werkvelden

We gaan er bij de aanpak van uit dat we een lerende organisatie zijn, sociale media past in de aard der zaak niet bij een hele formele, hiërarchisch georganiseerde organisatie. Het past meer bij de netwerkaanpak, waarbij het delen van kennis centraal staat. Maar uiteraard moeten er wel goede afspraken komen over 'wie waarvan is'.

We kijken met name naar de volgende vijf werkvelden:

MONITORING – WEBCARE – FACEBOOKSTRATEGIE – PARTICIPATIE EN CO-CREATIE – KENNIS & BEWUSTWORDING

Deze vijf werkvelden sluiten goed aan bij de thema's die spelen in onze gemeentelijke organisatie. Hieronder zoomen we in op de werkvelden. We geven bij de verwachte resultaten weer waar de mogelijke discussiepunten zitten, omdat het deels 'nieuwe taken' zijn die we nog niet vast belegd hebben in onze organisatie. We schatten in dat de mogelijke discussie vooral gaat over 'wie is ervan/waar ligt de verantwoordelijkheid', capaciteitskwesties en financiële vraagstukken.

Inzoomen op webmonitoring

De gemeente Groningen heeft in het kader van het Opening Up project¹¹ de beschikking over een webmonitoring-tool (binnen een pilot-omgeving). Deze tool monitort alle internetbronnen (dat zijn er meer dan 300.000) met behulp van zoektermen en 'burgertaal' kunnen we voor alle beleidsterreinen monitoren wat er op de verschillende sociale media wordt gezegd, de zgn. 'buzz'.

We monitoren op dit moment verschillende projecten (Forum/Grote Markt, Euroborg etc.), publiekszaken, wethouders + bijbehorende portefeuilles en houden de actualiteit bij. Ook in crisissituaties of bij grote evenementen (Koningsbezoek!) kunnen we monitoren. Op dit moment hebben we dit als pilot ingericht, Stad & Stadhuis faciliteert het monitoren, houdt informatiebijeenkomsten rondom monitoring en maakt rapporten voor de organisatie. De monitoring wordt gebruikt door communicatie, woordvoerders, het KCC en beleidsambtenaren.

De resultaten van dit werkveld:

- Centrale monitoring, beleggen bij KCC of bij SSC-communicatie (discussiepunt).
- Mensen (kort) inwerken om te monitoren (monitoring is een vak).
- Webmonitoring tool continueren (discussiepunt financiën)
- Kennis rondom monitoring delen in de organisatie
- Afspraken maken met de gebruikers rondom het monitoren van beleidsonderwerpen en het leveren van gewenste rapporten en overzichten.

zenden - *luisteren* - interactie

Het belang van monitoren, rapport Cohen:

- "Het verdient aanbeveling om sociale media als een vast onderdeel ...te monitoren."
- "...monitoren is geen technische kwestie maar een inhoudelijke."
- "Wat zich op de sociale media afspeelt moet geduid worden, dit vraagt om brede maatschappelijke kennis en inzicht."
- "Lokale kennis is nodig om de juiste betekenis aan de informatie te geven, of deze in de juiste context te plaatsen."

Monitoren = centrale strategische taak
We moeten meer kennis opdoen van interventie strategieën.

¹¹ Binnen het Opening Up project werken we met 50% co-financiering (het project loopt nog tot en met 2014). Aan de hand van periodieke claims naar Europa krijgen we 50% van onze investeringen terug. Het project Smart Cities (dat is afgerond) kende een soortgelijke systematiek, daar hebben we uiteindelijk meer dan 300.000 euro (!) in drie jaren van ontvangen.

Collegedebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

Inzoomen op webcare

Webcare is het structureel beantwoorden van vragen, opmerkingen, klachten op sociale media, gericht aan de gemeente Groningen. Op dit moment past de gemeente select webcare toe, verder is dit vaak gekoppeld aan enthousiaste individuen en daarmee op dit moment ook kwetsbaar georganiseerd. We zien wel, zie met name het voorbeeld van @stadsbeheer050 dat het voor dergelijke dienstverlenings-gesprekken een duidelijke toegevoegde waarde heeft. We willen webcare inzetten als structureel onderdeel van ons klantcontact. We hebben al enige maanden lang ervaring opgedaan met webcare in het KCC: berichten van @stadsnieuws die vragen aan de gemeente bevatten worden door KCC medewerkers beantwoord.

De webmonitoringtool waar we momenteel over beschikken ondersteunt dit proces, de vraag wordt door de medewerkers van @stadsnieuws doorgezet naar de KCC medewerker (via het systeem). De KCC medewerker krijgt een mail dat er een tweet binnen komt die beantwoord moet worden. De aantallen tweets die beantwoord worden zijn op dit moment nog relatief laag (enkele tweets per week). Op het moment dat we dit kanaal beter uitnuttend zullen dit er zeker meer worden. We zien bij overige gemeenten die dit proces op vergelijkbare wijze centraal in het KCC belegd hebben, dat het niet om grote aantallen gaat.

De resultaten van dit werkveld:

- Webcare is belegd en ingericht in de organisatie (samenwerking concerncommunicatie en het KCC, KCC handelt de berichten af die gaan over informatie/dienstverlening, concerncommunicatie gaat over de meer politieke/aan actualiteit gekoppelde berichten).¹²
- Taken en verantwoordelijkheden duidelijk (organisatorische afspraken m.b.t. webcare).
- De afspraken rondom afhandeling (hoe/snelheid) zijn duidelijk (richtlijnen opstellen¹³).
- Sociale media is integraal onderdeel van ons klantcontact.
- Inrichten en gebruiken van de webcare tool (is hetzelfde systeem als de webmonitoringtool) (discussiepunt financiën).

Inzoomen op gemeentebrede Facebook-strategie

Zoals in Hoofdstuk 3 ook aangegeven ontberen we op dit moment een duidelijk en eenduidig profiel op Facebook (als één gemeente).

Tot nu toe zien we hier de neiging van de gemeente(onderdelen) om vooral te zenden en worden de mogelijkheden van een – gezamenlijk – groter bereik en meer interactie onvoldoende benut. Juist het opzetten van een centrale gemeentelijke Facebookpagina kan ons ondersteunen bij de interactie met burgers. Door bundeling versterken we ons bereik maar zetten we ook het imago van de gemeente Groningen duidelijk neer.

¹² We volgen hier de ervaring die andere gemeenten al hebben rondom het afhandelen van verschillende type berichten (Zwolle bijvoorbeeld heeft hier hele heldere richtlijnen voor).

¹³ De richtlijnen behandelen de volgende aspecten wie doet wat, rollen van communicatie, rollen van het KCC, maar ook praktijkvoorbeelden van hoe te reageren op twitterberichten, opleiden van mensen (schrijven tweets). Ook gaan we richtlijnen opstellen rondom het openen van accounts: centraal/decentraal. In principe centraal, tenzij. ..Voorts komen er duidelijke afspraken rondom het toepassen van de gemeentelijke huisstijl.

We stellen voor het model van het Zweedse Karlstad¹⁴ te volgen. Karlstad maakt optimaal gebruik van Facebook voor zowel hun dienstverlening, marketing en interactie. Zij hebben een opzet gemaakt die goed toepasbaar lijkt in de Groningse situatie. Daar werkt men met themapagina's (34 in totaal, gericht op de verschillende zaken die in de stad spelen). Die thematische pagina's zijn wel allemaal in dezelfde huisstijl gegoten en zijn dus duidelijk herkenbaar, maar bieden campagnes of brede projecten de ruimte om te communiceren/interacteren met de gewenste doelgroep. De centrale Facebook-pagina vergt een strak concept en beheer, waarbij de analysemogelijkheden van de Facebook-pagina belangrijke richtsnoeren biedt voor het (redactie-)beleid.

Voordat we Facebook als gemeente inzetten willen we de mogelijkheden eerst verder verkennen. Dit doen we door een klankbordgroep samen te stellen van studenten en wijkbewoners, zij kunnen ons helpen om te bepalen wat de verwachtingen zijn vanuit de gebruikers. We willen hierbij – m.n. waar het gaat om de stadspromotie en de evenementen- en activiteiten-agenda's – nadrukkelijk samenwerken met Marketing Groningen en het Uit-buro, voor wie dat kernactiviteiten zijn.

De resultaten van dit werkveld:

- Eén centrale gemeentelijke Facebookpagina is het einddoel. Eerst peilen we de inhoudelijke wensen en behoefte met de hulp van een klankbordgroep van wijkbewoners en studenten.
- We maken een ontwerp voor Facebook (inhoud/thema's/interactieve toepassingen), we passen onze huisstijl toe die toegesneden is op dit kanaal (gebruik van veel beeldmateriaal).
- We regelen redactie, beheer en onderhoud en verantwoordelijkheid (richtlijnen maken).
- We regelen webcare voor Facebook (zie boven, samenwerking KCC en SSC-communicatie).
- We zorgen voor bewustwording in de organisatie rondom mogelijkheden en gebruik van de gemeentelijke Facebook-pagina.

De Facebook-pagina van Marketing Groningen ging 'booming' als gevolg van de actie "Schatkaart van het Noorden".

¹⁴ Karlstad is partner in het Opening Up project. Onlangs hebben Groningen en Karlstad in Utrecht een workshop Facebook verzorgd voor gemeenten in Nederland en Vlaanderen. Ook andere gemeenten zijn enthousiast over dit concept. Veel gemeenten zijn overigens nog erg zoekende naar hoe ze Facebook willen inzetten.

Inzoomen op participatie en co-creatie

De kansen en mogelijkheden zijn hier groot. Maar de valkuil is dat we er als organisatie nog niet geheel klaar voor zijn. Dat de geformuleerde ambities geen consequent vervolg krijgen in de interne organisatie en aansturing. Dat is de reden dat we hier nog niet de resultaten van dit werkveld benoemen. Wel zien we op korte termijn een aantal reële kansen:

- **Let's Gro:** Een nieuwe stadsvisie ontwikkelen samen met de bewoners van Stad. Stadsdebat, inspiratie-festival.. Breda maakte z'n structuurvisie 2030 samen met bewoners via Pinterest. Her en der in het land ontstaan zgn. 'Stadlabs' (zoals Amsterdam, Rotterdam, Leiden etc.) die ook veel gebruik maken van hun social media netwerk.

Een stadsbreed wil belangrijker dan bankjes in de openbare ruimte? Breda 2030 gaat over de lange termijn visie op de stad zie www.breda.nl... of volg www.facebook.com/...

- **A-kwartier** (overlast tegengaan). Dit is een concept waarbij met behulp van smartphones en een slim netwerk-systeem, partijen vanuit hun verschillende rollen aan hetzelfde doel werken, tegengaan van de overlast. Bewoners, politie, gemeente houden contact via het zelfde netwerk waar *real-time meldingen op locatie* kunnen worden gedaan. Het systeem bevordert ook het contact tussen bewoners onderling (eigen kracht). De bewoners zijn enthousiast, binnenkort wordt het project opgestart¹⁵.

Inzoomen op kennis en bewustwording

Sociale media raken de hele organisatie, het is al eerder in deze nota aangegeven. We hebben een aantal concrete voorstellen rondom de overdracht van kennis en vaardigheden.

We zijn dit voorjaar gestart met vaardigheidstrainingen waarbij we eigen deskundige medewerkers inzetten om anderen in de organisatie te trainen op sociale media toepassingen (gebruik van Twitter bijvoorbeeld).

In mei hebben drie medewerkers van de gemeente de 4 daagse geaccrediteerde "train-the-trainer" cursus sociale media volgen aan de Hanzehogeschool. Deze cursus vindt plaats in het kader van het Europese project Opening Up (alle partners doen mee aan deze gezamenlijk georganiseerde training). De drie medewerkers zullen daarna als ambassadeurs sociale media de kennis in de organisatie vergroten.

¹⁵ Regiopolitie Groningen (partner in het Opening Up project) heeft dit systeem ontwikkeld en zoekt samen met de gemeente naar een goede toepassing in de stad. Er zijn al pilots mee gedraaid in de Poelestraat (met horecamensen) en op het Martinikerhof (bewoners). Van belang is uiteraard bij zo'n project dat de bewoners mee willen doen en de meerwaarde zien voor de problemen die ze ervaren.

De resultaten van dit werkveld:

- Strategie rondom sociale media opstellen, laten vaststellen en hanteren in de praktijk.
- Het bijbehorende palet aan richtlijnen opstellen en communiceren.
- Trainingen organiseren (rondom sociale media kanalen, monitoring, schrijven, kennis rondom co-creatie e.d.). De trainingen organiseren we zoveel mogelijk in eigen huis, met eigen deskundigen of met hulp van andere gemeenten.
- Reeds bestaande interne netwerken uitnutten (het nieuwe sociale Intranet).
- Train-the-trainer methode: drie ambassadeurs sociale media zullen gericht de kennis in de organisatie verspreiden en delen.

8. Organisatorische consequenties en financieel

Het anders organiseren van de inzet en toepassing van sociale media, niet vanuit de kokers maar als één gemeente, het opzetten en implementeren van zo'n andere werkwijze kost *investeringen* – in menskracht, tijd en geld.

Maar onze 'winstverwachting' is ook helder: we willen door slimme inzet van social media transparantie en responsiviteit van onze gemeente – en mede ons imago – verbeteren. Vragen en klachten die via social media gesteld worden handelen we snel en kundig af, de kwaliteit van de dienstverlening gaat daarbij omhoog. We gaan meer, beter en sneller gebruik maken van de in de samenleving aanwezige kennis en kunde, wat leidt tot betere en beter op de behoefte afgestemde plannen en ontwikkelingen.

We geven in deze laatste paragraaf van deze discussienota indicatief aan welke organisatorische en financiële aspecten een rol spelen bij het uitwerken en opzetten van een gemeentelijke social media-strategie. Daarbij is de gedachte om met name dit jaar nog veel voorbereidend werk te doen, en daarmee een basis te leggen. Het nieuwe college kan daar vervolgens in 2014 op doorbouwen en desgewenst op bijsturen. In 2014 wordt naar alle waarschijnlijkheid een begin gemaakt met de tweede tranche van het KCC, het Klant Contact Centrum, zodat de ontwikkelingen rondom bijvoorbeeld de gestructureerde monitoring/webcare daarmee samen op kunnen lopen.

Wat vraagt de andere opzet van onze social media instrumentarium? Hoe maken we de ambities die we in deze nota op een rij hebben gezet waar? We geven hieronder een globaal inzicht aan de hand van de werkvelden die we in hoofdstuk 6 hebben genoemd: monitoring/webcare, facebook, participatie en kennis/bewustwording. De resultaten van elk werkveld staan benoemd in het voorgaande hoofdstuk, hier zoomen we in op highlights, indicatieve kosten en de dekking.

Monitoring/webcare:

- Organisatie opzetten van webcare in het KCC
- Concentreren gemeentelijke Twitteraccounts

- Contentplan uitwerken i.s.m. communicatie
- Tooling aanschaffen tbv monitoring/webcare
- NB. De benodigde geschatte inzet op fte's voor webcare is 0,2 fte¹⁶.

Uitwerking Facebook-concept:

- Onderzoek opzetten samen met Marketing Groningen, studenten en wijkbewoners naar contentplan centrale gemeentelijke Facebookpagina (concern communicatie + S&S)
- Voorbereiden contentstrategie voor Facebook

Participatie, co-creatie, burgerkracht:

- Ondersteuning vanuit netwerk/expertise StadDoetMee en Stadswerkplaats
- Financiering uit reguliere budgetten voor plannen en projecten

Training en opleiding:

- De trainingen organiseren we zoveel mogelijk in eigen huis, met eigen deskundigen of met hulp van andere gemeenten.
- We gebruiken daarnaast de reguliere opleidingsbudgetten en stemmen af met organisatieontwikkeling (OO).

activiteit	kosten	dekking
webcare inrichten	-€ 15.000 ICT (S)	programmabudget S&S tot en met 2014 (co-financiering Opening Up ¹⁷)
webmonitoring inrichten	-projectleiding (I) (3 mnd 2 dagen) -0,2 fte inzet personeel (S)	
facebook concept	-projectleiding (zie boven)	S&S (zie boven)
burgerparticipatie	-projectafhankelijk	reguliere budgetten
training	-eigen mensen/train de trainer -deskundigen andere gemeenten inzetten	reguliere opleidingsbudgetten

.....

¹⁶ We hebben hiervoor de ervaringsgegevens van de gemeente Zwolle en Antwerpen (B) gebruikt, die werken beiden met 'centrale webcare' en zij zetten daar plm. 0,2 fte voor in. Ook het landelijke beeld is dat het bij webcare bij gemeenten nog niet om grote aantallen gaat.

¹⁷ Tot sept 2014 kunnen we kosten onder het Opening Up project brengen waardoor we achteraf, na voorfinanciering, 50% van Europa terugkrijgen.

Inhoud:

Samenvatting

1. Aanleiding
2. Social media are here (to stay)
  - 2.1 Wat verstaan we onder sociale media
  - 2.2 Sociale media kanalen en platformen
  - 2.3 Impact van sociale media
3. Gemeentelijk gebruik van sociale media: kansen en risico's
  - 3.1 Kansen: wat kunnen we ermee?
  - 3.2 Risico's
4. Stand van zaken
  - 4.1 Hoe doen andere overheden het?
  - 4.2 Stand van zaken in Groningen
Positieve en negatieve ervaringen
5. Hoe willen we als gemeente omgaan met sociale media?
  - 5.1 Richtlijnen, stel- en spelregels
  - 5.2 Dilemma's
Standpunten
6. Hoe nu verder?

#ggsm: gemeente groningen en sociale media

Samenvatting bij de nota #ggsm

Wikipedia zegt: "Social media – of sociale media – is een verzamelbegrip voor online platformen waar de gebruikers, met geen of weinig tussenkomst van een professionele redactie, de inhoud verzorgen. Tevens is er sprake van interactie en dialoog tussen de gebruikers onderling. De Engelse term *social media* is ook in het Nederlandse taalgebied gangbaar."

Aanleiding

De ontwikkeling van de sociale media is onstuitbaar en de impact ervan is groot en nog steeds groeiende. Hoe gaan we daar mee om? Als gemeentelijke organisatie met haar politieke bestuur. Die vraag werd opgeworpen door de burgemeester in zijn Nieuwjaarstoespraak en beklemtoond in de onlangs vastgestelde Kadernota Burgerparticipatie: hoe gaan we *als gemeente* om met die nieuwe, sociale media? Hoe gaan we om met de *nieuwe kansen* en de *nieuwe risico's*?

Bij de nieuwe media zijn de regels en omgangsvormen voor de ambtelijke interactie met de buitenwereld in de kern natuurlijk niet anders dan bij de oude. Maar de impact van een tweet, post of blog kan heel anders zijn. In tegenstelling tot een (telefoon-)gesprek of mailwisseling gaat een uitspraak via internet in principe *wereldwijd* en blijft daar *voor de eeuwigheid*. Daarbij komt dat sommige sociale media uitnodigen tot *snelle reacties* en de *drempel* daartoe soms *laag* ligt. Het is van groot belang ons daarvan steeds bewust te zijn.

Tijdens het Open Innovatie Festival Groningen – OIF050 – in december vorig jaar zijn we met onze oriëntatie op sociale media begonnen. Voorop stond de behoefte aan dialoog en discussie. En overzicht. Wat is er gaande, wie doet wat, wat zijn onze kansen, wat de risico's, wat kunnen en willen we er mee, wat *moeten* we er mee. Wat zijn de mogelijkheden en onmogelijkheden, en wie gaat er uiteindelijk over, wie heeft de regie? Moeten er kaders, spelregels en richtlijnen komen, (technische) faciliteiten, huisstijl-voorschriften, juridische kaders, inspirerende festivals, interactieve communities? In deze nota proberen we hierop antwoorden te formuleren..

Werkwijze

Geheel 2.0 hebben we deze nota op interactieve wijze tot stand gebracht, met de inzet van onze eigen (soms interne) sociale media, zoals Twitter, Intranet en Yammer. Want om een van de belangrijkste eigenschappen van sociale media kunnen we natuurlijk niet heen: sociale media zijn *ván, vóór* en *dóór* 'de mensen': *wisdom of the crowd*.

#ggsm

We hebben dat gedaan onder de hashtag #ggsm: Gemeente Groningen en Sociale Media. Op dinsdag 12 april waren er op het stadhuis ruim 90 collega's bij elkaar om het pre-concept van deze notitie te bespreken aan de hand van een aantal dilemma's. De sessie werd afgesloten met een tweegesprek van de burgemeester en de gemeentesecretaris. De on-line reacties op het concept en de resultaten van de bijeenkomst zijn verwerkt in de eind-versie van de nota.

Inhoud op hoofdlijnen

Kansen: Wat kunnen we met sociale media?

Zenden: sociale media hebben een groot bereik, en kunnen gebruikt worden als zend-medium, om grote(re) doelgroepen te bereiken. Sociale media kunnen een belangrijke rol vervullen in crisiscommunicatie, ze werken bij uitstek 'als er iets loos is'.

Luisteren: is van groot belang. Door de sociale media zijn de consumenten (*burgers* in ons geval) aan de macht. Slechte ervaringen worden breed gedeeld, een imago is zo geknakt. Terecht of onterecht, oordelen, opvattingen en meningen over 'de gemeente' gaan rond en via sociale media gaat het sneller en met een groter bereik. Weten wat er op internet speelt op jouw (beleids-)terrein, over jouw project of jouw dienst of afdeling is essentieel. Het gaat om *webcare* en *community-management*.

Interacteren: sociale media bieden vooral kansen daar waar het (echt) gaat om *interactie*. Ze voorzien in laagdrempelige communicatie met de buitenwereld, zeker ook van belang bij het organiseren van meedenken en participatie door burgers. Dankzij sociale media kunnen we directe contacten onderhouden met de doelgroepen van beleid, waaronder de doelgroepen die doorgaans moeilijker te bereiken zijn. Sociale media faciliteren het organiseren van collectieve intelligentie en het activeren van 'the wisdom of the crowd'. Als gevolg van het benutten van creatieve ideeën uit de samenleving kan beleidsverrijking optreden. Dergelijke toepassingen zijn overigens ook *intern* bij de gemeente interessant voor het ontwikkelen van beleid en op het gebied van kennisdelen.

Dankzij de sociale media kunnen we relevante ontwikkelingen in de buitenwereld vroegtijdig signaleren en vernemen hoe de samenleving over bepaalde zaken denkt. Ook kunnen we sneller en beter inspelen op actuele ontwikkelingen (responsiviteit). Het kan resulteren in meer transparantie, omdat we burgers effectiever kunnen informeren en onjuiste informatie sneller kunnen corrigeren. We kunnen efficiënter werken en kennis delen. Online communiceren kost minder tijd dan het organiseren van fysieke bijeenkomsten. Het bereik – ook inhoudelijk – is groter. Op deze manier kunnen ook kostenbesparingen gerealiseerd worden.

Bedreigingen: Wat zijn de risico's?

Een nadeel van digitale communicatie is dat organisaties en individuen nog jaren met hun 'digitale voetafdruk' geconfronteerd kunnen worden. Digitale informatie, zelfs vluchtige uitspraken, zullen (bijna) altijd 'opzoekbaar' blijven. Ambtenaren zullen bij hun contacten met de buitenwereld altijd rekening moeten houden met het feit dat hun uitspraken in het virtuele domein niet op gespannen voet mogen staan met het gemeentelijk beleid. Het primaat van de politiek maakt het lastig(er) voor ambtenaren om te participeren in Web 2.0 omgevingen. De snelheid van het internet kan op gespannen voet staan met de zorgvuldige en dus 'vertragende' procedures, richtlijnen en regels die bij overheidscommunicatie in acht worden genomen.

Voor de overheid is het belangrijk dat een brede doelgroep wordt bereikt. Maar bij sociale media is vaak niet duidelijk of de deelnemers representatief zijn voor een grotere doelgroep. Het risico is dat de stem van de mondige burgers mét digitale vaardigheden beter wordt gehoord dan die van (minder mondige) burgers zonder digitale vaardigheden.

En wat als er (per ongeluk) foute informatie door ambtenaren (of bestuurders) naar buiten wordt gebracht via sociale media? Wat is de juridische status van een 'tweet', vooral als die van een 'officiële' gemeente-account wordt verzonden? Wat als burgers naar aanleiding daarvan bepaalde actie ondernemen, of directe schade ondervinden. En wat als je communiceert over nog niet vastgesteld beleid? Bestaat er ook zoiets als 'schaduwwerking' van een gemeentelijke mededeling op Facebook of Twitter? Voer voor juristen...

Dilemma's

We hebben de verkenningen omtrent het fenomeen sociale media toegespitst op een aantal dilemma's. De reacties van medewerkers via intranet en Yammer, en de bespreking van de stellingen tijdens de interne bijeenkomst over sociale media van 12 april j.l. zijn verwerkt in onderstaande standpunten.

Zijn werk en privé op sociale media nog wel te scheiden?

Als gevolg van de toegankelijkheid en transparantie van sociale media – en het feit dat de berichten 'voor de eeuwigheid' op internet staan – is het voor bestuurders en ambtenaren vrijwel onmogelijk geworden om (op de sociale media) publieke en privé opvattingen voor het publiek gescheiden te houden. Om die redenen is 'extra' voorzichtigheid geboden, boven de 'normale' regels die hiervoor gelden.

Artikel 7 van de Grondwet zegt dat iedereen recht heeft op vrije meningsuiting. Het grondrecht op vrije meningsuiting van de ambtenaar is echter niet absoluut. Ambtenaren mogen namelijk geen uitspraken doen die het eigen functioneren of dat van de overheid kunnen schaden. Voor bestuurders geldt dat de collegialiteit van bestuur in het geding kan zijn.

In het algemeen wordt het wel van belang gevonden dat men zich – passend bij de aard van de sociale media – *als een persoon* manifesteert: een ambtenaar (of bestuurder) van vlees en bloed. Een mix van zakelijk en persoonlijk, professioneel en menselijk.

Moeten we de gemeentelijke huisstijl toepassen op gemeentelijk gebruik sociale media?

Zeker als er sprake is van gebruik/inzet van sociale media namens of vanuit de gemeentelijke organisatie moet ondubbelzinnig duidelijk zijn wie de afzender is en in welke hoedanigheid of rol men opereert. Een (lichte) huisstijl voor sociale media moet worden ontwikkeld, m.b.t. logo's, naamgeving, 'bio' en 'tone of voice'. Ook ten aanzien van het URL-gebruik (inclusief het pro-actief vastleggen van domeinnamen) is gemeentebrede afstemming gewenst.

Hoe ontwikkelen we 'digitale voelsprietten'?

Ten aanzien van webcare, webmonitoring en/of communitymanagement moet er – in deze fase van ontwikkeling van het (gemeentelijk) gebruik van sociale media – *zowel* centraal ontwikkeld en gefaciliteerd worden *als* decentraal de verantwoordelijkheid genomen voor het volgen van ontwikkelingen m.b.t. het eigen project of vakgebied. Het is vooralsnog *én én!*

Centraal moet inhoudelijk en technisch gefaciliteerd worden en scholing georganiseerd.

Daarnaast is het wenselijk een soort 'centraal meldpunt' voor relevante signaleringen op sociale media in te stellen en van daaruit eventueel gewenste gemeentelijke reacties te coördineren.

Er liggen grote mogelijkheden om snel en zonder hoge kosten actief vragen/behoeften/wensen van burgers te verkrijgen om de gemeentelijke producten en dienstverlening te verbeteren.

Concentreren we ons (qua zenden/interactie) op Twitter, Facebook en Hyves?

De ontwikkelingen binnen de sociale media zijn leidend. We moeten de kanalen 'volgen' waar onze doelgroepen op enig moment gebruik van maken. Wanneer we sociale media inzetten om actief 'te zenden en/of te interacteren' is het verstandig de 'mainstream' kanalen te gebruiken.

Stimuleren of controleren, kaderstelling?

Voorop staat dat vertrouwen moet worden gesteld in het *gezonde verstand*, de professionaliteit en het beoordelingsvermogen van onze medewerkers. 'Wees een ambtenaar' is misschien wel de meest zinnige van alle do's en dont's die we op dit terrein hebben kunnen vinden.

Bewustzijn van je rol en het onderkennen eventuele risico's wordt van groter belang geacht dan het hanteren c.q. controleren van richtlijnen. Lijstjes met do's en dont's zijn nuttig.

Van belang is te investeren in kennis van het (niet-)gebruik van sociale media, het bevorderen van transparantie en het – actief – uitwisselen van (positieve of negatieve) ervaringen.

Hoe nu verder?

Ervaringen blijven delen

Het is van groot belang dat we de ervaringen met sociale media – zowel positief als negatief – met elkaar blijven delen. We moeten mét en ván elkaar leren. Daartoe zullen we met enige regelmaat bijeenkomsten organiseren waarin sociale media centraal staan, zoals op 12 april j.l. Ook tijdens het Open Innovatie Festival 2011 (OIF050) zal er weer aandacht aan worden besteed. De Yammer-groep Sociale Media blijft open voor het uitwisselen van ervaringen, informatie, nieuwtjes en berichten. Via intranet verspreiden we lijstjes met do's en dont's. Onder leiding van de Concernmanager Communicatie zal het Team #ggsm met enige regelmaat de ontwikkelingen op het gebied van sociale media bespreken, verspreiden en delen.

Verdergaan met experimenteren

We gaan verder experimenteren, bij RO/EZ loopt de pilot in elk geval nog door tot het eind van dit jaar. We zullen daarbij vooral ook op zoek moeten naar de inzet van sociale media gericht op (daadwerkelijke) interactie en co-creatie in het kader van de burgerparticipatie.

Huisstijl ontwikkelen / faciliteren

Als onderdeel van Stijlweb Stad zullen nadere voorstellen worden uitgewerkt om te komen tot een (lichte) vorm van gemeentelijke huisstijl voor sociale media, vooral toe te passen in die gevallen waarin er echt sprake is van de gemeente(ambtenaar) als afzender.

Het gaat daarbij om:

- vormgeving, presentatie, beeldmerk
- tone of voice, do's en dont's
- URL-beleid, naamgeving en -gebruik

Webcare, webmonitoring

Webcare moeten we vooral in verband brengen met de gemeentelijk dienstverlening. De KCC's zijn bij uitstek de plekken waar de webcare gesitueerd dient te worden. De juiste tools hiervoor moeten ter beschikking worden gesteld. Op een aantal plekken zal het web centraal gemonitord worden, o.a. bij de centrale nieuwsredactie en het eBureau. Community-management is met name ook interessant bij beleids- en projectontwikkeling.

Juridische aspecten

Een aantal juridische aspecten m.b.t. de sociale media verdient nadere aandacht en bestudering. Wat is bijvoorbeeld te zeggen over de status van een tweet vanaf een duidelijk gemeentelijke account en hoe moeten we omgaan met het fenomeen van fakers, mensen die zich voordoen als anderen (of als de gemeente)? Dat geldt natuurlijk niet alleen voor de gemeente Groningen, dus houden we ook de landelijke ontwikkelingen op dit terrein in de gaten. Het Bureau Juridische Zaken heeft dit onder de aandacht.

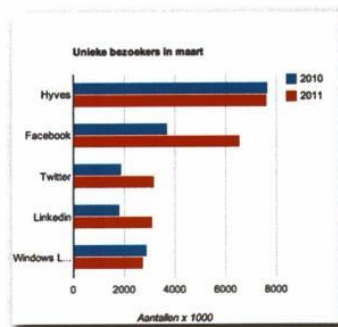
Gemeente Groningen en Sociale Media

1. Aanleiding

Grote getallen

In Nederland heeft Hyves meer dan 9 miljoen leden, zijn er bijna 3,5 miljoen Facebook-profielen en worden dagelijks 2 miljoen Tweets verstuurd door bijna een half miljoen actieve Twitteraars. De Groningen-Hyves heeft 46.000 'vrienden' en alleen Amsterdam (834.535) en Rotterdam (654.326) hebben er meer. De Hyves van de Rijksuniversiteit heeft er bijna 20.000, net als de FC.

Zo maar een paar cijfers die aantonen hoe ver sociale media al in Nederland zijn doorgedrongen en hoe groot het potentiële bereik er van is. Er zijn grote groepen mensen die zich mobiel of via internet rond bepaalde interesses of verbanden organiseren en – de een meer dan de ander – er over *communiceren*. Er gaat in toenemende mate invloed vanuit.

Zenden en luisteren

Vanwege de omvang, en de snelheid waarmee je een grote groep mensen kunt bereiken, worden deze media steeds interessanter als communicatiekanaal. Dat is ook de conclusie van het COT, het instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement. Zij concluderen dat Twitter o.a. een zeer geschikt medium is voor *crisiscommunicatie*. Maar, het is voor overheden ook van groot belang het oor te luisteren te leggen bij wat er zoal leeft in onze online communities. Als je wilt weten wat er speelt. De Nationale Denktank 2010 heeft onlangs de publieke organisaties geadviseerd daartoe *'digitale voelsprietten'* te ontwikkelen. Vervolgens is het dan ook mogelijk om te reageren en/of de dialoog aan te gaan. Ten behoeve van de Burgerparticipatie kunnen we via de sociale media de dialoog en co-creatie 'klantvriendelijk' faciliteren.

Gevaar!

De gevaren van de nieuwe media zijn enorm, althans zo kopte de Telegraaf onlangs. En er gaat ook wel eens wat mis, ook bij het gebruik van sociale media door of namens de overheid. En dan zowel door het (onnadenkend) gebruik als juist door het *nalaten* van de inzet van deze middelen. Bijvoorbeeld bij de brand in het chemisch complex in Moerdijk in januari van dit jaar is de overheid verweten niets of veel te weinig te hebben gedaan met sociale media, die overigens zelf autonoom een grote dynamiek vertoonden in deze crisissituatie. Maar we kennen ook de voorbeelden van ambtenaren en politici die zichzelf en/of hun organisatie grote schade toebrachten door 'dom' getwitter of geblog.

Omgangsvormen

In de kern zijn de regels en omgangsvormen voor de ambtelijke interactie met de buitenwereld bij de nieuwe media natuurlijk niet anders dan bij de oude. Maar de impact van een tweet, post of blog kan heel anders zijn. In tegenstelling tot een (telefoon-)gesprek of mailwisseling gaat een uitspraak via internet in principe *wereldwijd* en blijft daar *voor de eeuwigheid*. Daarbij komt dat sommige sociale media uitnodigen tot *snelle reacties* en de *drempel* daartoe soms *laag* ligt. Het is van groot belang ons daarvan steeds bewust te zijn.

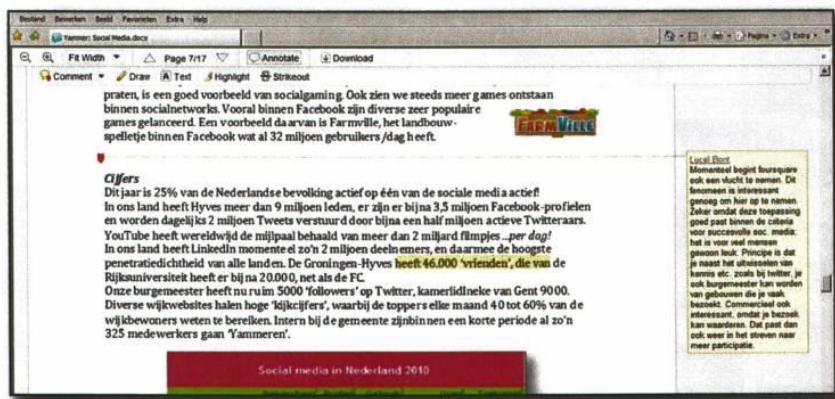
Beleid, regie, richtlijnen?

De vraag is: hoe gaan we hier mee om? Als gemeentelijke organisatie met haar politieke bestuur. Die vraag is gesteld door het DB van het gemeentelijk programma BoSS, opgeworpen door de burgemeester in zijn Nieuwjaarspeech 2011 en ook beklemtoond in de onlangs vastgestelde Kadernota Burgerparticipatie: hoe gaan we *als gemeente* om met de sociale media? Hoe gaan we om met de nieuwe kansen en de nieuwe risico's?

Tijdens het Open Innovatie Festival Groningen – OIF050 – in december vorig jaar zijn we met de beantwoording van deze vragen begonnen. Voorop stond de behoefte aan dialoog en discussie. En overzicht. Wat is er gaande, wie doet wat, wat zijn onze kansen, wat de risico's, wat kunnen en willen we er mee, wat *moeten* we er mee. Wat zijn de mogelijkheden en onmogelijkheden, en wie gaat er uiteindelijk over, wie heeft de regie? Moeten er spelregels en richtlijnen komen, (technische) faciliteiten, huisstijl-voorschriften, juridische kaders, inspirerende festivals, interactieve communities? In deze nota proberen we hierop antwoorden te formuleren.

#ggsm

Geheel 2.0 hebben we deze notitie op interactieve wijze tot stand gebracht, met de inzet van onze eigen (soms interne) sociale media, zoals Twitter, Intranet en Yammer. Want om een van de belangrijkste eigenschappen van sociale media kunnen we natuurlijk niet heen: sociale media zijn *ván, vóór en dóór 'de mensen': wisdom of the crowd*. We hebben dat gedaan onder de hashtag #ggsm: Gemeente Groningen en Sociale Media. Op dinsdag 12 april waren er op het stadhuis ruim 90 collega's bij elkaar om het pre-concept van deze notitie te bespreken aan de hand van een aantal dilemma's. De sessie werd afgesloten met een tweegesprek met burgemeester en gemeentesecretaris. De resultaten van de bijeenkomst zijn verwerkt in het definitieve concept.

Voorbeeld van een reactie op het pre-concept via Yammer. Ze zijn in het stuk met een aangegeven.

2. Social media are here (to stay)

2.1 Wat verstaan we onder sociale media

Definitiewestie

Een eenduidige definitie voor 'social/sociale media' blijkt lastig te formuleren.

Sociale media is een noemer waar veel webtoepassingen onder worden geschaard. Het begrip 'social' heeft betrekking op het delen van informatie tussen individuen en groepen. De vraag om welk type informatie het gaat (blogcontent, nieuws, attenderingen, meningen, beoordelingen), om welk medium het gaat (video, korte tekst, afbeeldingen) of wat het 'delen' precies betekent (zenden, reageren, co-creatie) lijken niet relevant om een nieuw middel onder de noemer sociale media te scharen. Dat is begrijpelijk, want 'social' buzzt en is hot. En wie wil daar zich nu niet mee afficheren?

Enkele 'sociale media' uit vele, geordend naar aard en gebruik

Wikipedia zegt: "Social media – of sociale media – is een verzamelbegrip voor online platformen waar de gebruikers, met geen of weinig tussenkomst van een professionele redactie, de inhoud verzorgen. Tevens is er sprake van interactie en dialoog tussen de gebruikers onderling. De Engelse term *social media* is ook in het Nederlandse taalgebied gangbaar."

Veel medewerkers van de gemeente Groningen geven voorkeur aan de Nederlandse benaming en dus hanteren die zoveel mogelijk, hoewel in sommige teksten de Engelse versie niet mistaakt.

Structurele verandering

Sociale media is geen hype maar een structurele verandering in de manier waarop mensen internet gebruiken. De gemeente doet er goed aan om hier in haar communicatiebeleid rekening mee te houden. Rond deze ontwikkeling van het sociale internet, is een enorme hype ontstaan. Mensen staan steeds meer altijd en overal met elkaar in verbinding. Daardoor kunnen we dingen efficiënter of anders doen en ontstaan nieuwe mogelijkheden. Informatie-uitwisseling en samenwerking zijn – waar dan ook en met wie dan ook – makkelijk mogelijk geworden.

Collegiebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

Iedere burger, van jong tot oud, man en vrouw, heeft met Web 2.0 een stem gekregen: men heeft meer toegang tot informatie dan ooit en meer mogelijkheden dan voorheen om zichzelf te organiseren, zelf content te produceren en die te verspreiden, producten te maken en die te distribueren en/of actie te voeren voor uiteenlopende doelen. Door opkomst van het sociale internet zijn de burgers politiek en economisch belangrijke medespelers geworden. De betere ontsluiting van informatie heeft de globalisering een enorme impuls gegeven: de aarde is 'plat' en 'democratisch' geworden: grenzen spelen in veel opzichten nauwelijks nog een rol en iedere organisatie en individu, van groot tot klein, van leek tot expert kan meepraten en in een grote mate van gelijkwaardigheid. Burgers zijn onafhankelijker van organisaties en instituties geworden en kunnen makkelijker dan ooit hun eigen boodschap overbrengen.

Interactie tussen ambtenaren en burgers is niet nieuw, dus wat we wél en niet doen in de communicatie met onze doelgroep hoeft in dit verband niet in detail beschreven te worden. Maar sociale media hebben kenmerken waarmee we niet allemaal vertrouwd zijn. En dat is reden genoeg na te denken over kaders waarmee de organisatie haar werknemers ondersteunt.

Door de komst van sociale media zijn namelijk wel een aantal dingen veranderd. In de eerste plaats is het erg eenvoudig geworden voor een ambtenaar om namens de organisatie zijn standpunt wereldkundig te maken. Zo eenvoudig zelfs, dat dit ook onbedoelde effecten kan hebben. Het uiteindelijke bereik van een Tweet of een reactie op een blog is niet goed te voorspellen. Ten tweede is de drempel voor het publiek erg laag om opinies en meningen over bijvoorbeeld de kwaliteit van dienstverlening te ventileren. Ook groeit het besef dat organisaties kennis kunnen nemen van deze uitingen. We hebben dus een grote verantwoordelijkheid om hier bewust mee om te gaan.

2.2 Sociale media kanalen en platformen

Om het terrein een beetje af te bakenen en in te delen volgt hier een opsomming van diverse sociale media kanalen met enige uitleg en voorbeelden.

Forums

Forums zijn samen met chatboxen de eerste platformen waarbij internet een sociale kant kreeg. Nooit eerder was het zo makkelijk om te kunnen discussiëren met mensen die je nog nooit had ontmoet. Tegenwoordig worden de chatboxen en de forums van toen niet meer zoveel gebruikt. Dit komt met name door de ineffectiviteit van grote algemene ontmoetingsplekken. Men kiest steeds vaker voor platformen die direct gericht zijn op een niche. Voorbeelden: Ouders online, Fok.nl, Partyflock etc.

Reactie 1:

Zonder een oordeel uit te spreken over de kwaliteit er van in algemene zin, maar feitelijk zouden ook de reacties onder artikelen op internetkranten en -magazines als 'sociale content' kunnen worden beschouwd. De invloed van deze – soms lange – reeksen van meningen en opinies op de lezers moet niet worden onderschat.

Weblogs (blogs)

Weblogs (afgekort 'blogs') zijn oorspronkelijk ontstaan als online dagboeken met persoonlijke belevenissen van de schrijver. Tegenwoordig wordt het ook op het zakelijk vlak gebruikt. Kenmerk is dat er altijd uit één persoon geschreven wordt. Er kunnen wel meerdere personen op hetzelfde blogplatform actief zijn.

Belangrijkste functies zijn het delen van informatie en de interactie met de bezoeker door middel van reactiemogelijkheden. Bekende platformen: Wordpress, Blogger. Site: wimdebie.nl

Microblogging

Sinds de introductie van Twitter is microblogging erg populair geworden. Net als bij weblogs zijn microblogs ook uitingen van persoonlijke ervaringen of van zakelijke bezigheden. Microblogs vertonen echter ook eigenschappen van socialenetworks: het toevoegen van vrienden, het maken van een (micro)profiel en het onderling reageren zijn de functies van microblogs. Voorbeelden: Twitter, Google Buzz etc.

Video-sharing / Foto-sharing

Video-platformen zijn pas in een latere fase 'sociaal' geworden. In een eerder stadium kon je alleen video's uploaden en andere video's bekijken.

Tegenwoordig heb je tal van sociale mogelijkheden, zoals reageren op video's, vrienden worden, embedden op andere websites, aanbevelingen, etc.

Bekendste platformen: Youtube, Vimeo.

Op het gebied van foto-sharing zijn met name Flickr en ImageShack momenteel populair. Ook met de opkomst van microblogging (en bijbehorende links) en het makkelijk maken en sharen van foto's op de mobiele telefoon, heeft foto-sharing een grote vlucht genomen.

Naast het uploaden van foto's, kan je hier ook commentaar op geven en foto's van vrienden bekijken. Bekendste platformen: Flickr, ImageShack, Fotolog.

Wikis

Deze soort sociale media is in principe ontstaan door de 'alleenheerser' op dit gebied, Wikipedia. In een Wiki werk je gezamenlijk met anderen (wereldwijd of in je eigen taal) aan artikelen over elk mogelijk te bedenken onderwerp. Het is lastig om Wikipedia van de troon te stoten, gezien de grote hoeveelheid content en het massaal aantal bijdragers. Het 'sociale' aspect van wiki's is het delen van kennis en het tot je nemen van diezelfde kennis.

Social Bookmarking / Social News Ranking

Sociale Bookmarking is het openbaar beschikbaar maken van je favoriete websites, blog, etc. In Nederland zijn deze initiatieven nog niet echt van de grond gekomen. Het inmiddels ter ziele gegane Delicious was de voorloper op dit gebied. Vergelijkbaar met Sociale Bookmarking is het ranken van nieuwsberichten. Ook deze vorm is met name buiten Nederland populair, maar wij kennen b.v. Nulij.

Custom Communities

Enigszins in de vergetelheid geraakt, zijn de custom communities. Met deze online software maak je je eigen community (voor jezelf, bedrijf, vereniging, etc.) en maak je contact en links met andere communities. Sinds voor Ning betaald moet worden is deze manier van community-creatie minder populair geworden. Platformen: Ning, SocialeGo.

Collegedebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

Social Networks

Sociale netwerken worden ook wel peer-to-peer networks genoemd; belangrijkste functies zijn het aanmaken van een profiel, het delen van informatie en het toevoegen van vrienden. Ook zijn er social networks met vooral een zakelijk karakter, zoals b.v. LinkedIn. Bekendste platformen: Facebook, Hyves, Myspace, LinkedIn.

Reactie 2:

Momenteel begint foursquare ook een vlucht te nemen. Dit fenomeen is interessant genoeg om hier op te nemen. Zeker omdat deze toepassing goed past binnen de criteria voor succesvolle soc. media; het is voor veel mensen gewoon leuk. Principe is dat je naast het uitwisselen van kennis etc. zoals bij twitter, je ook burgemeester kan worden van gebouwen die je vaak bezoekt. Commercieel ook interessant, omdat je bezoek kan waarderen. Dat past dan ook weer in het streven naar meer participatie.

Nieuw is Fourquare, een web- en mobiele applicatie die geregistreerde gebruikers de mogelijkheid biedt om vrienden te updaten over hun locatie (*venue*). Wanneer de gebruikers inchecken op locaties, verdienen zij hiermee punten. Gebruikers kunnen deze zogenaamde *check-ins* delen met de rest van de wereld via Twitter, Facebook of een combinatie daarvan.

Social Gaming

De beste voorbeelden van Social Gaming zijn spellen zoals SecondLife waarbij men in een virtuele wereld met elkaar kan chatten en zelfs een virtuele wereld met elkaar kan opbouwen. Maar ook een spel als World of Warcraft, waarbij men in het heetst van de strijd met elkaar kan praten, is een goed voorbeeld van socialgaming. Ook zien we steeds meer games ontstaan binnen social networks. Vooral binnen Facebook zijn diverse zeer populaire games gelanceerd. Een voorbeeld daarvan is Farmville, het simpele landbouwspelletje binnen Facebook wat momenteel al meer dan 32 miljoen gebruikers per dag heeft.

Cijfers

Dit jaar is een kwart van de Nederlandse bevolking op minstens één van de sociale media actief! Hyves heeft meer dan 9 miljoen leden, er zijn bijna 3,5 miljoen Facebook-profielen en worden dagelijks zo'n 2 miljoen 'tweets' verstuurd door bijna een half miljoen actieve Twitteraars. YouTube heeft wereldwijd de mijlpaal behaald van meer dan 2 miljard filmpjes... *per dag!* In ons land heeft LinkedIn momenteel zo'n 2 miljoen deelnemers, en daarmee de hoogste penetratiedichtheid van de hele wereld. De Groningen-Hyves heeft 46.000 'vrienden', die van de Rijksuniversiteit heeft er bijna 20.000, net als die van de FC. Onze burgemeester heeft nu ruim 5.500 'followers' op Twitter, kamerlid Ineke van Gent 9.000. Diverse wijkwebsites halen hoge 'kijkcijfers', waarbij de toppers elke maand 30 tot 50% van de wijkbewoners weten te bereiken. Intern bij de gemeente zijn binnen een korte periode al zo'n 400 medewerkers gaan 'Yammeren'.

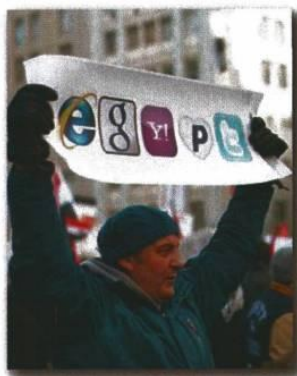
Social media in Nederland 2010						
		Bekendheid ¹	Profiel ²	Gebruik ³	Uren ⁴	Toekomst ⁵
1	Hyves	90%	60%	48%	13.912.000	-10%
2	Youtube	87%	22%	44%	14.453.000	14%
3	Twitter	76%	11%	9%	2.982.000	26%
4	Facebook	76%	28%	19%	6.276.000	12%
5	MySpace	50%	3%	2%	285.000	-10%
6	LinkedIn	46%	23%	9%	1.222.000	33%
7	Picasa	39%	7%	4%	557.000	4%
8	Flickr	32%	3%	1%	211.000	15%
9	Netlog	14%	2%	0%	63.000	-24%
10	Google Buzz	12%	2%	0%	18.000	18%

2.3 Impact van Sociale Media

Met zo'n groot bereik is ook de impact van sociale media niet te onderschatten. Daar zijn vele voorbeelden van, zowel positieve als negatieve. We noemen er een aantal.

Bij de recente omwentelingen in de Arabische wereld – zoals bijvoorbeeld die in Egypte – spelen sociale media als Twitter, YouTube en Facebook een belangrijke, zo niet doorslaggevende rol. Via deze kanalen communiceren de 'opstandelingen' onderling en met de buitenwereld. De belangrijke troef van *de macht over de media* is voor de regimes verloren gegaan.

Een heel ander voorbeeld van de grote impact van sociale media is de 'doorbraak' van onbekenden via filmpjes op YouTube. 'Onze' Esmee Denters werd meer dan 15 miljoen keer bekeken, maar de huidige kampioen is natuurlijk Justin Bieber, met meer dan 250 miljoen views. Hij bedankte via Twitter zijn 3,8 miljoen 'followers' hartelijk. Maar ook filmpjes van bewakingscamera's met beelden van overvallers worden veel bekeken (de overval op juwelier Scheich in Groningen b.v. ruim 220.000 keer) en resulteren soms in aanhoudingen. En het Dagblad van het Noorden kopte onlangs: "Burgernet vangt boeven!"

Imago(schade)

Veel bedrijven hanteren bij hun pogingen om het imago te verbeteren via sociale media het begrip ROI: Return on Investment. Maar je kunt het ook andersom benaderen, namelijk wat er gebeurt als je *niet* investeert in sociale media: men noemt dat Return-on-*Ignoring*. Het negeren van sociale media heeft namelijk ook een grote impact.

Alsof de olieramp nog niet genoeg ellende teweeg bracht eiste een hilarische fake BP-account alle aandacht voor zich op, tezamen met de massa's negatieve reacties van de hele wereld via sociale media, waar BP niet van terug had, simpelweg omdat ze niet aanwezig waren op het moment dat het nodig was. Op de shockerende KitKat-variantie door Greenpeace werd door Nestlé gereageerd door te dreigen met rechtszaken en claims in te dienen, in plaats van inhoudelijk te reageren. Dat kwam de toch al negatieve beeldvorming niet ten goede.

Computerbedrijf Dell reageerde in eerste instantie ook niet op de via Twitter rondbuzzende klachten over hun online klantenservice, geïnitieerd door slechts één tweet van een enkele gefrustreerde klant, Jeff Jarvis. Hij was blijkbaar niet de enige met klachten, en het koste Dell uiteindelijk miljoenen. De actie van Youp van 't Hek met betrekking tot de tarievenstructuur en klantenservice van T-mobile behoeft geen verdere toelichting. Tjakka...

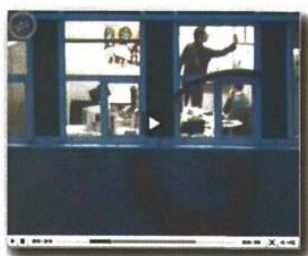
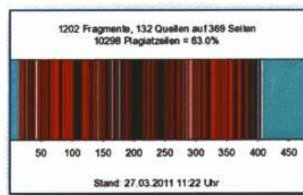
De consument heeft met sociale media enorm veel macht in handen gekregen. Voor vele grote bedrijven is een afdeling 'Webcare' onmisbaar geworden.

In Duitsland lag Karl-Theodor Maria Nikolaus Johann Jacob Philipp Franz Joseph Sylvester Freiherr von und zu Guttenberg (zo heet ie echt) -beter bekend als Karl-Theodor zu Guttenberg- onder vuur. Als minister van Defensie was hij de gedoodverfde, charismatische opvolger van bondskanselier Merkel.

Zu Gutenberg was *summa cum laude* gepromoveerd in de rechten, maar zou onzorgvuldig zijn geweest bij het verantwoorden van citaten in zijn proefschrift. Middels een online wiki (de GutenPlagWiki) werd zijn proefschrift door duizenden burgers gefileerd.

Het werd een heel directe vorm van 'wisdom of the crowd'. De GutenPlagWiki groeide uit tot 2310 pagina's en er liepen 286 discussies. Middels de grafiek hiernaast werd de voortgang getoond. Uiteindelijk werden er op 369 van de 393 bladzijden 'plagiatfragmenten' gevonden, uit 132 verschillende bronnen.

Zu Gutenberg moest vervolgens z'n ministerschap opgeven en de politiek verlaten, ondanks het feit dat hij (nog steeds) de populairste politicus van Duitsland is.

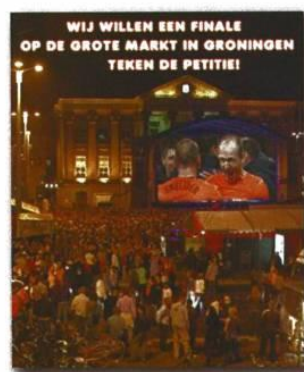
Dichterbij huis had de gemeente Groningen zelf ook een imago-probleempje toen een filmpje van dartende ambtenaren – overduidelijk in een gebouw van de gemeente – op YouTube verscheen, wat natuurlijk gretig werd doorgelinkt door de website GeenStijl. Dat het filmpje licht suggestief was (hoewel het begin overdag gefilmd is, blijkt het darten in de avond plaats te vinden - er loopt zelfs een schoonmaker door het beeld) deed aan de negatieve beeldvorming niet veel af: de commentaren waren vernietigend cynisch. Terecht of onterecht, het beeld gaat de wereld rond.

Onderschatting

Op nationale schaal kennen we het voorbeeld van de inentingscampagne tegen baarmoederhalskanker bij jonge meisjes. Via internet ontstond een grote 'buzz' over nut en noodzaak van deze inenting, het zou zelfs schadelijk zijn. Vele meisjes twijfelden. Het RIVM reageerde in eerste instantie geheel niet op deze 'sociale commotie', en pas in een latere fase via spotjes op Radio 1. De beoogde doelgroep luistert echter doorgaans niet naar 'de Nieuwsradio', en de boodschap kwam dus niet aan.

De crash van het vliegtuig van Turkish Airways bij Schiphol liet als eerste zien dat sociale media in de nieuwsvoorziening een belangrijke rol vervullen, en vanwege de 'presence of the crowds' vaak als eerste aanwezig zijn en – meestal ongeïnterpreteerd – actuele informatie doorgeven. Bij de brand in Moerdijk is dit gegeven genegeerd, en heeft alle (crisis-)communicatie zich op de oude vertrouwde werkwijzen en kanalen gericht. Dat werkt niet meer afdoende.

Een dichtbij-voorbeeld is de discussie over (de weers naar) grote (TV-)schermen op de Grote Markt bij de WK-finale in 2010. De discussie ontvlamde na de halve finale en de voorstanders van een groot (kijk-)feest op de Grote Markt hadden binnen een halve dag een website, een twitter-account en een e-petitie 'in de lucht'. De respons was enorm, de communicatie supersnel en de e-petitie de meest succesvolle tot nu toe (> 4000 stemmen in 1 dag). Gemeente, politie en hulpverlening concludeerden echter dat het – om veiligheidsredenen – helaas niet kon. En terwijl de gemeentevoorzitter de voor de volgende ochtend geplande persconferentie aan het voorbereiden was, werd hij gebeld door een journalist. Of hij even wilde bevestigen dat het feest niet door ging, want dat hadden de initiatiefnemers immers al lang gemeld.... Op Twitter!

Conclusie

Sociale media hebben een niet te onderschatten of te negeren werking. Revoluties en regime-omwentelingen vinden – mede – dankzij sociale media plaats. Transparantie en wereldwijde zichtbaarheid, 'media of the crowds', ondermijnt de politieke macht over de oude media en propaganda. Met de inzet van sociale media zijn de burgers – ook als consumenten, klanten, kiezers en onderdanen – aan de macht. De (dreiging van) mogelijk grootschalige imagoschade is daarbij een sterk wapen, de snelheid van verspreiding ongekend. Voor 'oude media', bedrijven en overheden is negeren is een onhoudbare strategie. Sociale media zijn hype-gevoelig en 'buzzen' soms onwaarheden rond, maar bieden soms ook een ondubbelzinnige weergave van de werkelijkheid – of op z'n minst de beleving daarvan.

Sociale media zijn een vast gegeven in de (communicatie-)wereld geworden, zijn daaruit niet meer weg te denken en zullen grote invloed hebben: *social media are here to stay!*

3. Gemeentelijk gebruik sociale media: kansen en risico's

3.1 Kansen: wat kunnen we ermee?

Zenden: sociale media hebben een groot bereik, en kunnen gebruikt worden als zend-medium, om grote(re) doelgroepen te bereiken. Sociale media kunnen een belangrijke rol vervullen in crisiscommunicatie, ze werken bij uitstek 'als er iets loos is'. Maar dan moet dat ook wel écht zo zijn, want zonder echte nieuws- of attentiewaarde blijkt de informatieconsumptie 'vluchtig' of zelfs geheel afwezig. We kunnen ook 'service-tweets' uitbrengen over gemeentelijke diensten en producten of over gemeentelijk nieuws. De politie zet filmpjes van interviews met medewerkers op YouTube, om 'de mens' achter de politiemantel en het politiewerk zichtbaar te maken. Maar louter 'zenden' – sociale media als hét nieuwe zendkanaal – staat een beetje haaks op de essentie van deze (interactieve, responsieve) media.

Luisteren: is van groot belang. Door de sociale media zijn de consumenten (*burgers* in ons geval) aan de macht. Slechte ervaringen worden breed gedeeld, een imago is zo geknakt. Terecht of onterecht, oordelen, opvattingen en meningen over 'de gemeente' gaan rond en via sociale media gaat het sneller en met een groter bereik. Of het nu de dienstverlening betreft of de ontwikkeling van beleid of plannen, of het om 'de politiek' gaat of de betrokkenheid van individuele ambtenaren, er zijn altijd wel 'andere geluiden'. Het is van belang dat we weten hoe er over 'ons' gesproken en gedacht wordt, zodat we ons daar op kunnen instellen en reageren. We moeten 'digitale voelsprietten' gaan ontwikkelen.

We moeten dit serieus nemen, en kunnen deze ontwikkelingen niet negeren. De nieuwe media zijn er, en volop in gebruik. Weten wat er op internet speelt op jouw (beleids-)terrein, over jouw project of jouw dienst of afdeling is essentieel. Het gaat om *webcare* en *community-management*.

Interacteren: sociale media bieden vooral kansen daar waar het (echt) gaat om *interactie*. Ze voorzien in laagdrempelige communicatie met de buitenwereld, zeker ook van belang bij het organiseren van meedenken en participatie door burgers. Dankzij sociale media kunnen we directe contacten onderhouden met de doelgroepen van beleid, waaronder de doelgroepen die doorgaans moeilijker te bereiken zijn. Als gevolg hiervan kan de afstand tussen de overheid en de samenleving worden verkleind. Sociale media stimuleren participatie en zelforganisatie. Dit vergroot de betrokkenheid en zelfredzaamheid van burgers met betrekking tot beleid. Het resultaat kan zijn dat het draagvlak voor en legitimiteit van het beleid toenemen.

Collegebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

Sociale media faciliteren het organiseren van collectieve intelligentie en het activeren van 'the wisdom of the crowd'. Als gevolg van het benutten van creatieve ideeën uit de samenleving kan beleidsverrijking optreden. Dergelijke toepassingen zijn overigens ook *intern* bij de gemeente interessant voor het ontwikkelen van beleid en op het gebied van kennisdelen.

Initiatieven op dit terrein vallen uiteen in drie categorieën:

- crowdsourcing, waarbij burgers ideeën aanleveren;
- co-creatie, waarbij burgers en overheden samenwerken aan de realisatie van maatschappelijke taken;
- zelforganisatie, waarbij burgers zichzelf organiseren zonder hulp van de overheid, maar waarbij de overheid soms wel faciliterend optreedt.

Dankzij de sociale media kunnen we relevante ontwikkelingen in de buitenwereld vroegtijdig signaleren en vernemen hoe de samenleving over bepaalde zaken denkt. Ook kunnen we sneller en beter inspelen op actuele ontwikkelingen (responsiviteit). Het kan resulteren in meer transparantie, omdat we burgers effectiever kunnen informeren en onjuiste informatie sneller kunnen corrigeren. We kunnen efficiënter werken en kennis delen. Online communiceren kost minder tijd dan het organiseren van fysieke bijeenkomsten. Het bereik – ook inhoudelijk – is groter. Op deze manier kunnen ook kostenbesparingen gerealiseerd worden.

Met behulp van sociale media kunnen we positieve publiciteit genereren over de eigen organisatie, bijvoorbeeld in de vorm van aansprekende filmpjes. Dit is positief voor het imago. Sociale media kunnen de effectiviteit en legitimiteit van de overheid vergroten en faciliteren de samenwerking van ambtenaren en afdelingen over de organisatiegrenzen heen (ontkokering), bijvoorbeeld in de vorm van virtuele netwerken ('communities').

Reactie 3:

Overige mogelijkheden met de inzet van sociale media:

- Peilen van meningen (tevredenheidsonderzoek)
- Verkrijgen van achtergrondinformatie
- Vorming van wij-gevoel (intern en extern)
- Verkrijgen van begrip

3.2 Risico's

Een nadeel van digitale communicatie is dat organisaties en individuen nog jaren met hun 'digitale voetafdruk' geconfronteerd kunnen worden. Digitale informatie, zelfs vluchtige uitspraken, zullen (bijna) altijd 'opzoekbaar' blijven.

Bij sociale media is de overheid niet de enige partij die informatie zendt, maar reageren burgers ook op deze informatie en zullen ambtenaren dwingen of verleiden om op hun vragen of standpunten te reageren. Ambtenaren zullen bij hun contacten met de buitenwereld altijd rekening moeten houden met het feit dat hun uitspraken in het virtuele domein niet op gespannen voet mogen staan met het gemeentelijk beleid. Het primaat van de politiek maakt het lastig(er) voor ambtenaren om te participeren in Web 2.0 omgevingen.

Sociale media zijn snelle communicatiemediën. De snelheid van het internet kan op gespannen voet staan met de zorgvuldige en dus 'vertragende' procedures, richtlijnen en regels die bij overheidscommunicatie in acht worden genomen.

De betrouwbaarheid en kwaliteit informatie die bij virtuele discussies wordt uitgewisseld kan niet worden gegarandeerd. In de praktijk is het niveau van online discussies erg wisselend en vrijblijvend.

Collegebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

De afkomst en betrouwbaarheid van berichten is vaak lastig te wegen, zeker wanneer mensen anoniem berichten plaatsen. In plaats van een inhoudelijke verrijking (dankzij het activeren van de 'wisdom of the crowd'), kan dus ook sprake zijn van 'the hegemony of the amateurs'. In lijn daarmee is er het risico dat bijvoorbeeld machtige organisaties of belangengroepen de feiten op het internet naar hun hand proberen te zetten, door hen onwelgevallige inzichten of beredeneerde (tegen)argumenten van anderen te overschreeuwen met 'feiten' die slechts hun belangen dienen.

Voor de overheid is het belangrijk dat een brede doelgroep wordt bereikt. Maar bij sociale media is vaak niet duidelijk of de deelnemers representatief zijn voor een grotere doelgroep. Het risico is dat de stem van de mondige burgers mét digitale vaardigheden beter wordt gehoord dan die van (minder mondige) burgers zonder digitale vaardigheden.

De privacy van mensen die gebruik maken van sociale media kan niet altijd worden gegarandeerd en kan zelfs worden misbruikt. Veel informatie van overheden heeft een vertrouwelijk karakter en kan om die reden niet zo maar met derden worden gedeeld. De bescherming van gegevens is daarom een zeer relevant aandachtspunt voor de overheid.

Het horizontale karakter van de sociale media en Web 2.0 toepassingen kan op gespannen voet staan met de hiërarchisch georganiseerde ambtelijke organisatie. Negatieve publiciteit over de eigen organisatie kan zich razendsnel verspreiden, met ondermijning van het overheidsgezag als gevolg. En ambtenaren zijn nog geen reguliere en geaccepteerde gebruikersgroep op internet. Er zijn voorbeelden bekend van ambtenaren die zijn genegeerd of geweigerd tijdens discussies via sociale media. Het meepraten van ambtenaren kan een 'big-brother' gevoel oproepen bij andere internetgebruikers.

Juridische risico's

Wat als er (per ongeluk) foute informatie door ambtenaren (of bestuurders) naar buiten wordt gebracht via sociale media? Zo'n bericht staat dan 'voor de eeuwigheid' en 'zwart-op-wit' op internet en kan niet worden teruggehaald, hooguit herroepen of gecorrigeerd.

Wat is de juridische status van een 'tweet', vooral als die van een 'officiële' gemeente-account wordt verzonden? Wat als burgers naar aanleiding daarvan bepaalde actie ondernemen, of directe schade ondervinden. En wat als je communiceert over nog niet vastgesteld beleid? Bestaat er ook zoiets als 'schaduwwerking' van een gemeentelijke mededeling op Facebook of Twitter? Voer voor juristen...

Reactie 4:

Houd ook rekening met de vraag of (bepaalde content van) sociale media onder de archiefwet valt. Op dit moment hebben wij van DIV+ landelijk nog geen uitspraken hierover kunnen vinden. De gemeente Heerhugowaard heeft een nota over sociale media waarin wordt gewaarschuwd voor de juridische component.

Bestudering van de (juridische) kaders m.b.t. sociale media bij een aantal grotere gemeenten laat zien dat slechts een aantal daarbij oog hebben voor specifieke aspecten van archivering. Bijvoorbeeld den Bosch geeft specifieke richtlijnen om bij de dossieropbouw ook de relevante (al dan niet zelf geplaatste) content van de sociale media op te slaan. Een aantal gemeenten verwijst bij (juridische) twijfel naar de afdeling juridische zaken.

Collegebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

De meeste gemeenten volstaan met de inmiddels gangbare richtlijnen ('wees een ambtenaar..', zie hoofdstuk 4.1) of zijn nog bezig met het ontwikkelen van beleid. Deze richtlijnen gaan vrijwel allemaal over (ambtenaren)gedrag op sociale media ('je bent ambassadeur van de gemeente'), hoe om te gaan met 'gevoelige' informatie, soms over het gebruik van huisstijl(elementen) en vaak over het voorkomen van imagoschade. Een aantal doet de – zeer nuttige – suggestie om complimenten of kritiek naar een centraal punt door te sturen, meestal de afdeling voorlichting.

We vonden nog weinig beschouwingen over daadwerkelijke – nieuwe – juridische risico's die samenhangen met het specifieke karakter van de sociale media: laagdrempelig maar (zonder al te veel context) voor eeuwig 'zwart-op-wit'. Bert Westerink – oud wethouder van Groningen en jurist – waarschuwde in een column voor het risico dat "instant reacties de ruimte scheppen voor ondoordachte opmerkingen die als toezegging kunnen worden opgevat".

Niet elke tweet is te voorzien van een disclaimer... Aan het punt van de (media-specifieke) juridische risico's zal zeker nog de nodige aandacht moeten worden besteed.

Samengevat: voor- en nadelen van sociale media voor ambtenaren
Voordelen
Afstand met samenleving verkleinen dankzij interactie
Versterken van draagvlak en legitimiteit dankzij participatie
Beleidsverrijking dankzij wisdom of the crowds
Relevante ontwikkelingen vroegtijdig signaleren (webmonitoring)
Sneller inspelen op relevante ontwikkelingen (responsiviteit)
Meer transparantie
Efficiënter werken (kosten besparen)
Positieve publiciteit genereren (imago)
Effectiviteit en legitimiteit verhogen
Verbeterde samenwerking (intern en extern)
Peilen van meningen (tevredenheidsonderzoek)
Verkrijgen van achtergrondinformatie
Vorming van wij-gevoel (intern en extern)
Verkrijgen van begrip
Nadelen
Digitale informatie is (voor) altijd vindbaar
Ambtenaren moeten rekening houden met het primaat van de politiek
Betrouwbaarheid informatie is onzekere factor
Privacy kan in het geding zijn
Vertragend effect van ambtelijke procedures en richtlijnen
Risico van information-overload
Hiërarchie binnen overheid staat op gespannen voet met horizontaal karakter van sociale media
Negatieve publiciteit kan het gezag van ambtelijke organisaties ondermijnen
Representativiteit is onzekere factor
Ambtenaren zijn nog geen geaccepteerde gebruikersgroep op internet
Juridische risico's
Archivering volgens de Archiefwet
Nog onvoldoende inzicht in juridische status van informatie specifiek via sociale media
*****

4. Stand van zaken

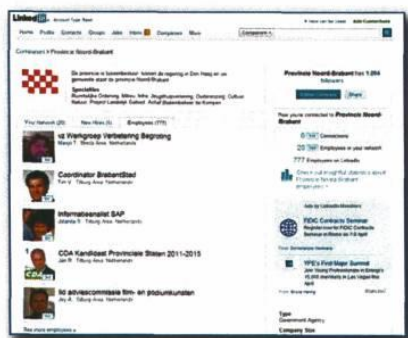
4.1 Hoe doen andere overheden het?

De overheid is een slow starter bij het gebruik van sociale media. Overheidsorganisaties realiseren zich wel dat er kansen liggen en maken zich er meer en meer druk over. Vooral Twitter wordt al aardig gemeengoed en er komen richtlijnen voor medewerkers hoe de sociale media te gebruiken.

Provincies

De collega's bij de provincie Groningen zijn nog 'zoekende', zoals ze het zelf zeggen. De provincie is bezig met een inventarisatie van wat er nu al gebeurt en gaat bekijken hoe sociale media als communicatiemiddelen kunnen worden ingezet. En wat er gebeurt, is niet zo veel. Er is een algemeen twitteraccount (400 followers, <100 tweets), maar die wordt alleen gebruikt voor het tweeten van de nieuwsberichten die op de website van de provincie komen.

In samenwerking met de Regiopolitie Groningen tuitert de provincie over de werkzaamheden op de N366 tussen Veendam en Ter Apel (110f, 50tw), maar dat is wel zo ongeveer. Er was een idee om Facebook en Hyves in te schakelen bij een campagne om meer kiezers te trekken bij de Provinciale Statenverkiezingen. Maar dat gaat niet door. "We zagen de toegevoegde waarde niet zo goed." Een protocol voor sociale media is in de maak. Dat is een zaak van P&O en Juridische Zaken, Communicatie is daar niet bij betrokken. Drie van de Gedeputeerden twitteren. Marc Jager was de actiefste met zo'n 640 tweets (270 f).

Er zijn provincies die actiever zijn dan Groningen. Zoals Brabant. Brabant tuitert nieuws, zit op LinkedIn en plaatst filmpjes op YouTube ('Werken aan biodiversiteit', 'promotiefilm De Kracht van Brabant'). Flevoland maakte bekend sociale media in te zetten om meer kiezers bij de Provinciale Verkiezingen te trekken. Maar het komt erop neer dat op een speciale website alle twitteraars over de verkiezingen zijn te vinden.

De provincie Friesland, heeft filmpjes staan op YouTube ('Bevolkingsontwikkeling in Fryslân'), tuitert nieuws en plaatst foto's op Flickr ('Vervanging brug Oosterwolde'). Ze

maakte onlangs bekend sociale media te willen inzetten om meer jongeren bus en trein in te krijgen. Hoe? Dat zijn ze aan het bekijken. Overijssel heeft voor haar ambtenaren een protocol met 'zakelijke richtlijnen' ontwikkeld ('Blijf zakelijk in je opstelling en wees ook inhoudelijk ter zake, het gaat om je werk').

Rijksoverheid

Ook de Rijksoverheid verkent voorzichtig de nieuwe wereld van de sociale media. Op de ministeries wordt er flink over gediscussieerd, ambtenaren zijn bezig beleid te maken, maar het blijft nog redelijk stil. "Ondanks enthousiaste initiatieven zijn veel mensen bij de overheid gewoon nog niet klaar voor sociale media", zegt een 'online adviseur' van het ministerie van VWS over de Rijksoverheid. "Vaak wil men aan de top wel dat ambtenaren iets opschrijven over sociale media en daar over nadenken, maar zodra dat advies dan uitmondt in het daadwerkelijk gaan participeren op internet, wordt men huiverig en blijft het bij een nota."

Collegebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

Niet dat Den Haag niets doet. Tijdens de Q-koortsepidemie waarbij tienduizenden geiten werden geruimd, hadden de ministeries van Landbouw en VWS veel volgers van hun tweets met het laatste nieuws over de ziekte. Verder heeft VWS verder in samenwerking met Hyves geregeld dat Hyvers op hun account kunnen vermelden dat ze orgaandonor zijn. Dat heeft 25.000 nieuwe donoren opgeleverd. En VWS organiseerde tijdens de vaccinaties tegen de Mexicaanse Griep een live stream videoverbinding waarbij kinderen virologen en artsen vragen konden stellen, onder het motto: Postbus 51 kan nog zoveel zeggen, alleen van de dokter neem je het echt aan.

Richtlijnen voor rijksambtenaren zijn onder meer in de 'Uitgangspunten online communiceren bij rijksambtenaren' van de VoorlichtingRaad geformuleerd. Die vindt dat er geen speciale regels voor rijksambtenaren rond sociale media nodig zijn. Kort samengevat: Wees een goede ambtenaar. Dus: wees zorgvuldig, betrouwbaar, positief en respectvol. Buiten werktijd mag je in alle vrijheid het web op. Maar communiceer je als ambtenaar, realiseer je dan dat je onder de ministeriële verantwoordelijkheid valt.

Politie

Een voorbeeld van een overheidsorganisatie die flink aan de digitale weg timmert en met sociale media direct contact met burgers legt, is de politie. Met filmpjes op YouTube probeert de politie verdachten op te sporen. De filmpjes trekken veel bekijks. Een filmpje van ruim een minuut van verdachten van een overval op een juwelier in de stad bijvoorbeeld al zo'n 180.000 maal. De politie schakelt YouTube verder in bij preventie, werving en voorlichting.

Zo plaatst ze bijvoorbeeld filmpjes op YouTube waarin politieagenten in alle openheid en met emotie over hun werk vertellen ('Ik was laatste die hem sprak'). Zo kunnen de sociale media dus ook een middel zijn om aan imago te schaven.

De Regiopolitie Groningen is de politiekampioen als het om twitteren gaat. Naast het dienstpistool de BlackBerry... Veel wijkagenten twitteren al, ze zijn er erg enthousiast over. Sommige agenten hebben honderden volgers. Onlangs werd bekend dat alle 150 Groninger buurt- en jeugdagenten een BlackBerry krijgen waarmee ze onder meer kunnen twitteren en in contact met de burgers kunnen komen. Het idee is dat transparantie, herkenbaarheid en laagdrempeligheid van positieve invloed is op het veiligheidsgevoel op straat en het vertrouwen in de politie. Driekwart van de tweets gaat over het politiewerk ('Melder van overlast bezocht. Overlast van o.a. de geur van wiet, dankzij blowende burens'), zo is het streven van de twitterende agenten. Voor de herkenbaarheid gaat de rest gaat over privé zaken ('Nu eerst aan de koffie'). Hoe de burgers de twitterende politie ervaart, onderzoekt men nu: 'Is de twitterende buurtagent van invloed op uw veiligheidsbeleving, beeldvorming en zelfredzaamheid?'

Dat de twitterende agent incidenten kan opleveren, leert de geschiedenis met de Hoogeveense politie-chef Gerda Dijkman (twitter-naam 'grotedame'). Na een gerucht makende tweet over 'fascistische PVV' twitterde ze bij het nieuws over twee overleden mensen in een huis in Meppel dat 'het wel weer om huiselijk geweld zou gaan'. In werkelijkheid waren de twee het slachtoffer van vergiftiging door koolmonoxide. Toch komen er geen twitterrichtlijnen voor agenten. Niet nodig, vindt minister Opstelten. De Regiopolitie Groningen zegt: "We vertrouwen op de professionaliteit van de agenten."

Wat doen andere gemeenten?

Gemeenten zien sociale media als middelen om in contact met burgers te komen en zijn aan het experimenteren geslagen. Zonder veel succes, vindt in ieder geval onderzoeker politieke communicatie Chris Aalberts, bekend van het boek *U draait en bent niet eerlijk* over spindoctoring politiek Den Haag. "Sociale media bij gemeente zijn een ramp", stelt hij. Het twitteren van pers- en nieuwsberichten is nog wel de meest innovatieve toepassing. En sommige gemeente hebben een YouTube-kanaal waar slecht bekeken filmpjes te zien zijn.

Dat is wel een erg negatieve samenvatting van de goed bedoelde initiatieven van gemeenten. Maar feit is wel dat veel gemeenten niet verder komen dan het twitteren van hun nieuwtjes als een soort RSS-feed. Twitteren heeft dan geen echte meerwaarde. Volgens Gemeente.nu hebben slechts ruim 150 van de meer dan 400 gemeenten een twitteraccount, waarvan maar een tiental echt actief is. Sociale media en dan vooral twitter zijn vaak niet meer dan een extra zendkanaal, terwijl de kern van sociale media juist interactie en het delen van informatie is.

Er zijn uitzonderingen. Zoals Spijkenisse, die interessante tweets van burgers of andere organisaties onder de aandacht brengt. Met het twitteraccount (700f, 1000 tweets) praat de gemeente, stelt ze vragen en geeft ze antwoorden ('We hopen het probleem met de detectielus snel op te lossen. Dank voor melden van 'onnodig' rood licht'). Of Zoetermeer (1000f, 900 tw) dat ook actief vraagt (b.v. goede besparingsideeën) en reageert ('Kunt u uw idee wat toelichten en mag ik het plaatsen op zuinigzoetermeer.nl onder vermelding van uw twitternaam?').

In sommige gemeente zijn ambtenaren al op twittercursus geweest, zoals in Amsterdam. Veel medewerkers van hulpdiensten waren daarbij. "Sociale media spelen een belangrijke rol bij crisiscommunicatie", zegt een woordvoerder. "Via de sociale media kan je informatie geven: het klopt, er zijn afzettingen, er zijn gewonden. Als mensen op internet dingen roepen, dan kan je die bevestigen of corrigeren." Amsterdam heeft richtlijnen gemaakt voor ambtenaren die actief zijn met sociale media. Het moet duidelijk zijn of je iets zegt vanuit je functie of als privépersoon. "Het werkt wel goed als je af en toe iets van jezelf laat zien. Anders zou je bij wijze van spreken net zo goed een robot kunnen laten twitteren." En: Verschuil je niet achter een grappige naam en hou je aan de huisstijl van de gemeente.

Digitaal debatteren over binnenstedelijk bouwen is voor de gemeente Utrecht dé manier om zoveel mogelijk stadsbewoners te betrekken bij inbreidingsplannen. De tijd van de 'klassieke, doordeweekse discussieavond in een stoffig zaaltje' lijkt voorbij. Via onder meer twitter en www.stadsdebatutrecht.nl wordt Utrechters sinds kort gevraagd mee te denken over de enorme bouwopgave waar de stad voor staat. De gemeente heeft vooralsnog dertien nog te ontwikkelen inbreidingslocaties daarvoor aangewezen. Ambtenaren en wethouders reageren door mee te twitteren.

Collegiebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

Maar sociale media is meer dan alleen twitteren. Heemstede, dat ook al richtlijnen voor het gebruik van sociale media heeft ('Vermijd ironie, doe geen loze beloften, reageer snel, kom voor je fouten uit'), heeft naast een Twitteraccount een YouTube-kanaal, heeft foto's op Flickr en zit op LinkedIn. Op LinkedIn kunnen burgers discussiëren over gemeentelijke thema's en informatie krijgen over vergunningen, bestemmingsplannen en vacatures. Heemstedenaren hebben daar ook de mogelijkheid met andere plaatsgenoten te 'connecten'.

Minstens tien gemeenten gaan de hulp inroepen van voormalige politieagenten en rechercheurs om bijstandsfraudeurs op te sporen via sociale media. "Gemeenten besteden het werk rondom de vorderingen meestal uit aan incassobureaus, terwijl zij zelf veel kunnen doen. Het in de gaten houden van sociale media is belangrijk, maar ook het koppelen van verschillende persoonsgegevens aan elkaar. Via de gemeentelijke basisadministratie kom je ook zaken te weten."

Een voorbeeld hoe sociale media rond projecten zijn in te zetten, komt uit Alphen aan den Rijn. Daar heeft de gemeente alle mogelijke sociale media als Twitter, Facebook, Hyves, LinkedIn en live videostreams ingezet om één week lang alle aandacht op de Alphense structuurvisie te richten. Met bijeenkomsten die live op de website te volgen waren, elke dag een afsluitende talkshow, op allerlei manieren was er interactie tussen stadhuis en bevolking over hoe Alphen eruit zien. Het leverde 160 reacties op LinkedIn, ruim 3.000 bezoekers op de speciale structuurvisiewebsite en 11.000 tweets op. Twee maal was de gemeentelijke structuurvisie 'trending topic' op Twitter, dus het meest besproken onderwerp op Twitter.

Meer dan bij de Rijksoverheid en de provincies twitteren steeds meer gemeenteambtenaren onder hun eigen naam. Vooral onder medewerkers die actief in de wijken zijn, zitten veel twitteraars. Soms eerst zuiver privé begonnen, vervolgens steeds meer werkgerelateerd. "Door op een slimme manier gebruik te maken van de # en me te richten op lokale items heb ik een aardig bereik onder wijkbewoners (o.a. doordat bewonerswebsites me volgen)", zegt een wijkmanager uit Zoetermeer. "Verder volg ik ook meer en meer bewoners of discussies, gewoon als extra informatiekanaal. Ik tweet pas iets, als het ook op de wijkwebsite zou mogen (nooit geheime of zeer gevoelige info dus). Het is 'gewoon weer een communicatiemiddel' waarmee ik een andere doelgroep bereik en waaruit ik een berg aan informatie haal."

Reactie 5:

Ook het waterbedrijf experimenteert met Twitter: <http://twitter.com/waterbedrijf>

Waterbedrijf

Het waterbedrijf Groningen tuitert ook, m.n. met nieuws en informatie over incidenten of activiteiten van het bedrijf (b.v. de open dag). Soms geeft men nuttige tips. (376 f, 618 tw.) Daarnaast heeft het Waterbedrijf een eigen kanaal op YouTube waar interessante filmpjes over water(beleid) zijn te vinden: <http://www.youtube.com/user/waterbedrijf1>

About @Waterbedrijf			
618	346	376	19
Tweets	Following	Followers	Listed

4.2 Stand van zaken in Groningen

De burgemeester, enkele wethouders en vele raadsleden zijn actief op Twitter. Een aantal raadsleden heeft een weblog.

Bij de Bestuursdienst tuitert de nieuwsredactie het stadsnieuws via @stadsnieuws de wereld in, en is de Beeldbank op Flickr in beheer. De DIA heeft @Stadjerspas, de DSW een Hyves-vrienden-groep binnen iederz. Er komt nog officieel Hyves-account. Iederzammert binnen iederz.nl.

De HVD tuitert via: @HVDGroningen, @GGDGroningen en @BRWGroningen. Alle accounts worden beheerd door de stafsectie Voorlichting & Communicatie. Via de accounts worden automatisch de nieuwsberichten getwitterd die op de site worden geplaatst.

De Brandweer tuitert ook handmatig over incidenten. Dat doen de piketvoorlichters. Er zijn afspraken gemaakt over vragen als: 'bij welke incidenten twitteren we en wat twitteren we, wat is de tone of voice'.

De HVD heeft op Facebook pagina's aangemaakt voor HVD, GGD en Brandweer, maar meer om te voorkomen dat iemand anders die kan registreren.

De Milieudienst tuitert via @Milieudienst050 en heeft een Facebook-pagina: Milieudienst050 met daarop hun persberichten. Die worden automatisch doorgelinkt naar Twitter. Ook Lentekriebels goes social met @LK050 op twitter en ook op Facebook: lentekriebels050 Er staan instructies voor aanmelden op onze gemeentesite.

De werkmaatschappijen van OCSW zijn ook actief: @Muziekschool050, @Stadsschouburg, @Oosterpoort, @Papiermolen, @Kardinge. De Muziekschool deelt foto's via Picasa en films via YouTube, heeft een eigen pagina op Hyves en Facebook.

Stadsschouburg en De Oosterpoort doen van alles op nieuwe media: Naast beide twitter-accounts zijn ze ook actief op Facebook, Hyves, YouTube en er is iPhoneapp met de agenda van de Oosterpoort en Stadsschouburg.

Bij RO/EZ wordt er experimenteel getwitterd door SDC via @sdcGroningen, @sdcLiesbeth, @sdcAnneKrijn en @SDC050Ton. Verder is er @Stadsbeheer050 en @Damsterdiep. Er loopt een proef in Oosterparkwijk om mensen te bereiken buiten infobijeenkomsten en wijkverenigingen om, die daarin vertegenwoordigd zijn. Ze zitten ook op Hyves. In de pijplijn bij RO zijn webtrainingen 2.0 voor projectassistenten en de projectgroep Het Nieuwe Werken.

Andere 'gemeentelijke' twitteraccounts zijn b.v. @CityofTalent en @StadskuddeGrunn. Verschillende diensten melden collega's die twitteren, ook over het werk. Maar niet uit naam van de gemeente, als staat soms ook in de bio dat ze gemeenteambtenaar zijn of hier werken.

Positieve en negatieve ervaringen in Groningen

Bevindingen Peter Rehwinkel: (interview Intranet)

"Aan de ene kant bevalt het twitteren heel goed. Nergens krijg ik zoveel reacties. Ook nu in de discussie over of ik moet stoppen met twitteren of niet. Dan heb ik het gevoel dat mijn doel – toegankelijk zijn, publiek verantwoording afleggen – is geslaagd.

Maar aan de andere kant bevalt het vrij matig. Volgen bevalt me beter dan zenden. Dat zit toch dicht op je huis. Het komt wel altijd binnen. Als burgemeester wil ik heel eerlijk rekenschap geven van waar ik mee bezig ben. Maar je goede bedoelingen worden soms op de korrel genomen. Je komt in een raar schisma: het wordt heel erg gewaardeerd dat je twittert, aan de andere kant worden je goede bedoelingen niet altijd opgepakt. Dat is ook eigen aan het medium Twitter: iedereen kan overal wat van vinden en dat snel de wereld in sturen.

Ik probeer bij elke tweet zo zorgvuldig mogelijk te zijn. Ik merk dat ik daarin steeds voorzichtiger wordt. Steeds behoedzamer. Ik voel niet meer die oorspronkelijke vrijheid, ik voel me er steeds beperkter in. Bedenk wel: het twitteren levert me heel veel extra werk op.

Ik wil graag dat medewerkers van de gemeente zich nog meer van sociale media gaan bedienen. Om het gemeentelijk oor te luisteren te leggen bij wat er zoal speelt in de bestaande online communities. Om burgers gericht op te zoeken en vragen te stellen. Om inbreng en betrokkenheid te organiseren. We moeten 'digitale voelsprietten' ontwikkelen. Ik wil dat mensen zoals Liesbeth van de Wetering (Stadsdeelcoördinatie) zich gesteund voelen door het college. Mensen die hun best doen om nieuwe vormen van communicatie te ontdekken en te benutten. Daar moeten we niet met angst en beven naar kijken. Maar dat moeten we steunen en waarderen. En dan mag het best een keer fout gaan.

Moet de gemeente richtlijnen ontwikkelen voor de sociale media? Die discussie is wat mij betreft open. Wat ik belangrijk vindt: geef het vertrouwen aan de medewerkers. Ik weet als geen ander dat twitteren best gevaarlijk kan zijn. Als een bestuurder of ambtenaar twittert gebeurt dat met goede bedoelingen. Maar die bedoelingen worden niet altijd gezien. Als er iets fout gaat zijn ze er als de kippen bij.

Vorig jaar heb ik in het Presidium gevraagd of men het een goed idee zou vinden als ik zou gaan twitteren. Op 1 juni doe ik het een jaar. Dat is het moment om te evalueren en te bepalen of ik er mee doorga."

Liesbeth van de Wetering: (interview Intranet)

"Twitter is een leuk platform om ervaringen uit te wisselen. Maar het begint niet om negen uur en houdt ook niet om vijf uur op. De politiek moet proberen een cultuur te creëren waarin het draait om professionaliteit. Ik moet voor een zaal in de wijk ook een goede afweging maken over wat ik zeg. Dat moet ik ook bij het twitteren doen. Ik beseft dat er bij Twitter een vergrootglas op ligt. Ik kan een wethouder laten vallen met een domme tweet. Ik leg de grens bij een professioneel oordeel. En ook daar moet ik soms voorzichtig mee zijn. Als ik weet dat een onderwerp gevoelig is, zoals de Moesstraat, beperk ik mij tot procedurele informatie.

We proberen ook beter te volgen wat er gebeurt op internet. De aandacht ging onder meer naar de nieuwssites. Soms is er b.v. een nieuwsbericht over een ongeluk op bijvoorbeeld RTVNoord.nl. Plus twintig reacties van mensen die zich beklagden over het kruispunt. Als gemeente reageren we daar eigenlijk nooit op. We wilden kijken of we dat wel zouden moeten doen. Door de feiten te geven.

Collegiebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie . . .

Een enkele keer is dat aan de orde geweest. Na een niet-correct artikel op de site van OOG hebben we feitelijke informatie ingebracht. OOG heeft het stuk toen direct gecorrigeerd. Maar zoiets komt eigenlijk zelden voor. Ik retweet wel vaak nieuwsberichten die over 'mijn' wijken gaan. We doen een pilot met sociale media die onder meer is bedoeld om mensen te bereiken die niet naar informatiebijeenkomsten komen of in de wijkverenigingen zitten. Hyves bleek daar bij nader inzien geen geschikt platform voor. Te privé. We kijken nog of Facebook of bijvoorbeeld Jouvstraat.nl betere mogelijkheden biedt, we trekken ook samen op met corporatie Nijestee en Stiel.

Je bereikt andere mensen. Je kunt bewoners van een wijk volgen, en zij volgen mij. Er zijn ook steeds meer buurtorganisaties die twitteren, zoals @kostverloren, @hortusbuurt en @plantsoenbuurt. Verder volg ik via de zoekfunctie alles wat over de wijken en bepaalde trefwoorden getwitterd wordt, een interessante bron van informatie.

Via Twitter blijf ik makkelijk op de hoogte van vakgenoten in andere gemeenten en informatie van kennisinstituten op mijn vakgebied. Ook veel samenwerkingspartners zitten op Twitter zoals de buurtagent, het buurtcentrum, andere organisaties in de wijken zoals woningcorporaties, en projectleiders. Van allerlei mensen weet ik nu van dag tot dag wat ze doen. Dat geeft dynamiek in het overleg en je weet elkaar snel te vinden.

Je moet daarbij niet alleen zakelijke tweets plaatsen. Mensen willen ook wel graag weten met wie ze van doen hebben. Dus twitter ik een enkele keer dat we met het gezin in het bos wandelen, of dat mijn zoons hun zwemdiploma hebben gehaald. Je bent tenslotte een mens dat twittert, niet een werkmachine. Daaraan moet je een gezicht geven. Maar ik ben er wel terughoudend in. Meer interactie. Een gezicht krijgen, een relatie opbouwen, informatie geven, vragen stellen, betrokkenheid tonen met bewoners en ook met samenwerkingspartners. Graag zie ik ook meer projectleiders twitteren om informatie te geven. Neem nu CiBoGa. Daar gebeurt elke week wat: stuk weg afgesloten, fietspad verlegd. Dat kun je twitteren. Mensen hebben behoefte aan informatie over concrete zaken die in hun buurt spelen.

Ik denk dat het goed is dat we onze loketten en meldpunten, denk aan Stadsbeheer en Milieudienst, ook via Twitter ontsluiten. Mensen hebben de behoefte om ons ook via Twitter te benaderen en vragen te stellen, ook buiten kantooruren. Dan krijg je op een mooie zaterdag een tweet: 'Gemeente, kom maar op met die afvalbakken in het Noorderplantsoen'. Dan is het aardig als je kunt reageren: 'Is geregeld, ze komen er aan'. Kijk, je hoeft niet alle vragen buiten kantooruren te beantwoorden. Mensen snappen best dat sommige vragen tot maandag kunnen wachten. Maar we moeten er wel over nadenken. "Je moet je er wel voortdurend van bewust zijn dat anderen jouw tweets anders kunnen interpreteren dan dat je ze bedoeld hebt. Dat gebeurt wel eens. De regels voor communicatie via Twitter zouden feitelijk dezelfde moeten zijn als voor andere contacten: het gaat om professionaliteit. Draai het om: zeg je tijdens openbare overleggen of in contacten met burgers dingen die je niet zou kunnen twitteren?"

Twitter is een aanvulling, maar het vervangt de 'oude' communicatievormen niet. Om wijkbewoners te betrekken bij het nieuwe wijkperspectief voor de Oosterparkwijk reed er een Toekomstbus door de wijk, die op drukke tijden bij de supermarkten stond. Er is huis-aan-huis geflyerd. Er verscheen een artikel in de wijkkrant, er kwamen items in de andere media. Het project werd ontsloten via mijnwijk.groningen.nl en ik twitterde er ook over. Met als resultaat: op de extra bijeenkomst over het wijkperspectief kwamen veel meer mensen. Het is én, én, én. In de mix van oude en nieuwe communicatievormen schuilt de kracht.

Proefinzet nieuwe media bij ontwikkeling Wijkvisie Oosterpark (Pilot ROEZ)

RO/EZ heeft een proefgedaan waarin 2 medewerkers van Stadsdeelcoördinatie (SDC) experimenteren met de inzet van 'social media' bij de ontwikkeling van de Wijkvisie Oosterpark. Door een proef te doen van beperkte omvang wilde de dienst ervaren welke (on-) mogelijkheden de inzet van social media biedt en welke inspanning de organisatie (techniek, beheer en begeleiding) en haar medewerkers (kennis en vaardigheden) moeten verrichten om tot een gewenst resultaat te komen. Ook ervaren we zo of wijkbewoners deze manier van communiceren waarderen en zelf toepassen. communicatiebeleid op het gebied van social media opstellen.

Conclusies:

Het bereiken van de bewoners van de 'oude wijken' met inzet van Twitter en Hyves bleek slechts gedeeltelijk succesvol.

Profielsite Hyves blijkt voornamelijk gericht te zijn op vrienden en familie. De Oosterparkgroepen op Hyves hebben meer te maken met gemeenschappelijke interesses dan met geografische oriëntatie.

De inzet van microblog Twitter blijkt meer wijkbewoners te bereiken. Met name de professionals in de wijk (Stiel, Nijestee, buurtagenten etc) en de wijkorganisaties vinden twitter een snel en handig medium om te communiceren met SDC, de gemeente en elkaar. Zij zijn Liesbeth van de Wetering (sdc050Liesbeth) massaal gaan 'volgen'. Onder de 280 volgers van Liesbeth bevinden zich een behoorlijk - en gestaag groeiend - aantal burgers/wijkbewoners.

Goede technische faciliteiten voor de medewerkers blijken cruciaal voor het tijd- en plaats-onafhankelijk communiceren en werken. SDC-medewerkers werken regelmatig op locatie en buiten kantooruren. Medewerkers zouden standaard over een smartphone en laptop/tablet met draadloos internet moeten beschikken.

Aanbevelingen:

- Het succesvol inzetten van social media door medewerkers vereist investeringen in:
  1. mensen (opleiding in nieuwe technieken, begeleiding/coaching, inzet op professionaliteit)
  2. organisatie (goede kaderstelling, richtlijnen, ondersteuning door directie en leiding, goede afstemming en sturing van de verschillende kanalen, mogelijkheden voor plaats- en tijdonafhankelijk werken en inbedding in communicatiemiddelenmix)
  3. ICT (mobiele hardware, functionele software, draadloos internet, helpdesk/support)
- Sluit als gemeente aan bij social media initiatieven van anderen: stichting Stiel, woningcorporatie Nijestee, fora op wijkwebsites etc en laat medewerkers daar actief zijn;
- Monitor de verschillende vormen van social media met behulp van online tools (gratis en/of betaald) door webcareteam of klantcontactcentrum;
- Faciliteer - in eerste instantie - de afdeling SDC om het gebruik van social media afdelingsbreed en structureel in te zetten;
- Stimuleer en initieer proefprojecten op andere afdelingen waarbij geëxperimenteerd wordt met andere vormen van social media bv. EZ (doel: branding, positionering), PRO (doel: informatie en interactie), Beleid (doel: kennisdeling en kennisvergaring).

Ontwikkelingen als de digitalisering van werkprocessen binnen de gemeente en het plaats- en tijdonafhankelijk werken in het kader van Het Nieuwe Werken zullen in belangrijke mate bijdragen aan een succesvolle implementatie van social media door medewerkers.

Op basis van de opgedane ervaring en bovenstaande aanbevelingen heeft de dienst besloten de pilotperiode te verlengen tot 31 december .

Reactie 6:

Ik heb gemerkt dat het zeer handig is Twitter te 'luisteren', om zo alle artikelen/meningen in de media snel te kunnen vinden. Zéér bruikbaar. In deze fase is het goed daar bovenop te zitten. Op deze manier heb ik goed, snel en compleet het levende sentiment over mijn project onder de bevolking kunnen monitoren.

Ik ben aan de andere kant huiverig voor het actief zenden van informatie over Twitter, gelet op de politieke gevoeligheid. Tevens heb ik te maken met mensen die alles wat gezegd wordt tegen ons gebruiken. Ik denk dat het zeer afhankelijk is van de gevoeligheid van een project, de fase waarin het project zich bevindt (initiatief, ontwerp, uitvoering) en de complexiteit van het project, of actief zenden van informatie op Social Media wel/niet verstandig is en in welke vorm dat moet gebeuren. Voor meningen heeft de wethouder overigens zélf een Twitter-account. Ik zie bijvoorbeeld bij project Damsterdiep (uitvoeringsfase nu) dat IGG goede Twitter-berichten zendt: technische informatie, feitelijk, objectief. Géén meningen!!! Daarin zie ik op zich wel een meerwaarde.

5. Hoe willen we als gemeente omgaan met Sociale Media?

5.1 Richtlijnen, stel- of spelregels?

Sommige gemeenten en ook de rijksoverheid hebben algemene richtlijnen, stel- en spelregels voor het gebruik van sociale media geïntroduceerd. Binnen de gemeente Groningen heeft de HVD dergelijke richtlijnen vastgesteld.

Natuurlijk gelden de 'normale' rechten en plichten voor ambtenaren ook bij het gebruik van sociale media, maar vanwege het specifieke karakter (snel, maar voor 'eeuwig' vastgelegd) zijn er *extra* aspecten om op te letten.

In artikel 125 van de Ambtenarenwet zijn zowel rechten als plichten beschreven. Enerzijds hebben ambtenaren de plicht om zich als een goed ambtenaar te gedragen, integer te handelen, een eed of belofte af te leggen, geen nevenactiviteiten te ontplooien die een goede vervulling van hun functie in de weg staan en om geen gedachten en gevoelens te uiten die hun functioneren of het functioneren van hun organisatie schaden (geheimhoudingsplicht). Anderzijds hebben ambtenaren wel het recht om lid te worden van een politieke groepering of vakbeweging en misstanden te melden zonder nadelige gevolgen voor hun rechtspositie. Ambtenaren hebben ook het (grond)recht op vrijheid van meningsuiting, voor zover dat niet schadelijk is voor hun functioneren of het functioneren van de ambtelijke dienst waar zij werkzaam zijn.

De rijksoverheid heeft haar uitgangspunten gebundeld in vier stelregels. In deze stelregels komen de wettelijke rechten en plichten aan de orde die er toe doen bij online participatie:

Eerste stelregel: ambtenaar als ambassadeur

Ambtenaren zijn ambassadeurs van de organisatie waarin zij werkzaam zijn. Zowel in het fysieke domein als op het internet is het belangrijk dat ambtenaren zich goed en integer gedragen. De kernwaarden uit de modelgedragscode van het ministerie van BZK bieden daarvoor houvast. Deze kernwaarden zijn: onpartijdigheid, betrouwbaarheid, zorgvuldigheid, dienstbaarheid en respectvolle bejegening, professionaliteit en morele verantwoordelijkheid.

Tweede stelregel: de bestaande regels gelden ook online

De rechten en plichten van ambtenaren zijn vastgelegd in regels en wetten. De kern ervan is artikel 7 van de Grondwet, die zegt dat iedereen recht heeft op vrije meningsuiting. Dat geldt ook voor een ambtenaar en het betekent ook dat ambtenaren kritisch mogen zijn. Het grondrecht op vrije meningsuiting van de ambtenaar is echter niet absoluut. Ambtenaren mogen namelijk geen uitspraken doen die het eigen functioneren of dat van de overheid kunnen schaden. Hoe dichter ambtenaren staan bij het beleidsterrein waarover ze uitspraken doen, des te groter de maatschappelijke gevolgen ervan kunnen zijn.

Derde stelregel: onderscheid tussen privépersoon en ambtenaar in functie

Bij online activiteiten ligt het risico van vermenging tussen de ambtelijke en de persoonlijke identiteit soms op de loer. De scheiding tussen persoonlijke opvattingen en die van de ambtelijke organisatie of het college is daardoor niet altijd even duidelijk.

Vierde stelregel: zorgvuldig meedoen

Voor ambtenaren kunnen uiteenlopende redenen bestaan om zich online te begeven. Deze redenen zijn onder meer het onderhouden van directe contacten met de doelgroepen van beleid, het beter en sneller inspelen op actuele ontwikkelingen, het aanboren van creativiteit in de samenleving ('wisdom of the crowds'), het informeren van de buitenwereld, het realiseren van een sterker draagvlak voor beleid en het verrijken van beleid. Bij online discussies is het belangrijk dat ambtenaren als ambtenaar herkenbaar zijn en dus naam en functie vermelden.

Collegedebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

Er wordt gewerkt aan een Handreiking Ambtenaar 2.0. Deze handreiking is bedoeld om ambtenaren te ondersteunen bij het slim en maatschappelijk verantwoord omgaan met online instrumenten. De handreiking bevat vijf principes voor online gedrag:

1. Wees geloofwaardig
2. Wees consistent en constructief
3. Wees open en ontvankelijk
4. Integreer online en offline communicatie
5. Wees een ambtenaar

Deze principes zijn een vertaling van de Britse 'Principles for Participation Online'

We willen deze handreiking aannemen en de geformuleerde stelregels en principes tot de onze maken. Ze zullen daartoe actief worden verspreid via de interne kanalen en opgenomen in de lijstje met do's en dont's.

Ombudsman

De Groninger ombudsman maakt in het jaarverslag 2010 – met als titel 'Het geheugen van de gemeente' – ook melding van de gestage groei van het fenomeen sociale media. Zij waarschuwt daarbij met name voor de toegenomen stroom aan informatie en het feit dat niet altijd alle informatie wordt vastgelegd, zeker niet bij het gebruik van sociale media. De ombudsman schrijft hierover:

"Het jaar 2010 kenmerkte zich ook door een versnelde opmars van de sociale media, zoals Twitter, Hyves en Facebook. Uiteraard kan de gemeente niet om de nieuwe media heen. Sterker nog, ze heeft al aangegeven hier meer op te willen inzetten.

Van belang is echter je te realiseren dat in het digitale tijdperk dagelijks een stroom aan informatie passeert. Uit onderzoek is gebleken dat we van veel zaken kennis nemen maar het niet opslaan. Oftewel, we onthouden er weinig van. Dat geldt uiteraard niet alleen voor de burgers, maar ook voor bestuurders en medewerkers. Het geheugen van de gemeente zou zich niet langs die weg moeten ontwikkelen. Er komt altijd een moment dat verantwoording dient te worden afgelegd. Heb daar aandacht voor.

'Ik heb beleid gemaakt via Twitter' en 'binnen het netwerk ambtenaar 2.0 heb ik veel materiaal kunnen verzamelen'. Zomaar wat uitlatingen van enthousiaste medewerkers. Daarbij dient wel te worden bedacht dat de gemeente een bijzondere positie inneemt. Zij is hoeder van het algemeen belang en dient de rechtsongelijkheid te bewaken en te zorgen dat niemand tussen wal en schip raakt. Om die reden lijkt het gewenst dat er spelregels worden ontwikkeld op welke wijze de gemeente haar positie binnen de elektronische mierenhoop gestalte gaat geven. Want de inhoud van een 'tweet' kan zo maar aanleiding zijn voor een klacht over een bestuurder of een medewerker. Ook voor de Ombudsman een nieuwe dimensie in het kader van het klachtrecht."

Bij de opmerking van de ombudsman over het opslaan van bepaalde content uit sociale media (ook in relatie tot de archiefwet) verwijzen we naar reactie 4 op blz. 17.

5.2 Dilemma's

De vraag is of we aanvullend hierop gemeentebrede afspraken en richtlijnen nodig hebben *specifiek* voor het gebruik van sociale media en waarop die richtlijnen of kaders zich dan zouden moeten richten. Hieronder gaan we in op een aantal *dilemma's* rond het gebruik van sociale media door medewerkers van de gemeente. De binnengekomen reacties van medewerkers en de bespreking per stelling tijdens de bijeenkomst van 12 april zijn verwerkt in *standpunten*.

Presentatie / uitingsvorm

Dilemma 1: zijn werk en privé op sociale media nog wel te scheiden?

Voorheen was de grens tussen werk en privé eenvoudiger te trekken dan tegenwoordig. Bij sociale media is sprake van een vervaging tussen werk en privé. Sommigen proberen dat onderscheid nog wel te maken, terwijl anderen constateren dat dit onderscheid niet meer te maken is, zeker niet door de buitenwereld. Dat geldt zeker voor bestuurders, het 'hogere kader' en ambtenaren die inhoudelijk/werkmatig betrokken zijn bij een onderhavig onderwerp. Dit dilemma betreft ook de rol van ambtenaren ten opzichte van de politiek. In de formele setting bepaalt de politiek de kaders en houden ambtenaren zich daar buiten. Maar ambtenaren hebben ook vrijheid van meningsuiting. Sociale media kunnen ambtenaren verleiden tot het doen van politiek gevoelige uitspraken.

Stelling 1:

"Op sociale media is de vrijheid van meningsuiting voor ambtenaren - ook privé - beperkt"

Reactie 7:

Jazeker. Mij is altijd geleerd dat je als ambtenaar te maken hebt met politieke legitimiteit, dat wil zeggen dat je ten dienste staat van de wethouder. Je kunt natuurlijk wel je eigen mening inbrengen binnen een bepaalde context, maar dat kan niet strijdig zijn met politieke keuzes van de betreffende wethouder of het college. Een ambtenaar moet dit altijd in het achterhoofd houden. Daarnaast is het zo dat er sprake is van vastgesteld beleid (structuurvisies, groenplannen, verkeersplannen, etc.). Vraagstukken moeten dus integraal bekeken worden. Als je een uitspraak doet op bijvoorbeeld Twitter ligt het vast en kan iedereen het zien. Voorkomen moet worden dat door voorbarige uitspraken van de ene afdeling, andere mensen binnen de gemeente in de problemen komen. Het grijpt allemaal in elkaar, we zijn één gemeente. Dat vind ik een grote valkuil. De vrijheid is dus zeker beperkt.

Reactie 8:

Dit geldt niet alleen voor ambtenaren. Iedereen die werkt moet rekening houden met wat hij of zij doet op internet. Al je uitingen laten een digitale voetprint achter. Discussies waar je aan meedoet, standpunten die je uitdraagt; alles kan worden opgezocht door iemand die twijfelt aan je vermogen om een onbevooroordeeld stuk te schrijven. Afhankelijk van je functie zal datgene wat je zegt etc. ook afstralen op de gemeente. Daar heb je dus rekening mee te houden. Of je het nou leuk vindt of niet, je baan beperkt je in je doen en laten op de social media. Als je dat niet trekt, moet je ander werk gaan zoeken.

Reactie 9:

Mee eens. Als gemeenteambtenaar kun je dan intranet en Yammer gebruiken om intern je mening te geven of een discussie te starten. Mag dan niemand meer via internet z'n mening geven? Ik zou zeggen: hou het beperkt. Een foutje is snel gemaakt en verspreidt zich als een olievlek (denkende aan die tweet van die stembureau-mevrouw..)

Standpunt 1:

Als gevolg van de toegankelijkheid en transparantie van sociale media – en het feit dat de berichten 'voor de eeuwigheid' op internet staan – is het voor bestuurders en ambtenaren vrijwel onmogelijk geworden om (op de sociale media) publieke en privé opvattingen voor het publiek gescheiden te houden. Om die redenen is 'extra' voorzichtigheid geboden, boven de 'normale' regels die hiervoor gelden.

Collegedebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

Artikel 7 van de Grondwet zegt dat iedereen recht heeft op vrije meningsuiting. Het grondrecht op vrije meningsuiting van de ambtenaar is echter niet absoluut. Ambtenaren mogen namelijk geen uitspraken doen die het eigen functioneren of dat van de overheid kunnen schaden. Voor bestuurders geldt dat de collegialiteit van bestuur in het geding kan zijn.

In het algemeen wordt het van belang gevonden dat men zich – passend bij de aard van de sociale media – als een persoon manifesteert: een ambtenaar (of bestuurder) van vlees en bloed. Een mix van zakelijk en persoonlijk, professioneel en menselijk.

Dilemma 2: gemeentelijke huisstijl toepassen op gemeentelijk gebruik sociale media?

Er is nu geen enkele structurering van de manier waarop 'de gemeente' zich vanuit verschillende disciplines op de sociale media presenteert. Kort door de bocht: *iedereen doet maar wat*.

Als we ons *namens* de gemeentelijke organisatie op sociale media presenteren moeten we dan iets afspreken over de manier waarop onze organisatie zich wil profileren? Het gaat daarbij dus onder meer over de uitingsvorm. Hoe presenteren we onszelf? Welke naamgeving en huisstijlelementen gebruiken we als we een identiteit aanmaken op een online medium? Welke 'tone of voice' gebruiken we? Met welke frequentie plaatsen we berichten en reageren we? Wie volg je wél en wie (juist) niet? En welke 'openingstijden' hanteren we?

Stelling 2:

"De gemeentelijke huisstijl moet ook van toepassing worden gemaakt voor gemeentelijk gebruik van sociale media"

Reactie 10:

Ik zou wel kiezen voor een gemeentelijke huisstijl (dus wel herkenbaar), maar wel nuanceverschillen per dienst of afdeling. Misschien iets met logo's of achtergronden. De gemeente bestaat uit verschillende diensten, een veelvoud aan afdelingen en nog meer medewerkers. Alleen bij RO/EZ werken al 600 mensen... Er moet bij de ontvanger/lezer geen twijfel ontstaan over wie de afzender is. Duidelijkheid/ helderheid is een groot goed.

Reactie 11:

Hoe meer regels je opstelt, hoe groter de kans dat iemand ze overtreedt. Iedereen kan zijn eigen verantwoordelijkheid dragen. Wijs je collega's op de consequenties van het actief zijn op soc.media en dat ze altijd geassocieerd worden met de gemeente Groningen. Verder is het niet anders dan wat nu van ons wordt verwacht aan de telefoon, mail, balie, straat, infoavond etc. Soc.media is een gemakkelijke vorm van contact. Laten we het ons niet moeilijker maken dan het is.

Reactie 12:

Met de Sociale Media zijn we eigenlijk uitgekomen bij burgerparticipatie 3.0. Van oudsher communiceerden overheden eendimensionaal (1.0) met door hen bestuurde burgers. Er werden, bij wijze van spreken, slechts zaken medegedeeld. Zo rond de jaren zestig van de vorige eeuw begon die burger ineens terug te praten. Er ontstond een dialoog (2.0), overheden besteedden veel zorg aan de communicatie met burgers en begonnen zowaar rekening te houden met hun wensen en zorgen. Met het gebruik van Sociale Media door (in dit geval lokale) overheden komen we uit bij participatie 3.0. Wat houdt dat in. Er is nu sprake van een dialoog. De overheid gaat met individuen én groepen burgers het gesprek aan in de openbare (weliswaar virtuele) ruimte. Het mooie is: iedereen kan – en gaat straks ook meepraten. Veel ambtenaren vinden dat een beangstigende gedachte. Waar die participatie 3.0 toe kan leiden wil ik graag met individuen en groepen ambtenaren (en burgers!) elders ontdekken. Waar we vooral voor moeten oppassen is dat we na deze trage start - overheden en vooral lokale overheden lopen hopeloos achter als het gaat om gebruik van Sociale Media; waar we vooral voor moeten oppassen is dat we de zaak niet gelijk dichttimmeren met do's en dont's. Laten we met open vizier die dialoog aangaan. Voor een goede ambtenaar valt er feitelijk weinig tot niets te verliezen en een virtuele wereld te winnen.

Reactie 13:

Ik vind je voor social media wel een 'huisstijl' moet afspreken. Het webcare-team (stelling 3) kun je dan een controlerende taak geven omdat dat team het beste overzicht heeft van wat er op het web 'buzzt' en advies kan geven. (@Lucel) Overigens vind ik social media wel anders dan telefoon, mail, balie, etc. Met 1 bericht kun je veel meer mensen bereiken dan met bijvoorbeeld 1 telefoontje. Daarnaast blijven social-media-berichten vindbaar in zoekmachines en zijn ze dus minder vluchtig dan telefoon, balie, straat, etc.

Collegedebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

Standpunt 2:

Zeker als er sprake is van gebruik/inzet van sociale media namens of vanuit de gemeentelijke organisatie moet ondubbelzinnig helder zijn wie de afzender is en in welke hoedanigheid of rol men opereert. Een (lichte) huisstijl voor sociale media moet worden ontwikkeld, m.b.t. logo's, naamgeving, 'bio' en 'tone of voice'. Ook ten aanzien van het URL-gebruik (inclusief het pro-actief vastleggen van URL's en andere domein-namen) is gemeentebrede afstemming gewenst.

Middelen

Dilemma 3: hoe ontwikkelen we 'digitale voelsprietten'?

Het is goed om onderscheid te maken tussen het actief participeren in de sociale media en het 'luisteren' naar wat anderen zeggen over de organisatie, om relevante signalen uit de omgeving op te pikken, bijvoorbeeld het volgen van discussies over onderwerpen die zij in hun portefeuille hebben. Deze strategie wordt ook wel webmonitoring genoemd, het vakgebied *webcare*. Voor het ontwikkelen van 'digitale voelsprietten' is – ook gratis – specifieke software beschikbaar, waarmee het internet en/of sociale media worden afgespeurd naar bepaalde trefwoorden en of er iets 'buzzt'.

Een vraag is of we als gemeente een specifiek webcare-team moeten (willen) hebben of dat dit een taak is voor een grote groep ambtenaren die allemaal hun eigen terrein in de gaten houden. In het laatste geval moet die groep wel gefaciliteerd (met software) en geschoold worden. Specialisatie in webcare of webmonitoring als onderdeel van je vak?

Stelling 3:

"Webcare/webmonitoring is een vak apart"

Reactie 14:

Ik sta hierover in dubio. Enerzijds ben ik van mening dat bij m.n. de politiek gevoelige projecten snel ingespeeld moet kunnen worden op de actualiteit. Daar moeten dus zo min mogelijk schakels tussen zitten. Voor het 'luisteren' houd ik het daarom graag zelf in de gaten. Anderzijds moeten deze zaken niet mijn overige taken als assistent-projectleider gaan overschaduw. Ik heb als assistent-projectleider een veelheid aan overige taken uit te voeren (verslagen maken, afspraken plannen, brieven schrijven, bijeenkomsten organiseren, acties uitvoeren, etc.). Op zich is het misschien een taak voor de afdeling Communicatie, alleen die zijn ook niet allemaal even handig met de nieuwe Social Media... Beste optie is hierin voor mij denk ik om samen met de afdeling Communicatie op te trekken en afspraken te maken daarover.

Reactie 15:

Webcare is een andere vorm van klantcontact. Naast het fysieke aan de balie en het auditieve via KCC / Frontoffice krijgt nu ook het virtuele contact dynamiek. En dan moet je mensen met inhoudelijke kennis hebben die kunnen reageren op wat er gezegd wordt op het net. Bevestigen als het feitelijk klopt en ontkrachten van feitelijk onjuiste geruchten met onderbouwde informatie. Dat hoort in je KCC's /Frontoffices thuis i.c.m. de afdelingen Communicatie.

Standpunt 3:

Ten aanzien van webcare, webmonitoring en communitymanagement moet er in deze fase van ontwikkeling van het (gemeentelijk) gebruik van sociale media zowel centraal ontwikkeld en gefaciliteerd worden als decentraal de verantwoordelijkheid genomen voor het volgen van ontwikkelingen m.b.t. het eigen project of vakgebied. Het is vooralsnog én, én! Centraal moet inhoudelijk en technisch gefaciliteerd worden en scholing aangeboden. Daarnaast is het wenselijk een soort 'centraal meldpunt' voor relevante signaleringen op sociale media in te stellen en daarop eventueel gewenste gemeentelijke reacties te coördineren. Er liggen grote mogelijkheden om snel en zonder hoge kosten actief vragen/behoefte/wensen van burgers te verkrijgen om de gemeentelijke producten en dienstverlening te verbeteren.

Dilemma 4: concentreren we ons (qua zenden/interactie) op Twitter, Facebook en Hyves?

Reactie 16:

<http://youtu.be/2UkiM3OaHxw> mooi voorbeeld hoe snel het gaat

Twitter bestaat nog maar een paar jaar en is eigenlijk pas sinds een jaar in Nederland aan het doorbreken. Hetzelfde geldt voor b.v. Facebook.

Voor het 'luisteren' (monitoren) maken we geen onderscheid tussen middelen, maar benaderen het (sociale) web als geheel. Ook voor het versturen van boodschappen en het in gesprek gaan met individuen of groepen burgers, is het niet handig om kaders voor specifieke media te maken, hoewel de 'mores' tussen de media wel verschilt. We kunnen hooguit een selectie maken in middelen waarop de gemeente zijn actieve aanwezigheid concentreert. Er komen dagelijks nieuwe webtoepassingen bij in het web2.0 landschap, maar slechts weinig applicaties worden blijvend door het publiek omarmd. Uiteindelijk bepaalt marktwerking welk medium leidend wordt in een segment van de sociale media.

Om de investering die we plegen zo goed mogelijk tot zijn recht te laten komen, richten we ons alleen op media die zichzelf hebben bewezen, binnen het segment dat voor ons interessant is.

Stelling 4:

"Voor interactie via sociale media concentreren we ons op Twitter, Facebook en Hyves"

Reactie 17:

Voor mijn projecten houd ik op gebied van Social Media nu met name Twitter in de gaten. Hyves en Facebook zijn voor mij niet relevant op projectniveau. Voor andere afdelingen kan dat wel zo zijn (bij. SDC?). Het gaat erom dat je de media in de gaten houdt waar voor jou relevante informatie te vinden is. Het is daarom zaak je niet vast te pinnen op deze drie, maar de laatste ontwikkelingen in de gaten te houden. Misschien is er over een maand wel een hele nieuwe vorm van Social Media, waar we nu nog niet van gehoord hebben, die hip en happening wordt en handig/buikbaar voor ons als ambtenaar om in de gaten te houden.

Reactie 18:

ik vind Facebook en Hyves niet zakelijk genoeg en prefereer Yammer en LinkedIn.

Reactie 19:

Ook hier geldt weer: Waarom zou je in hemelsnaam nu alweer gaan beperken voordat je zelfs ook nog maar bent begonnen? En jongens: Hyves is toch echt wel passé (hoewel ik zelf nog wel een account heb!)

Reactie 20:

Ik zou Hyves niet meteen afschrijven. Bij elk medium heb je te maken met een andere leeftijdscategorie of scholingsniveau. Bij Hyves heb je contact met jongeren tot zo rond de 24 jaar. Deze groep is nu nog aan de studie (hoop je), maar maakt straks wel deel uit van de beroepsbevolking. Je kunt deze groep nu al betrekken in wat er in gemeenteland speelt. Andere kant is wel dat de jongeren niet echt op inmenging van de gemeente zitten te wachten. Twitter is een mooi medium om te verwijzen naar pagina's op de gemeentelijke site of naar een (bestaande) fanpage op Facebook.

Reactie 21:

elke social medium heeft zijn eigen groep gebruikers. Er is door NEXTWEB2010 een mooi tabelletje gemaakt, maar die krijg ik hier niet ingehangen. Daarnaast is de inzet van social media afhankelijk van de keuze in de communicatie strategie. Het kwadrant van Beteke van Ruler is hiervoor zeer geschikt. Zie bijlage bij mijn alg. reactie op stel 4.

Standpunt 4:

De ontwikkelingen binnen de sociale media zijn leidend. We moeten de kanalen 'volgen' waar onze doelgroep(en) op enig moment gebruik van maakt. Wanneer de gemeente sociale media inzet om actief 'te zenden of te interacteren' doen we er verstandig aan de 'mainstream' kanalen te gebruiken.

Ontwikkeling en control

Dilemma 5: Stimuleren of controleren, kaderstelling?

De uiterste scenario's – niets regelen of volledige controle proberen te krijgen – zijn beide niet wenselijk en niet realistisch. Als we geen stelling nemen in het gebruik van sociale media, zal het effect een gefragmenteerde online presentatie van de gemeente zijn. De kans op een inconsistente boodschap en onduidelijkheid over de afzender is dan groot. Streven naar volledige controle over vorm en inhoud, druist tegen het karakter van het medium in. Het kost veel energie, heeft nauwelijks kans van slagen en laat kansen onbenut. Het uitgangspunt van kaderstelling zal zijn dat we het experimenteren met nieuwe middelen stimuleren en proberen ze gezamenlijk in goede banen te leiden. Dit doen we door richtinggevend afspraken te maken over de vorm van onze aanwezigheid, de media die we kiezen, de manier waarop we luisteren en het aanbieden van vuistregels voor de inhoud van de boodschap. Do's en don't's met betrekking tot onderwerpen, meningen of verwachtingen die we wekken.

Stelling 5:

"Kaderstelling m.b.t. gemeentelijk gebruik van sociale media is de dood in de pot voor nieuwe kansen en ontwikkelingen"

Reactie 22:

Ligt eraan wat je onder kaderstelling verstaat. De basisregels zoals in paragraaf 4.1 lijken me geen probleem en het lijkt me heel goed dat iedereen deze hanteert. Hier bovenop kun je geen vergaande regels stellen die gelden voor het hele concern lijkt me. We hebben binnen de gemeente te maken met verschillende diensten, een veelvoud daarvan aan afdelingen en nog meer functies. Daarnaast heb je ook nog binnen een afdeling (bijv. Projectmanagement) items met verschillende politieke gevoeligheid en complexiteit... Enige kaderstelling is wat mij betreft dus wel geplaatst. Voor mij geldt dat ik als ik op Social Media info zou zenden, alleen feitelijke, objectieve informatie zou plaatsen. Dus: start inspraak, verwijzen naar vastgestelde stukken, besluitvorming in raad, start sloop, etc. Niet: meningen!!! Past niet binnen mijn functie, gelet op gevoeligheid. De vraag is overigens of dat elders wel past...

Reactie 23:

Echt harde regels proberen te stellen is denk ik niet alleen de dood in de pot, maar praktisch ook eigenlijk niet te doen. De inkt is nog niet droog, of de situatie is alweer anders (nieuwe social media kanalen, net weer andere toepassingen etc.). Je bewust zijn, als ambtenaar of overheid, waar je mee bezig bent, en wat eventueel consequenties zijn is veel belangrijker dan proberen controle uit te oefenen op wat er gebeurt. Kortom: proberen 'ongelukken' te voorkomen, maar wel ruimte voor experimenten!

Reactie 24:

Beperk je kaders tot de LET OP's als je met soc. media aan de gang gaat. Ondersteun je collega's, train ze en maak ze bewust van het gebruik, wat het betekent voor jezelf en i.r.t. je werkgever. HNW past naadloos. privé en werk lopen meer dan voorheen door elkaar. Dat scheelt voor velen een hoop geregeld.

Reactie 25:

Maar wel graag de belangrijkste regels centraal afspreken en monitoren. We hebben toch ook een belwijzer en een schrijfwijzer? Dan ook graag een webwijzer! Dat sluit nieuwe ontwikkelingen niet uit, integendeel. Goed contentbeheer is ook: meegaan met nieuwe ontwikkelingen. Er zijn zat goede sites die de nieuwe trends helder op een rij zetten.

Standpunt 5:

Voorop staat dat vertrouwen moet worden gesteld in het gezonde verstand, de professionaliteit en het beoordelingsvermogen van onze medewerkers. 'Wees een ambtenaar' is misschien wel de meest zinnige van alle do's en don't's die we op dit terrein kunnen vinden.

Bewustzijn van je rol en het onderkennen eventuele risico's wordt van groter belang geacht dan het hanteren c.q. controleren van richtlijnen. Lijstjes met do's en don't's - 'LET OP's' - zijn nuttig. Van belang is te investeren in kennis van het (niet-)gebruik van sociale media, het bevorderen van transparantie en het - actief - uitwisselen van (positieve of negatieve) ervaringen.

6. Hoe nu verder?

Ervaringen blijven delen

Het is van groot belang dat we de ervaringen met sociale media – zowel positief als negatief – met elkaar blijven delen. We moeten mét en ván elkaar leren. Daartoe zullen we met enige regelmaat bijeenkomsten organiseren waarin sociale media centraal staan, zoals op 12 april j.l. Ook tijdens het Open Innovatie Festival 2011 (OIF050) zal er weer ruime aandacht aan worden besteed. De Yammer-groep Sociale Media blijft open voor het uitwisselen van ervaringen, informatie, nieuwtjes en berichten. Via intranet verspreiden we lijstjes met do's en dont's. De omgang – als ambtenaar – met sociale media hoort ook onderdeel uit te maken van de concernintroductie voor nieuwe medewerkers.

Onder leiding van de Concernmanager Communicatie zal het Team #ggsm met enige regelmaat de ontwikkelingen op het gebied van sociale media bespreken, verspreiden en delen.

Verdergaan met experimenteren

We gaan verder experimenteren, bij RO/EZ loopt de pilot in elk geval nog door tot het eind van dit jaar. We zullen daarbij vooral ook op zoek moeten naar de inzet van sociale media gericht op (daadwerkelijke) interactie en co-creatie in het kader van de burgerparticipatie.

Huisstijl ontwikkelen / faciliteren

Als onderdeel van Stijlweb Stad zullen nadere voorstellen worden uitgewerkt om te komen tot een (lichte) vorm van gemeentelijke huisstijl voor sociale media, vooral toe te passen in die gevallen waarin er echt sprake is van de gemeente(ambtenaar) als afzender. Het gaat daarbij om:

- vormgeving, presentatie, beeldmerk
- tone of voice, do's en dont's
- URL-beleid, naamgeving en -gebruik

Vingeroefeningen m.b.t. huisstijl sociale media

Webcare, webmonitoring

Webcare moeten we vooral in verband brengen met de gemeentelijk dienstverlening. De KCC's zijn bij uitstek de plekken waar de webcare gesitueerd dient te worden. De juiste tools hiervoor moeten ter beschikking worden gesteld. Op een aantal plekken zal het web centraal gemonitord worden, o.a. bij de centrale nieuwsredactie en het eBureau. Community-magagement is met name ook interessant bij beleids- en projectontwikkeling.

Juridische aspecten

Een aantal juridische aspecten m.b.t. de sociale media verdient nadere aandacht en bestudering. Wat is bijvoorbeeld te zeggen over de status van een tweet vanaf een duidelijk gemeentelijke account en hoe moeten we omgaan met het fenomeen van fakers, mensen die zich voordoen als anderen (of als de gemeente)? Dat geldt natuurlijk niet alleen voor de gemeente Groningen, dus houden we ook de landelijke ontwikkelingen op dit terrein in de gaten. Het Bureau Juridische Zaken heeft dit onder de aandacht.

Facebook en Twitter accounts van de gemeente Groningen

Programma Stad & Stadhuis, juni 2013

stad.

Collegebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

Hulpverleningsdienst	Stadsbeheer
 GGD Groningen @GGDGroningen GGD Groningen beschermt en bevordert de gezondheid van inwoners van de provincie Groningen. GGD Groningen: samen werken aan gezondheid (www.ggd.groningen.nl)	 Milieudienst050 @Milieudienst050 Ongediertebestrijding, containerverhuur, reinigen van bedrijventerreinen. Voor een schone, bereikbare, leefbare, veilige en levendige stad.
 Brandweer Groningen @BRWGroningen Dit is het officiële account van Brandweer Groningen. U vindt hier informatie over incidenten in onze provincie, maar ook tips over brandveiligheid. (www.brandweer.groningen.nl)	 Stadsbeheer050 @Stadsbeheer050 Stadsbeheer van de gemeente Groningen zorgt, samen met u, voor een schone, veilige en prettige leefomgeving.
 Groningen één @Groningen_1 Groningen één, dat is het doel. Van 23 keer lokaal naar 1 regionaal brandweerkorps. Het projectbureau regionalisering Groningen houdt u graag op de hoogte.	 Dankzij050 @Dankzij050 Onder Dankzij050 vallen milieueducatie projecten van de gemeente Groningen zoals "Minder afval dankzij mij" voor basisscholen in de stad
 Hans Coenraads @hanscoenraads Communicatieadviseur en woordvoerder Brandweer Groningen grootste fan van @lievelucas social (crisis)communicatie running	 Stadstoezicht Johan @KunstLJG BOA openbare Ruimte in de wijk Noord-West
 Roelf Knoop @roelf_knoop Ondercommandant Regionale Brandweer Groningen, regionaal commandant van dienst, Operationeel Leider, projectleider Regionalisering Brandweer	 eddy bakker @edje53 BOA stadstoezicht Controleur openbare ruimte Gemeente Groningen
 Mark Meijer @UutGrunn Getrouwd, vader van een zoon en dochter, geboren stadjer, medewerker brandpreventie voor Brandweer Groningen Stad, FCG	 Mark Ronda @MarkRonda Stadsecoloog in Groningen #050. Volgt de natuur in stad en de rest van het noorden. Drenthe, groningen, wad, zee en strand, tuinieren.
	 Feest050 @Feest050 Tweets van de gemeente over grote feesten en evenementen in Groningen
	 Marinus Lodewijk @Marinus1971 Buitengewoon opsporingsambtenaar gemeente Groningen domein 1

Collegelief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

Bestuursdienst

 Gemeente Groningen @stadsnieuws
Dit is het officiële twitteraccount met nieuws en actualiteiten van de gemeente Groningen (www.gemeente.groningen.nl)

 Henk Tammens @henk_tammens
Fotograaf gemeente Groningen

College van B&W

 Peter Rehwinkel @Peter_Rehwinkel

 Ton Schroor @TonSchroor
Wethouder gemeente Groningen, Financiën, Personeel & Organisatie, Onderwijs, Arbeidsmarkt, Cultuurverandering, D66

 Joost van Keulen @JoostvanKeulen
Wethouder Verkeer en Vervoer, EZ, Innovatie, Internationalisering en Binnenstad in OSO | VVD | Getrouwd met Elma | vader van Siem | www.joostvankeulen.nl

 Roeland vd Schaaf @roeland.vdschaaf
Wethouder Groningen, PvdA, 42 jaar, papa, historicus, filosoof, liefhebber van muziek, stadsontwikkeling, voetbal en verre landen. Overtuigd Stadler.

 Jan Seton @janseton

 Dig Isthia @Dig_Isthia
Wethouder Sociale Zaken, Forum, sport, cultuur

DIA

 Stadjerspas @Stadjerspas
Gewoon goedkoper met de stadjerspas.

RO/EZ

 Groenste Groninger @GrnsteGroninger
Wij zijn op zoek naar de Groenste Groninger!

 Liesbeth vd Wetering @sdcLiesbeth
Stadsdeelcoördinator Oude Wijken Groningen | bestuur @platformLPB | ambtenaar | hart voor Stad & Wijken | moeder van tweelingzonen | socioloog | @nachtploeg OSO

 Ton Podt @SDC050Ton
Stadsdeelsecretaris Hoogkerk binnen het team Noordwest van Stadsdeelcoördinatie gemeente Groningen

 Anne-Krijn Piersma @sdcAnneKrijn
Ambtenaar (stadsdeelsecretaris) gemeente Groningen, stadsdeel Oude Wijken. Ook: vz Jongerenennetwerk RO/EZ, reislustige en drummer van @eisenhowerband

 Harry Poelman @sdcHarry
Stadsdeelsecretaris Oude Wijken gemeente Groningen

 Irma Zijlstra @SdcIrma
Stadsdeelsecretaris Noorddijk @gemeenteOSO / Beijum / Wijkvernieuwing / Maatschappelijke ontwikkelingen / Integratie / Duurzaamheid / Communicatie

 peter wijnsma @sdc050peter
Stadsdeelcoördinator@OSO | overtuigd ambtenaar | be-, door-, en dwarsdenker | hardloper en fietser

 Wilma van Geffen @sdcwilmag
Afdelingshoofd Stadsdeelcoördinatie gemeente groningen

 Eric Mooij @SDCEric
Stadsdeelcoördinator Groningen Zuid

 ruud van erp @rudierp
Stadsdeelcoördinator Noorddijk gemeente Groningen; hart voor sociaal; korfballer; muzikliefhebber

Collegedebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

stad. **RuimtevrdeBinnenstad** @ruimtevrdb
Ruimte voor de Binnenstad, het actieprogramma voor de Groninger binnenstad. Dit account geeft u de laatste svz, bijv. informatie over de experimenten.

LIS **Leven in Stad** @LeveninStad
Leven in Stad spreekt studenten en Stadgers aan op hun verantwoordelijkheden als bureu, stimuleert onderling contact, helpt overlast voorkomen en bestrijden.

groningenvernieuwt @gron_vernieuwt
Informatiecentrum Groningen Vernieuwt: alles over Groninger Forum - Oostwand Grote Markt - meer binnenstadprojecten

OCSW

Muziekschool @Muziekschool050
De Stedelijke Muziekschool Groningen. Bands, ensembles, koren, orkesten, lessen. Muziekactiviteiten voor alle leeftijden

Schouwburg Groningen @Stadsschouwburg
Monumentale Stadsschouwburg in Groningen | Grande Dame | Dans | Toneel | Opera | Cabaret

De Oosterpoort @oosterpoort
Grootste concertzaal van Noord-Nederland. Pop | Blues | Wereldmuziek | Rock | Jazz | Soul | Klassiek | Dance | Reggae en veel meer!

Papiermolen @Papiermolen
Dit gezellige Openluchtbad in Groningen biedt zwemplezier voor jong en oud.

SportcentrumKardinge @Kardinge
Sportcentrum | kardinge | grootste Noord-Nederland | schaatsen | zwemmen | tennissen | squashen | buitensport | (sport)evenementen | groeps- en bedrijfsuitjes

Sport050 @Sport050
Verhuur van sportaccommodaties in de stad Groningen; sporthallen, sportparken, gymzalen, drafbaan, zwembaden, ijsbanden en atletiekbaan

Stip **Stip Groningen** @StipGroningen
Bij Stip gebeurt van alles. U krijgt informatie en advies, u ontmoet buurtgenoten, u ontdekt vrijwilligerswerk en u vindt de weg naar hulp en ondersteuning. (www.stip-groningen.nl)

SOZawe

G **SOZawe Groningen** @SOZaweGroningen
Sociale Zaken en Werk gemeente Groningen voor werk, inkomen en hulp bij schulden.

OS **O&S Groningen** @basisvoorbeleid
Onderzoek en Statistiek Groningen | Economie & Bedrijvigheid | Werk & Inkomen | Zorg en Welzijn | Leefbaarheid & Veiligheid

Iederz

Iederz @Iederz
Dit is de Twitter site van Iederz, het arbeidsontwikkelbedrijf van de gemeente Groningen

Ketenpartners

Politie Groningen @polgroningen

Zorgbelang Groningen @Zorgbelang_Gr
Zorgbelang Groningen wil dat alle burgers voldoende zorg krijgen. Zorg van goede kwaliteit, die aansluit bij de wensen van de klant.

Burgernet Groningen @Burgernet_GR
Dit is het officiële Twitter account van Burgernet in de provincie Groningen.

Mensen Maken Stad! @MensenMakenStad
Samenwerking woningcorporaties & gemeente Groningen | goed wonen in goede wijken | bouwen en verbeteren woningen | energiebesparing

City of Talent @CityofTalent
Stad Groningen. Hier is ruimte voor talent. Ruimte om het beste uit jezelf te halen. Er gaat niets boven Groningen.

 Groninger Forum @groningerforum
Groninger Forum: Always under construction!
Multidisciplinaire culturele instelling: debat, film, bibliotheek, geschiedenis, educatie en meer. Klaar in 2017

 Groningen 2.0 @G20Groningen
Berichten uit de groep voor de gemeente Groningen op Nederland 2.0, het sociale netwerk voor politiek en beleidsnieuws in Nederland

 Groningen TalentGroup @GTG050
Talentvol, exclusief, netwerk, denktank, Groningen. Onderdeel van City of Talent.

 Fairtrade Groningen @FTGroningen
Groningen is sinds 2009 Fairtrade Gemeente. Groningen zet zich in voor eerlijke handel, samen met ondernemers, burgers, studenten en scholieren.

 Bouke Arends @StadskuddeGrunn
Bouke is de herder van de Groninger stadsschape. Samen met zijn honden loodst hij van april tot eind september de schaapskudde door de stad.

 GA! Groningen @GAGroningen
De Gezond & Actief! Groningen campagne laat de stad Groningen dit jaar bruisen met activiteiten en acties over alles wat met gezond ouder worden te maken heeft.

 EGNB Groningen @EGNBG
Alles weten over uitjes, toeristische tips en de laatste evenementen in Groningen? Wij houden je op de hoogte. Er gaat niets boven Groningen!

Overig

 CUBE050 @Cube_050
De incubator en accelerator van Groningen die studentondernemers van de Hanze Hogeschool en Rijksuniversiteit Groningen ondersteunt, begeleidt en faciliteert

 Provincie Groningen @provgroningen
Dit is de officiële Twitterpagina van de provincie Groningen. Wij proberen binnen één werkdag uw vraag te beantwoorden. (www.provinciegroningen.nl)

 Ommelander Markt @OmmelanderMarkt
Ommelander Markt, elke 2e zaterdag op Cibogaterrein. Lokaal geproduceerd voedsel met een verhaal!

 Groningen San Carlos @GrunnSanCarlos
De Stedenstad is een netwerkorganisatie die, samen met verschillende partners in Groningen en San Carlos (Nicaragua), projecten ontwikkelt en uitvoert.

Collegebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

Nieuwsbronnen

 Dagblad v/h Noorden @dvh_nl
Het regionieuws van Dagblad van het Noorden overzichtelijker onder elkaar

 RTV Noord.nl @rtvnoord
Dit is de Twitter van redactie van RTV Noord. Hier doen we oproepen, posten prijsvragen en houden we je op de hoogte van het nieuws van RTV Noord.

 GIC.nl. @gic_nl
Groningen hoofdzaak.

 Groninger Gezinsbode @DeGezinsbode
Nieuws, sport, cultuur, agenda, foto's en meer uit de studentenstad Groningen. Volg de headlines van de Groninger Gezinsbode

 OOG Radio en TV @oogtv
Nieuws uit de stad Groningen

Gemeenteraadsleden

PvdA

 Erica van Lente @evlente
Fractievoorzitter PvdA Groningen | Agentschap Telecom |

 Carine Bloemhoff @CarineBloemhoff
Gemeenteraadslid PvdA Groningen

 Jan Spakman @JanSpakman

 Wim Moes @Wim_Moes
Raadslid PvdA 050, onderwijsbestuurder, sportliefhebber. Twitter op persoonlijke titel

 Randy Martens @randymartens
PvdA raadslid te Groningen, econoom, geeft Machiavelli workshops, is vers afgestudeerd

 Marloes Dekker @Marloes_Dekker
PvdA Raadslid Groningen/ Sociaal ondernemer/ Jongerenparticipatie / Sociale innovatie

 Bea Enting @Bea_Enting
Raadslid PvdA - Gemeente Groningen

 Jan Pieter Loopstra @LoopstraJ
Raadslid PvdA Groningen, voetballiefhebber

VVD

 Sabine Koebrugge @sabinekoebrugge
Fractievoorzitter VVD Groningen | Student RUG Fiscale economie

 Blomsnor @MaxDBlom
Stadler | Liberaal | Raadslid VVD | FC Groningen

Jarig Sipma @Jierdei
Dieren, Fries, voetbal, VVD. Business excellence, SAP, Maintenance, KPI's

GroenLinks

Mattias Gijsbertsen @MattiasGL
Fractievoorzitter GroenLinks Groningen-stad

Annie Postma @anniepostma
GroenLinks raadslid Groningen

Benni Leemhuis @bennileemhuis
Stadler, GroenLinks raadslid Groningen, Zwitserland, fietsen, Egypte, heel soms zeilen, geschiedenis, soms klimmen

Kris van der Veen @ikbenKRIS
Raadslid GroenLinks, projectmedewerker Toevluchtsoord, Voorzitter stichting LGBT

Stadspartij

Jacob Bolhuis @jacobbolhuis
Raadslid, Voorzitter HVK, Voorzitter st. van Ostade, Management en Organisatiebureau

Amrut Sijbolts @AmrutSijbolts
Gemeenteraadslid Stadspartij Groningen

SP

Jimmy Dijk @jimmydijk
SP-Fractievoorzitter Groningen, student Sociologie

Rosita van Gijswijk @RositaSP
SP-Raadslid Groningen, lid dagelijks- en partijbestuur SP, voorzitter Heel de Buurt Tuinwijk

Cristine van Dijk @CristinevanDijk
Gemeenteraadslid SP, FNV Lokaal, coördinator van de Hulpdienst en mantelzorger.

D66

Jetze Iuhoff @Iuhoff
Fractievoorzitter D66 Groningen Stad, ZZP'er, internet adviseur en bouwer

Paul de Rook @PauldeRook
Is gemeenteraadslid D66

Berndt Benjamins @bbenjamir
Een optimistische realist met frisse interessegebieden als wijn, politiek (D66 #050) & nieuwe technologie

CDA

Anne Kuik @AnneKuik
Fractievoorzitter CDA Groningen, vz heel de buurt Oosterpark

ChristenUnie

Martin Verhoef @martin_verhoef
Raadslid ChristenUnie Groningen, verpleegkundige UMCG

Inge Jongman @IngeJongman
Fractievoorzitter ChristenUnie in Stad

Student en Stad

Jos van Rooij @JosvanRooij
Lid gemeenteraad Groningen, Fractievoorzitter Student en Stad

Partij voor de Dieren

Gerjan Kelder @Gerjankelder
PvdD (boardmember)

Facebook pagina's

GGD Groningen
27 personen vinden dit leuk

<https://www.facebook.com/gdg groningen>

Brandweer Groningen
261 personen vinden dit leuk · 7 praten hierover

<http://www.facebook.com/brandweerg groningen>

Groningen Schoon Dankzij Mij
91 personen vinden dit leuk · 15 praten hierover

<https://www.facebook.com/pages/Groningen-Schoon-Dankzij-Mij>

Peter Rehwinkel
4.899 personen vinden dit leuk · 76 praten hierover

<http://www.facebook.com/PeterRehwinkel>

Gegevensbeheer Burgerzaken

<http://www.facebook.com/gegevensbeheer>

Stadsdeelteam Oude Wijken

<http://www.facebook.com/stadsdeelteam.oudewijken>

Stedelijke Muziekschool Groningen
88 personen vinden dit leuk · 13 praten hierover · 214 waren hier

<http://www.facebook.com/muziekschool.groningen>

Stadsschouwburg Groningen
1.136 personen vinden dit leuk · 25 praten hierover · 4.968 waren hier

<http://www.facebook.com/stadsschouwburg groningen>

De Oosterpoort
1108 personen vinden dit leuk · 812 praten hierover · 11.264 waren hier

<http://www.facebook.com/oosterpoort>

Papiermolen Openluchtbad in Groningen
1.340 personen vinden dit leuk · 10 praten hierover · 711 waren hier

<http://www.facebook.com/Papiermolen>

Kardinge, Sportcentrum
72 personen vinden dit leuk · 11 praten hierover · 1.289 waren hier

<http://www.facebook.com/pages/Kardinge-Sportcentrum>

Collegebrief - Sociale media in Groningen aanzet tot een sociale media strategie ...

Mensen Maken Stad
64 personen vinden dit leuk · 4 praten hierover

<http://www.facebook.com/pages/Mensen-Maken-Stad>

Zorgbelang Groningen
63 personen vinden dit leuk · 1 praten hierover · 7 vaken hier

<http://www.facebook.com/zbgroningen>

Groningen Gemeente
3 personen vinden dit leuk

<http://www.facebook.com/pages/Groningen-Gemeente>

Stadhuis Gemeente Groningen

<https://www.facebook.com/pages/Stadhuis-Gemeente-Groningen>

Gemeente Groningen
Bedrijf

<https://www.facebook.com/pages/Gemeente-Groningen>

Er gaat niets boven Groningen
13.238 personen vinden dit leuk · 5.672 praten hierover · 191 vaken hier

<http://www.facebook.com/ergaatnietsbovengroningen>

Marketing Groningen
Bedrijf

<http://www.facebook.com/pages/Marketing-Groningen>

Collegedebrief - A-kwartier

Onderwerp A-kwartier

Steller K.Jongsma/R.Torenbosch

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 0000 Bijlage(n) 1 Ons kenmerk BD13.3841190

Datum 14 AUG 2013 Uw brief van - Uw kenmerk -

Dr. J.P. Rehwinkel
Burgemeester

Postadres
Postbus 20001
9700 PB Groningen

Bezoekadres
Grote Markt 1
Groningen

E-mailadres
burgemeester@benw.groningen.nl

Telefoon
(050) 367 76 03

Fax
(050) 367 77 51

Geachte heer, mevrouw,

Uw raad heeft op 30 januari 2013 de overlast situatie in het A-kwartier besproken. In het A-kwartier is al tijdens sprake van structurele overlast die voornamelijk 's avonds en 's nachts plaatsvindt. Deze overlast bestaat uit lawaai (schreeuwen, ruzies, etc.), hinderlijk aanwezig zijn van verslaafden, dealers, tippelprostituees; klandizie van (raam en tippel-) prostituees en de groep die op deze nachtsce`ne afkomt, de zogenaamde 'omhangers'. De overlast en de ervaren onveiligheid zijn in 2012 flink toegenomen. In de raadsvergadering van 30 januari 2013 heeft uw raad een motie aangenomen waarin ik word verzocht op korte termijn maatregelen te nemen om de veiligheid op straat in het A-kwartier te verbeteren. Tijdens deze vergadering heeft uw raad aangegeven dat u geïnformeerd wil worden over de maatregelen die zijn getroffen en over het effect van de maatregelen. Verder heeft uw raad verzocht een wijziging van de Verordening cameratoezicht van de gemeente Groningen voor te bereiden.

Getroffen maatregelen en resultaten

Naar aanleiding van de door uw raad aangenomen motie is in het lokaal driehoeksoverleg een plan vastgesteld met meerdere actiepunten, om de overlast in het A-kwartier tegen te gaan. Doel van het plan is om, samen met de diverse betrokken partners (o.a. politie, OM, MJD, VNN, samenwerkend in het Veiligheidshuis), te komen tot een geïntensiverde aanpak van de overlast in het A-kwartier om deze overlast te doen verminderen.

De actiepunten die ter uitvoering van dit plan zijn uitgevoerd zijn de volgende:

- politie ('s avonds en 's nachts) en Stadstoezicht (overdag) hebben extra toezicht gehouden in het A-kwartier. De politie heeft ongeveer 280 uur per week aan uren ingezet en stadstoezicht 20 uur per week;
- er is gestart met een specifiek op het A-kwartier gericht casuoverleg, met een persoonsgerichte aanpak gericht op de overlastplegers in het A-kwartier (resultaten: van de 19 personen hebben 16 een casusregisseur, vier personen zijn gedetineerd, drie personen zijn opgenomen in een kliniek, twee personen worden opgenomen voor een rechtelijke machtiging en één persoon is vertrokken naar Curaçao);

Collegebrief - A-kwartier

Bladzijde 2
Onderwerp A-kwartier

- In de Oude kerk in 't Jatstraat is op 12 maart 2013 een buurtpand geopend. In het pand zijn regelmatig politie-, gemeente- en/of meldpuntfunctionarissen aanwezig. Daarnaast is gedurende meerdere maanden op vaste tijden spreekuur gehouden, waar bewoners en ondernemers uit het A-kwartier terecht konden voor vragen en/of opmerkingen over de (aanpak van de) overlast in het A-kwartier. Overigens wordt het pand, in overleg met de bewonersorganisatie, per 1 oktober 2013 gesloten (er kwamen weinig tot geen bezoekers op het spreekuur. Daarnaast gaven bewoners aan dat zij vreesden voor hun veiligheid als zij, zichtbaar voor de overlastplegers in het A-kwartier, het pand bezochten. Met deze bewoners is apart gesproken);
- de politie heeft 3 keer een drugshond ingezet (deze inzet heeft tot verschillende aanhoudingen geleid);
- de straatverlichting in het A-kwartier is, daar waar nodig, aangepast;
- ik heb een beleidsregel gepubliceerd waarin de handhaving van het samenscholingsverbod in het A-kwartier wordt geprioriteerd;
- ik heb de districtschef van de politie gemandateerd om in het A-kwartier verblijfsontzeggingen van 12 uren op te leggen (i.p.v. de gebruikelijke 8 uren);
- er is gestart met een klankbordgroep, waar bewoners en ondernemers van het A-kwartier zitting in hebben. Doel van deze klankbordgroep is met name om snel informatie te delen;
- Onderzoeksbureau Intraval heeft eind februari/begin maart 2013 een nulmeting en eind mei/juni 2013 een vervolgmeting verricht. Bij beide metingen zijn bewoners en ondernemers bevraagd over de aard en omvang van de door hen ervaren overlast. Als bijlage bij deze brief is het onderzoeksrapport van Intraval gevoegd, met de resultaten van de verrichte metingen. Algehele conclusie van Intraval is dat de totale overlast in het A-kwartier blijkt te zijn afgenomen. Als bewoners naar specifieke vormen van overlast wordt gevraagd geven zij aan dat de frequentie van drugsoverlast is afgenomen, terwijl prostitutieoverlast en verkeersoerlast gelijk zijn gebleven. Ook het slachtofferschap van criminaliteit is gedaald. Daarnaast is de tevredenheid over de buurt gestegen evenals het rapportcijfer. Verder zijn de onveiligheidsgevoelens gedaald, hoewel deze nog steeds relatief hoog zijn in vergelijking met elders in de stad Groningen (zie verder bijlage 1). Deze conclusie wordt gedeeld door de politie en gestaafd door cijfers van het meldpunt overlast.
- In januari 2013 is een prostituee vermoord. De betrokken welzijnswerkers geven aan dat de prostituees in het A-kwartier zich op dit moment veiliger voelen dan een half jaar geleden.
- Er wordt gewerkt aan een voorstel om in de APV de mogelijkheid van het aanwijzen van een veiligheidsrisicogebied op te nemen. Aanwijzing van een dergelijk gebied creëert de mogelijkheid om (op last van het OM) in dat gebied gedurende een bepaalde periode preventief te fouilleren. Naar verwachting wordt het voorstel ter bespreking geagendeerd voor de vergadering d.d. 4 september 2013 van de raadscommissie Financiën en Veiligheid.

Collegebrief - A-kwartier

Bladzijde 3
Onderwerp A-kwartier

- Cameratoezicht; ter uitvoering van de hiervoor genoemde motie heb ik een voorstel tot aanpassing van de Verordening Cameratoezicht aangeleverd ten behoeve van de vergadering d.d. 3 april 2013 van de raadscommissie Financiën en Veiligheid. Tijdens de vergadering bleek verdeeldheid te bestaan over nut en noodzaak van cameratoezicht in het A-kwartier. Daarnaast heeft de GroenLinks-fractie mij, op 2 april 2013, schriftelijk gevraagd of ik bereid was onderzoek te (laten) doen naar de effectiviteit van cameratoezicht in het A-kwartier. Aan dit verzoek ben ik tegemoet gekomen. Inmiddels is Bureau IntraVal gestart met het onderzoek. Naar verwachting kunnen de resultaten van het onderzoek besproken worden in de raadscommissievergadering van 16 oktober of november aanstaande.

Kortom de genomen maatregelen hebben een positief effect gehad op het terugdringen van de overlast in het A-kwartier. De overlast is echter niet geheel verdwenen en nog relatief hoog ten opzichte van de rest van de stad.

We hebben op 30 januari 2013 aangegeven dat de maatregelen die we nemen, naar verwachting, een tijdelijk effect hebben. Door de bebouwing, stedenbouwkundige structuur en - met name - de raamprostitutie zal de buurt haar aantrekkingskracht houden op mensen die minder goede bedoelingen hebben. De overlast en de problematiek van het A-kwartier kunnen alleen maar effectief en langdurig aangepakt worden als er geen raamprostitutiebedrijven meer worden geëxploiteerd. Dan pas ontstaat er een basis voor een beter woon- en leefklimaat. De belangrijkste stap daarvoor is genomen door het besluit tot beëindiging van de exploitatie van de raamprostitutie in het A-kwartier per 1 januari 2016.

De komende periode zullen we grotendeels doorgaan met de diverse maatregelen. Het is niet haalbaar om de intensieve politie-inzet van de afgelopen maanden op dezelfde wijze te continueren. We kijken of de politie-inzet ook op een andere manier kan worden geregeld. Zo gaan we, in samenwerking met bewoners en ondernemers van het A-kwartier, beginnen met een pilot genaamd "MELD!". Via smartphones (sociale media) staan bewoners en ondernemers directer met elkaar in verbinding. Bewoners kunnen incidenten melden, politie kan dan gericht reageren. De bewoners fungeren als de ogen en oren van de politie. Hierdoor wordt de kans op heterdaad-aanhoudingen verhoogd. Maar ook staan bewoners onderling met elkaar in contact. Bewoners kunnen onderling elkaar steunen en helpen. Er is eerder op een zeer kleine schaal geoefend met bewoners van het Martiniekerkhof. Deze bewoners zijn positief over "MELD!".

Concluderend: het woon- en leefklimaat in het A-kwartier is verbeterd.

Collegebrief - A-kwartier

Bladzijde
Onderwerp

Bestuursdienst
4
A-kwartier

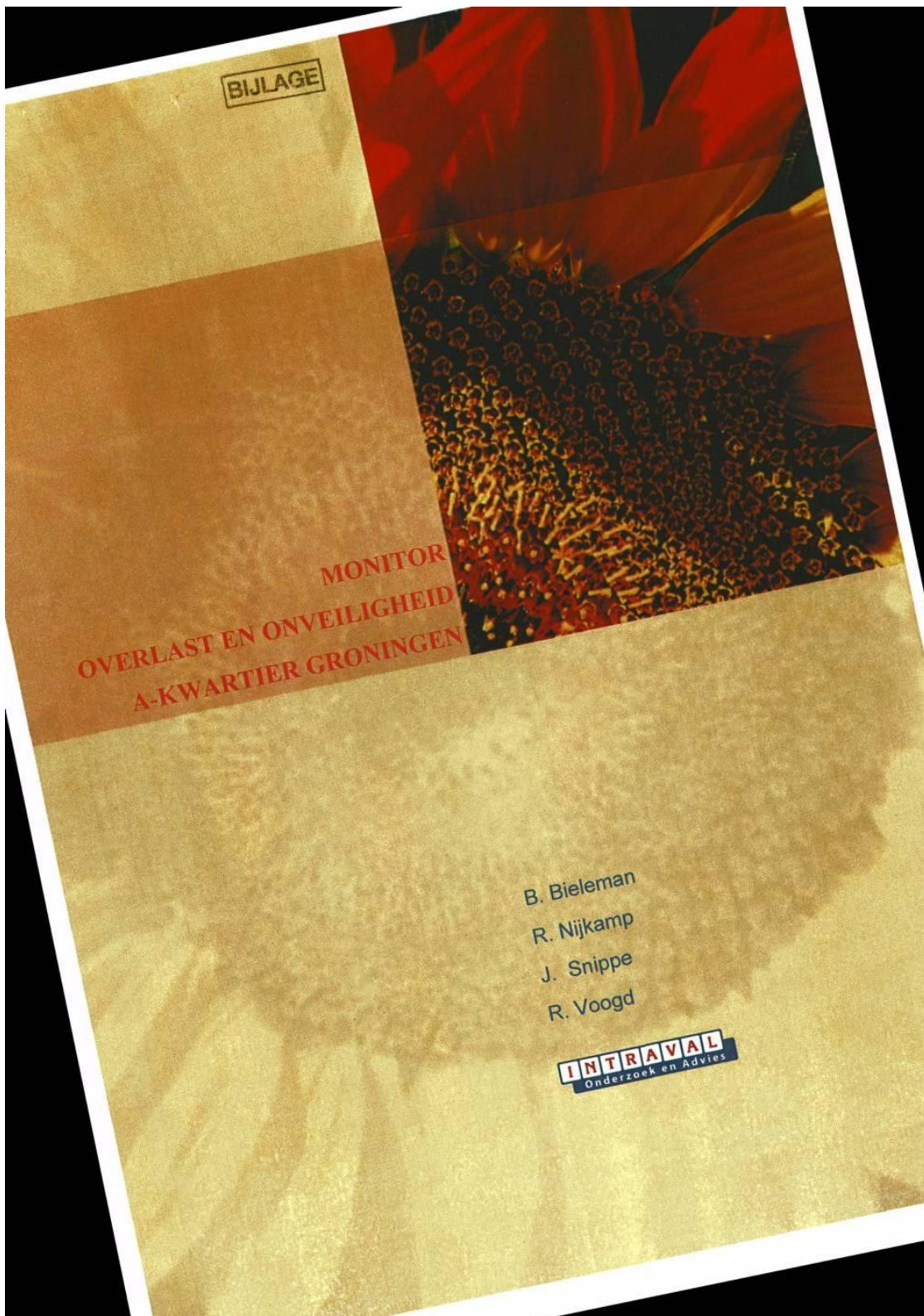
Concluderend: het woon- en leefklimaat in het A-kwartier is verbeterd. Verondersteld mag worden dat de verscherpte aandacht en de diverse maatregelen hebben ertoe bijgedragen dat de situatie in het A-kwartier op korte termijn is verbeterd. Eerdere ervaringen laten zien dat blijvende aandacht nodig is om de geconstateerde verbeteringen te continueren.

Met vriendelijke groet,

burgemeester van Groningen,

dr. J.J.P. (Peter) Rehwinkel

Collegebrief - A-kwartier

MONITOR
OVERLAST EN ONVEILIGHEID
A-KWARTIER GRONINGEN

Juli 2013

INTRAVAL
Groningen-Rotterdam

Collegebrief - A-kwartier

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdstuk 1 Inleiding	1
1.1 Achtergrond	1
1.2 Onderzoeksvragen	1
1.3 Onderzoeksopzet	2
1.4 Leeswijzer	3
Hoofdstuk 2 Overlast	4
2.1 Ervaren overlast	4
2.2 Overlast raamprostitutie	6
2.3 Drugsoverlast	7
2.4 Indicatoren	8
Hoofdstuk 3 Criminaliteit	10
3.1 Totaal aantal delicten	10
3.2 Vermogensdelicten	10
3.3 Gewelddelicten	11
3.4 Andere vormen van slachtofferschap	11
Hoofdstuk 4 Onveiligheidsgevoelens en maatregelen	13
4.1 Onveiligheidsgevoelens	13
4.2 Mening over de buurt	14
4.3 Maatregelen	16
Hoofdstuk 5 Conclusies	18
5.1 Overlast	18
5.2 Criminaliteit	19
5.3 Onveiligheidsgevoelens en mening buurt	19
5.4 Maatregelen	19

Collegebrief - A-kwartier

1. INLEIDING

Uit eerdere onderzoeken¹ is naar voren gekomen dat in het A-kwartier al jaren sprake is van verschillende aspecten van (ervaren) overlast en onveiligheid bestaande uit drugsgebruik en -handel, prostitutie en de fysieke woonomgeving en dat de combinatie ervan de veiligheidsbeleving en het woon- en leefklimaat negatief beïnvloeden.

1.1 Achtergrond

Naar aanleiding van ervaringen van bewoners en ondernemers in het A-kwartier is begin 2013 door de gemeenteraad van Groningen unaniem een motie aangenomen waarin de burgemeester is verzocht op korte termijn maatregelen te nemen om de veiligheid op straat in het A-kwartier te verbeteren. Vervolgens zijn in het lokaal driehoeksoverleg meerdere actiepunten vastgesteld om de overlast in het A-kwartier tegen te gaan. In het voorjaar van 2013 zijn deze maatregelen uitgevoerd. Extra toezicht van de politie tijdens de avond en nacht is één van de maatregelen die zijn genomen om de overlast in het A-kwartier tegen te gaan. De aanpak van de overlast omvat ook andere maatregelen, zoals: de inzet van een drugshond; betere verlichting; en de opening van een politiepost in het A-kwartier.²

De gemeente Groningen heeft onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAl opdracht gegeven om een onderzoek uit te voeren naar de resultaten van deze maatregelen.

1.2 Onderzoeksvragen

De volgende onderzoeksvragen kunnen worden onderscheiden:

1. In hoeverre ervaren bewoners en ondernemers in het A-kwartier overlast?
2. In hoeverre zijn bewoners en ondernemers slachtoffer van criminaliteit in het A-kwartier?
3. In hoeverre is er sprake van onveiligheidsgevoelens onder bewoners en ondernemers in het A-kwartier?
4. Hebben in het A-kwartier veranderingen plaatsgevonden in ervaren overlast, criminaliteit en onveiligheidsgevoelens tussen de nul- en vervolgmeting?

¹ Onder andere: Bieleman, Biesma, Snippe (2012) Leefbaarheid A-kwartier Groningen. De invloed van prostitutie, drugs en fysieke woonomgeving op de kwaliteit van de woon- en leefbaarheid in het A-kwartier. St. INTRAVAl, Groningen-Rotterdam.

² In hoofdstuk 4 staat een uitgebreidere beschrijving van de maatregelen die zijn getroffen in het A-kwartier.

Collegebrief - A-kwartier

1.3 Onderzoeksopzet

Om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden is eind februari, begin maart 2013, voorafgaand aan de invoering van de maatregelen, een nulmeting verricht.³ Vervolgens zijn de verschillende maatregelen uitgevoerd. Eind mei en juni 2013, drie maanden na de in- en uitvoering van de maatregelen, heeft de vervolgmeting plaatsgevonden. Voor beide metingen is een telefonische vragenlijst afgenomen onder bewoners en ondernemers in het concentratiegebied Noord-West van het A-kwartier. Het gaat hierbij om bewoners en ondernemers in de volgende straten: Hoekstraat; Vishoek; Muurstraat; Noorderhaven; Visserstraat; Gasthuisstraat; Vierde Drift Noorderhaven; Vijfde Drift Noorderhaven en de Oude Kijk in 't Jatstraat. Bij alle bewoners en ondernemers in dit gebied zijn meerdere pogingen ondernomen om contact te krijgen (telefonisch en aan de deur). Uiteindelijk is tijdens de nulmeting met 164 bewoners en ondernemers gesproken, waarvan uiteindelijk 138 hun medewerking aan het onderzoek hebben verleend (zie tabel 1.1). De respons bedraagt hiermee 84%.

Tabel 1.1 Responsoverzicht nulmeting

	N	%
Non-respons	26	16
Respons	138	84
Bereikt	164	100

Tijdens de vervolgmeting zijn dezelfde 138 respondenten benaderd die aan de nulmeting hebben deelgenomen. Hiervan waren vijf personen inmiddels verhuisd, terwijl bij 26 personen niemand thuis werd aangetroffen ondanks meerdere contactpogingen op verschillende tijdstippen zowel telefonisch als aan de deur. Uiteindelijk is voor de vervolgmeting met 107 bewoners en ondernemers gesproken, waarvan uiteindelijk 104 hun medewerking aan het onderzoek hebben verleend (zie tabel 1.2). De respons bedraagt hiermee 97%.

Tabel 1.2 Responsoverzicht vervolgmeting

	N	%
Non-respons	3	3
Respons	104	97
Bereikt	107	100

Omdat tijdens de vervolgmeting dezelfde respondenten zijn geënquêteerd die aan de nulmeting hebben deelgenomen is gebruik gemaakt van toetsen die kunnen worden gebruikt bij herhaalde metingen.⁴ Op deze wijze kunnen de resultaten van de maatregelen tussen de nulmeting en vervolgmeting worden vastgesteld.⁵ De vragenlijst bevat vragen over: leefbaarheid van de buurt; onveiligheidsbeleving;

³ De nulmeting overlapt deels met de periode van invoering van de maatregelen.

⁴ De McNemar test en de Wilks' Lambda.

⁵ De uitkomsten van de vergelijking tussen de twee metingen zijn statistisch getoetst op 'toeval'. In de statistische toetsing is uitgegaan van een betrouwbaarheidsinterval van 95%. Dit betekent dat indien de gevonden verschillen significant zijn, het voor 95% zeker is dat de verschillen berusten op werkelijke verschillen en niet op toevallige fluctuaties.

Collegebrief - A-kwartier

slachtofferschap; ervaren vormen van overlast; (getroffen) maatregelen; en enkele achtergrondkenmerken.

Het fenomeen overlast is overigens een containerbegrip dat vaak niet nader wordt omschreven en kent een niet te verwaarlozen subjectief component, waarbij percepties en onveiligheidsgevoelens een belangrijke rol spelen. Uiteenlopende gedragingen en verschijnselen worden onder overlast geschaard. In dit onderzoek is het containerbegrip overlast ontrafeld. Een analyse van deze gegevens levert een overzicht van verschillende categorieën op, variërend van drugsoverlast en prostitutieoverlast tot verkeersoverlast.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk twee wordt ingegaan op de ontwikkeling van de overlast in het Groningse A-kwartier tussen de nul- en vervolgmeting. Hierbij wordt onder meer aandacht besteed aan overlast van raamprostitutie en drugsgerelateerde overlast. Vervolgens wordt in hoofdstuk drie de ontwikkeling van de criminaliteit behandeld. Hoofdstuk vier beschrijft de ontwikkeling in de onveiligheidsgevoelens en de mening van de bewoners over de maatregelen die zijn getroffen. In het laatste hoofdstuk worden de conclusies van het onderzoek gepresenteerd.

Collegebrief - A-kwartier

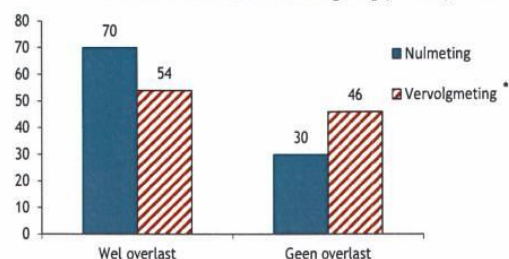
2. OVERLAST

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de ontwikkelingen in aard en omvang van de door bewoners ervaren overlast in het A-kwartier. We beginnen met overlast in het algemeen, gevolgd door overlast van raamprostitutie en drugoverlast. We sluiten af met enkele indicatoren hierover en over verkeersoverlast.

2.1 Ervaren overlast

De overlast die bewoners in het A-kwartier ervaren is significant gedaald. Tijdens de nulmeting ervoer 70% van de bewoners wel eens overlast in de directe woonomgeving, terwijl dit drie maanden later tijdens de vervolgmeting is gedaald tot 54% (figuur 2.1).

Figuur 2.1 Bewoners die aangeven de afgelopen drie maanden voor nulmeting en vervolgmeting overlast te hebben ervaren in hun directe woonomgeving (N = 105), in %

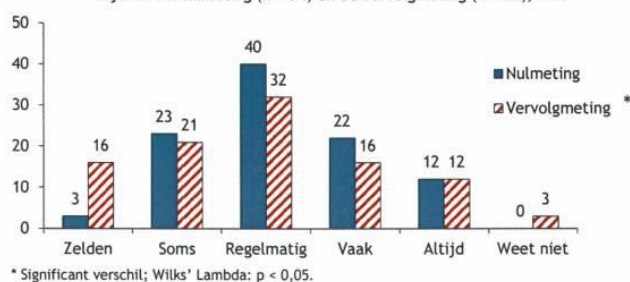
* Significant verschil; Wilks' Lambda: $p < 0,05$.

Frequentie van overlast

Aan de bewoners die wel eens overlast ervaren in hun woonomgeving is vervolgens gevraagd met welke frequentie deze overlast voorkomt. De frequentie van de ervaren overlast blijkt significant te zijn gewijzigd (figuur 2.2). Tijdens de vervolgmeting ervaren de bewoners minder frequent overlast. Met name het percentage bewoners dat zelden overlast ervaart is toegenomen, van 3% tijdens de nulmeting tot 16% tijdens de vervolgmeting.

Collegebrief - A-kwartier

Figuur 2.2 Frequentie waarmee bewoners overlast ervaren in woonomgeving, tijdens de nulmeting (n = 74) en de vervolgmeting (n = 57), in %

* Significant verschil; Wilks' Lambda: $p < 0,05$.

Vormen van overlast

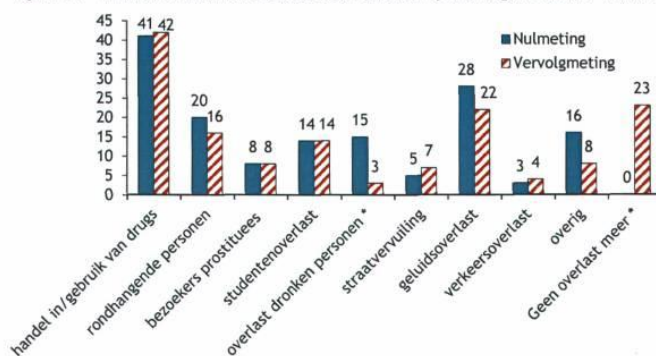
Naast de frequentie waarmee overlast zich voordoet is tevens gevraagd waarvan bewoners overlast hebben ervaren. Dit is in een open vraag gesteld. De antwoorden van de respondenten zijn letterlijk genoteerd en naderhand door de onderzoekers gecategoriseerd. Een aantal bewoners die overlast hebben ondervonden geeft in de beantwoording van de vraag aan meerdere vormen van overlast te hebben ervaren. Hierdoor sommeert het totale aantal antwoorden in figuur 2.3 tot boven 100%.

In de nulmeting geven 74 bewoners aan wel eens overlast te ervaren. Tijdens de vervolgmeting geven 23 (22% van alle 105 respondenten) van deze bewoners aan dat zij helemaal geen overlast meer hebben ervaren in de afgelopen drie maanden. Omgekeerd geven van de 31 bewoners die in de nulmeting geen overlast hebben ervaren zes bewoners (6% van alle 105 respondenten) aan wel overlast te hebben ervaren in de drie maanden voor de vervolgmeting.

Tijdens de nulmeting hebben de 74 (70% van alle 105) respondenten in totaal 111 omschrijvingen gegeven van de overlast die zij ervaren (gemiddeld 1,5 per bewoner). De 57 bewoners die tijdens de vervolgmeting overlast ervaren vermelden in totaal 74 omschrijvingen (gemiddeld 1,3 per bewoner). De door bewoners omschreven overlast zijn door de onderzoekers gecategoriseerd in acht vormen van overlast en een categorie overige overlast. Uit figuur 2.3 blijkt dat in beide metingen drugsoverlast de meest voorkomende vorm van overlast is, gevolgd door geluidsoverlast en overlast van rondhangende personen. De overlast van dronken personen is significant gedaald van 15% in de nulmeting naar 3% in de vervolgmeting.

Collegebrief - A-kwartier

Figuur 2.3 Ervaren vormen van overlast door bewoners spontaan genoemd (n = 74), in %

* Significant verschil; Wilks' Lambda: $p < 0,05$.

2.2 Overlast raamprostitutie

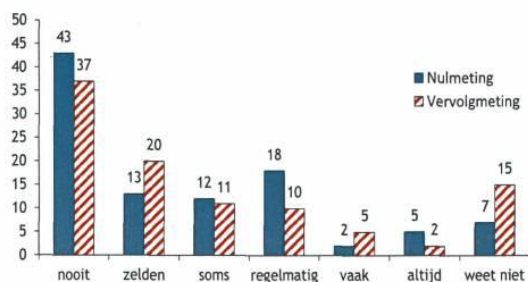
Alle 105 respondenten is vervolgens gevraagd of overlast door prostituees, klanten van prostituees of pooiers in de buurt naar hun mening wel eens voorkomt. Volgens een minderheid van de bewoners komt prostitutieoverlast in hun buurt nooit voor. In de nulmeting is hiervan volgens 43% van de bewoners nimmer sprake, terwijl dit percentage in de vervolgmeting 37% is (figuur 2.4). Een beperkt deel van de bewoners geeft aan niet te weten of prostitutieoverlast voorkomt: 7% in de nulmeting en 15% in de vervolgmeting.

Omvang en frequentie

Het percentage bewoners dat aangeeft dat er in hun buurt wel eens sprake is overlast van prostitutie is nauwelijks gewijzigd. In de nulmeting geeft de helft (50%) van de bewoners aan dat er sprake is van prostitutieoverlast, in de vervolgmeting is dit 48%. Uit figuur 2.4 blijkt verder dat de frequentie van de prostitutieoverlast eveneens nauwelijks is veranderd.

Collegebrief - A-kwartier

Figuur 2.4 Frequentie van prostitutieoverlast, in % (N = 105)

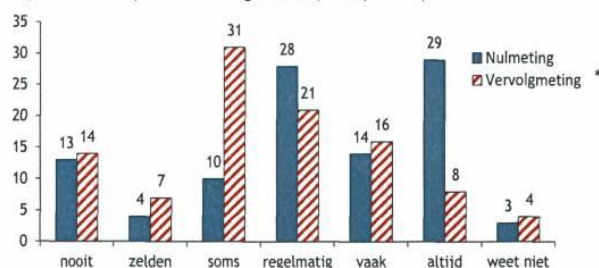
2.3 Drugsoverlast

Alle 105 respondenten is tevens gevraagd of er in hun buurt wel eens overlast is van personen die drugs gebruiken of in drugs handelen. Volgens een beperkt deel van de bewoners komt dergelijke overlast van drugs in hun buurt nooit voor. In de nulmeting is hiervan volgens 13% van de bewoners nooit sprake is, terwijl dit in de vervolmeting 14% is (figuur 2.5). Enkele bewoners geven aan niet te weten of drugsoverlast voorkomt.

Omvang en frequentie

Het percentage bewoners dat aangeeft dat er in hun buurt wel eens sprake is van drugsoverlast is nauwelijks gewijzigd. In de nulmeting geeft 84% van de bewoners aan dat er sprake is van drugsoverlast, in de vervolmeting is dit 82%. Uit figuur 2.5 blijkt verder dat de frequentie waarmee drugsoverlast in de buurt voorkomt wel significant is afgenomen. In de nulmeting gaf 29% van de bewoners aan dat er altijd sprake is van drugsoverlast in de buurt, terwijl dit in de vervolmeting is gedaald naar 8%. Het percentage bewoners dat aangeeft dat er soms sprake is van drugsoverlast is daarentegen gestegen van 10% naar 31%.

Figuur 2.5 Frequentie van drugsoverlast, in % (N = 105)

* Significant verschil; Wilks' Lambda: $p < 0,05$.

2.4 Indicatoren

Vervolgens is aan alle respondenten aan de hand van 16 voorvallen die aan de bewoners zijn voorgelegd gevraagd hoeveel dagen zij in de afgelopen maand in hun directe woonomgeving hiervan wel eens overlast hebben ondervonden. De voorvallen houden verband met de aanwezigheid van raamprostitutie in de straat, de handel in en het gebruik van drugs en het verkeersgedrag van automobilisten.

Items

Hieronder wordt aangegeven welke voorvallen aan de bewoners zijn voorgelegd en op welke wijze de drie indicatoren zijn samengesteld.

- Bij de indicator *prostitutieoverlast* gaat het om de items: ruzies op straat tussen prostituees met klanten of pooiers en vuilnis op straat op ongebruikelijke tijdstippen.¹

- Bij de indicator *drugsoverlast* gaat het om de items: gebruik van drugs op straat of in portiek; dealen in drugs op straat of in portiek; vervuiling van straat of portiek door personen die drugs gebruiken en/of daarin handelen; samenscholing op straat door personen die drugs gebruiken en/of daarin handelen; heen- en weergeloopt in uw straat van personen die drugs gebruiken en/of daarin handelen; op straat hinderlijk worden aangesproken of aangeraakt door personen die drugs gebruiken en/of daarin handelen; ruziemakende en schreeuwende personen op straat die drugs gebruiken en/of daarin handelen; en vechtpartijen op straat door personen die drugs gebruiken en/of daarin handelen.

- Bij de indicator *verkeersoverlast* gaat het om de items: fout parkeren; hard rijden door de straat; luide muziek uit auto's; en druk autoverkeer (rondjesrijden).

Indicatorscores

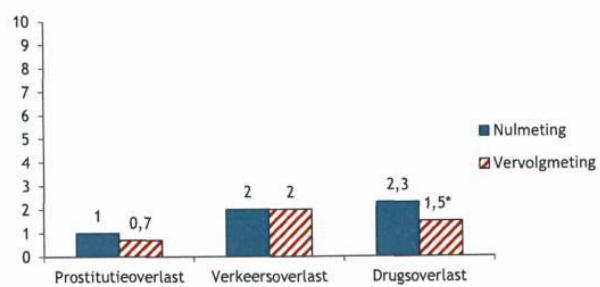
Er is één bewoner die van geen enkele van de voorgelegde voorvallen overlast heeft ervaren. De overige bewoners ervaren op enig moment in de maand wel eens overlast van één of meer van de voorgelegde items. De frequentie van overlast ervaren loopt uiteen van één dag per maand tot alle dagen per maand. Geen enkele bewoner heeft aangegeven van alle voorgelegde voorvallen alle dagen in de voorgaande maand last te hebben gehad. Wel geeft 45% van de bewoners aan dat zij van tenminste één van de voorvallen alle dagen last hebben gehad.

De voorvallen zijn per overlastvorm samengevoegd tot een indicatorscore die loopt van 1 (alle voorvallen komen 0 dagen per maand voor) tot 10 (alle voorvallen komen alle dagen per maand voor). Uit figuur 2.6 blijkt dat drugsoverlast significant is afgenomen, maar dat prostitutie- en verkeersoverlast niet of nauwelijks zijn veranderd.

¹ De items 'weggegooide condooms op straat' en 'luide muziek uit kamers prostituees' zijn niet in de analyse betrokken, omdat vrijwel geen enkele bewoners hiervan de afgelopen 30 dagen overlast heeft ervaren.

Collegebrief - A-kwartier

Figuur 2.6 Indicatorscores (tussen 0 en 10) voor prostitutie gerelateerde overlast, verkeersoverlast en drugsoverlast (N = 105)

* Significant verschil; Wilks' Lambda: $p < 0,05$.

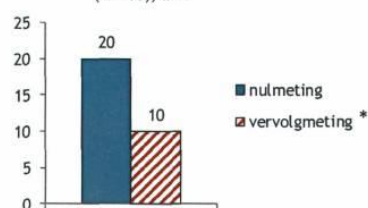
3. CRIMINALITEIT

In dit hoofdstuk wordt de ontwikkeling van de door bewoners en ondernemers ervaren criminaliteit in het A-kwartier besproken. Bewoners en ondernemers is gevraagd hoe vaak zij slachtoffer zijn geweest van delicten in de drie maanden voorafgaand aan de nul- en vervolgmeting. Begonnen wordt met het totale aantal delicten, gevolgd door vermogens- en geweldsdelicten en andere vormen van slachtofferschap.

3.1 Totaal aantal delicten

Het aantal bewoners en ondernemers dat slachtoffer is geweest van een delict is significant afgenomen van 20% tijdens de nulmeting naar 10% tijdens de vervolgmeting (figuur 3.1).

Figuur 3.1 Bewoners die aangeven slachtoffer te zijn geweest van een delict in de drie maanden voor de nul- en vervolgmeting (N=105), in %

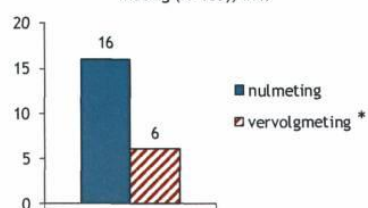

* Significant verschil; McNemar test (paired chi-square test):
 $p < 0,05$.

3.2 Vermogensdelicten

Bewoners en ondernemers is vervolgens gevraagd hoe vaak zij in de afgelopen drie maanden slachtoffer zijn geweest van een vermogensdelict. Vermogensdelicten zijn bijvoorbeeld (poging tot) diefstal uit woning/onderneming, of diefstal van auto's, fietsen, portemonnee, telefoon en dergelijke. Het aantal slachtoffers van vermogensdelicten in het A-kwartier is significant gedaald van 16% tijdens de nulmeting naar 6% in de vervolgmeting (figuur 3.2).

Figuur 3.2 Bewoners die aangeven slachtoffer te zijn geweest van een vermogensdelict in de drie maanden voor de nul- en vervolgmeting (N=105), in %

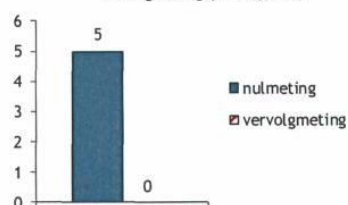

* Significant verschil - McNemar test (paired chi-square test): $p < 0.05$

3.3 Gewelddelicten

Bij gewelddelicten gaat het om bedreiging en mishandeling. Tijdens de nulmeting gaf 5% van de respondenten aan slachtoffer te zijn geweest van een geweldsmisdrijf, terwijl bij de vervolgmeting geen van de respondenten hiervan melding maakt (figuur 3.3). Deze daling in gewelddelicten is echter niet significant.

Figuur 3.3 Bewoners die aangeven slachtoffer te zijn geweest van een gewelddelict in de drie maanden voor de nul- en vervolgmeting (n=105), in %

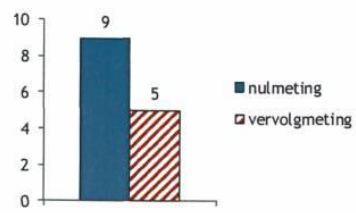

3.4 Andere vormen van slachtofferschap

Onder andere vormen van slachtofferschap vallen vernielingen en beschadigingen van woning of auto. Dit aantal delicten blijkt tussen de nulmeting (9% van de bewoners) en de vervolgmeting (5% van de bewoners) niet significant te zijn veranderd (figuur 3.4).

Collegebrief - A-kwartier

Figuur 3.4 Bewoners die aangeven slachtoffer te zijn geweest van een ander soort delict in de drie maanden voor de nul- en vervolgmeting (n=105), in %

Collegebrief - A-kwartier

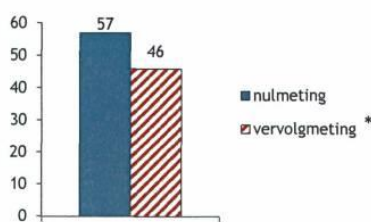
4. ONVEILIGHEIDSGEVOELEN EN MAATREGELEN

In dit hoofdstuk worden allereerst de gevoelens van onveiligheid besproken, terwijl de tweede paragraaf ingaat op het beeld dat de bewoners en ondernemers over de buurt hebben. Vervolgens komen de meningen van de respondenten over de getroffen maatregelen tegen de overlast en onveiligheid in het A-kwartier aan bod.

4.1 Onveiligheidsgevoelens

De onveiligheidsgevoelens van de bewoners en ondernemers in het A-kwartier zijn significant gedaald. Tijdens de nulmeting gaf 57% van de respondenten aan zich wel eens onveilig te voelen in de eigen buurt, terwijl dit drie maanden later is gedaald tot 46% (figuur 4.1).

Figuur 4.1 Respondenten die zich wel eens onveilig voelen in de eigen buurt, tijdens de nulmeting en vervolgmeting (N=104), in %

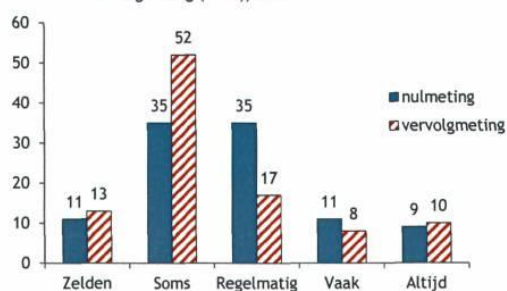
* Significant verschil; McNemar test (paired chi-square test): $p < 0,05$.

In vergelijking met andere wijken in Groningen scoort het A-kwartier overigens hoog. Het stedelijk gemiddelde ligt op 20%, terwijl in het centrum (waar het A-kwartier is gelegen) 33% van de bewoners zich wel eens onveilig voelt (O&S Groningen 2013).

De bewoners die zich wel eens onveilig voelen in de eigen buurt is vervolgens gevraagd hoe vaak zij zich onveilig voelen. Uit figuur 4.2 blijkt dat ten tijde van de nulmeting 35% van de respondenten zich regelmatig en 35% zich soms onveilig voelde. Tijdens de vervolgmeting voelt 17% zich nog regelmatig onveilig, terwijl 52% zich dan soms onveilig voelt. De verschillen tussen beide metingen zijn echter niet significant.

Collegebrief - A-kwartier

Figuur 4.2 Mate waarin de respondenten zich onveilig voelen in de eigen buurt tijdens de nulmeting (n=57) en vervolgmeting (n=48), in %

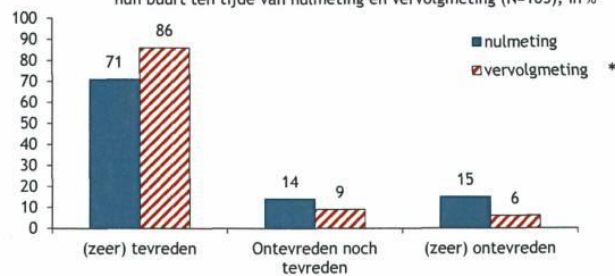
4.2 Mening over de buurt

In deze paragraaf wordt de mening van de bewoners en de ondernemers over de buurt besproken. Als eerste komt de mate van tevredenheid aan bod, gevolgd door de achter- dan wel vooruitgang van de buurt. Als laatste wordt ingegaan op het rapportcijfer dat de bewoners en de ondernemers de buurt geven.

Tevredenheid

Het percentage bewoners en ondernemers dat (zeer) tevreden is over het wonen c.q. werken in hun buurt lag ten tijde van de nulmeting op 71%, terwijl dit tijdens de vervolgmeting significant is gestegen naar 86% (figuur 4.3).

Figuur 4.3 Mate waarin de respondenten tevreden zijn over het wonen in hun buurt ten tijde van nulmeting en vervolgmeting (N=105), in %

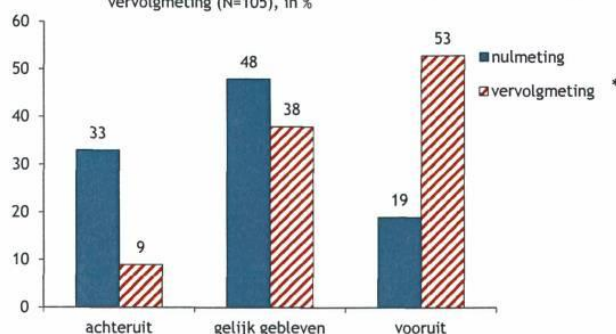
* Significant verschil; Wilks' Lambda: $p < 0,05$.

Collegebrief - A-kwartier

Achter- dan wel vooruitgang

De bewoners is verder gevraagd of zij vinden dat hun buurt in de drie maanden voorafgaande aan de enquête voor- of achteruit is gegaan of gelijk is gebleven. Uit figuur 4.4 blijkt dat er sprake is van een significant verschil tussen beide metingen. Bij de nulmeting vond 19% dat de buurt vooruit is gegaan, terwijl dit percentage ten tijde van de vervolgmeting op 53% ligt.

Figuur 4.4 Achter- dan wel vooruitgang van de buurt in de afgelopen drie maanden volgens de bewoners ten tijde van nulmeting en vervolgmeting (N=105), in %

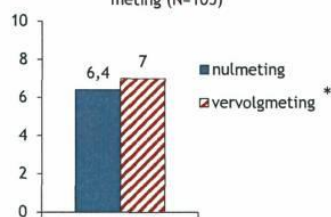
* Significant verschil; Wilks' Lambda: $p < 0,05$.

De bewoners die vinden dat hun buurt vooruit is gegaan schrijven deze vooruitgang met name toe aan de afname in drugsoverlast (31 maal genoemd tijdens de vervolgmeting). Op de tweede plaats staat een toename van de politiecontroles (20 maal genoemd tijdens de vervolgmeting).

Rapportcijfer

Het gemiddelde rapportcijfer dat bewoners aan hun buurt geven is significant gestegen van een 6,4 ten tijde van de nulmeting naar een 7,0 tijdens de vervolgmeting (figuur 4.5).

Figuur 4.5 Gemiddeld rapportcijfer voor de buurt ten tijde van nulmeting en vervolgmeting (N=105)

* Significant verschil; Wilks' Lambda: $p < 0,05$.

Collegebrief - A-kwartier

4.3 Maatregelen

In het A-kwartier zijn in het voorjaar van 2013 meerdere maatregelen getroffen.¹ Ten tijde van de vervolgmeting is aan de bewoners en ondernemers gevraagd welke maatregelen volgens hen invloed hebben gehad op de overlast en onveiligheidsbeleving in het A-kwartier. Hierbij is alleen gevraagd naar de maatregelen die voor bewoners en ondernemers zichtbaar zijn c.q. zouden moeten zijn, te weten:

- extra toezicht tijdens avond/nacht in A-kwartier door politie;
- extra toezicht overdag door Stadtoezicht;
- intensievere handhaving samenscholingsverbod specifiek voor A-kwartier;
- inzet drugshond;
- verbetering van de verlichting in het A-kwartier;
- opening van een politiepost/buurtpand in het A-kwartier.²

Mening over maatregelen

Het extra toezicht door de politie tijdens de avond en nacht heeft volgens de buurtbewoners de meeste invloed gehad op de afname van overlast en onveiligheidsbeleving in het A-kwartier (figuur 4.6). Tijdens de vervolgmeting heeft volgens 57% het extra toezicht van de politie (zeer) grote invloed gehad op de overlast en onveiligheidsbeleving, terwijl 14% denkt dat de extra inzet van stadswachten van invloed is geweest. Daarnaast verwacht 41% van de bewoners dat het extra toezicht van stadswachten geen of een zeer geringe invloed heeft gehad. Hierbij moet worden opgemerkt dat bewoners met name 's avonds en 's nachts overlast ervaren in het A-kwartier.

Over de politiepost c.q. buurtpand zijn de meningen verdeeld. De helft (50%) van de bewoners is van mening dat de politiepost niet of nauwelijks invloed heeft gehad op de overlast en onveiligheidsbeleving, terwijl ruim een kwart (28%) denkt dat dit een (zeer) grote invloed heeft gehad.

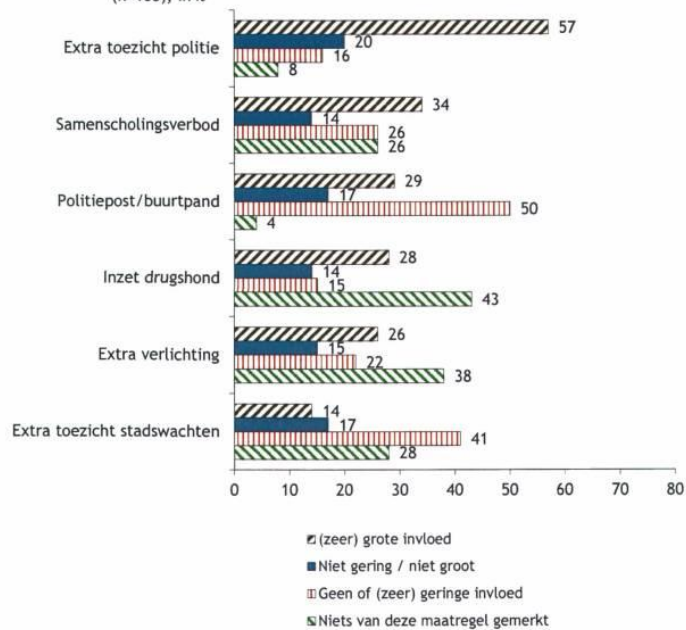
Ongeveer twee vijfde (38% tot 43%) heeft niets gemerkt van de extra verlichting en de inzet van de drugshond. Daarnaast is ruim een kwart (26% tot 28%) van mening dat deze maatregelen een (zeer) grote invloed hebben gehad op de overlast en de onveiligheidsbeleving in het A-kwartier.

¹ Ook wel bekend als 'het tienpuntenplan overlast A-kwartier'.

² In het pand zijn regelmatig politie-, gemeente-, en/of meldpuntfunctionarissen aanwezig. Daarnaast is op vaste tijden in de week een spreekuur gehouden waar bewoners en ondernemers uit het A-kwartier terecht konden voor vragen en/of opmerkingen over de (aanpak van de) overlast in het A-kwartier.

Collegebrief - A-kwartier

Figuur 4.6 Mening van buurtbewoners over geringe of grote invloed van de getroffen maatregelen op overlast en onveiligheidsbeleving, ten tijde van vervolgmeting (n=105), in %

Collegebrief - A-kwartier

5. CONCLUSIES

In het voorjaar van 2013 zijn enkele maatregelen getroffen om de overlast in het A-kwartier te verminderen. In opdracht van de gemeente Groningen heeft onderzoeksen adviesbureau INTRAVAl de ervaringen van de bewoners en ondernemers in de maanden maart, april en mei onderzocht.

De totale overlast in het A-kwartier blijkt te zijn afgenomen. Als bewoners naar specifieke vormen van overlast wordt gevraagd geven zij aan dat de frequentie van drugsoverlast is afgenomen, terwijl prostitutieoverlast en verkeersoverlast gelijk zijn gebleven. Ook het slachtofferschap van criminaliteit is gedaald. Daarnaast is de tevredenheid over de buurt gestegen evenals het rapportcijfer. Verder zijn de onveiligheidsgevoelens gedaald, hoewel deze nog steeds relatief hoog zijn in vergelijking met elders in de stad Groningen.

5.1 Overlast

- De totale overlast in het A-kwartier is duidelijk afgenomen. Het percentage bewoners dat in het algemeen wel eens overlast ervaart is verminderd van 70% in de nulmeting tot 54% in de vervolgmeting. De overlast die bewoners van het A-kwartier ervaren bestaat uit verschillende vormen. De frequentie waarmee al deze vormen zich voordoen is eveneens afgenomen.
- Van de vormen van overlast wordt drugsoverlast in beide metingen het meest genoemd op de open vraag waarvan bewoners overlast ervaren. Geluidsoverlast en overlast van rondhangende personen worden eveneens relatief vaak genoemd.
- Overlast van dronken personen blijkt te zijn afgenomen van 15% tijdens de nulmeting naar 3% tijdens de vervolgmeting.
- Bewoners is vervolgens specifiek naar prostitutieoverlast en drugsoverlast gevraagd:
  - In beide metingen geeft ongeveer de helft van de bewoners aan wel eens prostitutieoverlast te ervaren. Ook de frequentie waarmee deze overlast zich voordoet is nauwelijks veranderd.
  - In de nulmeting zegt 84% dat drugsoverlast wel eens voorkomt in hun buurt en in de vervolgmeting 82%. De frequentie waarmee zij drugsoverlast ervaren is echter duidelijk afgenomen.
- Uit de indicatorscores blijkt dat de indicator drugsoverlast in het A-kwartier significant is afgenomen, maar dat de indicatoren prostitutieoverlast en verkeersoverlast nauwelijks zijn veranderd.

5.2 Criminaliteit

- De criminaliteit in het A-kwartier is duidelijk gedaald. Bij de nulmeting gaf 20% van de respondenten aan slachtoffer te zijn geweest van een misdrijf in de buurt van de eigen woonomgeving of onderneming. Bij de vervolgmeting is dit gedaald tot 10%.
- De vermogensdelicten laten een significante daling laten zien, terwijl de gewelds- en de overige misdrijven nauwelijks zijn veranderd.

5.3 Onveiligheidsgevoelens en mening over buurt

- De onveiligheidsgevoelens van de bewoners en ondernemers in het A-kwartier zijn significant gedaald van 57% ten tijde van de nulmeting naar 46% tijdens de vervolgmeting. Bijna de helft van de respondenten voelt zich nog wel eens onveilig, hetgeen hoog is in vergelijking met elders in de stad Groningen.
- Bij de vervolgmeting zegt 53% van de bewoners dat de buurt vooruit is gegaan. Deze vooruitgang wordt met name toegewezen aan een afname in drugsoverlast.
- Het rapportcijfer dat de ondervraagden geven voor hun buurt is significant gestegen van een 6,4 tijdens de nulmeting naar een 7,0 ten tijde van de vervolgmeting, terwijl het percentage bewoners en ondernemers dat tevreden is over het wonen c.q. werken in hun buurt eveneens is gestegen van 71% naar 86%.

5.4 Maatregelen

- Van alle getroffen maatregelen heeft volgens de buurtbewoners het extra toezicht door de politie tijdens de avond en nacht de meeste invloed gehad op de afname van overlast en onveiligheidsbeleving in het A-kwartier. Ruim de helft (57%) van de bewoners heeft dit vermoeden.
- Over de politiepost c.q. het buurtpand zijn de meningen verdeeld. De helft (50%) van de bewoners is van mening dat de politiepost niet of nauwelijks invloed heeft gehad op de overlast en onveiligheidsbeleving, terwijl ruim een kwart (29%) denkt dat dit een (zeer) grote invloed heeft gehad.
- Van de bewoners verwacht 41% dat extra toezicht van de stadswachten geen of een zeer geringe invloed heeft gehad.

Collegebrief - A-kwartier

COLOFON

© St. INTRAVAL

Postadres
Postbus 1781
9701 BT Groningen
E-mail info@intraval.nl

www.intraval.nl

Kantoor Groningen:
St. Jansstraat 2C
Telefoon 050 - 313 40 52
Fax 050 - 312 75 26

Kantoor Rotterdam:
Goudsesingel 68
Telefoon 010 - 425 92 12
Fax 010 - 476 83 76

Juli 2013

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Tekst:	B. Bieleman, R. Nijkamp, J. Snippe, R. Voogd
Opmaak:	M. Haaijer
Drukker:	Copy-Copy Groningen
Opdrachtgever:	Gemeente Groningen

ISBN: 978 90 8874 154 8

Raadsvoorstel - Bevoegdheid verlenen aan burgemeester tot aanwijzen ...

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering 25-09-2013
Raadsc commissie F&V
Datum raadscommissie 04-09-2013
Bijlagen 1

Registratienr. BD 13.3807856
Datum B&W besluit 13 augustus 2013
Portefeuillehouder BGM
Steller M. Visser
Telefoon 7773
E-mail margreeth.visser@groningen.nl

Onderwerp

APVG wijziging opnemen mogelijkheid aanwijzen veiligheidsrisicogebied (preventief fouilleren)

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de verordening tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009 vast te stellen;
- II. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronische gemeenteblad.

Raadsvoorstel - Bevoegdheid verlenen aan burgemeester tot aanwijzen . . .

2

In het A-kwartier is sprake van structurele overlast. In uw raad van 30 januari 2013 is unaniem een motie aangenomen met het verzoek om maatregelen te nemen om de veiligheid op straat in het A-kwartier te verbeteren. In het lokale driehoeksoverleg is gekeken naar een pakket van maatregelen. Zo is in de afgelopen periode onder andere de inzet van politie en stadstoezicht in het A-kwartier vergroot, wordt er intensiever ingezet op handhaving van het samenscholingsverbod en wordt regelmatig een drugshond ingezet.

Uit de monitor van Intraval blijkt dat de ingezette maatregelen effect hebben. De mate van ervaren overlast van bewoners en ondernemers is verminderd ten opzichte van de eerdere meting in februari/maart 2013. Onlangs heeft de burgemeester u schriftelijk geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek door Intraval.

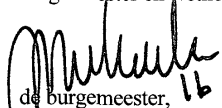
Daarnaast blijven we mogelijkheden onderzoeken die binnen een pakket van maatregelen de veiligheid kunnen vergroten. In dat kader stellen we u voor om in de APVG de burgemeestersbevoegdheid opnieuw op te nemen om een veiligheidsrisicogebied aan te wijzen, waarbinnen preventief fouilleren mogelijk is. Daartoe ligt dit raadsvoorstel voor.

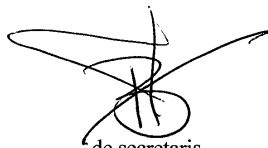
Preventief fouilleren is een ingrijpende maatregel, omdat er geen verdenking op wapenbezit hoeft te zijn om te kunnen fouilleren. Een groot deel van de geweldsmisdrijven waarbij wapens worden gebruikt vinden plaats in uitgaansgebieden en gebieden met drugsoverlast.

Preventief fouilleren betekent een inbreuk op de privacy van personen, waarbij niet op doelgroepen geselecteerd wordt, maar personen a-selectief benaderd worden. De zwaarte van het middel geeft al aan dat dit middel met grote terughoudendheid dient te worden toegepast. Dat neemt niet weg dat de situatie zich voor kan doen, dat er de noodzaak is om dit middel in te zetten. Op dit moment is deze burgemeestersbevoegdheid niet geregeld in de APVG. U kunt deze bevoegdheid aan de burgemeester verlenen.

In dit voorstel stellen we u voor om de bevoegdheid van de burgemeester tot het aanwijzen van een veiligheidsrisicogebied op te nemen in de APVG en we geven aan onder welke waarborgen het middel kan worden toegepast.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Raadsvoorstel - Bevoegdheid verlenen aan burgemeester tot aanwijzen ...

BIJLAGE

Preventief fouilleren – het formele traject

Artikel 151b Gemeentewet regelt dat de raad ter handhaving van de openbare orde de burgemeester de bevoegdheid kan geven om veiligheidsrisicogebieden in de gemeente aan te wijzen.

Een veiligheidsrisicogebied is een gebied dat voor iedereen vrij toegankelijk en waar de kans groot is dat er zich gewelddelicten en bedreigingen met gebruik van wapens zich voor doen. Andere steden, zoals Amsterdam en Rotterdam, maar ook Assen en Leeuwarden hebben de bevoegdheid opgenomen in de APV.

Belangrijk daarbij te noemen is dat het regelen van de bevoegdheid tot het aanwijzen van een veiligheidsrisicogebied in de APVG, niet betekent dat er op grond van een aanwijsbesluit direct daadwerkelijk preventief kan worden gefouilleerd. Voordat de politie daadwerkelijk over kan gaan tot een preventief fouilleeractie, wordt een zorgvuldige afweging gemaakt. Hieronder schetsen we de procedure.

- er is een (dreigende) verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van (vuur)wapens;
- de burgemeester overlegt de situatie in het driehoeksoverleg van politie, justitie en burgemeester;
- de burgemeester besluit een gebied tijdelijk aan te wijzen als veiligheidsrisicogebied. Dit aanwijsbesluit dient duidelijk te vermelden om welk gebied het gaat en voor welke periode het aanwijsbesluit in dat gebied geldt. In het besluit moet gemotiveerd worden waarom het aanwijzen van een bepaald veiligheidsrisicogebied noodzakelijk is. De duur van de aanwijzing dient niet langer en de omvang van het gebied niet groter dan voor de handhaving van de openbare orde strikt noodzakelijk. Het aanwijsbesluit wordt op reguliere wijze bekend gemaakt.
- Binnen de aangewezen periode en het aangewezen gebied kan vervolgens de Officier van Justitie aan de politie een bevel geven tot preventief fouilleren op wapenbezit. De duur van een bevel is beperkt tot 12 uur en in het bevel dient ook de aanleiding voor het bevel opgenomen te zijn.
- De politie kan tijdens de duur van het bevel een preventief fouilleeractie doen waarbij iedereen wordt gefouilleerd zonder dat er een concrete verdenking op wapenbezit bestaat.

Bovenstaande geeft aan dat het verlenen van de aanwijsbevoegdheid door uw raad aan de burgemeester niet betekent dat preventief fouilleren vanaf dat moment direct mogelijk is. Aan het moment waarop daadwerkelijk door politie preventief gefouilleerd wordt gaat een zorgvuldig traject vooraf. Het aanwijsbesluit dient gemotiveerd te worden en ook het bevel van de officier van justitie dient met redenen te worden omkleed.

Ervaringen in Groningen

In 2003 en 2004 was de aanwijsbevoegdheid opgenomen in de APVG. Na evaluatie in 2004 is het artikel vervallen. In het voorjaar van 2004 heeft de burgemeester een aanwijsbesluit genomen, vervolgens heeft de Officier van Justitie een bevel afgegeven. In de nacht van 17 op 18 april 2004 heeft een preventief fouilleren-actie plaatsgevonden rondom de Grote Markt, omdat in het uitgaansgebied destijds de meeste incidenten met wapens plaatsvonden.

Raadsvoorstel - Bevoegdheid verlenen aan burgemeester tot aanwijzen . . .

In september 2004 heeft de raad na evaluatie van de preventief fouilleeractie besloten om de bevoegdheid, die voor 1 jaar in de APVG was opgenomen, niet te verlengen. Op de actie werd door het uitgaanspubliek overwegend positief gereageerd. Als nadeel wordt genoemd de flinke inzet van politiecapaciteit voor een relatief laag aantal inbeslaggenomen vuurwapens.

Huidige situatie

Gelet op de motie van 30 januari 2013 vinden wij het passend bij Groningen om de aanwijsbevoegdheid veiligheidsrisicogebieden opnieuw op te nemen in de APVG.

We zien de mogelijkheid om een veiligheidsrisicogebied aan te wijzen als een middel, waarvan het gewenst is dat, indien nodig, dit middel onderdeel uit kan maken een pakket maatregelen, zoals in het A-kwartier. Het verlenen van de bevoegdheid aan de burgemeester geeft die mogelijkheid voor toekomstige situaties. Met het schetsen van bovenstaande procedure laten wij u zien dat het daadwerkelijk overgaan tot preventief fouilleren met de alle nodige zorgvuldigheidsvereisten plaatsvindt en dat bij het inzetten van dit middel terughoudendheid past.

Als we kijken naar de situatie in het A-kwartier dan heeft politie in de periode juni 2012 tot juni 2013 99 incidenten geregistreerd. Daarbij noemen we de volgende types incidenten: moord met wapen, doodslag, schietpartij, steekpartij, vechtpartij, bedreiging, openlijke geweldpleging en bedreiging. Bij 22 incidenten, waaronder een moord, steekpartijen en een schietpartij staat de betrokkenheid van wapens vast. Bij een ander deel bestaan er, gelet op de ernst van de incidenten, sterke vermoedens dat er wapens betrokken zijn geweest bij de incidenten. De ervaring van politie is dat er bij drugsgerelateerde overlast in veel gevallen sprake is van wapenbezit.

Daarnaast blijven we mogelijkheden onderzoeken die binnen een pakket van maatregelen de veiligheid kunnen vergroten. In dat kader stellen we u voor om in de APVG de burgemeestersbevoegdheid opnieuw op te nemen om een veiligheidsrisicogebied aan te wijzen, waarbinnen preventief fouilleren mogelijk is

Zoals al eerder aangegeven, preventief fouilleren is een ingrijpende maatregel. Er hoeft geen verdenking op wapenbezit te zijn te kunnen fouilleren. Het is uitdrukkelijk gericht op wapenbezit en niet bedoeld voor de opsporing van andere strafbare feiten. Ervaring van de politie is dat een groot deel van de geweldsmisdrijven waarbij wapens worden gebruikt plaatsvindt in uitgaansgebieden en in gebieden met drugsoverlast, zoals het A-kwartier.

Naar aanleiding van de overlast in het A-kwartier heeft de politie de inzet in het gebied fors verhoogd. Er is een politiepost geopend. Stadstoezicht houdt extra toezicht in het gebied. Er is een samenscholingsverbod vastgesteld. Dit alles als onderdeel van een pakket van maatregelen.

Ondanks effect van de ingezette maatregelen, kan een situatie ontstaan waarin ook toepassing van de preventief fouilleren maatregel dringend nodig is. Het gaat dus niet zo zeer om het veelvuldig opzetten van preventief fouilleer-acties, maar om het aanwezig hebben van de bevoegdheid voor het geval dit nodig is. Mocht het in toekomstige situaties nodig blijken om maatregelen in het kader van de openbare veiligheid te treffen, dan is het voor de burgemeester van belang om alle mogelijke middelen voor handen te hebben. Vanuit de beschikbare middelen kan dan voor de op dat moment meest effectieve maatregel gekozen worden.

Raadsvoorstel - Bevoegdheid verlenen aan burgemeester tot aanwijzen . . .

In overlastsituaties, zoals in het A-kwartier, wordt in nauw overleg met politie en justitie een pakket maatregelen samengesteld. Daarbij kan de bevoegdheid aanwijzen veiligheidsrisicogebied in voorkomende situaties een belangrijk middel zijn. Daarbij benadrukken we nogmaals dat de toepassing van het middel gezien de zwaarte uiterst zorgvuldig plaatsvindt. Mocht het middel op enig moment zijn ingezet, dan zal uw raad hierover geïnformeerd worden.

Raadsvoorstel - Bevoegdheid verlenen aan burgemeester tot aanwijzen . . .

- ontwerp -

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van Groningen d.d.

Gelet op artikel 149 van de Gemeentewet;

HEEFT BESLOTEN:

vast te stellen de verordening tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009 (APVG 2009).

Artikel I Wijziging verordening

De Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009 wordt als volgt gewijzigd:

- A. Aan Hoofdstuk 2 Openbare Orde, Afdeling 1 Bestrijding van ongeregelheden, wordt een nieuw artikel (artikel 2:...) toegevoegd, dat komt te luiden:
De burgemeester is bevoegd overeenkomstig artikel 151b van de Gemeentewet bij verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, een gebied, met inbegrip van de daarin gelegen voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven, aan te wijzen als veiligheidsrisicogebied.

Artikel II Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de dag na bekendmaking.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Raadsvoorstel - Wijziging APVG nieuwe Drank en Horeca Wet (DHW)

Raadsvoorstel

<u>Datum raadsvergadering</u>		Registratienr.	BD 13.3810581
<u>Raadscommissie</u>	Financiën en Veiligheid	Datum B&W besluit	13-08-2013
<u>Datum raadscommissie</u>		Portefeuillehouder	burgemeester
<u>Bijlagen</u>	2	Steller	G. Urban/R. Blaauw
		Telefoon	7645
		E-mail	gerrit.urban@groningen.nl

Onderwerp

Wijziging APVG nieuwe Drank- en Horecawet

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de Verordening tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009 vast te stellen;
- II. de Verordening beperking drankverstrekking in te trekken;
- III. deze besluiten in werking te laten treden op de dag na bekendmaking en bekend te maken door plaatsing in het elektronische gemeenteblad.

Raadsvoorstel - Wijziging APVG nieuwe Drank en Horeca Wet (DHW)

2

(Publieks-)samenvatting

Op 1 januari 2013 is de nieuwe Drank- en Horecawet (DHW) in werking getreden. Deze wet geeft gemeenten de mogelijkheid om aanvullende regels op te nemen in het lokale horecabeleid. In de nota Invoering nieuwe Drank- en Horecawet 2013 worden daarvoor voorstellen gedaan. Zo wordt de raad voorgesteld in de APVG regels op te nemen over beperking van drankverstrekking tijdens evenementen (ter vervanging van de Verordening beperking drankverstrekking).

Om oneerlijke mededinging door paracommerciële instellingen te voorkómen zijn gemeenten verplicht om vóór 1 januari 2014 hierover regels op te nemen. Hiervoor wordt op dit moment aangesloten bij de huidige voorwaarden van de Drank- en Horecaverunning en de bestuursreglementen van de inrichtingen. In overleg met de accommodatiebesturen zullen later regels ontwikkeld worden voor het gebruik van paracommerciële inrichtingen voor particuliere feesten en partijen (uitkomst daarvan in de loop van 2014 verwacht).

Inleiding

De nieuwe Drank- en Horecawet (DHW) geeft gemeenten mogelijkheden en verplichtingen om aanvullende regels op te nemen in het lokale horecabeleid. Ter voorkoming van alcoholmisbruik door jongeren geeft de wet de gemeenten mogelijkheden in handen om hiervoor regels te stellen. Ter voorkoming van oneerlijke mededinging door paracommerciële instellingen zijn gemeenten verplicht hiervoor regels te stellen, die afgestemd kunnen worden op de lokale situatie. Een paracommerciële instelling is een instelling die zich naast activiteiten van recreatieve, sportieve, sociaal-culturele, educatieve, levensbeschouwelijke of godsdienstige aard richt op de exploitatie in eigen beheer van een horecabedrijf. In dit voorstel zullen hiervoor voorstellen worden gedaan.

Beoogd resultaat

Met dit voorstel wordt beoogd de implementatie van de keuzemogelijkheden en verplichtingen uit de nieuwe Drank- en Horecawet 2013. Daarmee wordt beoogd alcoholgebruik onder jongeren tegen te gaan evenals het voorkómen van oneerlijke mededinging door paracommerciële instellingen.

Kader

De Drank- en Horecawet 2013 en de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009.

Argumenten/afwegingen

Zie Notitie Invoering nieuwe Drank- en Horecawet.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

De voorstellen zijn besproken met de Koninklijke Horeca Nederland en de politie.

Raadsvoorstel - Wijziging APVG nieuwe Drank en Horeca Wet (DHW)

3

Financiële consequenties

Aan dit voorstel zijn geen financiële consequenties verbonden, aangezien de wijzigingen in de vergunningverlening en de toezicht en handhaving met de huidige ambtelijke capaciteit zal moeten worden uitgevoerd.

Realisering en evaluatie

Na inwerkingtreding van de bepalingen in de APVG kan hieraan uitvoering worden gegeven.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Raadsvoorstel - Wijziging APVG nieuwe Drank en Horeca Wet (DHW)

- Ontwerp -

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van Groningen d.d.   :

Gelet op artikel 149 van de Gemeentewet en de artikelen 4, eerste tot en met derde lid, 25a, 25c en 25d van de Drank- en Horecawet;

HEEFT BESLOTEN:

vast te stellen de verordening tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009 (APVG 2009).

Artikel I Wijziging verordening

A. Artikel 2:18, eerste lid onderdeel g wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

g. een evenement dat wordt georganiseerd in een inrichting, niet zijnde het terrasgedeelte, waarin op grond van een milieuvergunning of melding als bedoeld in of krachtens de Wet milieubeheer het organiseren van evenementen is toegestaan;

B. Na afdeling 8 van Hoofdstuk 2 wordt een afdeling ingevoegd, luidend:

Afdeling 8A Bijzondere bepalingen over horecabedrijven als bedoeld in de Drank- en Horecawet.

Artikel 2:35a Begripsbepalingen

In deze afdeling wordt verstaan onder:

- alcoholhoudende drank,
  - horecabedrijf,
  - horecalokaliteit,
  - inrichting,
  - paracommerciële rechtspersoon,
  - sterke drank,
  - slijtersbedrijf en
  - zwak-alcoholhoudende drank,
- dat wat daaronder wordt verstaan in de Drank- en Horecawet.

Artikel 2:35b Regulering paracommerciële rechtspersonen

1. Een paracommercieel rechtspersoon kan alcoholhoudende drank uitsluitend verstrekken vanaf één uur voor de aanvang en tot uiterlijk twee uren na afloop van een activiteit die wordt uitgeoefend in verband met de statutaire doelen van de rechtspersoon.
2. Een paracommercieel rechtspersoon verstrekt geen alcoholhoudende drank tijdens bijeenkomsten van persoonlijke aard en bijeenkomsten die gericht zijn op personen welke

Raadsvoorstel - Wijziging APVG nieuwe Drank en Horeca Wet (DHW)

2

niet of niet rechtstreeks bij de activiteiten van de desbetreffende rechtspersoon betrokken zijn.

Artikel 2:35c Beperkingen voor horecabedrijven en slijtersbedrijven

1. Het is verboden bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank in glas en blik te verstrekken, in de volgende delen van de gemeente en gedurende de volgende tijdsruimten:
  - a. in inrichtingen gelegen binnen de Diepenring, de dag vóór Koningsdag vanaf 19.00 uur tot 06.00 uur op de dag na Koningsdag;
  - b. tijdens een groot evenement, zoals bedoeld in artikel 2:19, lid 2 onder a, in het deel van de gemeente waarvoor de evenementenvergunning geldt en zolang als dit evenement duurt.
2. Het bepaalde in lid 1 geldt niet voor de besloten ruimte(n) van de inrichting voor zover:
  - a. gedurende de tijd dat de inrichting voor het publiek geopend is, bij elke ingang van de besloten ruimte(n) er voldoende toezicht op wordt gehouden dat vanuit de inrichting geen glas en blik naar buiten toe wordt meegenomen en
  - b. de besloten ruimte(n) van de inrichting niet in open verbinding staan met een openbare plaats of een terras door bijvoorbeeld het verwijderen/inklappen van ramen en/of deuren, zodanig dat een adequate controle op het naleven van het in het eerste lid genoemde verbod niet mogelijk is.
3. De burgemeester kan in het belang van de handhaving van de openbare orde, de veiligheid, de zedelijkheid of de volksgezondheid aan een vergunning als bedoeld in artikel 3 van de Drank- en Horecawet voorschriften verbinden en de vergunning beperken tot het verstrekken van zwakalcoholhoudende drank.

Artikel 2:35d Beperkingen voor andere detailhandel dan slijtersbedrijven

Het is verboden bedrijfsmatig of anders dan om niet zwak-alcoholhoudende drank in glas en blik te verstrekken vanuit de winkels, warenhuizen en andere locaties en ruimten als bedoeld in artikel 18, tweede lid, en/of artikel 19, tweede lid, onder a, van de Drank- en Horecawet, gelegen binnen de Diepenring, gedurende de volgende tijdsruimten:

- a. de dag vóór Koningsdag vanaf 19.00 uur tot 06.00 uur op de dag na Koningsdag;
- b. tijdens grote evenementen, zoals bedoeld in artikel 2:19, lid 2 onder a, zolang als deze evenementen duren.

Artikel II Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de dag na bekendmaking.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Raadsvoorstel - Wijziging APVG nieuwe Drank en Horeca Wet (DHW)

BIJLAGE

Toelichting

Algemeen

Inleiding

Deze verordening bevat medebewindbepalingen die zijn gebaseerd op de artikelen 4, 25a, 25c en 25d van de Drank- en Horecawet (DHW). Hoewel de APVG voor het overgrote deel uit autonome bepalingen bestaat is er voor gekozen om deze medebewindbepalingen daarin op te nemen omdat dit vanuit praktisch oogpunt een logische stap is. Immers, de APVG regelt al aanverwante zaken zoals de horeca-exploitatievergunning en dergelijke.

Verplichte en niet verplichte bepalingen

Een regeling op grond van artikel 4 van de DHW, in deze verordening uitgewerkt in artikel 2:35b, is verplicht. Dat geldt niet voor de artikelen 2:35c tot en met 2:35f, die gebaseerd zijn op de artikelen 25a, 25c en 25d van de DHW. Daarnaast hebben deze bepalingen niet als doel het tegengaan van oneerlijke mededinging, maar het tegengaan van onverantwoorde verstrekking van alcohol, met name aan jongeren.

Artikelsgewijze toelichting

Wijziging artikel 2:18, lid 1 onder g

Met deze wijziging komt een evenement op een terras bij een horecabedrijf onder de definitie evenement te vallen, waardoor een evenement op een terras mogelijk wordt. Middels een evenementenvergunning kan dan ook worden gestuurd op de veiligheid etc. van activiteiten die op het terras plaatsvinden. Deze evenementenvergunning dient te worden aangevraagd indien wordt afgeweken van de reguliere terrasexploitatie. De regels van het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer blijven onverkort van toepassing, zodat een ondernemer die af wil wijken van de geldende geluidsnormen gebruik kan maken voor de daarvoor geldende festiviteitendagen.

Artikel 2:35a Begripsbepaling

De begripsbepalingen uit de DHW werken door in de op de DHW gebaseerde regelgeving.

Ter verduidelijking is een uitdrukkelijke verwijzing opgenomen, waaruit blijkt dat deze begripsomschrijvingen alleen voor afdeling 8A gelden.

In afdeling 8 van de APVG (toezicht op openbare inrichtingen) wordt een andere definitie van horecabedrijf gebruikt, omdat een exploitatievergunning ook nodig is voor inrichtingen die geen alcohol schenken.

Artikel 2:35b Regulering paracommerciële rechtspersonen

Artikel 4 van de DHW verplicht gemeenten ter voorkoming van oneerlijke mededinging regels te stellen waaraan paracommerciële rechtspersonen zich te houden hebben wanneer zij alcoholhoudende drank verstrekken. Op grond van artikel 4, eerste lid en derde lid, onder a, van de DHW moet geregeld worden gedurende welke tijden in de betrokken inrichting alcoholhoudende drank mag worden verstrekt. Met andere woorden, de schenktijden voor alcoholhoudende dranken moeten geregeld worden. Op grond van artikel 4, eerste lid en derde lid, onder b en c van de DHW moeten regels gesteld worden met betrekking tot door paracommerciële rechtspersonen in de inrichting te houden bijeenkomsten van persoonlijke aard en bijeenkomsten die gericht zijn op personen welke niet of niet rechtstreeks bij de activiteiten van de desbetreffende rechtspersoon betrokken zijn. Uiteraard alleen voor zover er tijdens deze bijeenkomsten alcoholhoudende drank wordt verstrekt door de paracommerciële rechtspersoon. Zoals in het algemeen deel van deze toelichting reeds is aangegeven betekent

Raadsvoorstel - Wijziging APVG nieuwe Drank en Horeca Wet (DHW)

dit dat de gemeentelijke uitwerking moet leiden tot regels die op z'n minst in enige mate bijdragen aan het voorkomen van oneerlijke mededinging.

Lokale situatie

Op dit moment zijn de regels in relatie tot de mededinging vastgelegd in voorwaarden die voor de instellingen gelden o.g.v. de Drank- en Horecaverunning en de op grond daarvan verplichte bestuursreglementen van de paracommerciële inrichtingen. De regels moeten nu worden vastgelegd in de verordening. De keuze is gemaakt om gemaakt om regels op te nemen in de verordening, die zoveel mogelijk aansluiten bij de huidige voorwaarden. Dat betekent dat in paracommerciële inrichtingen alcoholhoudende drank uitsluitend mag worden verstrekt vanaf één uur voor de aanvang en tot uiterlijk twee uren na afloop van een activiteit die wordt uitgeoefend in verband met de statutaire doelen van de rechtspersoon. Verder is een verbod opgenomen voor het verstrekken van alcoholhoudende drank tijdens bijeenkomsten van persoonlijke aard en bijeenkomsten die gericht zijn op personen welke niet of niet rechtstreeks bij de activiteiten van de desbetreffende rechtspersoon betrokken zijn. Met deze regels wordt geoordeeld dat, gelet op de lokale situatie, voldaan wordt aan de wettelijke vereisten voor het voorkomen van oneerlijke mededinging.

Op grond van artikel 4, vierde lid, van de DHW heeft de burgemeester de bevoegdheid om voor ten hoogste twaalf aaneengesloten dagen ontheffing te verlenen van de hier door de raad gestelde regels voor schenktijden en voor de verschillende soorten bijeenkomsten. Het gaat om bijzondere gelegenheden van zeer tijdelijke aard. Uit deze bewoordingen van de wet blijkt dat hier zeer terughoudend mee moet worden omgegaan. Te denken valt aan kampioenschappen en dergelijke grotendeels onvoorziene gebeurtenissen, maar het kan ook gaan om feestelijkheden die wel te voorzien zijn, zoals carnaval en Koningsdag. Omdat de burgemeester deze bevoegdheid rechtstreeks aan de wet ontleent, kan de raad hier verder geen beperkingen aan stellen.

Artikel 2:35c Beperkingen voor horecabedrijven en slijtersbedrijven

Deze bepaling is een uitwerking van artikel 25a van de DHW. Het verbiedt de verstrekking van alcoholhoudende drank in inrichtingen die gelegen zijn in bepaalde aangewezen gebieden *en/of* die beschikken over nader aangegeven aard *en/of* gedurende nader bepaalde tijdsruimten. Een nadere invulling van een verbod dient in de verordening zelf te gebeuren en kan niet aan de burgemeester gedelegeerd worden, in tegenstelling tot de mogelijkheid daarvoor in de oude bepaling in de DHW, waar de 'Verordening beperking drankverstrekking' op was gebaseerd. Deze verordening, waarin dit onderwerp was geregeld, wordt ingetrokken. In de nieuwe bepaling worden de situaties waarvoor de beperking geldt benoemd; de burgemeester kan deze niet meer aanwijzen. Met de bepaling is geen verruiming beoogd; de situaties/evenementen waarvoor de beperking gold in de afgelopen jaren middels een aanwijzing, zijn benoemd. Er is geen algeheel alcoholverbod opgenomen, maar een beperking daarvan, namelijk het verbod op het verstrekken van alcohol in glas en blik buiten gesloten ruimten van een inrichting.

Met binnen de diepenring wordt ook bedoeld de buitenzijde van de grachtengordel, dus daarbinnen vallen ook de bedrijven aan de buitenzijde van de grachten.

In het tweede lid wordt overeenkomstig artikel 25a, tweede lid, aanhef en onderdeel b, van de DHW de burgemeester de bevoegdheid verleend om voorschriften aan de vergunning te verbinden of deze te beperken tot zwak-alcoholhoudende drank, als dit vanwege de handhaving van de openbare orde, de veiligheid, de zedelijkheid en de volksgezondheid nodig is.

Raadsvoorstel - Wijziging APVG nieuwe Drank en Horeca Wet (DHW)

Artikel 2:35d Beperkingen voor andere detailhandel dan slijtersbedrijven

Deze bepaling is gebaseerd op artikel 25c van de DHW. Daarbij is uitdrukkelijk bepaald dat het verbod alleen betrekking kan hebben op een beperkte tijdsruimte. Een beperking van het verbod tot bepaalde delen van de gemeente is optioneel. Het gaat om het verbod of beperking van het verkopen van zwakalcoholhoudende drank in bedrijven en winkels zoals warenhuizen, snackbars, supermarkten of andere levensmiddelenwinkels (artikel 18, tweede lid, van de DHW) *en/of* vanuit bestelruimten (internetbestellingen) (artikel 19, tweede lid, onder a, van de DHW). Doel van deze bepaling is voorkomen dat er tijdens bepaalde feestelijkheden en evenementen in de detailhandel blikjes bier, flessen wijn, breezers en andere zwak-alcoholhoudende drank worden verkocht die vervolgens op straat worden gedronken.

Met binnen de diepenring wordt ook bedoeld de buitenzijde van de grachtengordel, dus daarbinnen vallen ook de bedrijven aan de buitenzijde van de grachten.

Bijlage - INVOERING NIEUWE DRANK zonder happy hours

INVOERING NIEUWE DRANK- en HORECAWET 2013.

1. Inleiding.

De nieuwe Drank- en Horecawet (DHW), die per 1 januari 2013 in werking is getreden, geeft gemeenten de mogelijkheid om aanvullende regels op te nemen in het lokale horecabeleid. In deze nota, die tot stand is gekomen is in nauwe samenwerking tussen BSD, HVD, RO/EZ en politie, worden daarvoor voorstellen gedaan. De conceptversie is tevens besproken met vertegenwoordigers van KHN. De daarbij geplaatste kanttekeningen zijn in deze nota verwerkt.

De voorgestelde aanvullende regels zullen opgenomen worden in de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen (APVG). Bijgevoegd is daarom betreffende wijzigingsverordening van de APVG.

2. De nieuwe Drank- en Horecawet

De doelstellingen van de nieuwe DHW zijn alcoholmatiging, met name onder de jeugd, en het effectief terugdringen van alcoholgerelateerde overlast en verstoring van de openbare orde. Verder nemen door wijziging in de vergunningverlening de administratieve lasten voor de ondernemer af.

Ten opzichte van de oude wetgeving zijn de belangrijkste wijzigingen de volgende:

- a. *de burgemeester is het bevoegd orgaan voor vergunningverlening en toezicht.*
Dit was het college van burgemeester en wethouders voor wat betreft de vergunningverlening en de Minister (uitvoering door VWA) voor de handhaving.
- b. *jongeren onder de 16 jaar (per 1 januari 2014 wordt die leeftijdsgrens verhoogd naar 18 jaar) mogen op de openbare weg en in horecabedrijven niet in het bezit zijn van alcohol of alcohol consumeren.*
Dit is in de nieuwe DHW expliciet strafbaar gesteld.
- c. *de gemeente is verplicht om in een verordening de alcoholverstrekking in paracommerciële horecabedrijven te reguleren.*
In de oude wet was dit een bevoegdheid, nu is het een verplichting.
- d. *de gemeenteraad kan in verordening aanvullende eisen stellen aan bepaalde inrichtingen en/of inrichtingen in een bepaald gebied en detailhandel.*
Het gaat dan om bijvoorbeeld leeftijdsgrenzen voor de bezoekers en happy hours en prijsacties.
- e. *uitbreiding handhavingsinstrumentarium.*
De nieuwe DHW bevat een aantal nieuwe handhavingsinstrumenten zoals bijvoorbeeld schorsing van de vergunning en de mogelijkheid om aan de detailhandel, bij verkoop van alcohol aan jongeren onder de 16 jaar (per 1 januari 2014 wordt die leeftijdsgrens verhoogd naar 18 jaar), een tijdelijk verkoopverbod op te leggen.
- f. *vereenvoudiging van het vergunningstelsel.*
Bij wisseling van de leidinggevenden in een horecabedrijf hoeft voortaan geen nieuwe vergunning meer aangevraagd te worden.

Bijlage - INVOERING NIEUWE DRANK zonder happy hours

3. De situatie in de gemeente Groningen

a. Alcoholverstreking

In de gemeente Groningen zijn ca. 600 horecainrichtingen gevestigd. Een groot deel daarvan is geconcentreerd in de binnenstad en voor een belangrijk deel sterk op studenten en jongeren gericht.

Met name op de zgn. stapavonden trekt het uitgaansgebied in de binnenstad ook veel bezoekers van buiten de gemeente Groningen.

Evenementen en alcoholverstreking zijn vaak ook nauw met elkaar verbonden. De gemeente heeft de ambitie om zich meer en meer te profileren als evenementenstad. In 2012 zijn 392 evenementenvergunningen verleend en zijn 157 meldingen van kleine (niet-vergunningplichtige) evenementen afgehandeld. In totaal zijn 157 ontheffingen voor het schenken van zwak-alcoholhoudende dranken op grond van artikel 35 van de oude Drank- en Horecawet verleend.

Alcoholverstreking vindt ook plaats in sportkantines, buurthuizen, sociëteiten, enz. In 2012 beschikten 123 van deze paracommerciële inrichtingen over een drank- en horecaverunning (53 sportverenigingen, 14 studentenverenigingen en 56 buurthuizen/speeltuinverenigingen).

De detailhandel (supermarkten en slijterijen) vormt een belangrijk verkooppunt van alcoholhoudende drank. Alle inrichtingen die alcoholhoudende drank verkopen, dus ook supermarkten, hebben de plicht om de leeftijd van de klant te controleren. Uit landelijk onderzoek blijkt dat de naleving van dit voorschrift door met name supermarkten onvoldoende is. Of, en in hoeverre dat ook in Groningen het geval is, zal mogelijk kunnen blijken uit de resultaten van het toezicht op en de handhaving van de nieuwe DHW, taken die met inwerkingtreding van de nieuwe DHW overgegaan zijn van de VWA naar de gemeente. De VWA heeft namelijk geen gegevens over Groningen meer beschikbaar.

b. Alcoholgebruik onder jongeren

Uit het Jeugdgezondheidsonderzoek 2012 van de GGD blijkt dat het aantal jongeren onder de 16 jaar dat alcohol drinkt de afgelopen jaren is afgenomen. Met name in de lagere leeftijdsgroepen is sprake van een forse afname. Onder de oudere leeftijdsgroep, 16 jaar en ouder, neemt het 'bingedrinken', het drinken van grote hoeveelheden alcohol tegelijk, echter toe. Bijna 58% van de 16-18 jarigen zegt dit in de afgelopen maand te hebben gedaan.

Het alcoholgebruik is onder diverse groepen jongeren dus (nog steeds) te hoog en kan leiden tot ernstige gezondheidsschade en openbare orde- problematiek. In december 2012 heeft de raad daarom de kadernota "Aanpak overmatig alcoholgebruik jongeren 2013-2016" ("de maat is vol") vastgesteld. Die nota gaat vooral in op de preventieve aanpak van het overmatig alcoholgebruik onder jongeren, maar wijst ook op het belang van de mogelijkheden die de nieuwe DHW de gemeente biedt om paal en perk te stellen aan de verstreking van alcoholhoudende drank aan jongeren en met name ook aan het toezicht daarop.

Bijlage - INVOERING NIEUWE DRANK zonder happy hours

4. Voorstellen voor nieuw/aanvullend gemeentelijk horecabeleid

De nieuwe DHW maakt het mogelijk om op een aantal punten aanvullende regels in het lokale horecabeleid op te nemen. Het gaat dan met name om regels betreffende de toegangsleeftijd tot horecabedrijven en het stellen van eisen aan zgn. happy hours en prijsacties. De invoering van op deze aspecten gerichte lokale regelgeving is een logische vervolgstap op de in de kadernota "Met mate, aanpak overmatig alcoholgebruik jongeren 2013-2016" (december 2012) verwoorde ambitie van de gemeente om de negatieve gevolgen van alcoholgebruik op de gezondheid te beperken, voornamelijk waar het betreft de schadelijke effecten bij jongeren.

4a. Mogelijkheid tot invoering leeftijds grenzen

Artikel 25b van de nieuwe Drank-Horecawet luidt:

1. *Bij gemeentelijke verordening kan worden verboden dat in horecalokaliteiten en op terrassen bezoekers worden toegelaten beneden een bij die verordening te bepalen leeftijd welke echter niet hoger mag zijn dan 21 jaar.*
2. *Bij zodanige verordening kan worden bepaald dat:*
  - a. *het verbod slechts geldt voor horecalokaliteiten en terrassen van een bij die verordening aangewezen aard, in bij die verordening aangewezen delen van de gemeente of voor een bij die verordening aangewezen tijdsruimte;*
  - b. *de leeftijd van degene die wenst te worden toegelaten, wordt vastgesteld op de in artikel 20, vierde lid, bedoelde wijze.*

Artikel 25b geeft de gemeenteraad dus de bevoegdheid om in een verordening een leeftijds grens voor de toegang tot horecabedrijven en terrassen op te nemen. Dit kan zijn een algemeen toegangsverbod voor jongeren beneden een bepaalde leeftijd in de hele stad voor alle soorten horecabedrijven, maar het verbod kan ook beperkt worden tot nader te bepalen delen van de stad en/of tot nader te bepalen categorieën horecabedrijven en/of tot nader te bepalen tijdsruimten. Ook biedt het de mogelijkheid om een minimale toegangsleeftijd na een bepaald tijdstip in te voeren.

Vanuit gezondheids oogpunt zou de invoering van een algemeen toegangsverbod voor jongeren beneden de 18 jaar te overwegen zijn. Het risico dat die jongeren in een horecabedrijf alcoholhoudende drank kunnen kopen zou dan tot een minimum beperkt worden. Dat risico is na 1 januari 2014 echter niet meer reëel, omdat er vanaf die datum geen alcoholhoudende drank meer verkocht mag worden aan jongeren beneden de 18 jaar. Verder geeft de politie aan te vrezen voor openbare orde problemen wanneer jongeren beneden de 18 jaar helemaal geen toegang meer hebben tot horecabedrijven en terrassen. Meer algemeen geldt dat de Drank- en Horecawet minimale leeftijds grenzen hanteert voor de verkoop van alcoholhoudende drank. Het invoeren van een minimum toegangsleeftijd voor horecabedrijven zou echter een veel strengere maatregel zijn; jongeren zouden dan ook voor de consumptie van niet-alcoholhoudende drank zich niet in een horecabedrijf of op een terras mogen bevinden.

Het uitgaansleven in de stad laat zien dat er zgn. stapavonden vaak tot in de late uren nog relatief veel jongeren in de horecabedrijven en vooral op straat aanwezig zijn. De politie heeft daarom geadviseerd om in de lokale regelgeving wel een bepaling op te nemen dat na een bepaald tijdstip (bijvoorbeeld 02.00 uur 's nachts) jongeren beneden de 18 jaar niet meer

Bijlage - INVOERING NIEUWE DRANK zonder happy hours

toegelaten mogen worden in horecabedrijven. Dit zou eraan bij kunnen dragen dat jongeren eerder naar huis gaan en beperkt de mogelijkheid om “tot diep in de nacht” door te drinken. We hebben overwogen om het advies van de politie over te nemen. Maar KHN heeft aangegeven dat het invoeren van een toegangsverbod na een bepaald tijdstip voor jongeren beneden de 18 jaar voor de horecabranche een flinke verzwarende maatregel zou leveren. Het zou namelijk betekenen dat veel horecabedrijven die nu geen portiers hebben, die straks wel moeten hebben en dat betekent een flinke kostenpost voor de branche. Verder blijkt uit het advies van de politie dat zij de door hen voorgestelde maatregel vooral zien als een middel om de overlast van jongeren op straat tegen te gaan en niet zozeer als een middel om het alcoholgebruik onder jongeren te matigen. Overlastbestrijding is echter een doel dat buiten het kader van deze nota valt. Vanwege de kanttekeningen die bij het advies te plaatsen zijn nemen we het niet over.

Samenvattend stellen wij voor om in de lokale regelgeving **geen** minimumleeftijd voor de toegang tot horecabedrijven vast te leggen.

4b. Happy hours en prijsacties

De gemeente beschikte tot op heden niet over een juridisch instrument om paal en perk te stellen aan de zgn. happy hours en prijsacties. De nieuwe Drank- en Horecawet brengt daar verandering in met het nieuwe artikel 25d:

1. Bij gemeentelijke verordening kan het ter bescherming van de volksgezondheid of in het belang van de openbare orde worden verboden bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende dranken:

a. te verstrekken voor gebruik ter plaatse tegen een prijs die voor een periode van 24 uur of korter lager is dan 60% van de prijs die in de betreffende horecalokaliteit of op het betreffende terras gewoonlijk wordt gevraagd;

b. aan te bieden voor gebruik elders dan ter plaatse tegen een prijs die voor een periode van één week of korter lager is dan 70% van de prijs die in het betreffende verkooppunt gewoonlijk wordt gevraagd.

2. Bij zodanige verordening kan worden bepaald dat het verbod slechts geldt voor aanbiedingen en verstrekkingen van een bij die verordening aangewezen aard of in bij die verordening aangewezen delen van de gemeente.

Gezien de inhoud van dit artikel zijn de mogelijkheden voor de gemeente om de happy hours en prijsacties te beperken niet ruim. Een verbod betreffende happy hours in de horeca kan alleen opgelegd worden voor acties die korter duren dan 24 uur en waarbij de prijs lager is dan 60% van de normale verkoopprijs in het betreffende horecabedrijf.

Verder kunnen verkoopacties in de detailhandel alleen verboden worden indien het gaat om een actie van maximaal één week en de prijs lager is dan 70% van de normale verkoopprijs. De criteria die de DHW stelt aan de happy hours en prijsacties die in een gemeentelijke verordening verboden kunnen worden, met name de toetsing aan “de normale verkoopprijs”, maken dat de handhaving ervan moeilijk zal zijn. Verder bieden ook de in de wet gehanteerde tijdsruimten mogelijkheden om een verbod te omzeilen.

De VNG adviseert daarom het verbod op prijsacties (stuntprijzen) niet op te nemen in de lokale regelgeving¹. De reden daarvoor is dat, om te kunnen bepalen of er sprake is van

¹ Ledenbrief VNG, 15 maart 2013, Nieuwe modelverordening Drank- en Horecawet

Bijlage - INVOERING NIEUWE DRANK zonder happy hours

stuntprijzen, gemeenten moeten kunnen aantonen welke prijzen er gewoonlijk worden gevraagd in een bepaald verkooppunt. Daarvoor moeten de verschillende prijzen voor langere tijd zijn bijgehouden. Voor bier zijn bijv. erg veel en landelijk (vaak de grote supermarktketens) vastgestelde prijsacties. Het vaststellen van de periode en actiepercentages vergt veel inspanning en levert zodoende veel administratieve lasten voor de gemeente op. Bovendien is het de vraag of, als het een prijsactie van een landelijke supermarktketen betreft, het realistisch is een verbod op te leggen aan de lokale ondernemer.

De algemene doelstelling om het (overmatig) alcoholgebruik terug te dringen maakt het op zich wenselijk om een verbod op happy hours (artikel 25d DHW, sub a) en prijsacties (artikel 25d DHW, sub b) in de lokale regelgeving op te nemen. Echter, dan moeten het wel regels zijn die te handhaven zijn. Maar zoals hiervoor uiteengezet legt de DHW zodanige beperkingen aan de in te voeren verboden op, dat deze niet of nauwelijks te handhaven zullen zijn. En wij willen geen lokale regelgeving die enkel als signaalregelgeving kan worden beschouwd.

Verder geldt dat er, vanwege de beperkingen die de DHW aan een verbodsbepaling oplegt, ook nauwelijks gesproken kan worden van een reëel verbod op happy hours en prijsacties. Daarvoor zijn de criteria die de DHW aan een verbod stelt veel te eenvoudig te omzeilen.

Op grond van het voorgaande stellen wij voor op in de lokale regelgeving geen verbod op happy hours en prijsacties op te nemen.

4c. Beperking verkoop alcohol door horecabedrijven en detailhandel

De nieuwe Drank- en Horecawet geeft in artikel 25a de mogelijkheid om in een verordening vast te leggen dat alcoholverkoop door horeca en slijterijen gedurende een bepaalde tijd verboden wordt of aan beperkingen wordt onderworpen. Voor de detailhandel is een dergelijke mogelijkheid opgenomen in artikel 25c. Verder hoeft zo'n regeling niet voor de gehele stad te gelden en kan de geldigheid beperkt worden tot één of meerdere delen van de stad. Artikel 25a luidt:

1. Bij gemeentelijke verordening kan het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank in inrichtingen worden verboden of aan beperkingen worden onderworpen.

2. Bij zodanige verordening kan worden bepaald dat:

a. het verbod slechts geldt voor inrichtingen van een bij die verordening aangewezen aard, in bij die verordening aangewezen delen van de gemeente of voor een bij die verordening aangewezen tijdsruimte;

b. de burgemeester volgens bij die verordening te stellen regels voorschriften aan een vergunning als bedoeld in artikel 3 kan verbinden en de vergunning kan beperken tot het verstrekken van zwak-alcoholhoudende drank.

Artikel 25c luidt:

1. Bij gemeentelijke verordening kan het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van zwak-alcoholhoudende drank in of vanuit locaties als bedoeld in artikel 18, tweede lid, of artikel 19, tweede lid, onder a, worden verboden of aan beperkingen worden onderworpen. Een dergelijk verbod of beperking heeft slechts betrekking op een beperkte tijdsruimte.

2. Bij zodanige verordening kan worden bepaald dat het verbod slechts geldt in bij die verordening aangewezen delen van de gemeente.

Bijlage - INVOERING NIEUWE DRANK zonder happy hours

De gemeente Groningen kent een “Verordening beperking drankverstrekking”, vastgesteld in april 2009, op basis waarvan door de burgemeester de verkoop van alcoholhoudende drank door de horecabranche en detailhandel in nader te bepalen verpakkingsmaterialen tijdens grootschalige en risicovolle evenementen verboden kan worden. Een voorbeeld is de aanwijzing van de burgemeester dat tijdens Koninginnedag geen alcoholhoudende drank in glas of blik verkocht mag worden.

Ook kan de burgemeester op basis van die verordening een aanwijzing geven aan detailhandel en slijtersbedrijven dat tijdens grote en risicovolle evenementen gedurende enige tijd geen alcohol mag worden verkocht. Van deze bevoegdheid is nog nooit gebruik gemaakt.

De grondslag voor de verordening is in de nieuwe DHW enigszins gewijzigd. De inhoud van de bestaande verordening moet nu worden opgenomen in de APVG. Daarbij vervalt de mogelijkheid dat de burgemeester, buiten hetgeen in de APVG wordt vastgelegd, afzonderlijk nog tijden en gebieden aan kan wijzen waarvoor beperkingen aan de alcoholverkoop worden gesteld. De momenten en gebieden waarvoor de verboden gelden moeten nu dus in de APVG worden vastgelegd. Daarbij zal, voor wat betreft het verkoopverbod in glas en blik, worden aangesloten bij het besluit d.d. 21 november 2012 (MD.12.3361274) van de burgemeester dat voor alle grote evenementen de voorwaarde zal gelden dat vanuit de tappunten volledig in plastic dient te worden geschonken.

Verder zijn er geen evenementen/situaties waarvan op voorhand gezegd kan worden dat een geheel verbod op verkoop van alcohol nodig is, zodat deze mogelijkheid niet zal worden opgenomen in de lokale regelgeving. Indien de noodzaak tot een algeheel verkoopverbod van alcohol bij bepaalde situaties en/of in bepaalde delen van de stad zich ooit voordoet, kan dat in voorkomende gevallen op door middel van de noodbevoegdheden van de burgemeester geregeld worden.

Wat betreft de verkoop van alcohol aan jongeren beneden een bepaalde leeftijd door de detailhandel geeft de nieuwe Drank- en Horecawet niet de mogelijkheid om daarvoor “eigen” lokale regelgeving vast te stellen. Leidend is dan het algemene verkoopverbod zoals vastgelegd in artikel 20 van de Drank- en Horecawet, namelijk het verbod tot verkoop van alcoholhoudende drank aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 16 jaar heeft bereikt (per 1 januari 2014 wordt deze leeftijdsgrens verhoogd naar 18 jaar) en van sterke drank aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt.

De nieuwe Drank- en Horecawet geeft de burgemeester wel een nieuwe sanctieinstrument om handhavend op te kunnen treden tegen de verkoop van alcohol aan jongeren beneden de 16 jaar door supermarkten, snackbars en slijterijen. Een bedrijf dat binnen een periode van 12 maanden driemaal het verkoopverbod overtreedt, kan voor een periode van maximaal 12 weken de verkoop van alcohol worden ontzegd (het zgn. three strikes out –principe). Toepassing van dit nieuwe sanctieinstrument zal nader uitgewerkt worden in het handhavingsbeleid.

4d. Paracommerciële inrichtingen

De oude regelgeving over de wijze waarop paracommerciële rechtspersonen moeten waarborgen dat in hun kantine, clubhuis of sociëteit verantwoord alcohol wordt verstrekt, is in de nieuwe Drank- en Horecawet grotendeels gehandhaafd. Het gaat dan met name om de verplichting een reglement op te stellen dat waarborgt dat de verstrekking van alcohol vanuit het oogpunt van sociale hygiëne op een verantwoorde wijze geschiedt. Ook het vereiste dat er

Bijlage - INVOERING NIEUWE DRANK zonder happy hours

op momenten dat alcoholhoudende drank wordt verstrekt, tenminste één barvrijwilliger moet zijn die een voorlichtingsinstructie heeft gekregen op het gebied van sociale hygiëne, is gehandhaafd gebleven.

Nieuw in de Drank- en Horecawet is de verplichting voor gemeenten om in een verordening regels te stellen ter voorkoming van oneerlijke mededinging bij inrichtingen van paracommerciële inrichtingen. Dit zijn inrichtingen die zich naast activiteiten van sportieve, recreatieve, sociaal-culturele, educatieve, levensbeschouwelijke of godsdienstige aard richten op de exploitatie in eigen beheer van een horecabedrijf. De verplichting tot het stellen van lokale regels is vastgelegd in artikel 4 van de Drank- en Horecawet:

Artikel 4

1. Bij gemeentelijke verordening worden ter voorkoming van oneerlijke mededinging regels gesteld waaraan paracommerciële rechtspersonen zich te houden hebben bij de verstrekking van alcoholhoudende drank.

2. Bij zodanige verordening is het de gemeente toegestaan rekening te houden met de aard van de paracommerciële rechtspersoon.

3. De in het eerste lid bedoelde regels hebben in elk geval betrekking op de volgende onderwerpen:

a. de tijden gedurende welke in de betrokken inrichting alcoholhoudende drank mag worden verstrekt;

b. in de inrichting te houden bijeenkomsten van persoonlijke aard, zoals bruiloften en partijen;

c. in de inrichting te houden bijeenkomsten die gericht zijn op personen die niet of niet rechtstreeks bij de activiteiten van de betreffende rechtspersoon betrokken zijn.

4. De burgemeester kan met het oog op bijzondere gelegenheden van zeer tijdelijke aard voor een aaneengesloten periode van ten hoogste twaalf dagen ontheffing verlenen van de bij of krachtens dit artikel gestelde regels.

5. De ontheffing, of een afschrift daarvan, is in de inrichting aanwezig.

In een gemeentelijke verordening moet dus worden vastgelegd wanneer een paracommerciële inrichting alcoholhoudende drank mag verstrekken, **of en** onder welke omstandigheden bijeenkomsten van persoonlijke aard gehouden mogen worden **en of** en onder welke omstandigheden activiteiten in de horeca-inrichting zich mogen richten op personen die niet of niet rechtstreeks bij de activiteiten van de inrichting/rechtspersoon betrokken zijn.

Onder de oude Drank- en Horecawet waren onderstaande regels als voorwaarden in de Drank- en Horecaverunning opgenomen:

- Bijeenkomsten met een veelal feestelijk karakter die geen verband houden met de hoofddoelstelling van de stichting of vereniging, vallen buiten de werkingsfeer van de horecaverunning. Dat wil zeggen dat er gedurende bijeenkomsten van persoonlijke aard geen alcoholhoudende drank mag worden verstrekt in of vanuit de inrichting.
- Voor zover deze bijeenkomsten tevens een zakelijk karakter hebben die direct verband houden met de activiteiten van de instelling, zoals het afscheid van de voorzitter van de vereniging, vallen deze niet onder het bereik deze bepaling.
- Het is niet toegestaan om op enige wijze de mogelijkheid tot het houden van bijeenkomsten van persoonlijke aard in of vanuit de inrichting openlijk onder de aandacht te brengen dan wel aan te prijzen.
- Alcoholhoudende dranken voor gebruik ter plaatse mogen alleen worden verstrekt gedurende de tijden die zijn vastgelegd in het, door Burgemeester en Wethouders goedgekeurd, alcoholbestuursreglement.

Bijlage - INVOERING NIEUWE DRANK zonder happy hours

- Het alcoholbestuursreglement waarborgt dat de verstrekking van alcoholhoudende drank in de inrichting gedurende de openingstijden vanuit het oogpunt van sociale hygiëne te allen tijde plaatsvindt door op dit gebied gekwalificeerde personen.

De nieuwe DHW biedt de mogelijkheid voor een verruiming t.o.v. de huidige regeling inzake het schenken van alcohol tijdens bijeenkomsten van persoonlijke aard.

Paracommerciële inrichtingen mogen daarbij wel recepties, feesten, enz. van persoonlijke aard, waarbij alcohol geschonken wordt, organiseren mits er geen sprake is van oneerlijke mededinging. Daarbij kan nog weer onderscheid gemaakt worden tussen personen die bij de rechtspersoon zijn betrokken en anderen. Ook kan het aantal van dergelijke bijeenkomsten van persoonlijke aard in de gemeentelijke regelgeving aan een maximum gebonden worden.

De gemeente kan het schenken van alcohol bij bijeenkomsten van persoonlijke aard in gemeentelijke regelgeving echter ook verbieden. Maar dat kan alleen indien er sprake is van oneerlijke mededinging. Relevant voor de beoordeling daarvan is dan met name het aantal in de omgeving van de paracommerciële inrichting aanwezige horecabedrijven die ook ruimte voor dergelijke bijeenkomsten kunnen bieden. Er moet sprake zijn van een reële concurrentiedreiging.

Op basis van de oude Drank- en Horecawet moeten paracommerciële inrichtingen die alcohol schenken, de schenktijden vastleggen in hun bestuursreglement. Op basis van de nieuwe DHW moeten die tijden, indien gewenst gedifferentieerd naar de aard van de instelling (sportverenigingen, buurthuizen, studentenverenigingen, enz.) in de gemeentelijke regelgeving worden vastgelegd. Hiervoor is gekeken naar een algemene lijn die daarvoor in de bestuursreglementen wordt aangehouden. Die lijn is dat paracommerciële inrichtingen alcoholhoudende drank mogen verstrekken vanaf één uur voor aanvang en tot uiterlijk twee uur na afloop van een activiteit (in relatie met de statutaire doelen). Verder mag geen alcoholhoudende drank worden geschonken tijdens bijeenkomsten van persoonlijke aard en die gericht zijn op personen welke niet of niet rechtstreeks bij de activiteiten van de desbetreffende inrichtingen zijn betrokken.

In de in juni 2013 door de raad vastgestelde nota "Met blik op de wijk" is aangegeven dat in overleg met de accommodatiebesturen regels ontwikkeld zullen worden voor het gebruik van paracommerciële inrichtingen voor particuliere feesten en partijen. Dat overleg moet nog van start gaan en de uitkomst daarvan zal in de loop van 2014 verwacht kunnen worden. Omdat gemeenten echter per uiterlijk 1 januari 2014 de regels voor paracommerciële inrichtingen in een verordening moeten hebben vastgelegd, wordt daarom eerst aangesloten bij de nu geldende voorwaarden. De uitkomst van het overleg tussen de accommodatiebesturen en de gemeente kan in de loop van 2014 leiden tot een wijziging van de APVG.

4e. Samenvatting voorstellen

Hieronder staan in een schema de voorstellen, zoals opgenomen in de paragrafen 4a t/m 4d.

Onderwerp	Keuze
Invoering leeftijdsgrenzen	<ul style="list-style-type: none"> • Geen toegangsverbod voor jongeren beneden de 18 jaar
Happy hours en prijsacties	<ul style="list-style-type: none"> • Geen verbod op happy hours in horecabedrijven incl. terras • Geen verbod op prijsacties in de detailhandel

Bijlage - INVOERING NIEUWE DRANK zonder happy hours

Beperking verkoop alcohol in glas en blik door horeca en detailhandel gedurende een bepaalde periode	<ul style="list-style-type: none"> • Geen inhoudelijke wijziging, tijden en gebieden waarvoor de verboden gelden zullen in de APVG zelf worden vastgelegd i.p.v. aanwijzing door burgemeester
Paracommerciële inrichtingen	<ul style="list-style-type: none"> • In de APVG zal worden aangesloten bij de nu geldende in de drank- en horecaverunningen en bestuursreglementen opgenomen voorwaarden voor paracommerciële inrichtingen (geen inhoudelijke wijziging) • Uitkomst van het overleg tussen de accommodatiebesturen en de gemeente kunnen leiden tot aanpassing in de loop van 2014

5. Handhavingsbeleid

Met inwerkingtreding van de nieuwe DHW is de gemeente verantwoordelijk voor het toezicht op en de handhaving van de regelgeving. Binnen de gemeente is daartoe inmiddels één toezichthouder aangewezen en in de loop van dit jaar zullen er nog vier volgen.

De toezichthouders werken bij de ROEZ-afdeling VTH&G.

Ten behoeve van de handhaving door de gemeente van het nieuwe gemeentelijk horecabeleid, wordt inmiddels gewerkt aan de totstandkoming van een nieuw handhavingsbeleid en handhavingsprogramma. Hierover zal binnenkort worden geadviseerd.

6. Voorstellen voor wijziging Algemene Plaatselijke Verordening Groningen

In de APVG zullen wijzigingen worden aangebracht voor implementatie van de voorstellen in het kader van de nieuwe Drank- en Horecawet, zoals hiervoor opgenomen in hoofdstuk 4. Hierbij zal zoveel mogelijk worden aangesloten bij het model van de VNG.

Daarnaast zal de bepaling van de APVG over de evenementenvergunning worden gewijzigd in relatie tot de mogelijkheid van een evenement op een terras. De aanleiding daarvoor is een zeer beperkt speelveld op dit moment voor zowel de horecaondernemers als de evenementenorganisatoren. Kort gezegd is een terras bij een horecabedrijf uitgezonderd van de vergunningplicht voor evenementen. Aangezien een terras o.g.v. het terrassenbeleid alleen gebruikt mag worden voor het reguliere terras, kan een evenement daar toch niet plaatsvinden. Door een kleine aanpassing komt een evenement op een terras onder de vergunningplicht te vallen voor evenementen, zodat een evenement daar wel mogelijk is, mits deze voldoet aan het evenementenbeleid (sturing voor de gemeente).

In een later stadium zal worden geadviseerd over de mogelijkheden voor deregulering van de exploitatievergunning horeca incl. terras.

MEMO

Audit Committee

Aan	De leden van de raadscommissie F&V
Van	Peter Kommerij
dienst	Griffie
CC	
Datum	21 augustus 2013
Onderwerp	Verzoek om aandragen attentiepunten ten behoeve van het dienstverleningsplan 2013 van Ernst&Young

Aan de leden van de raadscommissie F&V,

De raad is opdrachtgever van de accountant. Zoals gebruikelijk heeft u daarom in de aanloop naar het vaststellen van het dienstverleningsplan van de accountant (in oktober of november) de mogelijkheid om aan te geven voor welke onderwerpen u extra aandacht van de accountant wil vragen. Er zijn enkele belangrijke onderwerpen waar de accountant in het kader van zijn controle sowieso al aandacht aan besteedt. Het gaat dan om Meerstad en de overige grondexploitaties, de financiële positie van de gemeente en het weerstandsvermogen, en de organisatieontwikkeling. Deze onderwerpen zijn uitgebreid aan de orde gekomen in de afgelopen rapportages van de accountant en gezien de relevantie ervan zullen deze onderwerpen de komende tijd ook terug blijven komen.

Naast genoemde onderwerpen heeft de raad in het verleden aandacht gevraagd voor onder andere de kostprijsystematiek bij subsidierelaties, de voorspelbaarheid van de voortgangsrapportages met het oog op het rekeningresultaat en de voortgang van de verbeteringen tav het subsidieproces bij OCSW. Wanneer de raad een onderwerp meegeeft aan de accountant, dan gaat de accountant in zijn controle nader in op de genoemde onderwerpen en rapporteert hij hierover aan de raad in de managementletter interim controle die in november verschijnt, of in de rapportage bij de jaarrekening die de raad in mei tegemoet kan zien.

Het verzoek van het audit committee aan de leden van de raadscommissie F&V is om eventuele aandachtspunten voor het controlejaar 2013 te noemen in de raadscommissievergadering van 4 september a.s. Deze aandachtspunten zullen vervolgens op 18 september in de vergadering van het audit committee met de accountant worden besproken en uitgewerkt. Afhankelijk van het aantal genoemde onderwerpen (maximaal drie) zullen deze worden opgenomen in het dienstverleningsplan, dat ter vaststelling aan de raad zal worden voorgelegd. Uw suggesties zien we derhalve graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,
namens het audit committee,

Peter Kommerij,
secretaris.

Lijst ingekomen stukken

Lijst ingekomen stukken

Raadscommissie Financiën en Veiligheid 4 september

COLLEGEBRIEVEN (te vinden in het Raads Informatie Systeem)

Nr.	Datum	Onderwerp	Advies	Opmerking
1.	31-05-2013	Informatie Vergunningsvoorwaarden FC Groningen-FC Twente	v.k.a.	
2.	06-06-2013	Toezeggingen n.a.v. jaarverslag klachten en jaarverslag Ombudsman 2012	v.k.a.	
3.	06-06-2013	Jaarverslag 2012 bezwaarschriften, bezwaarscommissies	v.k.a.	
4.	06-06-2013	Voortgangsrapportage 2013-I		12-6-2013 agenda F&V
5.	06-06-2013	Uitvoering motie het op orde brengen van het gemeentelijk archief	v.k.a.	<i>Motie op 'afgehandeld'?</i>
6.	06-06-2013	Tarieven	Agenderen voor extra F&V 18/9	
7.	07-06-2013	Aanvullende informatie bij de Voorjaarsbrief 2013		Gepasseerd bij voorjaarsdebat
8.	11-06-2013	Afhandeling moties Rekening 2012	v.k.a.	
9.	11-06-2013	Nadere informatie Voorjaarsbrief 2013		Gepasseerd bij voorjaarsdebat
10.	11-06-2013	Ter informatie: resultaat bespreking 'Informatie Stadtoezicht vervolg' vergadering raadscommissie Financiën & Veiligheid dd 22 mei 2013		Gepasseerd in raad 26 juni jl.
11.	13-06-2013	Dekking kosten chatfunctie in 2013	v.k.a.	
12.	13-06-2013	Programma publieke dienstverlening, voortgang 2012 en vooruitblik 2013	v.k.a.	<i>Vraag is of toezegging 2013-103 op LTA is gehonoreerd</i>
13.	13-06-2013	Overschot afvalstoffenheffing 2012	v.k.a.	
14.	13-06-2013	Jaarrekening 2012 Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen	v.k.a.	<i>Zie LTA 2013-293 (jaarrapport aan minister ontbreekt)</i>
15.	14-06-2013	Aanvullende informatie bij de Voorjaarsbrief 2013 n.a.v. technisch vragenuur en commissie F&V		Gepasseerd bij voorjaarsdebat
16.	19-06-2013	Normenkader rechtmatigheid 2013	v.k.a.	<i>Geopperde discussie voorjaar 2014 laten voorbereiden door audit committee</i>
17.	19-06-2013	Beantwoording vragen D'66 naar aanleiding van Voorjaarsbrief		Gepasseerd bij voorjaarsdebat

Lijst ingekomen stukken

18.	26-06-2013	Informatie over de evaluatie van het Akkoord van Groningen 2009-2013	v.k.a.	<i>In het najaar vervolgevaluatie</i>
19.	27-06-2013	Innovatie- en besparingsonderzoek	v.k.a.	<i>Rapportage verwacht januari 2014</i>
20.	03-07-2013	Regeling klokkenluiders gemeente Groningen 2013 en jaarverslag 2012	v.k.a.	
21.	03-07-2013	Voortgang businesscase Welcome Center Northern Netherlands	v.k.a.	<i>Businessplan in september verwacht</i>
22.	10-07-2013	Verslag handelsmissie Moermansk april 2013	v.k.a.	
23.	10-07-2013	Afhandeling moties voorjaarsdebat 2013	v.k.a.	
24.	23-07-2013	Stand Van zaken vorming Shared Service Center	v.k.a.	
25.	23-07-2013	Lening V&GR	Op agenda extra F&V 18/9 voor wensen en bedenkingen	
26.	29-07-2013	Gebruik skybox seizoen 2012-2013	v.k.a.	
27.	01-08-2013	Sociale media in Groningen aanzet tot sociale media strategie voor de gemeente	Op agenda	
28.	05-08-2013	Info Regionaal Bestuurlijk Politie Overleg (incl. rapportage voortgang implementatieplan verbeteracties evaluatie project X Haren	v.k.a.	<i>LTA-item 2013-287 en -332</i>
29.	14-08-2013	A-kwartier	14-08-2013	
30.	21-08-2013	Positie stedenband Moermansk nav bezoek Kris van der Veen	v.k.a.	<i>September info over brief aan stadsbestuur M.</i>
31.	22-08-2013	Waarborgen anonimiteit	v.k.a.	<i>LTA-item 2013-269</i>

OVERIGE INGEKOMEN STUKKEN

(vanaf nu worden alle ingekomen stukken van derden op de totaallijst overige ingekomen stukken van de raad gezet - onder inlogcode op het RIS-)

Verslag F&V 12 juni 2013

VERSLAG RAADSCOMMISSIEVERGADERING FINANCIËN EN VEILIGHEID

Datum: 12 juni 2013
Plaats: oude raadzaal
Tijd: 13.00 – 15.20 uur

Aanwezig: de heer J. Spakman (voorzitter, PvdA), de dames C.E. Bloemhoff (PvdA), S.A. Koebrugge (VVD), L.R. van Gijlswijk (SP), K. de Wrede (Partij voor de Dieren), de heren B. Baldew (PvdA), R.O. Martens (PvdA), D. Jager (VVD), M.T. Gijsbertsen (GroenLinks) *vanaf B2*, W.B. Leemhuis (GroenLinks), R.P. Prummel (Stadsparij), J.P. Dijk (SP), B. Benjamins (D66), J.H. Luhoff (D66), B. Koops (CDA), E.B. Koopmans (ChristenUnie), J.P.A. van Rooij (Student en Stad)

Namens de griffie: de heer W.T. Meijer (commissiegriffier)

Namens het college: de heren T. Schroor (D66), J.M. van Keulen (VVD) *t.v.v. burgemeester Rehwinkel, tot B1*

Afwezig m.k.: de heren J.P. Rehwinkel (burgemeester), A. Sijbolts (Stadsparij)

Insprekers:

Verslag: de heer J. Bosma (Notuleerservice Nederland)

A. ALGEMEEN DEEL

A.1. Opening en mededelingen

De voorzitter:

- Opent de vergadering om 13.00 uur en heet iedereen hartelijk welkom.

Wethouder Van Keulen:

- Meldt dat de burgemeester coffeeshop Reykjavik last onder bestuursdwang heeft opgelegd. De coffeeshop moet een jaar sluiten vanaf 1 juli 2013.
- Deelt mee dat het politieonderzoek naar een horecazaak is afgerond. In een vorige commissie kwam dit aan de orde. De zaak is op eigen initiatief gesloten.

A.2. Vaststelling agenda

De voorzitter:

- Ontving bij B3 geen wensen en bedenkingen. Het agendapunt vervalt.
- Ontving van de Stadsparij geen bespreekpunten bij A4a om het als B-stuk te agenderen.

De agenda wordt conform deze wijziging vastgesteld.

A.3. Afspraken en planning

De voorzitter:

- Concludeert dat de commissie instemt met het gemailede afhandelingsvoorstel.

Wethouder Van Keulen:

- Gaat ervan uit LTA 2013-13 middels een brief afgehandeld te hebben.

Mw. Van Lente (PvdA):

- Plande het initiatiefvoorstel brandveiligheid voor juli en verzoekt het in september te agenderen.

A.4. Conformstukken

A.4.a. Verordening op de raadscommissies 2013 (raadsvoorstel)

Het raadsvoorstel wordt als éénminuutinterventie geagendeerd voor de raad van 26 juni 2013.

A.4.b. Upgrade automatiseringssysteem verzekeringen (raadsvoorstel 16 mei 2013)

Dhr. Leemhuis (GroenLinks):

- Vraagt of het aflopen van het contract niet eerder voorzien had kunnen worden.

Wethouder Schroor:

- Antwoordt dat het per toeval ontdekt is en nu wordt opgelost.
- Wil met de ICT-visie structureler omgaan met dit soort zaken.

Verslag F&V 12 juni 2013

A.4.c. Rapportages interbestuurlijk toezicht (raadsvoorstel 23 mei 2013) zie ook: Nieuw Interbestuurlijk toezicht (collegebrief 2 april 2013)

Het raadsvoorstel wordt als conformstuk geagendeerd voor de raad van 26 juni 2013.

A.4.d. Begrotingswijzigingen 1^e kwartaal 2013 (raadsvoorstel 29 mei 2013)

Het raadsvoorstel wordt als conformstuk geagendeerd voor de raad van 26 juni 2013.

A.5. Rondvraag

Dhr. Prummel (Stadspartij):

- Informeert wanneer meer bekend wordt over maatregelen om schade door aardbevingen te voorkomen. Ze doen zich vooral in de zomer voor.

Wethouder Van Keulen:

- Verwacht in december 2013 afronding van het onderzoek door het Rijk. Informatie volgt dan.

B. INHOUDELIJK DEEL

B.1. ICT-visie Groningen Digitaal (collegebrief 13 mei 2013)

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Is niet tevreden met de uitwerking van de discussie uit januari. Sinds wanneer voert het college aangenomen initiatiefvoorstellen niet meer uit? Microsoft zou de deur uit gedaan worden.

Dhr. Martens (PvdA):

- Vindt dat de wensen en bedenkingen voldoende adequaat beantwoord zijn.
- Steunt het betrekken van het bedrijfsleven en het uitgangspunt bring your own device.
- Betreurt dat het niet helemaal lukt met open source te werken, maar begrijpt ook dat er eisen zijn aan service en kwaliteit.
- Vindt ingescande stukken met echte parafen niet passen bij een nota over digitalisering. Wanneer komen er digitale stukken?

Dhr. Leemhuis (GroenLinks):

- Vindt dat er veel goeds in de visie staat.
- Begrijpt dat het niet alleen aan het college ligt, maar vindt het treurig hoe laag de ambities zijn op het gebied van open source en open standaard. Softwareleveranciers hebben er blijkbaar geen baat bij. Toch lukt het in München wel volledig over te stappen.
- Wijst erop dat de Tweede Kamer en ministeries onder andere al met een sjabloongenerator werken.
- Begrijpt de aandacht voor veiligheid. Veel leveranciers slaan gegevens op in de cloud in Amerika en met het recente PRISM-schandaal kent dat ook grote risico's. Let het college daarop?
- Ziet dat SIMS genoemd wordt als mooi voorbeeld van samenwerking met de samenleving en het bedrijfsleven, terwijl de accountant er juist grote vraagtekens bij plaatst.
- Hoopt dat het college meer ambitie toont en mee voorop wil lopen in Nederland om meer te bereiken op het gebied van open source en open standaard.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Begreep dat bij de DIA en de dienst SOZAWE los van elkaar nieuw werken wordt ontwikkeld en zou dat inefficiënt vinden. Hoe zit dit?

Dhr. Luhoff (D66):

- Staat achter de mooie visie op open source en open standaarden.
- Kan zich het chagrijn van de SP voorstellen, maar wijst erop dat een motie van een jaar geleden onafhankelijkheid van leveranciers beoogt en niet het volledig stoppen met Microsoft.
- Ziet een tegenstelling tussen de opgesomde praktische bezwaren voor leveranciersonafhankelijkheid en het streven naar bring your own device, waarvoor die onafhankelijkheid noodzakelijk is.
- Begrijpt het argument niet dat open source een belemmering kan zijn bij outsourcing. De gemeente kan toch van externe partijen eisen dat ze met open source om kunnen gaan?

Dhr. Van Rooij (Student en Stad):

- Sluit aan bij de bijdrage van D66.

Dhr. Koops (CDA):

- Sluit aan bij de bijdrage van D66.

Mw. Koebrugge (VVD):

Verslag F&V 12 juni 2013

- Sluit aan bij de bijdrage van D66.

Mw. De Wrede (Partij voor de Dieren):

- Sluit aan bij de bijdrage van GroenLinks.

Wethouder Schroor:

- Bestrijdt dat het college initiatiefvoorstellen niet uit zou voeren. Er is lang gediscussieerd over Microsoft en het streven is onafhankelijkheid zodra dit veilig en efficiënt kan.
- Wil best naar het voorbeeld van München kijken. In heel Nederland speelt dit probleem.
- Probeert bring your own device te bereiken. Dit lukt nu op onderdelen en moet nog beter.
- Zegt toe te bezien of overgestapt kan worden op digitale stukken met digitale handtekeningen.
- Is zeer kritisch op privacy. Dit kan zelfs aanleiding zijn om contracten op te zeggen.
- Wijst erop dat veel overheden die met open source werken aan de voorkant, ook op de achtergrond systemen van leveranciers hebben draaien.
- Vindt de ambities fors wat betreft het openstellen van data naar particulieren, die bijvoorbeeld apps kunnen ontwikkelen. Het past binnen de strategie van een overheid die in verbinding staat.
- Antwoordt dat het nieuwe werken bij de DIA een pilot was. Het succes is zo groot, dat het gaandeweg uitgerold zal worden naar andere gemeentelijke gebouwen, inclusief Europapark.
- Betreft de evaluatie van de pilot bij die uitrol. Zo is telefonische bereikbaarheid een aandachtspunt.
- Staat open voor het outsourcen van een aantal basisprocessen, al zal de gemeente een aantal gevoelige en strategische zaken zelf blijven doen.
- Wil bij outsourcen niet op voorhand Microsoft-toepassingen uitsluiten, maar een brede afweging maken om de beste en meest efficiënte oplossing te kiezen.

- B.2. Voorjaarsbrief 2013 (collegebrief 24 mei 2013) +
Financieel meerjarenbeeld 2014-2017 (raadsvoorstel 24 mei 2013) +
Stresstest 2014-2017 (collegebrief 24 mei 2013) +
Voortgang openstaande moties m.b.t. Begroting 2014 (collegebrief 24 mei 2013) +
8e voortgangsrapportage bezuinigingen 2011-2014 (collegebrief 23 mei 2013) +
Voortgangsrapportage 2013-I (collegebrief 7 juni 2013) +
Aanvullende informatie bij Voorjaarsbrief 2013 (collegebrief 7 juni 2013) +
Nadere informatie Voorjaarsbrief 2013 (collegebrief 11 juni 2013) +
Afhankelijk moties Rekening 2012 (collegebrief 11 juni 2013)**

Dhr. Van Rooij (Student en Stad):

- Noemt de impact van deze Voorjaarsbrief zeldzaam.
- Vindt dat er nog meer bezuinigd moet worden, omdat het noodzakelijk is het weerstandsvermogen op voldoende niveau te brengen.
- Wijst erop dat de gekozen 0,75 weerstandsvermogen zelfs bij een middenscenario leidt tot het nagenoeg stoppen van alle voorzieningen. Meer is dus nodig.
- Staat achter de richtlijn van een generieke korting op subsidies, maar beseft ook dat de impact verschilt. Sommige instellingen zullen omvallen of vanwege cofinanciering nog meer verliezen.
- Wil daarom weten bij welke organisaties 10% fataal zou zijn en welke organisaties onmisbaar zijn. Andere organisaties kunnen wellicht meer dan 10% gekort worden. Afwijkingen getuigen van visie.
- Wijst op de enorme multiplier van G-kracht en kondigt een motie aan om het budget te behouden. De gevolgen van stoppen zijn voor werkgelegenheid en economie zeer onwenselijk.
- Vroeg met andere raadsleden nadere informatie over bezuinigingen, ook die niet gekozen zijn. Het is belangrijk het multipliereffect van budgetten en de schade van bezuinigingen mee te wegen.
- Vindt het wrang dat het college het meest succesvolle voorbeeld van cofinanciering, het Akkoord van Groningen, afbreekt en wil opbouwen met een cofinancieringsfonds, waarvan de vulling op zijn minst twijfelachtig is.
- Wil weten of incidentele gefinancierde structurele projecten als G-kracht wel uit het cofinancieringsfonds gedekt kunnen worden, omdat het structurele activiteiten zijn.
- Stelt dat het college het probleem doorschuift naar de toekomst door te stoppen met investeren in de lokale economie. De klappen komen na deze collegeperiode. Dit college geeft zichzelf over.

Dhr. Luhoff (D66):

Verslag F&V 12 juni 2013

- Vindt het noodzakelijk dat instellingen helderheid krijgen over de invloed van meerdere bezuinigingen, aangezien ze in de zomer ook hun begrotingen rond moeten krijgen.
- Begrijpt dat instellingen zelf verantwoordelijk zijn voor de invulling van bezuinigingen, maar welke gevolgen heeft het voor de producten en subsidieovereenkomsten? Zijn die nog haalbaar?
- Wil weten of meeweegt dat sommige instellingen onlangs al een bezuinigingsronde hebben gehad.
- Wijst erop dat er meer bezuinigingsmogelijkheden zijn dan het college kiest. Wat is het uitgangspunt geweest uit de totale 308 miljoen euro aan mogelijke bezuinigingen dit pakket te destilleren?
- Vindt het tegenstrijdig dat de gemeente nog geen 3% op het vrij besteedbaar budget bezuinigt uitgesmeerd over drie jaar. Hoe reëel is het voor instellingen 10% in één jaar op te vangen?
- Vraagt waarom een aantal grote instellingen als het Groninger Museum en het Forum uitgezonderd zijn.
- Vraagt zich af of het niet verstandig is niet alleen subsidies te ontzien waarbij cofinanciering via de gemeente zelf verloopt, maar ook waarbij sprake is van rechtstreekse cofinanciering.
- Wil weten waarom bij cultuur en sport de werkmachtschappijen en gemeentelijke beleidsafdelingen ontzien worden.
- Is benieuwd hoe het college het proces zo organiseert dat in november een goed afgewogen besluit kan worden genomen. Er leven nog veel vragen bij fracties en instellingen.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Constateerde tijdens de hoorzitting dat de bezuinigingen echt de hele stad raken.
- Begrijpt de redenering dat het Groninger Museum een financieel lastige periode achter zich heeft. Dit geldt voor meer instellingen. Waarom worden die niet ontzien?
- Stelt dat de pijn bij instellingen niet zozeer in de 10% korting zit, maar in de stapeling van bezuinigingen en de korte termijn.
- Deelt het vertrouwen van het college niet in de ambitie de stad sterker uit de crisis te laten komen.
- Vraagt waarom instellingen per 1 januari 2014 hun korting moeten halen, terwijl het vorige pakket van de gemeente 7,5 miljoen euro achterloopt en de haalbaarheid van het nieuwe pakket ongewis is.
- Wijst erop dat veel beoogde partners voor cofinanciering ook met bezuinigingen te maken krijgen.
- Vindt het tegenstrijdig dat veel zaken na 2014 via het cofinancieringsfonds overeind gehouden zouden moeten worden, terwijl het nadrukkelijk niet voor structurele activiteiten bedoeld is.
- Komt met een motie om de wijkkloetten in Hoogkerk en Lewenborg met beperkte openingstijden open te houden. Europapark is voor deze bewoners geen goede optie.
- Kondigt een motie aan een inkomenstoets voor gratis huwelijken in te voeren.
- Ziet de 2 miljoen euro van Liquid City vrijvallen naar woningen. Waarom niet sport?
- Vindt dat reserves er zijn om aan te spreken in tijden van crisis om ze aan te vullen als het beter gaat. Een weerstandsvermogen van minimaal 0,75 is daarom nu aan de hoge kant.
- Wil ook dekkingsmogelijkheden af kunnen wegen die het college niet gekozen heeft.

Dhr. Prummel (Stadspartij):

- Betreurt het feit dat de aan de oppositie toegezegde keuzemogelijkheden ontbreken, anders dan de mogelijkheden die het college overwogen heeft.
- Wil niet akkoord gaan met voorgekauwde oplossingen en pleit voor duidelijker stukken.
- Steunt het betoog van Student en Stad over G-kracht en voorstellen om dit te behouden.
- Vindt de kaasschaafmethode een teken van zwak bestuur. Sommige instellingen zullen hierdoor omvallen, terwijl politieke keuzes mogelijk zijn.
- Wil middelen bewaren voor armoedebeleid en verkeersonveilige situaties en komt met voorstellen.
- Ziet dat het college het nog niet aandurfte te stoppen met het Forum. Wellicht bij een volgende bezuinigingsronde? Stoppen maakt geld vrij voor cultuur, waar je beter niet op kan bezuinigen.
- Vindt met D66 dat de eigen instellingen te veel ontzien zijn.
- Vraagt zich af of het college de bezuinigingen op personeel wel kan realiseren.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Complimenteert het college met het betrekken, ondersteunen en informeren van de raad in het proces.
- Stelt dat de tijd van technische pijnloze bezuinigingen voorbij is en dat voorzieningen niet langer ontzien kunnen worden. Een sluitende begroting is nodig en stelt toekomstige colleges in staat eigen

Verslag F&V 12 juni 2013

beleidskeuzes te maken.

- Begrijpt de kritiek uit de stad op de generieke korting van 10%, maar benadrukt dat het geen gemakzucht is. Koos het college hier ook voor om geen waardeoordeel te vellen over het werk van de instellingen?
- Informeert of het college met een analyse van maatschappelijke effecten komt om te beoordelen of de gevolgen van de bezuinigingen acceptabel zijn.
- Beseft dat er wel in november al een besluit genomen dient te worden.
- Pleit ervoor tijd te vinden om efficiencyvoordelen te behalen door integraler te werken, vooral door de gemeente zelf. Er is geen tijd meer voor onderzoek. Het is tijd aan de slag te gaan met bijvoorbeeld een slimme en klantgerichte organisatie in de wijk.
- Wijst op de discussienotitie van de SP over te behalen financiële voordelen door de zorg- en welzijnssector anders in te richten.
- Is blij met de 800.000 euro voor armoedebeleid. De witgoedregeling en de langdurigheidstoelage blijven.
- Bezuinigt niet van harte en sloot compromissen in de coalitie, maar vindt dat er uiteindelijk een evenwichtig pakket voorligt.
- Ziet als grootste risico de haalbaarheid van bezuinigingen. 20% van het vorige pakket is niet gerealiseerd. Hoe schat het college dat voor dit pakket in?
- Vraagt zich af hoe realistisch het is meevallers te willen gebruiken voor het cofinancieringsfonds en het weerstandsvermogen. Het meerjarenbeeld is sinds de meicirculaire alleen maar verslechterd.
- Had lastenverzwaringen altijd onderaan het lijstje mogelijkheden staan, maar dat verandert. Hoe lang houdt het college het nog vol de lasten niet te verzwaren, ook voor bedrijven?
- Is teleurgesteld in het feit dat het college stopt met een aantal belangrijke structurele activiteiten, zoals het tweehonderdbanenplan.
- Voorspelt een boeiende verkiezingsstrijd.

Mw. Koebrugge (VVD):

- Complimenteert het college ermee de moeilijke opgave aan te gaan van pijnlijke bezuinigingen.
- Had liever helemaal geen lastenverzwaringen gezien. Waarom stijgt de ozb om de verlaging van afvalstoffenheffing te compenseren? De ozb staat daar toch niet mee in verband?
- Is benieuwd of frictiekosten een ander woord is voor niet kunnen bezuinigen op personeel.
- Vraagt of het college meer tijdelijke contracten overweegt om langlopende kosten te beperken, beter in te kunnen spelen op conjunctuur en doorstroming van jongeren te bevorderen.
- Waarschuwt niet te veel en te lang onderhoudskosten uit te stellen, omdat ze dan toenemen.
- Informeert waar het college aan denkt als blijkt dat er nog meer bezuinigd moet worden. Wellicht geeft dit ook een beter beeld van de gemaakte afwegingen voor de oppositie.
- Vraagt zich af of het echt nodig is structureel geld uit te trekken voor het Antilianenbeleid en of de welstandscommissie wel moet blijven bestaan in haar huidige vorm.
- Houdt het college scherp op de thema's bereikbaarheid, parkeren, economische ontwikkeling, samenwerking met private partijen, regeldruk verminderen, betaalbare tarieven, sportvoorzieningen en schone wijken met een eigen verantwoordelijkheid voor burgers.
- Steunt het cofinancieringsfonds. Als mensen willen investeren, moeten ze niet alleen de hand ophouden bij de gemeente, maar ook zelf budgetten vrij zien te maken.

Dhr. Koops (CDA):

- Sluit aan bij de complimenten over de voorbereidingen en bij veel van de gestelde vragen.
- Is onder de indruk van het instrument stresstest en ziet de uitkomst als een bevestiging van hoe belangrijk het weerstandsvermogen is. De gemeentelijke financiën zijn kwetsbaar.
- Pleit voor alertheid op aanvullende rijksbezuinigingen, die zullen resulteren in extra gemeentelijke bezuinigingen. Daarnaast zal het aantal uitkeringen door de crisis vermoedelijk verder stijgen.
- Beseft dat de inzet van flexibiliteit tot draconische maatregelen zal leiden en vertrouwt erop ver weg van die situatie te blijven.
- Ziet in de Stadsmonitor positieve ontwikkelingen voor allochtonen, lage inkomens en toerisme.
- Wil inzetten op het aantrekken van bedrijven en arbeidsmarktoeleiding.
- Vindt het achterblijven van de eens florerende ICT-sector opmerkelijk en het onderzoeken waard.

Verslag F&V 12 juni 2013

- Voorziet dat teruglopende middelen veel creativiteit zullen vragen van instellingen, bedrijven, college en raad.
- Vindt dat de regie aangepast moet worden op de volatiliteit van het meerjarenbeeld.
- Noemt het weerstandsvermogen van 0,75 de bodemeis en kan instemmen met de Zalm-achtige methode te groeien naar 0,80.

Dhr. Baldew (PvdA):

- Sluit aan bij het sterke betoog van ChristenUnie over het weerstandsvermogen.
- Ziet weerstandsvermogen als het sluitstuk van de aanpak en is bereid in combinatie met goed risicomanagement te praten over een lager weerstandsvermogen dan 0,75, al is het wel lastig door toenemende risico's.
- Constateert dat het college de rekening van de crisis niet doorschuift naar een volgende periode en dat de hele samenleving de maatregelen zal voelen.
- Wil niet dat maatregelen de stad kapot bezuinigen. Wanneer komt het college met een effectanalyse?
- Begrijpt de bezuinigingen op G-kracht niet: elke geïnvesteerde euro levert 14 euro op.
- Vraagt wat het college doet wanneer een maatschappelijke instelling door de korting om dreigt te vallen.
- Vindt het opvallend dat de werkmaatschappijen buiten schot lijken te blijven. Waarom is dat?
- Hoopt dat de positieve ontwikkeling in de relatie met de provincie zich doorzet. Hoe schat het college dit en de resultaten voor de begroting in?
- Informeert of het niet mogelijk is meer en eerder te bezuinigen op de ambtelijke organisatie om rust en stabiliteit in het meerjarenbeeld te verkrijgen.
- Vraagt waarom de hoge frictiekosten niet meer intern gedekt worden en ziet ruimte in de met 35% dalende tarieven bij extern personeel in het veld.
- Verzoekt te onderzoeken of de wijkservicecentra in Hoogkerk en Lewenborg behouden kunnen blijven door efficiënt of anders te werken.
- Informeert of er alternatieve oplossingen zijn voor weesfietsen, waarover veel ergernis leeft.
- Is benieuwd naar de maatschappelijke effecten van bezuinigen op de 0 dB-norm.
- Wil weten hoe realistisch de verkoop van aandelen in het waterbedrijf is. Welke methode voor waardebeoordeling wordt gehanteerd?
- Verbaast zich over het tekort van 300.000 euro op de BBZ-regeling, ondanks boventalligheden. Hoeveel mensen zitten er in deze regeling en hoe verhoudt zich dat tot het landelijk gemiddelde?
- Vraagt naar de risico's door de afwijkende handelwijze van het college bij het Suikerunieterein, waarop volgens landelijke regels structureel 4,4 miljoen euro afgeboekt moet worden.
- Stort zich eraan dat het blijkaar gewoon is diensttekorten te accepteren doordat de bedrijfsvoering niet op orde is.

Mw. De Wrede (Partij voor de Dieren):

- Vraagt of het college de uitnodiging van het Open Hof aanneemt om in overleg de opvang in de stad overeind te houden.
- Verwacht dat het wegvallen van opvang en schoolmaatschappelijk werk zal leiden tot meer tweedelijnszorg met hogere kosten en meer escalatie.
- Stelt voor ook het Forum minimaal 10% te korten om andere kortingen te verlagen en het stopzetten van subsidies aan bijvoorbeeld Milieudefensie te voorkomen.
- Wil weten hoe het verder moet met een project als Eetbare Stad nu subsidies voor de Milieufederatie en Milieudefensie wegvallen en Stadsleven Natuurlijk gekort wordt.
- Vindt de eenzijdige inzet op energie bij duurzaamheidsbeleid achterhaald. Consumptie van vlees en zuivel vormt de grootste bron van CO₂-uitstoot. Duurzaamheid is geen luxeproduct.
- Begrijpt niet waarom het college de motie Meetfree Monday niet uit wil voeren, omdat het de keuzevrijheid aan zou tasten. Het gaat om bewustwording. Veel reclame is slinker.
- Kondigt een expertmeeting over duurzaamheid en voedsel aan voor dit najaar.
- Denkt niet dat meevallers en efficiënter werken het cofinancieringsfonds voor duurzaamheid voldoende zullen vullen. Overweegt het college een minimale inleg?
- Wil weten waarom de besparing op inspecteurs van het bedrijfsleven legitiem is, terwijl het ministerie van Infrastructuur en Milieu concludeerde dat betere handhaving leidt tot

Verslag F&V 12 juni 2013

energiebesparingen vergelijkbaar met miljoenen huishoudens.

- Is blij dat het college besloten heeft leges voor kapvergunningen voor te stellen.

Dhr. Gijsbertsen (GroenLinks):

- Ziet dat de Voorjaarsbrief de keuzes van het college onderbouwt, maar de oppositie verzocht om meer dekkingsmogelijkheden aan te geven om zelf afwegingen te kunnen maken. Tot gisteravond werd lastenverzwaring bijvoorbeeld niet genoemd.
- Vindt het onzin weerstandsvermogen als uitvloeisel van de financiële situatie te presenteren. Elke keus voor een bepaald weerstandsvermogen is een politieke met bijbehorende bezuinigingen.
- Stelt dat het debat juist draait om de vraag hoeveel, hoe snel en waarop bezuinigd moet worden. Het college kiest voor snel en veel bezuinigen op alles wat geen volksopstand veroorzaakt.
- Vindt het schrappen van investeringen in de stad ook een hypotheek op de toekomst.
- Constateert dat het intrekken van ambities uit april kan leiden tot veranderende tekorten. Hierdoor ontstaat onwenselijke ruis op de lijn.
- Mist politieke keuzes bij het college. De effecten van het bezuinigingspakket zijn groot en nog onduidelijk. Het college heeft geen verhaal over de langetermijneffecten op werkgelegenheid, economische groei en de kosten van uitkeringen.
- Vindt dat het college ook zou moeten aangeven welke afgesproken doelen of diensten instellingen niet meer hoeven te leveren.
- Waarschuwt voor het gevaar de sociale stad en de economie kapot te bezuinigen.
- Is verbaasd over het feit dat het college, ondanks eerdere klachten over de rijkskortingen bij decentralisaties, ervoor kiest nog 1 miljoen euro extra te bezuinigen.
- Ziet dat het college ambitieus is in het Onderwijspact, maar kort op de inhoud.
- Sluit aan bij vragen over de cultuursector en het wel of niet korten van grote instellingen, waaronder ook Biblionet en het Grand Theatre.
- Sluit aan bij vragen van Partij voor de Dieren over duurzaamheid en de subsidierelatie met de Milieufederatie.

Wethouder Schroor:

- Benadrukt dat het college de zomer gaat benutten om voorstellen te verfijnen en de effecten van specifieke voorstellen en stapelingen te analyseren om uiteindelijk het debat over begrotingsvoorstellen goed te kunnen voeren.
- Begrijpt dat fracties zaken overeind willen houden of kiezen voor een ander niveau weerstandsvermogen, maar roept op dan ook met alternatieve voorstellen en dekkingen te komen.
- Sluit niet uit dat nog meer pijnlijke keuzes nodig zijn door de tegenvallende meicirculaire. Dit betekent dat het beeld in 2013 2,8 miljoen euro slechter uitvalt en in 2017 3,5 miljoen euro. Het is gebruikelijk tot en met 2017 tot een sluitend meerjarenbeeld te komen.
- Buigt zich in juli over het oplossen van de genoemde 2,8 miljoen euro voor het jaar 2013.
- Maakte ook inzichtelijk welke keuzes het college niet gemaakt heeft.
- Heeft geen invloed op rijksbezuinigingen, die mogelijk hoger uit zullen vallen. Hierdoor fluctueert de bezuinigingsopgave soms per maand.
- Zegt toe de raad snel van de gevolgen op de hoogte te stellen en mee te nemen in het proces.
- Zal zijn uiterste best doen het weerstandsvermogen minimaal op 0,75 te houden. Het lijkt niet realistisch op korte termijn door te groeien naar 0,80, maar het blijft wel de ambitie.
- Stelt dat het weerstandsvermogen van 0,75 een politieke keuze is onder druk van de grote bezuinigingsopgave. Pas bij 1,00 is sprake van een comfortabel niveau.
- Raadt ten zeerste af het weerstandsvermogen verder te verlagen. Gelet op de toenemende stress en de aanhoudende crisis vindt het college dat echt onverantwoord.
- Specificeert dat het multipliereffect van G-kracht ongeveer 9 is en van het cofinancieringsfonds kennisprojecten ongeveer 14.
- Stelt daarom voor de middelen hiervoor de komende twee jaar beschikbaar te blijven stellen.
- Is van plan meer middelen uit bestaande programma's te labelen voor het cofinancieringsfonds om het na 2014 beter te vullen, ook met meevallers.
- Legt uit dat de keuze over de verdeling van het cofinancieringsfonds over economie, kennis, duurzaamheid, onderwijs en volkshuisvesting aan een volgend college is.

Verslag F&V 12 juni 2013

- Antwoordt dat activiteiten van G-kracht grotendeels incidenteel zijn.
- Wil juist af van het incidenteel dekken van structurele activiteiten. Het cofinancieringsfonds beoogt partners te verleiden projecten mede tot stand te brengen.
- Zal een voorstel doen over mogelijke dekking van het cofinancieringsfonds.
- Vindt het college juist aanvullend door de bal niet door te schuiven naar de toekomst en een toekomstig college in staat te stellen eigen beleid te voeren, hoe lastig dat ook zal zijn.
- Benadrukt hoeveel middelen er nog steeds aan beleid worden uitgegeven. Ondanks de bezuinigingen investeert de stad nog steeds veel op diverse terreinen.
- Ziet positieve ontwikkelingen in de Stadsmonitor. Toerisme groeit en in het hevige crisisjaar 2012 bleef de werkgelegenheid redelijk stabiel.
- Is ervan overtuigd dat de stad de veerkracht heeft om dit pakket aan te kunnen.
- Zegt toe openstaande en meer technische vragen per brief te beantwoorden.
- Komt daarin ook terug op de vrije ruimte van 300 miljoen euro en andere bezuinigingsmogelijkheden. Het college gebruikte als criteria onder meer snelheid en haalbaarheid.
- Koos voor de generieke korting van 10% op instellingen, omdat er bezuinigd moet worden en omdat het college weg wil blijven van een kwaliteitsbeoordeling.
- Vindt het nadrukkelijk de verantwoordelijkheid van instellingen de bezuinigingen in te vullen.
- Wil goed goed kijken naar instellingen die echt in de problemen komen, zoals een dreigend faillissement. Dat is geen vrijbrief onder de korting uit te komen, want het college is ervan overtuigd dat het grote merendeel van de instellingen de kortingen zal kunnen uitvoeren en overleven.
- Beoordeelt voorstellen van instellingen over invulling van de korting en kijkt of de doelstellingen niet ernstig in gevaar komen om dan te kijken of er andere opties zijn.
- Bereidt voor de tweede helft van het jaar een discussie over kerntaken van de gemeente voor. Een nieuw college kan voorstellen uitwerken om 10 miljoen euro te effectueren.
- Spaart de eigen organisatie niet. Iedereen moet bijdragen aan de bezuinigingen.
- Rekent voor dat stoppen met het Forum leidt tot een afboeking van 80 miljoen euro en 2,4 miljoen euro structureel oplevert. Dit betekent dat er pas in 2046 geld vrij zou komen.
- Verzwaart alleen de lasten voor woningen om de afvalstoffenheffing te compenseren. Meer dan de 2,5% exclusief inflatie zou te veel boven de rijksnorm van 2,4% uit komen.
- Stelt voor het armoedebeleid tot en met 2014 te ontzien en het daarna fors af te bouwen. Het college komt met hervormingsvoorstellen en zal rapporteren over extra rijksmiddelen als meer bekend is.
- Verwacht inderdaad met instellingen 1 miljoen euro te kunnen realiseren bij de decentralisatie, ook omdat het vroegtijdig is aangekondigd. Instellingen geven aan zich hiervoor in te willen spannen.
- Zet ook in op het oplossen van bereikbaarheid en presenteerde hier onlangs een stuk over.
- Wijst erop dat er geen subsidierelatie is met werkmaatschappijen en sportaccommodaties.
- Doet bij deze instellingen een boekenonderzoek met het oog op bezuinigingen. Ook de discussie over verzelfstandiging beoogt besparingen op te leveren. Tot slot worden ze geraakt door de bezuiniging van 10 miljoen euro op de gemeentelijke organisatie.
- Stelt dat eventueel meer bezuinigen op de eigen organisatie aan de raad is. Het college stelt dit voor.
- Meldt dat de gemeente de stresstest nu onder begeleiding van de accountant uitvoerde en het in de toekomst helemaal zelf zal kunnen doen. Het is een goed instrument.
- Ziet het totaalbedrag van stress dalen, maar de frictie toenemen, mocht alles misgaan.
- Ziet wat opties voor Meerstad, maar telt zijn knopen pas bij verkoop. Dat geldt ook voor bedrijventerreinen.
- Kiest DIA en Europapark als de locaties om documenten af te halen en wil de wijkklokken sluiten. Het is efficiënter, voor iedereen bereikbaar en paspoorten en rijbewijzen zijn niet vaak nodig.
- Moet mede door klemmende arbeidsvoorwaarden soms tandenknaarsend diensttekorten accepteren.
- Werkt met de bonden aan een pakket arbeidsvoorwaarden dat voor de gemeente minder klemmend is en voor beide partijen meer toekomstbestendig.
- Hoopt hier rond oktober duidelijkheid over te geven en de gevolgen voor de begroting aan te geven.
- Noemt de een-op-eenratio frictiekosten en bezuinigingen ambitieus, maar durft het aan.
- Werkt aan beantwoording van de motie van de PvdA om frictiekosten op te lossen door te korten op extern personeel en wil dan de discussie voeren. Er bestaat overigens geen pot extern personeel.

Verslag F&V 12 juni 2013

- Overlegt met de provincie over mogelijke verkoop van aandelen en komt hier later op terug.
- Ziet geen risico in de afboekingsconstructie van het Suikerunieterrein. De accountant keurt het goed.
- Komt binnenkort met voorstellen om op termijn energieneutraal te worden.
- Verklaart het verschil van 110 miljoen euro ten opzichte van april. De oorspronkelijke opgave bevatte ook incidentele dekkingen die structureel zouden kunnen zijn en een weerstandsvermogen van 0,80. Het college heeft daarna politieke keuzes gemaakt om het tekort terug te dringen.
- Voert het debat over specifieke punten als het Antilianenbeleid en de welstandscommissie graag in de raad.
- Vindt het onverantwoord het Groninger Museum mee te nemen in de generieke korting, omdat het van een faillissement gered is en precies genoeg benodigde middelen krijgt. Het museum draait nu geen verlies en het college wil het proces niet verstoren. Het publieke belang is groot.
- Wijst op de korting van 100.000 euro op het Forum van november en de taakstelling 500.000 euro in commercialiteit te vinden. Opgeteld is dat een korting van 24%.

C. HUISHOUDELIJK DEEL

C.1. Ingekomen stukken

Geen agenderingen.

C.2. Verslagen 15 en 22 mei 2013

Mw. Koebrugge (VVD):

- Ziet dat haar schriftelijke opmerking reeds verwerkt is in het verslag van 15 mei 2013.

De vier voorliggende verslagen worden ongewijzigd vastgesteld.

De voorzitter sluit de vergadering om 15.30 uur onder dankzegging.